

Lykkens Kalosker

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1838

I. En Begyndelse

Enhver Forfatter har i sin Skrive- og Fremstillingsmaade noget Særegent; de som ikke ynde ham pege strax paa dette, trække paa Skuldrene og sige: »Der har vi ham igjen!« Jeg veed meget godt, hvorledes jeg kan bevirke denne Bevægelse og Yttring, det vil skee strax, naar jeg her begynder, som jeg har tænkt paa at ville det, nemlig: Rom.har sin Corso, Neapel sin Toledo, - see der have vi Andersen igjen, sige de, men jeg maa alligevel blive ved - Kjøbenhavn har sin Østergade. Paa denne ville vi blive. Indenfor i et af Husene ikke langt fra Kongens Nytorv var indbudt et Selskab, et meget stort Selskab, for, som mange gjøre det, at erholde Abonnements Billetter paa de Andres gjensidige Indbydelser. Den ene Halvdeel sad allerede ved Spillebordene, den anden Halvdeel ventede paa Resultatet af Fruens: ja, nu skulde vi see til at finde paa noget! Saavidt var man og Samtalen begyndte at krystallisere sig som den kunde. Blandt andet faldt ogsaa Talen paa Middelalderen; Enkelte ansaae denne for langt interessantere end vor Tid, ja Justitsraad Knap forsvarede saa ivrig denne Mening, at Fruen strax gik over paa hans Partie og begge ivrede da mod Ørstedes Afhandling i Almanaken om gamle og nye Tider, hvori vor Tidsalder i det Væsentlige sættes øverst. Justitsraaden ansaae Kong Hans's Tid for den ædleste og lykkeligste.

Medens dette var Stof for Samtalen, der kun øieblikkelig blev afbrudt ved Ankomsten af et Dagblad, som ingenting indeholdt, der var værd at læse, ville vi begive os ud i Forværelset, hvor Overtøi, Stokke og Kalosker havde Plads. Her sad to Piger, en ung og en gammel; man skulde troe, at de vare komne, for at følge deres qvindelige Herskab hjem, men betragtede man dem lidt nøiere, begreb man snart, at de ikke vare simple Tjenestetyender; dertil vare Formerne altfor ædle, Huden for fiin og Klædernes Snit for dristigt. Det var to Feer, den yngste var vel ikke Lykken selv, men en af hendes Kammerjomfruers Kammerpiger, der bringe de mindre Lykkens Gaver omkring; den ældre saa noget mørk ud, det var Sorgen, hun gaaer altid selv i egen høie Person sine Ærinder, saa veed hun, at de blive vel udførte.

De fortalte hinanden, hvor de denne Dag havde været; den Lykkens Udsendte havde endnu kun expederet nogle ubetydelige Ærinder, som at frelse en ny Hat fra Regnskyl, skaffe en ærlig Mand en Hilsen af et fornemt Nul o.s.v. men hvad hun endnu havde tilbage var noget ganske Ualmindeligt.

»Jeg maa da fortælle,« sagde hun, »at det er min Geburtsdag idag, og til Ære for denne er mig betroet et Par Kalosker, som jeg skal bringe Menneskeheden. Disse Kalosker have den Egenskab, at Enhver, som faaer dem paa, øieblikkelig er paa det Sted eller i den Tid, hvor han helst vil være, ethvert Ønske med Hensyn til Tid, Sted eller Væren bliver strax opfyldt, og Mennesket saaledes endelig engang lykkelig herneden!«

»Jo, det kan Du troe!« sagde Sorgen, »han bliver saare ulykkelig og velsigner det Øieblik, han igjen er fri for Kaloskerne!«

»Hvor vil du hen!« sagde den Anden, »nu stiller jeg dem her ved Døren, Een tager Feil og bliver den Lykkelige!«

See det var den Samtale.

II. Hvorledes det gik Justitsraaden.

Det var sildigt; Justitsraad Knap, fordybet i kong Hans's Tid, vilde hjem og Skiæbnen styrede det saa, at han, istedet for sine Kalosker, fik Lykkens paa og traadte nu ud paa Østergade; men han var ved Kaloskernes Tryllekraft traadt tilbage i Kong Hans's Tid, og derfor satte han Foden lige ud i Dynd og Mudder paa Gaden, eftersom der da endnu ikke fandtes Brolægning.

»Det er jo forfærdeligt, hvor sølet her er!« sagde Justitsraaden. »Hele Fortouget er væk og alle Lygterne slukkede!«

Maanen var endnu ikke kommet høit nok op, Luften desuden temmelig tyk, saa alle Gienstande rundtom flød i hinanden ved dette Mørke. Paa det nærmeste Hjørne hang imidlertid en Lanterne foran et Madonnabillede, men den Belysning var saa godt som ingen, han bemærkede den først, i det han stod lige derunder og hans Øine faldt paa det malede Billede med Moderen og Barnet.

»Det er nok,« tænkte han, »et Kunstkabinet, hvor de have glemt at tage Skildtet ind!«

Et Par Mennesker, i Tidsalderens Dragt, gik ham forbi.

»Hvordan var det de saae ud! de kom nok fra Maskerade!«

Pludselig lød Trommer og Piber, stærke Blus lyste; Justitsraaden standsede og saae nu et forunderligt Tog passere forbi. Allerforrest kom en heel Trop Trommeslagere, som ret artigt behandlede deres Instrument, dem fulgte Drabanter med Buer og Armbøsser. Den Fornemste i Toget var en geistlig Mand. Forbauset spurgte Justitsraaden, hvad dette havde at betyde og hvo denne Mand var.

»Det er Sjællands Biskop!« svarede man.

»Herre Gud, hvad gaaer der af Bispen?« sukkede Justitsraaden og rystede med Hovedet, Bispen kunde det dog umuligt være. Grundende herover og uden at see til Høire eller Venstre gik Justitsraaden gennem Østergade og over Høibroplads. Broen til Slotspladsen var ikke at finde, han skimtede en sid Aabred og stødte endelig her paa to Karle, der laae med en Baad.

»Vil Herren sættes over paa Holmen?« spurgte de.

»Over paa Holmen?« sagde Justitsraaden, der jo ikke vidste i hvilken Tidsalder han vandrede, »jeg vil ud paa Christianshavn i lille Torvegade!«

Karlene saae paa ham.

»Siig mig bare, hvor Broen er!« sagde han. »Det er skjændigt, her ingen Lygter ere tændte, og saa er det et Søle, som om man gik i en Mose!«

Jo længer han talte med Baadsmændene, des uforstaaeligere bleve de ham.

»Jeg forstaaer ikke jeres bornholmsk!« sagde han tilsidst vred, og vendte dem Ryggen. Broen kunde han ikke finde; Rækværk var der heller ikke! »Det er en Skandale, som her seer ud!« sagde han. Aldrig havde han fundet sin Tidsalder elendigere, end denne Aften. »Jeg troer, jeg vil tage en Droske!« tænkte han, men hvor var Droskerne? Ingen var at see. »Jeg faaer gaae tilbage til Kongens Nytorv, der holde vel Vogne, ellers kommer jeg nok aldrig ud paa Christianshavn!«

Nu gik han da til Østergade og var næsten igjenem den, idet Maanen brød frem.

»Herre Gud, hvad er det for et Stillads de har stillet op!« udbrød han, ved at see Østerport, som paa den Tid havde Plads for Enden af Østergade.

Imidlertid fandt han dog en Laage, og gennem denne kom han ud paa vort Nytorv, men det var en stor Enggrund; enkelte Buske ragede frem og tvers over Engen gik en bred Kanal eller Strøm. Nogle usle Træboder for de hollandske Skippere, efter hvilke Stedet havde Navnet Hallandsaas, laae paa den modsatte Bred.

»Enten seer jeg fata morgana eller jeg er fuld!« jamrede Justitsraaden. »Hvad er dog dette! hvad er dog dette?«

Han vendte om igjen i den faste Tro, at han var syg; i det han kom ind i Gaden, betragtede han Husene lidt nøiere, de fleste vare Bindingsværk og mange havde kun Straatag.

»Nei, jeg er slet ikke vel!« sukkede han, »og jeg drak dog kun et Glas Punsch! men jeg kan ikke taale det! og det var ogsaa inderligt galt, at give os Punsch og varm Lax! det skal jeg ogsaa sige Agentinden! Skulde jeg gaae tilbage igjen og sige, hvorledes jeg har det! men det er flaut! og mon de ere oppe endnu!«

Han søgte efter Gaarden, men den var ikke til at finde.

»Det er dog forfærdeligt! jeg kan ikke kjende Østergade igjen! ikke een Boutik er der! gamle, elendige Rønner seer jeg, som om jeg var i Roeskilde eller Ringsted! Ak jeg er syg! det kan ikke hjælpe at genere sig! Men hvor i Verden er dog Agentens Gaard? Den er ikke sig selv mere! men derinde ere dog Folk oppe; ak! jeg er ganske vist syg!«

Nu stødte han paa en halvaaben Dør, hvor Lyset faldt ud gennem Sprækken. Det var et af den Tids Herbergeersteder, en Art Ølhuus. Stuen havde Udseende af de holsteenske Diler; endeel Godtfolk, bestaaende af Skippere, kjøbenhavnske Borgere og et Par Lærde sad her i dyb Diskurs ved deres Kruus og gav kun liden Agt paa den Indtrædende.

»Om Forladelse,« sagde Justitsraaden til Vertinden, som kom ham imøde, »jeg har faaet saa inderlig ondt! vil De ikke skaffe mig en Droske ud til Christianshavn!«

Konen saa paa ham og rystede med Hovedet; derpaa tiltalte hun ham i det tydske Sprog. Justitsraaden antog, at hun ikke kunde den danske Tunge og fremførte derfor sit Ønske i Tydsk; dette tilligemed hans Dragt bestyrkede Konen i, at han var en Udlænding; at han befandt sig ilde, begreb hun snart og bragte ham derfor et Kruus Vand, rigtignok noget brak, hentet ude fra Brønden.

Justitsraaden støttede sit Hoved paa sin Haand, trak Veiret dybt og grundede over alt det Sælsomme omkring sig.

»Er det 'Dagen' for iaften,« spurgte han ganske mekanisk, idet han saa Konen flytte et stort Papir.

Hun forstod ikke, hvad han meente, men rakte ham Bladet, det var et Træsnit, der viste et Luftsyn, seet udi den Stad Cöln.

»Det er meget gammelt!« sagde Justitsraaden, og blev ganske oprømt ved denne Antiquitet. »Hvor er De dog kommet over det sjeldne Blad? Det er meget interessant, skjøndt det Hele er en Fabel! man forklarer slige Luftsyn ved at det er Nordlys, man har seet; rimeligviis fremkommer de ved Electriciteten!«

De som sad nærmest og hørte hans Tale, saa forundrede paa ham og Een af dem reiste sig, tog ærbødigt Hatten af og sagde med den alvorligste Mine: »I er vist en meget lærd Mand, Monsieur!«

»O, nei!« svarede Justitsraaden, »jeg kan tale med om et og andet, som man jo skal kunne det!«

»Modestia er en skjønn Dyd!« sagde Manden, »iøvrigt maa jeg sige til Eders Tale: mihi secus videtur, dog suspenderer jeg gjerne her min Judicium!«

»Tør jeg ikke spørge, hvem jeg har den Fornøielse at tale med?« spurgte Justitsraaden.

»Jeg er Baccalaureus udi den hellige Skrift!« svarede Manden

Dette Svar var Justitsraaden fyldestgjørende, Titelen svarede her til Dragten; det er vist, tænkte han, en gammel Landsbyskolemester, en original Karl, som man endnu, stundom, kan træffe dem oppe i Jylland.

»Her er vel ikke locus docendi,« begyndte Manden, »dog beder jeg, I vil bemøie Eder med at tale! I har en stor Læsning vist i de Gamle!«

»O, ja saamænd!« svarede Justitsraaden, »jeg læser gjerne gamle nyttige Skrifter, men jeg kan ogsaa godt lide de nyere, kun ikke 'Hverdagshistorierne', dem have vi nok af i Virkeligheden!«

»Hverdagshistorier?« spurgte vor Baccalaureus.

»Ja, jeg mener disse nye Romaner man har.«

»O,« smilede Manden, »der er dog et stort Snille i dem og de læses ved Hoffet; Kongen ynder særdeles Romanen om Hr. Iffven og Hr. Gaudian, der handler om Kong Artus og hans Kjæmper ved det runde Bord, han har skjæmtet derover med sine høie Herrer!«

»Ja, den har jeg ikke læst endnu!« sagde Justitsraaden, »det maa være en ganske ny en, Heiberg har ladet udkomme!«

»Nei,« svarede Manden, »den er ikke udkommet ved Heiberg, men ved Godfred von Gehmen!«

»Saa det er Forfatteren!« sagde Justitsraaden, »det er et meget gammelt Navn! det er jo den første Bogtrykker, der har været i Danmark?«

»Ja, det er vor første Bogtrykker!« sagde Manden. Saaledes gik det ganske godt; nu talte en af de gode Borgermænd om den særdeles Pestilense, der havde regjeret for et Par Aar siden, og meente den i 1484, Justitsraaden antog, at det var Cholera Talen var om, og saa gik Diskursen ret godt. Fribytterkrigen 1490 laae saa nær, at den maatte berøres, de engelske Fribyttere havde taget Skibene paa Rheden, sagde de; og Justitsraaden, der ret havde levet ind i Begivenheden 1801, stemte fortræffeligt i med mod Engelskmanden. Den øvrige Tale derimod gik ikke saa vel, hvert Øieblik blev det gjensidig Bedemands-Stiil; den gode Baccalaureus var altfor uvidende, og Justitsraadens simpleste Yttringer klang ham igjen for dristige og for phantastiske. De saae paa hinanden, og blev det altfor galt, saa talte Baccalaureus Latin, i Haab om bedre at blive forstaaet, men det hialp dog ikke.

»Hvorledes er det med dem!« spurgte Vertinden, og trak Justitsraaden i Ærmet; nu kom hans Besindelse tilbage, i Samtalens Løb havde han reent glemt Alt hvad der var gaaet forud.

»Herre Gud, hvor er jeg!« sagde han og svimlede ved at betænke det.

»Klaret ville vi drikke! Mjød og Bremer-Øl,« raabte En af Gjæsterne, »Og I skal drikke med!«

To Piger kom ind, den ene havde to Couleurer i Huen. De skjænkede og neiede; Justitsraaden løb det iiskoldt ned af Ryggen.

»Hvad er dog dette! hvad er dog dette!« sagde han, men han maatte drikke med dem; de toge ganske artigt fat paa den gode Mand, han var meget fortvivlet, og da En af dem sagde, at han var

drukken, tvivlede han aldeles ikke paa Mandens Ord, bad dem bare om at skaffe sig en Droske, og saa troede de, han talte moskovitisk.

Aldrig havde han været i saa raat og simpelt Selskab, man skulde troe, Landet var gaaet tilbage i Hedendømmet, meente han, »det er det skrækkeligste Øieblik i mit Liv!« men i det samme opstod den Tanke hos ham, at han vilde bukke sig ned under Bordet og da krybe hen til Døren. Det gjorde han, men i det han var ved Udgangen, mærkede de Andre, hvad han havde for, de grebe ham ved Benene, og da, til hans gode Lykke, gik Kaloskerne af og - med disse, hele Trylleriet.

Justitsraaden saae ganske tydeligt foran sig en klar Lygte brænde, og bag denne en stor Gaard; Alt saae bekjendt og prægtigt ud, det var Østergade, som vi kjende den; han laae med Benene hen imod en Port, og lige overfor sad Vægteren og sov.

»Du min Skaber, har jeg ligget her paa Gaden og drømt!« sagde han. »Ja, det er Østergade! hvor velsignet lys og broget! Det er dog skrækkeligt, hvor det Glas Punsch maa have virket paa mig!«

To Minuter efter sad han i en Droske, som kørte til Christianshavn med ham; han tænkte paa den Angst og Nød, han havde overstaaet, og priste af Hjertet den lykkelige Virkelighed, vor Tid, der med alle sine Mangler dog var langt bedre, end den han nylig havde været i.

III. Vægterens Eventyr.

»Der ligger saamænd et Par Kalosker!« sagde Vægteren. »Det er vistnok Lieutenantens, som boer deroppe. De ligge lige ved Porten!«

Gjerne havde den ærlige Mand ringet paa og afleveret dem, thi der var Lys endnu, men han vilde ikke vække de andre Folk i Huset og derfor lod han være.

»Det maa være ganske luunt, at have et saadant Par Tingester paa!« sagde han. »De er saa linde i Læderet!« De sluttede om hans Fødder. »Hvor det dog er løierligt i Verden! nu kunde han gaae i sin Gode Seng, men see, om han gjør det! op og ned af Gulvet tridser han! det er et lykkeligt Menneske! han har hverken Mutter eller Rollingerne! hver Aften er han i Selskab, gid at jeg var ham, ja saa var jeg en lykkelig Mand!«

I det han udtalte Ønsket, virkede Kaloskerne, han havde taget paa, Vægteren gik over i Lieutenantens Væsen og Væren. Der stod han oppe i Værelset og holdt mellem Fingrene et lille rosenrødt Papir, hvorpaa var et Digt, et Digt af Hr. Lieutenanten selv; for hvo har ikke engang i sit Liv havt et lyrisk Øieblik, og nedskriver man da Tanken, saa har man Poesie. Her stod skrevet.

»Gid jeg var riig!«

*»Gid jeg var riig!« det bad jeg mangen Gang,
Da jeg endnu var knap en Alen lang.
Gid jeg var riig! saa blev jeg Officeer,
Fik mig en Sabel, Uniform og Fjer.
Den Tid dog kom, at jeg blev Officeer,
Men ingensinde var jeg riig, desværre!
Mig hjalp vor Herre!*

*Livsglad og ung, jeg sad en Aftenstund,
En syvaars Pige kyssede min Mund,
Thi jeg var riig paa Sagn og Eventyr,
I Penge derimod en fattig Fyr,
Men Barnet brød sig kun om Eventyr,*

*Da var jeg riig, men ei paa Guld desværre,
Det veed vor Herre!*

*»Gid jeg var riig!« er end min Bøn til Gud,
Nu er den syvaars Pige voxet ud,
Hun er saa smuk, saa klog, saa iegod,
Hvis hun mit Hjertes Eventyr forstod,
Hvis hun, som før - jeg mener, var mig god,
Dog jeg er fattig, derfor taus desværre,
Saa vil vor Herre!*

*Gid jeg var riig paa Trøst og Rolighed,
Da kom min Sorg ei paa Papiret ned!
Du, som jeg elsker, hvis Du mig forstaaer,
Læs dette, som et Digt fra Ungdoms Aar!
Det er dog bedst, hvis Du det ei forstaaer,
Jeg fattig er, min Fremtid mørk desværre,
Dig signe vil vor Herre!*

Ja, saadanne Digte skriver man, naar man er forelsket, men en besindig Mand lader dem ikke trykke. Her udtalte sig for os en af Livets Smerter, hvori der er Poesi, ikke hiin golde, som Digteren kun tør antyde, ikke udmale: Trang, den dyriske Nødvendighed efter at gribe, om ikke et Olden, saa dog et nedfaldet Blad af Brødtræet. I jo høiere Livsforhold man er sat, des større bliver Pinen. Trang er Livets stillestaaende Dynd, intet Skjønheds Billed afspejler sig deri; vi ville kun pege paa den stakkels Sommerfugl, som hænger fast ved Vingen. Lieutenant, Kjærlighed og Trang, det er en Trekant eller ligesaagodt, det Halve af Lykkens sønderbrudte Terning. Dette følte Lieutenanten ret levende, og derfor lagde han Hovedet mod Vindueskarmen og sukkede ganske dybt:

»Den fattige Vægter ude paa Gaden er langt lykkeligere end jeg! han kiender ikke hvad jeg kalder Savn! han har et Hjem, en Kone og Børn, der græde ved hans Sorg, glæde sig ved hans Glæde! o jeg var lykkeligere, end jeg er, kunde jeg gaae over i hans Væsen og Væren, gaae med hans Fordringer og Forhaabning, gennem dette Liv! ja, han er lykkeligere end jeg!«

I samme Øieblik var Vægteren igjen Vægter, thi det var ved Lykkens Kalosker han var gaaet over i Lieutenantens Væsen og Væren, men der, som vi saa, følte han sig endnu langt mindre tilfreds og foretrak netop hvad han selv nylig forkastede. Altsaa Vægteren var igjen Vægter.

»Det var en fæl Drøm!« sagde han, »men løierlig nok var den. Jeg syntes, at jeg var Lieutenant deroppe og det var slet ingen Fornøielse. Jeg savnede Mutter og Rollingerne, som ere færdige ved at kysse mig Øinene ud!«

Han sad igjen og nikkede, Drømmen vilde ham ikke ret ud af Tankerne, Kaloskerne havde han endnu paa Fødderne. Et Stjernesud spillede hen ad Himmelen.

»Der gik den!« sagde han, »der ere nok alligevel! jeg havde nok Lyst til at see de Tingester lidt nærmere, især Maanen, for den bliver da ikke borte mellem Hænderne. Naar vi døde, sagde Studenten, som min Kone vasker grovt for, flyve vi fra den ene til den anden. Det er en Løgn, men artigt nok kunde det været. Gid jeg maatte gjøre et lille Hop derop, saa kunde Kroppen gierne blive her paa Trappen!«

See, der ere nu visse Ting i Verden, man maa være meget forsigtig med at udtale, men dobbelt forsigtig bør man især være, dersom man har Lykkens Kalosker paa Fødderne. Hør bare, hvorledes det gik Vægteren.

Hvad os angaaer, da kjende vi næsten Alle Hurtigheden ved Damp, vi have prøvet den enten paa Jernbaner eller med Skibet henover Havet; dog denne Flugt er som Dovendyrets Vandring eller Sneglens Marsch i Forhold til den Hurtighed, Lyset tager; det flyver nitten Millioner Gange hurtigere end den bedste Veddøløber, og dog er Electriciteten endnu hurtigere. Døden er et electrisk Stød, vi faae i Hjertet; paa Electricitetens Vinger flyver den frigjorte Sjæl. Otte Minuter og nogle Secunder er Sollyset om en Reise af over tyve Millioner Mile; med Electricitetens Hurtigpost behøver Sjælen færre Minuter, for at gjøre samme Flugt. Rummet mellem Kloderne er for den ei større, end det i een og samme By er for os mellem vore Venners Huse, selv om disse ligge temmeligt skilte fra hinanden, imidlertid koster dette electriciske Hjertestød os Legemets Brug hernede, dersom vi ikke, ligesom Vægteren her, have Lykkens Kalosker paa.

I nogle Secunder var Vægteren faret de 52,000 Mile til Maanen, der, som man veed, er skabt af et Stof, langt lettere end vor Jord, og er hvad vi ville kalde blød, som nysfalden Snee. Han befandt sig paa et af de utallige mange Ringbjerge, som vi kjende af Dr. Mèdlers store Kort over Maanen; indvendigt gik det ned i en Kiedel, lodret omtrent en dansk Miil; dernede laae en By, hvis Udseende vi alene kunne faae et Begreb om, ved at slaae Æggehvide i et Glas Vand; Materien her var ligesaa blød og dannede lignende Taarne med Kupler og seilformede Altaner, gjennemsigtige og svaiende i den tynde Luft; vor Jord svævede, som en stor dunkelrød Kugle, over hans Hoved.

Han blev strax vaer en Mængde Skabninger, som vistnok vare, hvad vi ville kalde Mennesker, men de saae ganske anderledes ud, end vi; en langt rigere Phantasie, end Pseudo-Herschels, havde skabt dem; bleve de opstillede i Geleed og saaledes afmalede, vilde man sige: det er en artig Arabesk! De havde ogsaa et Sprog, men ingen kan jo forlange at Vægterens Sjæl skulde forstaae det, alligevel kunde den det, thi vor Sjæl har langt større Evner, end vi troe; viser den os ikke i vore Drømme sit forbausende dramatiske Talent, enhver Bekjendt træder der talende op, saa aldeles i Characteren og med det samme Organ, i en Grad, at Ingen af os, vaagen, kan efterligne det. Hvorledes veed den ikke at tilbagekalde os Personer, vi i mange Aar ikke have tænkt paa; pludseligt fremtræde de i vore Drømme, saa livagtige, indtil de fineste Træk. Det seer i Grunden ængsteligt ud med den Sjæle-Hukommelse; hver Synd, hver ond Tanke vil den jo kunde repetere, da vil det komme an paa, om vi kunne gjøre Regnskab for hvert utilbørligt Ord i Hjertet og paa Læben.

Vægterens Siæl forstod saaledes meget godt Maanebeboernes Sprog. De disputerede om vor Jord og betvivlede, at den kunde være beboet; Luften maatte der være for tyk til at nogen fornuftig Maane-Skabning kunde leve der. De ansaae alene Maanen for at være beboet, den var den egentlige Klode, hvor de gamle Klodefolk boede.

De talte ogsaa om Politik, men det lille Danmark maa være forsigtigt, ikke støde Maanen for Hovedet, det store Rige, der kan gjøre sig ud til Beens, kaste os Stene i Hovedet, eller faae Østersøen til at løbe over. Vi ville derfor slet ikke høre paa, hvad der blev sagt, ikke sætte os i det mulige Tilfælde, at kunne sladdre af Skolen, vi søge ned til Østergade og see der, hvorledes Vægterens Legeme har det.

Livløst sad det paa Trappen, Morgenstjernen var faldet det ud af Haanden og Øinene saae op imod Maanen efter den ærlige Sjæl, som gik om deroppe.

»Hvad er Klokken Vægter?« spurgte en Forbigaaende. Men hvo der ikke svarte var Vægteren, saa knipsede Man ham ganske sagte paa Næsen, og der gik Balancen; Kroppen laae saa lang den var, Mennesket var jo dødt. Der kom en stor Forskrækkelse over alle hans Kammerater, død var og blev han; det blev meldt og det blev omtalt, og i Morgenstunden bar man Kroppen ud paa Hospitalet.

Det kunde nu blive en ganske artig Spads for Siælen, dersom den kom tilbage og efter al Sandsynlighed søgte Kroppen paa Østergade, men ingen fandt; rimeligviis vilde den vel først løbe

op paa Politikammeret, senere hen paa Adresse-Contoirtet, at det derfra kunde efterlyses mellem bortkomne Sager, og tilsidst ud paa Hospitalet; dog vi kunne trøste os med, at Sjælen er snildest, naar den er paa sin egen Haand, Legemet gjør den kun dum.

Som sagt, Vægterens Krop kom paa Hospitalet, blev der bragt ind paa Renselses-Stuen, og det første man her gjorde var naturligviis at tage Kaloskerne af, og da maatte Sjælen tilbage; den tog strax Retning lige efter Legemet, og et Par Secunder efter var der Liv i Manden. Han forsikkrede, at det havde været den skrækkeligste Nat i hans Liv; ikke for to Mark vilde han have saadanne Fornemmelser igjen, men nu var jo det overstaaet.

Samme Dag blev han udskrevet igjen, men Kaloskerne bleve paa Hospitalet.

IV. Et Hoved-Moment. Et Deklamations-Nummer. En høist usædvanlig Reise.

Enhver Kjøbenhavner veed nu, hvorledes Indgangen til Frederiks Hospital i Kjøbenhavn seer ud, men da rimeligviis ogsaa nogle Ikke-Kjøbenhavnere læse dette ringe Skrift, maae vi give en kort Beskrivelse.

Hospitalet er skilt fra Gaden ved et temmeligt høit Gitter, i hvilket de tykke Jernstænger staae saa vidt fra hinanden, at der fortælles, at meget tynde Candidater skulde have klemt sig igjennem og saaledes gjort deres smaa Visiter ud. Den Deel af Legemet, der faldt vanskeligst at practisere ud, blev Hovedet; her, som tidt i Verden, vare altsaa de smaa Hoveder de lykkeligste. Dette vil være nok, som Indledning.

En af de unge Volonteurer, om hvem man kun i legemlig Henseende kunde sige, at han havde et tykt Hoved, havde just Vagt denne Aften; det var en skyllende Regn; dog uagtet begge disse Hindringer maatte han ud, kun et Qvarteer, det var ikke noget, syntes han, der var værd at betroe til Portneren, naar man kunde smutte mellem Jernstængerne. Der laae de Kalosker, Vægteren havde glemt; mindst tænkte han paa, at de vare Lykkens, de kunde være meget gode i dette Veir, han tog dem paa, nu var det, om han kunde klemme sig igjennem, aldrig før havde han forsøgt det. Der stod han nu.

»Gud give jeg havde Hovedet udenfor!« sagde han, og strax, skjøndt det var meget tykt og stort, gled det let og lykkeligt igjennem, det maatte Kaloskerne forstaae; men nu skulde da Kroppen ud med, her stod han.

»Uh, jeg er for tyk!« sagde han, »Hovedet havde jeg tænkt, var det Værste! jeg kommer ikke igjennem.«

Nu vilde han rask tage Hovedet tilbage, men det gik ikke. Halsen kunde han beqvemt bevæge, men det var ogsaa Alt. Den første Følelse var, at han blev vred, den anden, at Humeuret sank under Nul Grader. Lykkens Kalosker havde bragt ham i den skrækkeligste Situation, og ulykkeligviis faldt det ham ikke ind, at ønske sig fri, nei, han handlede og kom ikke af Stedet. Regnen skyllede ned, ikke et Menneske var at see paa Gaden. Portklokken kunde han ikke naae, hvorledes skulde han dog slippe løs. Han forudsaae, at her kunde han komme til at staae til Morgenstunden, saa maatte man da sende Bud efter en Smed, for at Jernstængerne kunde files over, men det gik ikke saa gesvindt, hele den blaa Drengeskole ligeoverfor vilde komme paa Benene, hele Nyboder arrivere, for at see ham staae i Gabestokken, der vilde blive Tilløb, ganske anderledes, end til Kjæmpe-Agaven ifjor. »Hu! Blodet stiger mig til Hovedet, saa jeg maa blive gall! - ja jeg bliver gall! o gid jeg var vel løs igjen, saa gik det vel over!«

See, det skulde han have sagt noget før, øieblikkelig, som Tanken var udtalt, havde han Hovedet frit, og styrtede nu ind, ganske forstyrret over den Skræk, Lykkens Kalosker havde bragt ham i.

Hermed maae vi slet ikke troe, at det Hele var forbi, nei - det bliver værre endnu.

Natten gik og den følgende Dag med, der kom ingen Bud efter Kaloskerne.

Om Aftenen skulde gives en declamatorisk Forestilling paa det lille Theater i Kannikestræde. Huset var propfuldt; mellem Declamations-Numerne blev givet et nyt Digt af H. C. Andersen, og da vi besidde denne Forfatters særdeles Velvillie, see vi os istand til at meddele samme; det bliver af Vigtighed for hvad siden følger. Titelen var:

Mosters Briller.

*Min Bedstemoders Klogskab er bekjendt,
Var man i »gammel Tid,« blev hun vist brændt.
Hun veed Alt hvad der skeer, ja meget meer,
Hun lige ind i næste Aargang seer,
Ja ind i »fyrgetyve«, det er noget,
Men hun vil aldrig rigtig ud med Sproget.
Hvad mon vel i det næste Aar vil see?
Hvad mærkeligt? Ja, jeg gad gjerne see
Min egen Skjæbne, Kunstens, Land og Riges,
Men Bedstemoder vil, sligt skal ei siges.
Jeg plaged' hende da, og det gik godt,
Først var hun taus, saa skjændte hun saa smaat,
Det var for mig en Præd'ken opad Vægge,
Jeg er jo hendes Kjæledægge!
»For denne ene Gang din Lyst jeg stiller,«
Begyndte hun og gav mig sine Briller,
»Nu gaaer Du hen et Sted, hvor selv Du vil,«
»Et Sted, hvor mange Godtfolk strømme til,«
»Hvor bedst Du overseer dem, Du dig stiller,«
»Og seer paa Mængden gjennem mine Briller,«
»Strax vil de Alle, tro Du mig paa Ordet,«
»See ud, som et Spil-Kort lagt op paa Bordet,«
»Af disse kan Du spaae, hvad der skal skee!«
Jeg sagde Tak og løb afsted og vilde see,
Men, tænkte jeg, hvor mon de Fleste komme?
Paa Langelinie? Der man bli'er forkjølet.
Paa Østergade? Bah! der er saa sølet!
Men i Theatret? det var ganske deiligt,
Den Aftenunderholdning falder just beleiligt -
- Her er jeg da! mig selv jeg forestiller;
Tillader De, jeg bruger Mosters Briller,
Alene for at see - gaae dog ei bort!
At see, om De see ud, som et Spillekort,
Af hvilket jeg kan spaae, hvad Tiden skjænker.
- Jeg deres Taushed som et Ja mig tænker;
Til Tak skal De da blive med indviet.
Her er' vi allesammen paa Partiet.
Jeg spaaer for Dem, for mig, for Land og Rige,
Nu vil vi see, hvad Kortene kan sige.*

(sætter Brillerne paa).

*Jo, det er rigtigt! nei, nu maa jeg lee!
O, gid De kunde komme op at see!
Hvor her er grumme mange Herreblade,
Og Hjerter Damer, her er' hele Rade.
Det Sorte der, ja, det er Klø'er og Spa'er.
- Nu snart et rigtigt Overblik jeg ha'er.
Spa'erdame seer jeg der med megen Vægt
Har sine Tanker vendt til Ruderknægt.
O, denne Skuen gjør mig halv beruset!
Der ligge mange Penge her til Huset,
Og Fremmede fra Verdens anden Side.
Men det var ikke det vi vilde vide.
Om Stænderne? Lad see! - ja hen i Tiden!
Men derom er det man skal læse siden;
Hvis nu jeg sladdrer, skader jeg jo Bladet,
Jeg vil ei tage bort det bedste Been af Fadet.
Theatret da? - Hver Nyhed? Smagen? Tonen?
Nei, jeg vil staae mig godt med Directionen.
Min egen Fremtid? Ja, De veed, eens eget,
Det ligger os paa Hjertet grumme meget!
Jeg seer! - Jeg kan ei sige, hvad jeg seer,
Men De vil høre det, saasnart det skeer.
Hvo er vel lykkeligst af os herinde?
Den Lykkeligste? Let jeg den skal finde!
Det er jo, - nei, det kan saa let genere,
Ja muligtviis vil det bedrøve Flere!
Hvo lever længst? Den Dame der, den Herre?
Nei, sige Sligt, er endnu meget værre!
Skal jeg da spaae om -? Nei! - Om? Nei! - Om? Nei!
Om -? Ja tilsidst saa veed jeg selv det ei;
Jeg er genert, saa let man En kan krænke:
Nu, jeg vil see da, hvad de troe og tænke
Jeg ved min hele Spaadoms Kraft skal skjænke.
De troe? Nei, hvad behager? Rundtomkring
De troe, det ende vil med Ingenting,
De veed for vist de faae kun Klang og Kling.
Saa tier jeg, høistærede Forening,
Jeg skylder Dem at have deres Mening!*

Digtet blev ypperligt fremsagt og Declamatoren gjorde stor Lykke. Mellem Tilskuerne var Volonteuren fra Hospitalet, der syntes at have forglemt sit Eventyr Natten forud, Kaloskerne havde han paa, thi de vare ikke blevne afhentede, og da der var sølet paa Gaden, kunde de jo gjøre ham god Tjeneste.

Digtets Begyndelse syntes han godt om, ja fandt endogsaa Ideen heldig; men at det Hele, ligesom Rhinstrømmen, faldt høist ubetydeligt ud, viste, at Forfatteren havde ingen Opfindelse! Instinctet gjør Alt hos ham. Her var nu saadan en ypperlig Leilighed til at have sagt noget piquant!

Ideen beskæftigede ham imidlertid, han gad nok have saadanne Briller, maaskee naar man rigtigt brugte dem, kunde man see Folk lige ind i Hjerterne, det var egentligt interessantere, meente han, end at see, hvad der skulde skee næste Aar, for det fik man nok at vide, men derimod det andet aldrig. »Jeg kan tænke mig nu hele den Række af Herrer og Damer der paa første Bænk, - kunde

man see dem lige ind i Brystet, ja, der maatte da være en Aabning, en Slags Boutik; naa, hvor mine Øine skulde gaae i Boutikker! hos den Dame der, vilde jeg vist finde en stor Modehandell! hos hende der er Boutikken tom, dog kan den trænge til at reengjøres; men der vilde ogsaa være solide Boutikker! ak ja!« sukkede han, »jeg veed een, i den er Alting solidt, men der er allerede en Bodsvend, det er det eneste daarlige i hele Boutikken! Fra en og anden vilde det raabe: 'Vær saa god og træd indenfor!' Ja, gid jeg kunde træde indenfor, som en net lille Tanke gaae gennem Hjerterne!«

See, det var Stikord for Kaloskerne, hele Volonteuren svandt sammen og en høist usædvanlig Reise begyndte midt igjennem Hjerterne paa den forreste Række Tilskuere. Det første Hjerter, han kom igjennem, var en Dames; men øieblikkelig troede han at være paa det orthopædiske Institut, i det Værelse, hvor Gips-Afstøbningerne af de forvoxne Lemmer hænge paa Væggen; dog her var Forskjellen denne, at ude paa Institutet tages de, i det Patienten kommer ind, men her i Hjertet vare de tagne og opbevarede, i det de gode Personer vare gaaet ud. Det var Afstøbninger af Veninder, deres legemlige og aandelige Feil, som her opbevaredes.

Hurtigt var han i et andet qvindeligt Hjerter, men dette syntes ham en stor hellig Kirke. Uskyldighedens hvide Due flagrede over Høi-Altret; hvor gjerne var han ikke sjunket paa Knæ, men fort maatte han, ind i næste Hjerter, men endnu hørte han Orgeltonerne, og selv, syntes han, at være blevet et nyt og bedre Menneske, følte sig ikke uværdig til at betræde den næste Helligdom, der viste et fattigt Tagkammer, med en syg Moder; men gennem det aabne Vindue straaede Guds varme Sol, deilige Roser nikkede fra den lille Trækasse paa Taget, og to himmelblaa Fugle sang om barnlig Glæde, medens den syge Moder nedbad Velsignelse over Datteren.

Nu krøb han paa Hænder og Fødder gennem en overfyldt Slagterbod, det var Kiød og kun Kjød han stødte paa, det var Hjertet i en riig, respectabel Mand, hvis Navn vist maa findes i Veiviseren.

Nu var han i hans Gemalindes Hjerter, det var et gammelt forfaldent Dueslag; Mandens Portrait blev brugt som Veirhane, denne stod i Forbindelse med Dørene, og saaledes gik disse op og i, saasomt som Manden dreiede sig.

Derpaa kom han i et Speilkabinet, som det vi have paa Slottet Rosenborg, men Speilene forstørrede i en utrolig Grad. Midt paa Gulvet sad, som en Dalai-Lama, Personens ubetydelige jeg, forbauset ved at see sin egen Storhed.

Herefter troede han sig i et snevert Naalehuus, fuldt af spidse Naale, det er bestemt »Hjertet af en gammel ugift Jomfru!« maatte han tænke, men det var ikke Tilfældet, det var en ganske ung Militair med flere Ordener, just, som man sagde, en Mand med Aand og Hjerter.

Ganske fortunlet kom den syndige Volonteur ud af det sidste Hjerter i Rækken, han formaaede ikke at ordne sine Tanker, men meente, at det var hans alt for stærke Phantasie, der var løbet af med ham.

»Herre Gud,« sukkede han, »jeg har bestemt Ansats til at blive gal! her er ogsaa utilgiveligt hedt herinde! Blodet stiger mig til Hovedet!« og nu erindrede han sig den store Begivenhed Aftenen forud, hvorledes hans Hoved havde siddet fast mellem Jernstængerne ved Hospitalet. »Der har jeg bestemt faaet det!« meente han. »Jeg maa tage den Ting itide. Et russisk Bad kunde være godt. Gid jeg allerede laae paa den øverste Hylde!«

Og saa laae han paa den øverste Hylde i Dampbadet, men han laae med alle Klæderne, med Støvler og Kalosker paa; de hede Vanddraaber fra Loftet dryppede ham i Ansigtet.

»Hu!« skreeg han og foer ned for at faae et Styrtebad. Den opvartende Karl gav ogsaa et høit Skrig ved at see det paaklædte Menneske derinde.

Volonteuren havde imidlertid saamegen Fatning, at han hvidskede til ham: »Det er et Væddemaal!« men det første han gjorde, da han kom paa sit eget Værelse, var at faae et stort spansk Flueplaster i Nakken og et ned af Ryggen, for at Galskaben kunde trække ud.

Næste Morgen havde han da en blodig Ryg, det var det han vandt ved Lykkens Kalosker.

V. Copistens Forvandling.

Vægteren, som vi vistnok ikke have glemt, huskede imidlertid paa Kaloskerne, som han havde fundet og bragt med ud paa Hospitalet; han afhentede dem, men da hverken Lieutenanten eller nogen anden i Gaden vilde kjende sig ved dem, bleve de afleverede paa Politikammeret.

»Det seer ud, som det var mine egne Kalosker!« sagde en af de Herrer Copister, idet han betragtede Hittagodset og stillede dem om ved Siden af sine. »Der maa mere, end et Skomager-Øie, til at skille dem fra hverandre!«

»Herr Copist!« sagde en Betjent, som traadte ind med nogle Papirer.

Copisten vendte sig om, talte med Manden, men da det var forbi og han saa paa Kaloskerne, var han i stor Vilderede med, om det var dem til Venstre, eller dem til Høire, som tilhørte ham »Det maa være dem, som ere vaade!« tænkte han; men det var just ueffent tænkt, thi det var Lykkens, men hvorfor skulde ikke ogsaa Politiet kunne feile! han tog dem paa, fik sine Papirer i Lommen, nogle Manuskripter under Armen, (hjemme skulde de gennemlæses og Concepter tages), men nu var det just Søndagformiddag og Veiret godt, en Tour til Frederiksberg, tænkte han, kunde jeg have godt af! og saa gik han derud.

Ingen kunde være et mere stille og solidt Menneske, end denne unge Mand, vi unde ham ret denne lille Spadseretur, den vilde vistnok være saare velgjørende for ham oven paa den megen Sidden; i Begyndelsen gik han kun, som et vegeerende Menneske, derfor havde Kaloskerne ikke Leilighed til at vise deres Tryllekraft.

I Alleen mødte han en Bekjendt, en af vore yngre Digtere, der fortalte ham, at han Dagen efter vilde begynde sin Sommerreise.

»Naa, skal De nu afsted igjen!« sagde Copisten. »De er da ogsaa et lykkeligt, frit Menneske. De kan flyve hvorhen De vil, vi Andre har en Lænke om Benet!«

»Men den sidder fast til Brødræet!« svarede Digteren. »De behøver ikke at sørge for den Dag i Morgen, og bliver De gammel, saa faaer De Pension!«

»De har det dog bedst!« sagde Copisten, »at sidde og digte, det er jo en Fornøielse! hele Verden siger Dem Behageligheder, og saa er De Deres egen Herre! jo, De skulde prøve, at sidde i Retten med de trivielle Sager!«

Digteren rystede med Hovedet, Copisten rystede ogsaa med Hovedet, hver beholdt sin Mening og saa skiltes de ad.

»Det er et eget Folkefærd, de Poeter!« sagde Copisten, »jeg gad nok prøve paa at gaa ind i saadan en Natur, selv blive en Poet, jeg er vis paa, at jeg ikke skulde skrive saadanne Klynkevers, som de andre! - - Det er ret en Foraarsdag for en Digter! Luften er saa usædvanlig klar, Skyerne saa smukke, og der er en Duft ved det Grønne! ja, i mange Aar har jeg ikke følt det, som i dette Øieblik.«

Vi mærke allerede at han er blevet Digter; at antyde dette, vil i de fleste Tilfælde være, hvad Tydsken kalder »abgeschmackt«, det er en taabelig Forestilling, at tænke sig en Digter

anderledes end andre Mennesker, der kan mellem disse være langt mere poetiske Naturer, end mangan stor erkjendt Digter er det; Forskjellen bliver kun, at Digteren har en bedre aandelig Hukommelse, han kan holde paa Ideen og Følelsen til den klart og tydeligt er legemliggjort ved Ordet, det kunne de Andre ikke. Men at gaae over fra en hverdags Natur til en begavet er altid en Overgang, og saaledes maa den blive iøinefaldende hos Copisten.

»Den deilige Duft!« sagde han, »hvor minder den mig ikke om Violerne hos Tante Lone! Ja, det var da jeg var en lille Dreng! Herre Gud, det har jeg i mange Tider ikke tænkt paa! den gode gamle Pige! hun boede der omme bag Børsen. Altid havde hun en Qvist eller et Par grønne Skud i Vand, Vinteren maatte være saa stræng den vilde. Violerne duftede, mens jeg lagde de opvarmede Kobberskillinger paa den frosne Rude og gjorde Kighuller. Det var et artigt Perspectiv, Udenfor i Canalen laae Skibene indefrosne, forladte af hele Mandskabet, en skrigende Krage var da hele Besætningen; men naar saa Foraaret luftede, saa blev der travlt; under Sang og Hurraraab saugede man Isen itu, Skibene bleve tjærede og taklede, saa foer de til fremmede Lande; jeg er blevet her, og maa altid blive, altid sidde paa Politikammeret og see de Andre tage Pas til at reise udenlands, det er min Lod! O, ja!« sukkede han dybt, men standsede i det samme pludselig. »Herre Gud, hvad gaaer der dog af mig! saadan har jeg aldrig før tænkt eller følt! Det maa være Foraarsluften! det er baade ængsteligt og behageligt!« Han greb i Lommen til sine Papirer. »Disse give mig andet at tænke paa!« sagde han og lod Øinene glide hen over det første Blad. »Fru Sigbrith, original Tragedie i fem Acter,« læste han, »hvad er det! og det er jo min egen Haand. Har jeg skrevet den Tragedie? Intriguen paa Volden eller store Bededag, Vaudeville. - Men hvor har jeg faaet den? Man maa have puttet mig det i Lommen, her er et Brev?« ja, det var fra Theater-Directionen, Stykkerne vare forkastede og Brevet selv var slet ikke høfligt stilet. »Hm! hm!« sagde Copisten, og satte sig ned paa en Bænk; hans Tanke var saa elastisk, hans Hierte saa blødt; uvilkaarligt greb han en af de nærmeste Blomster, det var en simpel lille Gaaseurt; hvad Botanikeren først giennem mange Forelæsninger siger os, forkyndte den i eet Minut; den fortalte Mythen om sin Fødsel, den fortalte om Sollysets Magt, der udspændte de fine Blade og tvang dem til at dufte, da tænkte han paa Livets Kampe, der ligedan vække Følelserne i vort Bryst. Luft og Lys var Blomstens Beilere, men Lyset var den begunstigede, efter Lyset bøiede den sig, forsvandt dette, da rullede den sine Blade sammen og sov ind under Luftens Omarmelse. »Det er Lyset der smykker mig!« sagde Blomsten; »men Luften lader dig aande!« hviskede Digterstemmen.

Tæt ved stod en Dreng og slog med sin Stok i en muddret Grøft, Vanddraaberne stænkede op imellem de grønne Grene, og Copisten tænkte paa de Millioner Infusions Dyr, der i Draaberne bleve kastede i en Høide, der efter deres Størrelse var for dem, som det vilde være for os at hvirvles høit over Skylinien. Idet Copisten tænkte herpaa og paa hele den Forandring, der var foregaaet med ham smilede han: »jeg sover og drømmer!« mærkværdigt er det alligevel, hvor man dog kan drømme naturligt og selv vide, at det kun er en Drøm. Gid jeg imorgen kunde huske det, naar jeg vaagner; nu synes jeg at være ganske usædvanlig oplagt! jeg har et klart Blik over Alting, føler mig saa opvakt, men jeg er vis paa, at naar jeg imorgen husker noget af det, saa er det Vrøvl, det har jeg prøvet før! Det gaaer med alt det Kloge og Prægtige man hører og siger i Drømme, som med de Underjordiskes Guld: idet man faaer det, er det rigt og herligt, men seet ved Dagen, kun Stene og visne Blade: »Ak,« sukkede han ganske veemodig og saa paa de syngende Fugle, der nok saa fornøiede hoppede fra Green til Green. »De har det meget bedre end jeg! flyve, det er en deilig Kunst, lykkelig den, som er født med den! ja skulde jeg gaae over i noget, saa skulde det være saadan en lille Lærke!«

I det samme slog Kjoleskjøder og Ærmer sammen i Vinger, Klæderne bleve Fjer og Kaloskerne Kløer; han mærkede det meget godt og loe indvortes: »saa, nu kan jeg da see, jeg drømmer! men saa naragtigt har jeg aldrig gjort det før;« og han fløi op i de grønne Grene og sang, men der var ikke Poesi i Sangen, thi Digternaturen var borte; Kaloskerne kunde, som enhver der gjør noget til

Gavns, kun gjøre een Ting af Gangen, han vilde være Digter, det blev han, nu vilde han være en lille Fugl, men ved at blive denne, ophørte den forrige Eiendommelighed.

»Det er artig nok,« sagde han, »om Dagen sidder jeg paa Politikammeret mellem de solideste Afhandlinger, om Natten kan jeg drømme at flyve som Lærke i Frederiksberghave, der kunde s'gu' skrives en heel Folkecomedie derom!«

Nu fløi han ned i Græsset, dreiede Hovedet om til alle Sider og slog med Næbet paa de smidige Græsstraae, der i Forhold til hans nærværende Størrelse syntes store, som Nord-Afrikas Palmegrene.

Det var kun et Øieblik og det blev kulsort Nat omkring ham; en, som han syntes, uhyre Gjenstand, blev kastet hen over ham, det var en stor Kasket, som en Dreng fra Nyboder kastede over Fuglen, en Haand kom ind og greb Copisten om Ryg og Vinger, saa han peeb; i første Forskrækkelse raabte han høit! »Din uforskammede Hvalp! Jeg er Copist i Politikamret!« men det lød for Drengen som et pipipi! han slog Fuglen paa Næbet og vandrede afsted.

I Alleen mødte han to Skoledrenge af den dannede Classe, det vil sige, som Mennesker betragtet, som Aander vare de i Skolens nederste; de købte Fuglen for otte Skilling, og saaledes kom Copisten til Kjøbenhavn, hjem til en Familie i Gothersgaden.

»Det er godt, jeg drømmer!« sagde Copisten, »ellers blev jeg s'gu' vred! først var jeg Poet, nu en Lærke! ja det var da Poet-Naturen, der fik mig over i det lille Dyr! Det er dog en ynkelig Ting, især naar man falder i Hænderne paa nogle Drenge. Jeg gad nok vide, hvorledes dette løber af!«

Drengene førte ham ind i en meget elegant Stue; en tyk leende Frue tog imod dem, men hun var slet ikke fornøiet med, at den simple Markfugl, som hun kaldte Lærken, kom med ind, dog for i Dag vilde hun lade det gaae, og de maatte sætte den i det tomme Buur, som stod ved Vinduet: »det kan maaskee fornøie Poppedreng!« tilføjede hun og loe hen til en stor grøn Papegøie, der gyngede fornemt i sin Ring i det prægtige Messingbuur. »Det er Poppedrengs Geburtsdag!« sagde hun dum naiv, »derfor vil den lille Markfugl gratulere!«

Poppedreng svarede ikke et eneste Ord, men gyngede fornemt frem og tilbage, derimod begyndte en smuk Canarifugl, der sidste Sommer var bragt hertil fra sit varme, duftende Fædreland, høit at synge.

»Skraalhals!« sagde Fruen og kastede et hvidt Lommetørklæde over Buret.

»Pipi!« sukkede den, »det var et skrækkeligt Sneeveir!« og med dette Suk taug den.

Copisten, eller, som Fruen sagde, Markfuglen, kom i et lille Buur tæt op til Canarifuglen, ikke langt fra Papegøien. Den eneste menneskelige Tirade, Poppedreng kunde frempluddre, og som tidt faldt ret komik, var den: »nei, lad os nu være Mennesker!« Alt det øvrige den skreg, var ligesaa uforstaaeligt, som Kanarifuglens Qviddren, kun ikke for Copisten, der nu selv var en Fugl; han forstod inderligt godt Kammeraterne.

»Jeg fløi under den grønne Palme og det blomstrende Mandeltræ!« sang Canarifuglen, »jeg fløi med mine Brødre og Søstre henover de prægtige Blomster og over den glasklare Sø, hvor Planterne nikkede paa Bunden. Jeg saae ogsaa mange deilige Papegøier, der fortalte de moersomste Historier, saa lange og saa mange!«

»Det var vilde Fugle;« svarede Papegøien, »de havde ingen Dannelse. Nei, lad os nu være Mennesker! - Hvorfor leer du ikke? Naar Fruen og alle de Fremmede kan lee deraf, saa kan du ogsaa. Det er en stor Mangel, ikke at kunne goutere det Moersomme. Nei, lad os nu være Mennesker!«

»O husker du de smukke Piger, som dandsede under det udspændte Telt, ved de blomstrende Træer? Husker Du de søde Frugter og den kølende Saft i de vildt voxende Urter?«

»O ja!« sagde Papegøien, »men her har jeg det langt bedre! jeg har god Mad og en intim Behandling; jeg veed, jeg er et godt Hoved, og mere forlanger jeg ikke. Lad os nu være Mennesker! Du er en Digtersjæl, som de kalde det, jeg har grundige Kundskaber og Vittighed, du har dette Genie, men ingen Besindighed, gaaer op i disse høie Naturtoner, og derfor dække de dig til. Det byde de ikke mig, nei, for jeg har kostet dem noget mere! jeg imponerer med Næbet og kan slaae en 'Witz': nei lad os nu være Mennesker!«

»O mit varme, blomstrende Fædreneland!« sang Canarifuglen, »jeg vil synge om dine mørkegrønne Træer, om dine stille Havbugter, hvor Grenene kysse den klare Vandflade, synge om alle mine glimrende Brødres og Søstres Jubel, hvor 'Ørkenens Plantekilder' groe!«

»Lad dog bare være med de elegiske Toner!« sagde Papegøien. »Siig noget man kan lee af! Latter er Tegn paa det høieste aandelige Standpunkt. See om en Hund eller Hest kan lee! nei, græde kan den, men lee, det er alene givet Menneskene. Ho, ho, ho!« loe Poppedreng og tilføiede sin Vitz: »Lad os nu være Mennesker.«

»Du lille graa danske Fugl,« sagde Canarifuglen, »Du er ogsaa blevet Fange! der er vist koldt i dine Skove, men der er dog Frihed, flyv ud! De har glemt at lukke for dig; det øverste Vindue staaer aabent. Flyv, flyv!«

Instinctmæssigt adlød Copisten og var ude af Buret; i det samme knagede den halvaabne Dør ind til det næste Værelse, og smidig, med grønne, funklende Øine, sneg Huuskatten sig ind og gjorde Jagt paa ham. Canarifuglen flagrede i Buret, Papegøien slog med Vingerne og raabte: »Lad os nu være Mennesker!« Copisten følte den dødeligste Skræk og fløi afsted igjennem Vinduet, over Huse og Gader: tilsidst maatte han hvile sig lidt.

Gjenboens Huus havde noget hjemligt; et Vindue stod aabent, han fløi derind, det var hans eget Værelse; han satte sig paa Bordet.

»Lad os nu være Mennesker!« sagde han uvilkaarligt efter Papegøien, og i samme Øieblik var han Copisten, men han sad paa Bordet.

»Gud bevar' os!« sagde han, »hvor er jeg kommet her op og saaledes faldet i Søvn! det var ogsaa en urolig Drøm jeg havde. Noget dumt Tøi var den hele Historie!«

VI. Det Bedste Kaloskerne bragte.

Dagen efter, i den tidlige Morgenstund, da Copisten endnu laae i Sengen, bankede det paa hans Dør, det var Naboen i samme Etage, en ung Theolog; han traadte ind.

»Laan mig dine Kalosker,« sagde han, »der er saa vaadt i Haven, men Solen skinner deilig, jeg vilde nok ryge en Pibe dernede.«

Kaloskerne fik han paa og var snart nede i Haven, der eiede et Blomme- og et Pæretræ. Selv en saa lille Have, som denne var, gjelder inde i Kjøbenhavn for en stor Herlighed.

Theologen gik op og ned i Gangen; Klokken var kun sex; ude fra Gaden klang et Posthorn.

»O, reise! reise!« udbrød han, »det er dog det lykkeligste i Verden! det er mine Ønskers høieste Maal! da vilde denne Uro, jeg føler, stilles. Men langt bort skulde det være! jeg vilde see det herlige Schweiz, reise i Italien og -«

Ja, godt var det at Kaloskerne virkede lige strax, ellers var han kommet omkring alt for meget baade for sig selv og os Andre. Han reiste. Han var midt inde i Schweiz, men med otte Andre pakket ind i det Inderste af en Diligence; ondt i Hovedet havde han, træt i Nakken følte han sig, og Blodet var sjunket ham ned i Benene, der ophovnede, klemtes af Støvlerne. Han svævede mellem en blundende og en vaagen Tilstand. I sin Lomme til Høire havde han Creditivet, i sin Lomme til Venstre Passet og i en lille Skindpung paa Brystet nogle fastsyede Louisd'orer; hver Drøm forkyndte, at en eller anden af disse Kostbarheder var tabt, og derfor foer han feberagtig op, og den første Bevægelse, Haanden gjorde, var en Trekant fra Høire til Venstre og op mod Brystet, for at føle om han havde dem eller ei. Parapluier, Stokke og Hatte gyngede i Nættet oven over, og forhindrede saa temmeligt Udsigten, der var høist imponerende, han skottede til den, medens Hjertet sang, hvad i det mindste een Digter, vi kjende, har sjunget i Schweiz, men ikke til Dato ladet trykke:

*Ja, her er saa smukt, som Hjertet vil,
Jeg øiner Montblanc, min Kjære.
Gid bare Pengene vil slaae til,
Ak, saa var her godt at være!*

Stor, alvorlig og mørk var den hele Natur rundt om. Granskovene syntes Lyngtoppe paa de høie Klipper, hvis Top skjultes i Skytaagen; nu begyndte det at snee; den kolde Vind blæste.

»Uh!« sukkede han, »gid vi vare paa den anden Side af Alperne, saa var det Sommer og saa havde jeg hævet Penge paa mit Creditiv; den Angst, jeg er i for disse, gjør at jeg ikke nyder Schweiz, o, gid jeg var paa den anden Side!«

Og saa var han paa den anden Side; dybt inde i Italien var han, mellem Florents og Rom. Søn Tracymenes laae i Aftenbelysning, som et flammende Guld, mellem de mørkeblaa Bjerge; her, hvor Hannibal slog Flaminius, holdt nu Viinrankerne hinanden fredeligt i de grønne Fingre; yndige halvnøgne Børn vogtede en Flok kulsorte Sviin under en Gruppe duftende Laurbærtræer ved Veien. Kunde vi ret give dette Malerie, Alle vilde juble: »Deilige Italien!« men det sagde slet ikke Theologen eller een eneste af hans Reisefæller inde i Veturinens Vogn. -

I tusindeviis fløi giftige Fluor og Myg ind til dem, forgjæves pidskede de omkring sig med en Myrthegreen, Fluorerne stak alligevel; ikke eet Menneske var der i Vognen, uden at jo hans Ansigt var opsvulmet og blodigt af Bid. De stakkels Heste saae ud, som Aadslers, Fluorerne sad i store Kager paa dem, og kun øieblikkelig hjalp det, at Kudsken steg ned og skrabede Dyrene af. Nu sank Solen, en kort, men isnende Kulde gik igjennem hele Naturen, det var som Gravhvelvingens kolde Luftning paa en heed Sommerdag, men rundt om fik Bjerge og Skyer den forunderlige grønne Tone, som vi finde paa enkelte gamle Malerier, og naar vi ikke have oplevet et saadant Farvespil i Syden, finde unaturlig. Det var et herligt Skue, men - Maven var tom, Legemet træt, al Hjertets Længsel dreiede sig efter et Natteqvarteer; men hvorledes vilde dette blive? Man saae langt inderligere efter dette, end efter den skønne Natur.

Veien gik gjennem en Olivenskov, det var som kjørte han i Hjemmet mellem knudrede Pile, her laae det eensomme Vertshuus. En halvsnees tiggende Krøblinger havde leiret sig udenfor, den raskeste af dem saae ud, for at bruge et marryatsk Udtryk, som »Hungerens ældste Søn, der havde naaet sin Myndigheds Alder,« de Andre vare enten blinde, havde visne Been og krøb paa Hænderne, eller indsvundne Arme med fingerløse Hænder. Det var ret Elendigheden trukken frem af Pjalterne. »Eccellenza, miserrabili!« sukkede de og strakte de syge Lemmer frem. Vertinden selv med bare Fødder, uredt Haar og kun iført en smudsig Bluse, tog imod Gjæsterne. Dørene vare bundne sammen med Seglgarn; Gulvet i Værelserne frembød en halv oprodet Brolægning med Muurstene; Flagermuus fløi hen under Loftet, og Stanken herinde - -

»Ja, vil hun dække nede i Stalden!« sagde een af de Reisende, »dernede veed man dog hvad det er man indaander!«

Vinduerne bleve aabnede, for at der kunde komme lidt frisk Luft, men hurtigere end denne kom de visne Arme ind og den evige Klynken: miserabili, Eccellenza! Paa Væggene stode mange Inskriptioner, Halvdelen var imod bella Italia!

Maden blev bragt frem; der var en Suppe af Vand, kryddret med Peber og harsk Olie. Denne sidste spillede Hovedrollen ved Salaten; fordærvede Æg og stegte Hanekamme vare Pragtretterne; selv Vinen havde Afsmag, det var en sand Mixtur.

Til Natten bleve Kufferterne stillede op for Døren; een af de Reisende havde Vagt, medens de Andre sov; Theologen var den Vagthavende; o hvor kvalmt var der ikke herinde! Heden trykkede, Myggene surrede og stank, miserabili udenfor klynkede i Søvn.

»Ja, reise er godt nok!« sukkede Theologen, »havde man bare intet Legeme! kunde dette hvile og Aanden derimod flaggre. Hvor jeg kommer, er der et Savn, der trykker Hjertet; noget bedre, end det Øieblikkelige, er det jeg vil have; ja noget bedre, det Bedste, men hvor og hvad er det! jeg veed i Grunden nok, hvad jeg vil, jeg vil til et lykkeligt Maal, det Lykkeligste af Alle!«

Og i det Ordet var udtalt, var han i Hiemmet; de lange hvide Gardiner hang ned for Vinduet og midt paa Gulvet stod den sorte Liigkiste, i den laae han i sin stille Dødssøvn, hans Ønske var opfyldt, Legemet hvilte, Aanden reiste. Priis Ingen lykkelig, før han er i sin Grav, var Solons Ord, her fornyedes Bekræftelsen.

Ethvert Liig er Udødelighedens Sphinx; heller ikke Sphinxen her paa den sorte Sarkophag besvarede for os, hvad den Levende to Dage forud havde nedskrevet:

*Du stærke Død, din Taushed vækker Gru;
Dit Spor er jo kun Kirkegaardens Grave.
Skal Tankens Jakobs-Stige gaae itu?
Staaer jeg kun op, som Græs i Dødens Have?*

*Vor største Liden tidt ei Verden seer!
Du, som var ene, lige til det sidste,
I Verden meget trykker Hjertet meer,
End Jorden, som de kaste paa din Kiste!*

To Skikkelser bevægede sig i Værelset; vi kjende dem begge: det var Sorgens Fee og Lykkens Udsendte; de bøiede sig over den Døde.

»Seer Du,« sagde Sorgen, »hvad Lykke bragte vel dine Kalosker Menneskeheden?«

»De bragte i det mindste ham, som blunder her, et varigt Gode!« svarede Glæden.

»O nei!« sagde Sorgen; »Selv gik han bort, han blev ikke kaldet! hans aandelige Kraft her var ikke stærk nok til at hæve de Skatte hist, som han efter sin Bestemmelse, maa hæve! Jeg vil vise ham en Velgjerning!«

Og hun tog Kaloskerne af hans Fødder; da var Dødssøvnen endt, den Gjenoplevede reiste sig. Sorgen forsvandt, men ogsaa Kaloskerne; hun har vist betragtet dem som sin Eiendom.

Nattergalen

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1844

I China veed Du jo nok er Keiseren en Chineser, og Alle de han har om sig ere Chinesere. Det er nu mange Aar siden, men just derfor er det værd at høre Historien, før man glemmer den! Keiserens Slot var det prægtigste i Verden, ganske og aldeles af fiint Porcelain, saa kostbart, men saa skjørt, saa vanskeligt at røre ved, at man maatte ordentlig tage sig iagt. I Haven saae man de forunderligste Blomster, og ved de allerprægtigste var der bundet Sølvklokker, der klingede, for at man ikke skulde gaae forbi uden at bemærke Blomsten. Ja, Alting var saa udspeculeret i Keiserens Have, og den strakte sig saa langt, at Gartneren selv ikke vidste Enden paa den; blev man ved at gaae, kom man i den deiligste Skov med høie Træer og dybe Søer. Skoven gik lige ned til Havet, der var blaat og dybt; store Skibe kunde seile lige ind under Grenene, og i disse boede der en Nattergal, der sang saa velsignet, at selv den fattige Fisker, der havde saa meget andet at passe, laae stille og lyttede, naar han om Natten var ude at trække Fiskegarnet op og da hørte Nattergalen. »Herre Gud, hvor det er kjønt!« sagde han, men saa maatte han passe sine Ting og glemte Fuglen; dog næste Nat naar den igjen sang, og Fiskeren kom derud, sagde han det samme: »Herre Gud! hvor det dog er kjønt!«

Fra alle Verdens Lande kom der Reisende til Keiserens Stad, og de beundrede den, Slottet og Haven, men naar de fik Nattergalen at høre, sagde de Allesammen: »Den er dog det bedste!«

Og de Reisende fortalte derom, naar de kom hjem, og de Lærde skreve mange Bøger om Byen, Slottet og Haven, men Nattergalen glemte de ikke, den blev sat allerøverst; og de, som kunde digte, skrev de deiligste Digte, allesammen om Nattergalen i Skoven ved den dybe Sø.

De Bøger kom Verden rundt, og nogle kom da ogsaa engang til Keiseren. Han sad i sin Guldstol, læste og læste, hvert Øieblik nikkede han med Hovedet, thi det fornøiede ham at høre de prægtige Beskrivelser over Byen, Slottet og Haven. »Men Nattergalen er dog det allerbedste!« stod der skrevet.

»Hvad for Noget!« sagde Keiseren, »Nattergalen! den kjender jeg jo slet ikke! er her saadan en Fugl i mit Keiserdømmme, ovenikjøbet i min Have! det har jeg aldrig hørt! saadant noget skal man læse sig til!«

Og saa kaldte han paa sin Cavaleer, der var saa fornem, at naar nogen, der var ringere end han, vovede at tale til ham, eller spørge om noget, saa svarede han ikke andet, end »P!« og det har ikke noget at betyde.

»Her skal jo være en høist mærkværdig Fugl, som kaldes Nattergal!« sagde Keiseren, »man siger at den er det allerbedste i mit store Rige! hvorfor har man aldrig sagt mig noget om den!«

»Jeg har aldrig før hørt den nævne!« sagde Cavaleren, »den er aldrig blevet præsenteret ved Hoffet!« -

»Jeg vil at den skal komme her i Aften og synge for mig!« sagde Keiseren. »Der veed hele Verden hvad jeg har, og jeg veed det ikke!«

»Jeg har aldrig før hørt den nævne!« sagde Cavaleren, »jeg skal søge den, jeg skal finde den!« -

Men hvor var den at finde; Cavaleren løb op og ned af alle Trapper, gennem Sale og Gange, ingen af alle dem, han traf paa, havde hørt tale om Nattergalen, og Cavaleren løb igjen til Keiseren

og sagde, at det vist maatte være en Fabel af dem, der skrev Bøger. »Deres keiserlige Majestæt skal ikke troe hvad der skrives! det er Opfindelser og noget, som kaldes den sorte Kunst!«

»Men den Bog, hvori jeg har læst det,« sagde Keiseren, »er sendt mig fra den stormægtige Keiser af Japan, og saa kan det ikke være Usandhed. Jeg vil høre Nattergalen! den skal være her i Aften! den har min høieste Naade! og kommer den ikke, da skal hele Hoffet dunkes paa Maven, naar det har spiist Aftensmad.«

»Tsing-pe!« sagde Cavaleren, og løb igjen op og ned af alle Trapper, gennem alle Sale og Gange; og det halve Hof løb med, for de vilde ikke gjerne dunkes paa Maven. Der var en Spørgen efter den mærkelige Nattergal, som hele Verden kjendte, men Ingen ved Hoffet.

Endelig traf de en lille, fattig Pige i Kjøkkenet, hun sagde: »O Gud, Nattergalen! den kjender jeg godt! ja, hvor den kan synge! hver Aften har jeg Lov til at bringe lidt af Levningerne fra Bordet hjem til min stakkels syge Moder, hun boer nede ved Stranden, og naar jeg saa gaaer tilbage, er træt og hviler i Skoven, saa hører jeg Nattergalen synge! jeg faaer Vandet i Øinene derved, det er ligesom om min Moder kyssede mig!«

»Lille Kokkepige!« sagde Cavaleren, »jeg skal skaffe hende fast Ansættelse i Kjøkkenet og Lov til at see Keiseren spise, dersom hun kan føre os til Nattergalen, for den er tilsagt til i Aften!« -

Og saa droge de Allesammen ud i Skoven, hvor Nattergalen pleiede at synge; det halve Hof var med. Som de allerbedst gik, begyndte en Ko at brøle.

»O!« sagde Hofjunkerne, »nu har vi den! det er dog en mærkelig Kraft i et saadant lille Dyr! jeg har ganske bestemt hørt den før!«

»Nei, det er Køerne, som brøle!« sagde den lille Kokkepige, »vi ere endnu langt fra Stedet!«

Frøerne qvækkede nu i Kjæret.

»Deiligt!« sagde den chinesiske Slotsprovst, »nu hører jeg hende, det er ligesom smaa Kirkeklokker!«

»Nei, det er Frøerne!« sagde den lille Kokkepige. »Men nu tænker jeg snart vi hører den!«

Saa begyndte Nattergalen at synge.

»Den er det,« sagde den lille Pige, »hør! hør! og der sidder den!« og saa pegede hun paa en lille, graa Fugl oppe i Grenene.

»Er det muligt!« sagde Cavaleren, »saaledes havde jeg nu aldrig tænkt mig den! hvor den seer simpel ud! den har vist mistet Couleur over at see saa mange fornemme Mennesker hos sig!«

»Lille Nattergal!« raabte den lille Kokkepige ganske høit, »vor naadige Keiser vil saa gjerne, at De skal synge for ham!«

»Med største Fornøielse!« sagde Nattergalen og sang, saa at det var en Lyst.

»Det er ligesom Glasklokker!« sagde Cavaleren, »og see den lille Strube, hvor den bruger sig! det er mærkværdigt vi aldrig har hørt den før! den vil gjøre en stor succès ved Hoffet!«

»Skal jeg synge endnu engang for Keiseren?« spurgte Nattergalen, der troede at Keiseren var med.

»Min fortræffelige lille Nattergal!« sagde Cavaleren, »jeg har den store Glæde at skulle tilsige Dem til en Hoffest i Aften, hvor De vil fortrylle han høie keiserlige Naade med Deres charmante Sang!«

»Den tager sig bedst ud i det Grønne!« sagde Nattergalen, men den fulgte dog gerne med, da den hørte, at Keiseren ønskede det.

Paa Slottet var der ordentligt pudset op! Vægge og Gulv, der var af Porcelain, skinnede ved mange tusinde Guldlamper! de deiligste Blomster, som ret kunde klinge, vare stillede op i Gangene; der var en Løben og en Trækvind, men saa klang just alle Klokkerne, man kunde ikke høre Ørelyd.

Midt inde i den store Sal, hvor Keiseren sad, var der stillet en Guldpendel, og paa den skulde Nattergalen sidde; hele Hoffet var der, og den lille Kokkepige havde faaet Lov til at staa bag ved Døren, da hun nu havde Titel af virkelig Kokkepige. Alle vare de i deres største Pynt, og alle saae de paa den lille graae Fugl, som Keiseren nikkede til.

Og Nattergalen sang saa deiligt, at Keiseren fik Taarer i Øinene, Taarerne trillede ham ned over Kinderne, og da sang Nattergalen endnu smukkere, det gik ret til Hjertet; og Keiseren var saa glad, og han sagde, at Nattergalen skulde have hans Guldtøffel at bære om Halsen. Men Nattergalen takkede, den havde allerede faaet Belønning nok.

»Jeg har seet Taarer i Øinene paa Keiseren, det er mig den rigeste Skat! en Keisers Taarer har en forunderlig Magt! Gud veed, jeg er nok belønnet!« og saa sang den igjen med sin søde, velsignede Stemme.

»Det er det elskeligste Koketteri jeg kjender!« sagde Damerne rundtom, og saa toge de Vand i Munden for at klukke, naar nogen talte til dem: de troede da ogsaa at være Nattergaler; ja Laqvaierne og Kammerpigerne lode mælde, at ogsaa de vare tilfredse, og det vil sige meget, thi de ere de allervanskeligste at gjøre tilpas. Jo, Nattergalen gjorde rigtignok Lykke!

Den skulde nu blive ved Hoffet, have sit eget Buur, samt Frihed til at spadserere ud to Gange om Dagen og een Gang om Natten. Den fik tolv Tjenere med, alle havde de et Silkebaand om Benet paa den og holdt godt fast. Der var slet ingen Fornøielse ved den Tour.

Hele Byen talte om den mærkværdige Fugl, og mødte to hinanden, saa sagde den ene ikke andet end: »Nat-!« og den anden sagde »gal!« og saa sukkede de og forstode hinanden, ja elleve Spekhøkerbørn bleve opkaldte efter den, men ikke een af dem havde en Tone i Livet. -

En Dag kom en stor Pakke til Keiseren, udenpaa stod skrevet: Nattergal.

»Der har vi nu en ny Bog om vor berømte Fugl!« sagde Keiseren; men det var ingen Bog, det var et lille Kunststykke der laae i en Æske, en kunstig Nattergal, der skulde ligne den levende, men var overalt besat med Diamanter, Rubiner og Saphirer; saasnart man trak Kunstfuglen op, kunde den synge et af de Stykker, den virkelige sang, og saa gik Halsen op og ned og glindsede af Sølv og Guld. Om Halsen hang et lille Baand, og paa det stod skrevet: »Keiseren af Japans Nattergal er fattig imod Keiserens af China.«

»Det er deiligt!« sagde de allesammen, og den, som havde bragt den kunstige Fugl, fik strax Titel af Over-keiserlig-nattergale-bringer.

»Nu maae de synge sammen! hvor det vil blive en Duet!«

Og saa maatte de synge sammen, men det vilde ikke rigtig gaae, thi den virkelige Nattergal sang paa sin Maneer, og Kunstfuglen gik paa Valser; »den har ingen Skyld,« sagde Spillemeisteren, »den er særdeles taktfast og ganske af min Skole!« Saa skulde Kunstfuglen synge alene. - Den gjorde ligesaa megen Lykke som den virkelige, og saa var den jo ogsaa saa meget mere nydelig at see paa: den glimrede som Armbaand og Brystnaale.

Tre og tredive Gange sang den eet og det samme Stykke, og den var dog ikke træt; Folk havde gjerne hørt den forfra igjen, men Keiseren meente, at nu skulde ogsaa den levende Nattergal

syngende lidt - - men hvor var den? Ingen havde bemærket, at den var fløjet ud af det aabne Vindue, bort til sine grønne Skove.

»Men hvad er dog det for noget!« sagde Keiseren; og alle Hoffolkene skjændte og meente, at Nattergalen var et høist utaknemmeligt Dyr. »Den bedste Fugl have vi dog!« sagde de, og saa maatte igjen Kunstfuglen synge, og det var den fire og tredivte Gang de fik det samme Stykke, men de kunde det ikke heelt endnu, for det var saa svært, og Spillemesteren roste saa overordentlig Fuglen, ja forsikkrede, at den var bedre end den virkelige Nattergal, ikke blot hvad Klæderne angik og de mange deilige Diamanter, men ogsaa indvortes.

»Thi seer De, mine Herskaber, Keiseren fremfor Alle! hos den virkelige Nattergal kan man aldrig beregne, hvad der vil komme, men hos Kunstfuglen er Alt bestemt! saaledes bliver det og ikke anderledes! man kan gjøre rede for det, man kan sprætte den op og vise den menneskelige Tænkning, hvorledes Valserne ligge, hvorledes de gaae, og hvordan det ene følger af det andet -!«

»Det er ganske mine Tanker!« sagde de Allesammen, og Spillemesteren fik Lov til, næste Søndag, at holde Fuglen frem for Folket; de skulde ogsaa høre den synge, sagde Keiseren; og de hørte den, og de bleve saa fornøiede, som om de havde drukket sig lystige i Theevand, for det er nu saa ganske chinesisk, og Alle sagde da »O!« og stak i Veiret den Finger, man kalder »Slikpot,« og saa nikkede de; men de fattige Fiskere, som havde hørt den virkelige Nattergal, sagde: »det klinger smukt nok, det ligner ogsaa, men der mangler noget, jeg veed ikke hvad!«

Den virkelige Nattergal var forviist fra Land og Rige.

Kunstfuglen havde sin Plads paa en Silkepude tæt ved Keiserens Seng; alle de Presenter, den havde faaet, Guld og Ædelstene, laa rundt omkring den, og i Titel var den steget til »Høikeiserlig Natbord-Sanger,« i Rang Nummer eet til venstre Side, for Keiseren regnede den Side for at være mest fornem, paa hvilken Hjertet sad, og Hjertet sidder til Venstre ogsaa hos en Keiser. Og Spillemesteren skrev fem og tyve Bind om Kunstfuglen, det var saa lærd og saa langt, og med de allersværeste chinesiske Ord, saa alle Folk sagde, at de havde læst og forstaaet det, for ellers havde de jo været dumme og vare da blevne dunkede paa Maven.

Saaledes gik der et heelt Aar; Keiseren, Hoffet og alle de andre Chinesere kunde udenad hvert lille kluk i Kunstfuglens Sang, men just derfor syntes de nu allerbedst om den; de kunde selv synge med, og det gjorde de. Gadedrengene sang »zizizi! klukklukkluk!« og Keiseren sang det -! jo det var bestemt deilig!

Men en Aften, som Kunstfuglen bedst sang, og Keiseren laa i Sengen og hørte paa den, sagde det »svup!« inden i Fuglen; der sprang noget: »surrrrrr!« alle Hjulene løb rundt, og saa stod Musiken.

Keiseren sprang strax ud af Sengen og lod sin Livlæge kalde, men hvad kunde han hjælpe! saa lod de Uhrmageren hente, og efter megen Tale og megen Seenefter, fik han Fuglen nogenlunde istand, men han sagde, at der maatte spares meget paa den, thi den var saa forslidt i Tapperne og det var ikke muligt at sætte nye, saaledes at det gik sikkert med Musikken. Det var en stor Bedrøvelse! kun een Gang om Aaret turde man lade Kunstfuglen synge, og det var strængt nok endda; men saa holdt Spillemesteren en lille Tale med de svære Ord og sagde, at det var ligesaa godt, som før, og saa var det ligesaa godt som før.

Nu vare fem Aar gaaet, og hele Landet fik en rigtig stor Sorg, thi de holdt i Grunden Allesammen af deres Keiser; nu var han syg og kunde ikke leve, sagde man, en ny Keiser var allerede valgt, og Folk stode ude paa Gaden og spurgte Cavaleren hvorledes det var med deres Keiser.

»P!« sagde han og rystede med Hovedet.

Kold og bleg laae Keiseren i sin store, prægtige Seng, hele Hoffet troede ham død, og enhver af dem løb hen for at hilse paa den nye Keiser; Kammertjenerne løbe ud for at snakke om det, og Slotspigerne havde stort Caffeselskab. Rundtom i alle Sale og Gange var lagt Klæde, for at man ikke skulde høre Nogen gaae, og derfor var der saa stille, saa stille. Men Keiseren var endnu ikke død; stiv og bleg laae han i den prægtige Seng med de lange Fløielsgardiner og de tunge Guldqvaste; høit oppe stod et Vindue aabent, og Maanen skinnede ind paa Keiseren og Kunstfuglen.

Den stakkels Keiser kunde næsten ikke trække Veiret, det var ligesom om der sad noget paa hans Bryst; han slog Øinene op, og da saa han, at det var Døden, der sad paa hans Bryst og havde taget hans Guldkrone paa, og holdt i den ene Haand Keiserens Guldsabel, i den anden hans prægtige Fane; og rundtom i Folderne af de store Fløiels Sengegardiner stak der forunderlige Hoveder frem, nogle ganske fæle, andre saa velsignede milde: det var alle Keiserens onde og gode Gjerninger, der saa paa ham, nu da Døden sad paa hans Hjerte:

»Husker Du det?« hviskede den ene efter den anden. »Husker Du det!« og saa fortalte de ham saa meget, saa at Sveden sprang ham ud af Panden.

»Det har jeg aldrig vidst!« sagde Keiseren; »Musik, Musik, den store chinesiske Trommel!« raabte han, »at jeg dog ikke skal høre alt det, de siger!«

Og de bleve ved, og Døden nikkede ligesom en Chineser ved alt, hvad der blev sagt.

»Musik, Musik!« skreg Keiseren. »Du lille velsignede Guldflugt! syng dog, syng! jeg har givet Dig Guld og Kostbarheder, jeg har selv hængt Dig min Guldtøffel om Halsen, syng dog, syng!«

Men Fuglen stod stille, der var Ingen til at trække den op, og ellers sang den ikke; men Døden blev ved at see paa Keiseren med sine store, tomme Øienhuler, og der var saa stille, saa skrækkeligt stille.

Da lød i det samme, tæt ved Vinduet, den deiligste Sang: det var den lille, levende Nattergal, der sad paa Grenen udenfor; den havde hørt om sin Keisers Nød, og var derfor kommet at synge ham Trøst og Haab; og alt som den sang, bleve Skikkelserne mere og mere blege, Blodet kom raskere og raskere i Gang i Keiserens svage Lemmer, og Døden selv lyttede og sagde: »bliv ved lille Nattergal! bliv ved!«

»Ja vil Du give mig den prægtige Guldsabel! ja vil Du give mig den rige Fane! vil Du give mig Keiserens Krone!«

Og Døden gav hvert Klenodie for en Sang, og Nattergalen blev ved endnu at synge, og den sang om den stille Kirkegaard, hvor de hvide Roser groe, hvor Hyldetræet dufter, og hvor det friske Græs vandes af de Efterlevendes Taarer; da fik Døden Længsel efter sin Have og svævede, som en kold, hvid Taage, ud af Vinduet.

»Tak, Tak!« sagde Keiseren, »Du himmelske lille Fugl, jeg kjender Dig nok! Dig har jeg jaget fra mit Land og Rige! og dog har Du sjunget de onde Syner fra min Seng, faaet Døden fra mit Hjerte! Hvorledes skal jeg lønne Dig?«

»Du har lønnet mig!« sagde Nattergalen, »jeg har faaet Taarer af Dine Øine første Gang jeg sang, det glemmer jeg Dig aldrig! det er de Juveler, der gjør et Sanger-Hjerte godt -! men sov nu og bliv frisk og stærk! jeg skal synge for Dig!«

Og den sang - og Keiseren faldt i en sød Søvn, saa mild og velgjørende var Søvn.

Solen skinnede ind af Vinduerne til ham, da han vaagnede styrket og sund; ingen af hans Tjenere vare endnu komne tilbage, thi de troede, han var død, men Nattergalen sad endnu og sang.

»Altid maa Du blive hos mig!« sagde Keiseren, »Du skal kun synge, naar Du selv vil, og Kunstfuglen slaaer jeg i tusinde Stykker.«

»Gjør ikke det!« sagde Nattergalen, »den har jo gjort det Gode, den kunde! behold den som altid! jeg kan ikke bygge og boe paa Slottet, men lad mig komme, naar jeg selv har Lyst, da vil jeg om Aftenen sidde paa Grenen der ved Vinduet og synge for Dig, at Du kan blive glad og tankefuld tillige! jeg skal synge om de Lykkelige, og om dem, som lide! jeg skal synge om Ondt og Godt, der rundtom Dig holdes skjult! den lille Sangfugl flyver vidt omkring til den fattige Fisker, til Bondemandens Tag, til hver, der er langt fra Dig og Dit Hof! jeg elsker Dit Hjerte meer end Din Krone, og dog har Kronen en Duft af noget Helligt om sig! - jeg kommer, jeg synger for Dig! - men eet maa Du love mig!« -

- »Alt!« sagde Keiseren, og stod der i sin keiserlige Dragt, som han selv havde iført sig og holdt Sabelen, der var tung af Guld, op mod sit Hjerte.

»Eet beder jeg Dig om! fortæl Ingen, at Du har en lille Fugl, der siger Dig Alt, saa vil det gaae endnu bedre!«

Og da fløi Nattergalen bort.

Tjenerne kom ind for at see til deres døde Keiser; - - jo der stode de, og Keiseren sagde: »god Morgen!«

Nissen hos Spekhøkeren

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1853

Der var en rigtig Student, han boede paa Qvisten og eiede Ingenting; der var en rigtig Spekhøker, han boede i Stuen og eiede hele Huset, og ham holdt Nissen sig til, for her fik han hver Juleaften et Fad Grød med en stor Klump Smør! det kunde Spekhøkeren give; og Nissen blev i Boutiken og det var meget lærerigt.

En Aften kom Studenten ind fra Bagdøren for selv at købe sig Lys og Ost; han havde Ingen at sende, og saa gik han selv; han fik hvad han forlangte, han betalte det og der blev nikket »god Aften« af Spekhøkeren og af Madammen, og det var en Kone, som kunde mere, end nikke, hun havde Talegaver! - og Studenten nikkede igjen og blev saa staaende midt i Læsningen af det Blad Papir, der var lagt om Osten. Det var et Blad, revet ud af en gammel Bog, der ikke burde rives istykker, en gammel Bog, fuld af Poesi.

»Der ligger meer af den!« sagde Spekhøkeren, »jeg gav en gammel Kone nogle Caffebønner for den; vil De give mig otte Skilling, skal De have Resten!«

»Tak,« sagde Studenten, »lad mig faae den istedetfor Osten! jeg kan spise Smørrebrødet bart! syndigt var det, om den hele den Bog skulde rives i Stumper og Stykker. De er en prægtig Mand, en practisk Mand, men Poesi forstaaer De Dem ikke mere paa, end den Bøtte!«

Og det var uartigt sagt, især mod Bøtten, men Spekhøkeren loe og Studenten loe, det var jo sagt saadan i en Slags Spøg. Men Nissen ærgrede sig, at man turde sige sligt til en Spekhøker, der var Huusvært og solgte det bedste Smør.

Da det blev Nat, Boutiken lukket og Alle tilsengs, paa Studenten nær, gik Nissen ind og tog Madammens Mundlæder, det brugte hun ikke naar hun sov, og hvor i Stuen han satte det paa nogensomhelst Gjenstand, der fik den Maal og Mæle, kunde udtale sine Tanker og Følelser ligesaa godt, som Madammen, men kun een ad Gangen kunde faae det, og det var en Velgjerning, for ellers havde de jo talt hverandre i Munden.

Og Nissen satte Mundlæderet paa Bøtten, hvori de gamle Aviser laae: »Er det virkeligt sandt,« spurgte han, »at de ikke veed, hvad Poesi er?«

»Ja, det veed jeg,« sagde Bøtten, »det er saadant noget, som staaer paa Nederdelen af Aviserne og klippes ud! jeg skulde troe, at jeg har mere af det inden i mig, end Studenten, og jeg er kun en ringe Bøtte imod Spekhøkeren!«

Og Nissen satte Mundlæderet paa Caffemøllen, nei, hvor den gik! og han satte det paa Smørfjerdings og Pengeskuffen; - Alle vare de af Mening, som Bøtten, og hvad de fleste ere enige om, det maa man respectere.

»Nu skal Studenten faae!« og saa gik Nissen ganske sagte af Kjøkkentrappen op til Qvisten, hvor Studenten boede. Der var Lys derinde, og Nissen kiggede gennem Nøglehullet og saa, at Studenten læste i den pjaltede Bog nedefra. Men, hvor der var lyst derinde! der stod ud af Bogen en klar Straale, der blev til en Stamme, til et mægtigt Træ, som løftede sig saa høit og bredte sine Grene vidt ud over Studenten. Hvert Blad var saa friskt og hver Blomst var et deiligt Pigeoved, nogle med Øine saa mørke og straalende, andre saa blaa og forunderlige klare. Hver Frugt var en skinnende Stjerne, og saa sang og klang det vidunderligt deiligt!

Nei, saadan Herlighed havde den lille Nisse aldrig tænkt sig, end sige seet og fornummet. Og saa blev han staaende paa Taaspidserne, kiggede og kiggede, til Lyset derinde slukkedes; Studenten blæste nok sin Lampe ud og gik til Sengs, men den lille Nisse stod der alligevel, thi Sangen klang endnu saa blød og deilig, en yndig Vugge-Vise for Studenten, der lagde sig til Ro.

»Her er mageløst!« sagde den lille Nisse, »det havde jeg ikke ventet! - Jeg troer, at jeg vil blive hos Studenten« - og han tænkte - og tænkte fornuftigt, og saa sukkede han: »Studenten har ingen Grød!« - og saa gik han - ja, saa gik han ned igjen til Spekhøkeren; - og det var godt han kom, for Bøtten havde næsten forbrugt alt Madammens Mundlæder, ved at udtale fra een Led alt hvad den rummede i sig, og nu var den lige i Begreb med at vende sig, for at give det samme igjen fra den anden Led, da Nissen kom og tog Mundlæderet igjen til Madammen; men hele Boutiken, fra Pengeskuffen til Pindebrændet havde fra den Tid Mening efter Bøtten, og de agtede den i en saadan Grad, og tiltroede den saameget, at naar Spekhøkeren siden efter læste »Kunst- og Theateranmeldelser« af sin »Tidende«, den om Aftenen, saa troede de, at det kom fra Bøtten.

Men den lille Nisse sad ikke længer rolig og lyttede til al den Viisdom og Forstand dernede, nei saasnt at Lyset skinnede fra Qvistkammeret, saa var det ligesom om Straalerne vare stærke Ankertoug, der drog ham derop, og han maatte afsted og kigge ind af Nøglehullet, og der ombruste ham da en Storhed, som den vi føle ved det rullende Hav, naar Gud i Stormen gaaer hen over det, og han brast i Graad, han vidste ikke selv, hvorfor han græd, men der var i denne Graad noget saa velsignet! - Hvor det maatte være mageløst deiligt, at sidde med Studenten under det Træ, men det kunde ikke skee, - han var glad ved Nøglehullet. Der stod han endnu paa den kolde Gang, de Efteraars-Vinden blæste ned fra Loftslugen og det var saa koldt, saa koldt, men det følte den Lille først, naar Lyset slukkedes inde paa Tagkammeret, og Tonerne døde hen for Vinden. Hu! saa frøs han og krøb ned igjen i sin lune Krog; der var mageligt og behageligt! - Og da Julegrøden kom med en stor Klump Smør, - ja, saa var Spekhøkeren Mester!

Men midt om Natten vaagnede Nissen ved et frygteligt Rabalder paa Vindues-Skudderne, Folk udenfor dundrede paa; Vægteren peeb, der var stor Ildløs; hele Gaden stod i lysende Lue. Var det her i Huset eller hos Naboens? Hvor? Det var en Forfærdelse! Spekhøker-Madammen blev saa befippet, at hun tog sine Guld-ørenringe af Ørene og puttede dem i Lommen, for dog at redde Noget, Spekhøkeren løb efter sin Obligationer og Tjenestepigen efter sin Silkemantille, den havde hun Raad til; hver vilde redde det Bedste og det vilde ogsaa den lille Nisse, og i et Par Spring var han oppe af Trappen og inde hos Studenten, som stod ganske rolig ved det aabne Vindue og saae ud paa Ilden, der var i Gjenboens Gaard. Den lille Nisse greb paa Bordet den vidunderlige Bog, puttede den i sin røde Hue og holdt paa den med begge Hænder, Husets bedste Skat var frelst! og saa foer han afsted, heelt ud paa Taget, heelt op paa Skorstenen og der sad han belyst af det brændende Huus ligeoverfor og holdt med begge Hænder paa sin røde Hue, hvori Skatten laae. Nu kjendte han sit Hjertelag, hvem han egentlig hørte til; men da saa Ilden var slukket og han blev besindig, - ja: »jeg vil dele mig imellem dem!« sagde han: »jeg kan ikke reent slippe Spekhøkeren for Grødens Skyld!«

Og det var ganske menneskeligt! - Vi andre gaae ogsaa til Spekhøkeren - for Grøden.

Ole Lukøie

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1842

Ole Lukøie

I hele Verden er der ingen, der kan saa mange Historier, som Ole Lukøie! - Han kan rigtignok fortælle!

Saadan ud paa Aftenen, naar Børn sidde nok saa net ved Bordet, eller paa deres Skammel, kommer Ole Lukøie; han kommer saa stille op ad Trappen; for han gaaer paa Hosesokker, han lukker ganske sagte Døren op og fut! saa sprøiter han Børnene sød Mælk ind i Øinene, saa fiint, saa fiint, men dog altid nok til at de ikke kunne holde Øinene aabne, og derfor ikke see ham; han lister sig lige bag ved, blæser dem sagte i Nakken, og saa blive de tunge i Hovedet, o ja! men det gjør ikke ondt, for Ole Lukøie mener det just godt med Børnene, han vil bare have at de skulle være rolige, og det ere de bedst, naar man faaer dem i Seng, de skulle være stille, for at han kan fortælle dem Historier. -

Naar Børnene nu sove, sætter Ole Lukøie sig paa Sengen; han er godt klædt paa, hans Frakke er af Silketøi, men det er ikke mueligt at sige, hvad Couleur den har, for den skinner grøn, rød og blaa, alt ligesom han dreier sig; under hver Arm holder han en Paraply, een med Billeder paa, og den sætter han over de gode Børn, og saa drømme de hele Natten de deiligste Historier, og een Paraply har han, hvor der slet intet er paa, og den sætter han over de uartige Børn, saa sove de saa tosset og har om Morgen, naar de vaagne, ikke drømt det allermindste.

Nu skulle vi høre, hvorledes Ole Lukøie i en heel Uge kom hver Aften til en lille Dreng, som hed Hjalmar, og hvad han fortalte ham! Det er hele syv Historier, for der er syv Dage i en Uge.

Mandag.

»Hør nu engang!« sagde Ole Lukøie om Aftenen, da han havde faaet Hjalmar i Seng, »nu skal jeg pynte op!« og saa blev alle Blomsterne i Urtepotterne til store Træer, der strakte deres lange Grene hen under Loftet og langs med Væggen, saa hele Stuen saae ud som det deiligste Lysthuus, og alle Grene vare fulde af Blomster, og hver Blomst var smukkere end en Rose, lugtede saa deilig, og vilde man spise den, var den sødere end Syltetøi! Frugterne glindsede ligesom Guld og saa vare der Boller der revnede af Rosiner, det var mageløst! men i det samme begyndte det at jamre sig saa forskrækkeligt henne i Bordskuffen, hvor Hjalmar Skolebøger laae.

»Hvad er nu det!« sagde Ole Lukøie og gik hen til Bordet og fik Skuffen op. Det var Tavlen, som det knugede og trykkede i, for der var kommet et galt Tal i Regnestykket, saa det var færdigt at falde fra hinanden; Griffelen hoppede og sprang i sit Seglgarnsbaand, ligesom den kunde være en lille Hund, den vilde hjælpe paa Regnestykket, men den kunde ikke! - Og saa var det Hjalmar Skrivebog, som det jamrede sig inden i, o det var ordentligt fælt at høre! langs ned paa hvert Blad stode alle de store Bogstaver, hvert med et lille ved Siden, en heel Række ned ad, det var saadan en Forskrift, og ved den igjen stode nogle Bogstaver, der troede de saae ud lige som den, for dem havde Hjalmar skrevet, de laae næsten ligesom om de vare faldne over Blyants-Stregen, hvilken de skulde staae paa.

»See, saadan skulde I holde Eder!« sagde Forskriften, »see, saadan til Siden, med et rask Sving!«

»O, vi ville gjerne,« sagde Hjalmar's Bogstaver, »men vi kunne ikke, vi ere saa daarlige!«

»Saa skal I have Kinderpulver!« sagde Ole Lukøie.

»O nei!« raabte de, og saa stode de saa ranke at det var en Lyst!

»Ja nu faae vi ikke fortalt Historier!« sagde Ole Lukøie, »nu maa jeg exersere dem! een to! een to!« og saa exerserede han Bogstaverne, og de stode saa ranke og saa sunde som nogen Forskrift kunde staae, men da Ole Lukøie gik, og Hjalmar om Morgenens saa til dem, saa vare de lige saa elendige som før.

Tirsdag.

Saasnart Hjalmar var i Seng, rørte Ole Lukøie med sin lille Troldsprøite ved alle Møblerne i Stuen og strax begyndte de at snakke, og Allesammen snakkede de om dem selv, undtagen Spytebakken, den stod taus og ærgrede sig over, at de kunde være saa forfængelige, kun at tale om dem selv, kun at tænke paa dem selv og slet ikke at have Tanke for den, der dog stod saa beskeden i Krogen og lod sig spytte paa.

Der hang over Komoden et stort Maleri i en forgyldt Ramme, det var et Landskab, man saa høie gamle Træer, Blomster i Græsset og et stort Vand med en Flod, der løb om bag Skoven, forbi mange Slotte, langt ud i det vilde Hav.

Ole Lukøie rørte med sin Troldsprøite ved Maleriet og saa begyndte Fuglene derinde at synge, Træernes Grene bevægede sig og Skyerne toge ordentlig Flugt, man kunde see deres Skygge hen over Landskabet.

Nu løftede Ole Lukøie den lille Hjalmar op mod Rammen, og Hjalmar stak Benene ind i Maleriet, lige ind i det høie Græs og der stod han; Solen skinnede mellem Træernes Grene ned paa ham. Han løb hen til Vandet, satte sig i en lille Baad der laae; den var malet rød og hvid, Seilene skinnede som Sølv og sex Svaner alle med Guld kroner nede om Halsen og en straalende blaa Stjerne paa Hovedet, trak Baaden forbi de grønne Skove, hvor Træerne fortalte om Røvere og Hexe og Blomsterne om de nydelige smaa Alfer og hvad Sommerfuglene havde fortalt dem.

De deiligste Fiske, med Skjæl som Sølv og Guld, svømmede efter Baaden, imellem gjorde de et Spring saa det sagde Pladsk igjen i Vandet, og Fuglene, røde og blaa, smaa og store, fløi i to lange Rækker bag efter, Myggene dandsede og Oldenborren sagde bum, bum; de vilde allesammen følge Hjalmar, og hver havde de en Historie at fortælle!

Det vare rigtignok en Seiltour! snart vare Skovene saa tætte og saa mørke, snart vare de som den deiligste Have med Solskin og Blomster og der laae store Slotte af Glas og af Marmor; paa Altanerne stode Prindsesser, og alle vare de smaa Piger, som Hjalmar godt kjendte, han havde leget med dem før. De rakte Haanden ud hver og holdt den yndigste Sukkergriis, som nogen Kagekone kunde sælge, og Hjalmar tog i den ene Ende af Sukkergrisen, i det han seilede forbi, og Prindsessen holdt godt fast, og saa fik hver sit Stykke, hun det mindste, Hjalmar det allerstørste! Ved hvert Slot stode smaa Prindsers Skildvagt, de skuldrede med Guldsabel og lode det regne med Rosiner og Tinsoldater; det vare rigtige Prindsers!

Snart seilede Hjalmar gjennem Skove, snart ligesom igjennem store Sale, eller midt igjennem en By; han kom ogsaa igjennem den hvor hans Barne pige boede, hun der havde baaret ham, da han var en ganske lille Dreng, og havde holdt saa meget af ham, og hun nikkede og vinkede og sang det nydelige lille Vers, hun selv havde digtet og sendt Hjalmar:

Jeg tænker paa Dig saa mangen Stund,

*Min egen Hjalmar, Du søde!
Jeg har jo kysset Din lille Mund,
Din Pande, de Kinder røde.
Jeg hørte Dig sige de første Ord,
Jeg maatte Dig Afsked sige.
Vor Herre velsigne Dig her paa Jord,
En Engel Du er fra hans Rige!*

Og alle Fuglene sang med, Blomsterne dandsede paa Stilken og de gamle Træer nikkede, ligesom om Ole Lukøie ogsaa fortalte dem Historier.

Onsdag.

Nei hvor Regnen skyllede ned udenfor! Hjalmar kunde høre det i Søvn! og da Ole Lukøie lukkede et Vindue op, stod Vandet ligeop til Vindueskarmen; der var en heel Sø derude, men det prægtigste Skib laae op til Huset.

»Vil Du seile med, lille Hjalmar!« sagde Ole Lukøie, »saa kan Du i Nat komme til de fremmede Lande og være her i Morgen igjen!« -

Og saa stod med eet Hjalmar i sine Søndagsklæder midt paa det prægtige Skib, og strax blev Veiret velsignet og de seilede gennem Gaderne, krydsede om Kirken og nu var Alt en stor vild Sø. De seilede saa længe, at der ingen Land var at øine mere, og de saae en Flok Størke, de kom ogsaa hjemme fra og vilde til de varme Lande; den ene Stork fløi bag ved den anden og de havde allerede fløiet saa langt, saa langt; een af dem var saa træt, at hans Vinger næsten ikke kunde bære ham længer, han var den allersidste i Rækken og snart kom han et stort Stykke bag efter, tilsidst sank han med udbredte Vinger lavere og lavere, han gjorde endnu et Par Slag med Vingerne, men det hjalp ikke; nu berørte han med sine Fødder Tougværket paa Skibet, nu gled han ned af Seilet og bums! der stod han paa Dækket.

Saa tog Matrosdrengen ham og satte ham ind i Hønsehuset, til Høns, Ænder og Kalkuner; den stakkels Stork stod ganske forknyttet midt imellem dem.

»S'ikken een!« sagde alle Hønsene.

Og den kalkunske Hane pustede sig op saa tykt den kunde og spurgte hvem han var; og Ænderne gik baglænds og puffede til hinanden: »rap Dig! rap Dig!«

Og Storken fortalte om det varme Africa, om Pyramiderne og om Strudsen, der løb som en vild Hest hen over Ørkenen, men Ænderne forstode ikke hvad han sagde, og saa puffede de til hinanden: »Skal vi være enige om, at han er dum!«

»Ja vist er han dum!« sagde den kalkunske Hane og saa pluddrede den op. Da taug Storken ganske stille og tænkte paa sit Africa.

»Det er nogle deilige tynde Been I har!« sagde Kalkunen. »Hvad koster Alen?«

»Skrat, skrat, skrat!« grinte alle Ænderne, men Storken lod, som om han slet ikke hørte det.

»I kan gjerne lee med!« sagde Kalkunen til ham, »for det var meget vittigt sagt! eller var det maaskee for lavt for ham! ak, ak! han er ikke fleersidig! lad os blive ved at være interessante for os selv!« og saa klukkede de og Ænderne snaddrede, »gik, gak! gik, gak!« det var skrækkeligt hvor morsomt de selv havde det.

Men Hjalmar gik hen til Hønsehuset, aabnede Døren, kaldte paa Storken og den hoppede ud paa Dækket til ham; nu havde den hvilet sig og det var ligesom om den nikkede til Hjalmar for at takke ham; derpaa bredte den sine Vinger ud og fløi til de varme Lande, men Hønsene klukkede, Ænderne snaddrede og den kalkunske Hane blev ganske ildrød i Hovedet.

»Imorgen skal vi koge Suppe paa jer!« sagde Hjalmar og saa vaagnede han, og laae i sin lille Seng. Det var dog en forunderlig Reise Ole Lukøie havde ladet ham gjøre den Nat!

Torsdag.

»Veed Du hvad!« sagde Ole Lukøie, »Bliv nu ikke bange! her skal Du see en lille Muus!« og saa holdt han sin Haand, med det lette, nydelige Dyr, hen imod ham. »Den er kommen for at invitere Dig til Bryllup. Her er to smaa Muus i Nat, som ville træde ind i Ægttestanden. De boe nede under Din Moders Spiiskammergulv, det skal være saadan en deilig Leilighed!«

»Men hvor kan jeg komme gennem det lille Musehul i Gulvet?« spurgte Hjalmar.

»Lad mig om det!« sagde Ole Lukøie, »jeg skal nok faae Dig lille!« og saa rørte han med sin Troldsprøite ved Hjalmar, der strax blev mindre og mindre, tilsidst var han ikke saa stor, som en Finger. »Nu kan Du laane Tinsoldatens Klæder, jeg tænker de kunne passe og det seer saa rask ud at have Uniform paa, naar man er i Selskab!«

»Ja nok!« sagde Hjalmar, og saa var han i Øieblikket klædt paa, som den nysseligste Tinsoldat.

»Vil De ikke være saa god at sætte Dem i Deres Moders Fingerbøl,« sagde den lille Muus, »saa skal jeg have den Ære at trække Dem!«

»Gud, skal Frøkenen selv have Uleilighed!« sagde Hjalmar og saa kjørte de til Muse-Bryllup.

Først kom de ind under Gulvet i en lang Gang, der slet ikke var høiere end at de netop kunde kjøre der med et Fingerbøl, og hele Gangen var illumineret med Trødske.

»Lugter her ikke deiligt!« sagde Musen, som trak ham, »den hele Gang er bleven smurt med Fleskesvær! det kan ikke være deiligere!«

Nu kom de ind i Brudesalen; her stode til Høire alle de smaae Hun-Muus og de hvidskede og tviskede, ligesom om de gjorde Nar af hinanden; til Venstre stode alle Han-Musene og strøg sig med Poten om Mundskjægget, men midt paa Gulvet saae man Brudeparret, de stode i en udhulet Osteskorpe og kyssedes saa skrækkeligt meget for Alles Øine, thi de vare jo forlovede og nu skulle de strax have Bryllup.

Der kom altid flere og flere Fremmede; den ene Muus var færdig at træde den anden ihjel og Brudeparret havde stillet sig midt i Døren, saa man hverken kunde komme ud eller ind. Hele Stuen var ligesom Gangen smurt med Fleskesvær, det var hele Beværtingen, men til Desert blev der fremviist en Ært, som en lille Muus af Familien havde bidt Brudeparrets Navn ind i, det vil sige det første Bogstrav; det var noget ganske overordentligt.

Alle Musene sagde, at det var et deiligt Bryllup og at Conversationen havde været saa god.

Og saa kjørte Hjalmar igjen hjem; han havde rigtignok været i fornemt Selskab, men han maatte ogsaa krybe ordentlig sammen, gjøre sig lille og komme i Tinsoldat-Uniform.

Fredag.

»Det er utroligt hvor mange der ere af ældre Folk, som gjerne ville have fat paa mig!« sagde Ole

Lukøie, »det er især dem, som have gjort noget ondt. 'Gode lille Ole,' sige de til mig, 'vi kunne ikke faae Øinene i og saa ligge vi hele Natten og see alle vore onde Gjerninger, der, som fæle smaa Trolde, sidde paa Sengekanten og sprøite os over med hedt Vand, vilde Du dog komme og jage dem bort, at vi kunne faae en god Søvn', og saa sukke de saa dybt: 'vi ville saamænd gjerne betale: god Nat Ole! Pengene ligger i Vinduet, men jeg gjør det ikke for Penge,'« sagde Ole Lukøie.

»Hvad skulle vi nu have for i Nat?« spurgte Hjalmar.

»Ja, jeg ved ikke om Du har Lyst igjen i Nat at komme til Bryllup, det er en anden Slags end den igaar. Din Søsters store Dukke, den der seer ud som et Mandfolk og kaldes Herman, skal giftes med Dukken Bertha, det er desuden Dukkens Geburtsdag og derfor skal der komme saa mange Presenter!«

»Ja, det kjender jeg nok,« sagde Hjalmar, »altid naar Dukkerne trænge til nye Klæder saa lader min Søster dem have Geburtsdag eller holde Bryllup! det er vist skeet hundred Gange!«

»Ja, men i Nat er Brylluppet hundred og eet og naar hundred og eet er ude, saa er Alt forbi! derfor bliver ogsaa dette saa mageløst. See en Gang!«

Og Hjalmar saae hen paa Bordet; der stod det lille Paphuus med Lys i Vinduerne, og alle Tinsoldaterne præsenterede Gevær udenfor. Brudeparret sad paa Gulvet og lænede sig op til Bordbenet, ganske tankefuldt, og det kunde det jo have Grund til. Men Ole Lukøie, iført Bedstemoders sorte Skjørt, viede dem! da Vielsen var forbi, istemte alle Møblerne i Stuen følgende skønne Sang, der var skrevet af Blyanten, den gik paa Melodie, som Tappenstregen.

Vor Sang skal komme, som en Vind
Til Brudeparret i Stuen ind;
De kneise begge, som en Pind,
De ere gjort' af Handskeskind!
:: Hurra, Hurra! for Pind og Skind!
Det synge vi høit i Veir og Vind! ::

Og nu fik de Presenter, men de havde frabetet sig alle spiselige Ting, for de havde nok af deres Kjærlighed.

»Skal vi nu ligge paa Landet, eller reise udenlands?« spurgte Brudgommen, og saa blev Svalen, som havde reist meget og den gamle Gaard-Høne, der fem Gange havde ruget Kyllinger ud, taget paa Raad; og Svalen fortalte om de deilige, varme Lande, hvor Viindruerne hang saa store og tunge, hvor Luften var saa mild, og Bjergene havde Farver, som man her slet ikke kjender dem!

»De har dog ikke vor Grønkaal!« sagde Hønen. »Jeg laae en Sommer med alle mine Kyllinger paa Landet; der var en Gruusgrav, som vi kunde gaae og skrabe i, og saa havde vi Adgang til en Have med Grønkaal! O, hvor den var grøn! jeg kan ikke tænke mig noget kjønnere.«

»Men den ene Kaalstok seer ud ligesom den anden,« sagde Svalen, »og saa er her tidt saa daarligt Veir!«

»Ja det er man vant til!« sagde Hønen.

»Men her er koldt, det fryser!«

»Det har Kaalen godt af!« sagde Hønen. »Desuden kunne vi ogsaa have det varmt! havde vi ikke for fire Aar siden en Sommer, der varede i fem Uger, her var saa hedt, man kunde ikke trække Veiret! og saa have vi ikke alle de giftige Dyr, de have ude! og vi er fri for Røvere! Det er et Skarn, som ikke finder at vort Land er det kjønneste! han fortiente rigtig ikke at være her!« og saa græd

Hønen »Jeg har ogsaa reist! jeg har kjørt i en Bøtte over tolv Mile! der er slet ingen Fornøielse ved at reise!«

»Ja Hønen er en fornuftig Kone!« sagde Dukken Bertha, »jeg holder heller ikke af at reise paa Bjerge, for det er kun op og saa er det ned! nei, vi ville flytte ud ved Gruusgraven og spadsere i Kaalhaven!«

Og derved blev det.

Løverdag.

»Faaer jeg nu Historier!« sagde den lille Hjalmar, saasnart Ole Lukøie havde faaet ham i Søvn.

»I Aften har vi ikke Tid til det,« sagde Ole og spændte sin smukkeste Paraply over ham. »See nu paa disse Chinesere!« og hele Paraplyen saae ud som en stor chinesisk Skaal med blaa Træer og spidse Broer med smaa Chinesere paa, der stode og nikkede med Hovedet. »Vi skulde have hele Verden pudset kjønt op til imorgen,« sagde Ole, »det er jo da en hellig Dag, det er Søndag. Jeg skal hen i Kirketaarnene for at see, om de smaa Kirkenisser polerer Klokkerne, at de kunne lyde smukt, jeg skal ud paa Marken, og see om Vindene blæse Støvet af Græs og Blade, og hvad der er det største Arbeide, jeg skal have alle Stjernerne ned for at polere dem af; jeg tager dem i mit Forklæde, men først maa hver nummereres og Hullerne, hvor de sidde deroppe, maa nummereres, at de kunne komme paa deres rette Pladser igjen, ellers ville de ikke sidde fast og vi faae for mange Stjernesnud, i det den ene dratter efter den anden!«

»Hør, veed De hvad Hr. Lukøie!« sagde et gammelt Portræt, som hang paa Væggen hvor Hjalmar sov, »jeg er Hjalmars Oldefader: De skal have Tak fordi De fortæller Drengen Historier, men De maa ikke forville hans Begreber. Stjernerne kunne ikke tages ned og poleres! Stjernerne ere Kloder ligesom vor Jord og det er just det gode ved dem!«

»Tak skal Du have, Du gamle Oldefader!« sagde Ole Lukøie, »Tak skal Du have! Du er jo Hovedet for Familien, Du er 'Olde'-Hovedet! men jeg er ældre, end Du! jeg er gammel Hedning, Romerne og Grækerne kaldte mig Drømmeguden! jeg er kommet i de fornemste Huse og kommer der endnu! jeg forstaaer at omgaaes baade med Smaae og Store! Nu kan Du fortælle!« - og saa gik Ole Lukøie og tog Paraplyen med.

»Nu tør man nok ikke mere sige sin Mening!« sagde det gamle Portræt.

Og saa vaagnede Hjalmar.

Søndag.

»God Aften!« sagde Ole Lukøie og Hjalmar nikkede, men sprang saa hen og vendte Oldefaderens Portræt om mod Væggen, at det ikke skulde snakke med, ligesom igaar.

»Nu skal Du fortælle mig Historier, om de fem grønne Ærter, der boede i en Ærtebælg, og om 'Hanebeen der gjorde Cuur til Hønebeen', og om Stoppenaalen, der var saa fiin paa det, at hun bildte sig ind hun var en Synaal!«

»Man kan ogsaa faae for meget af det gode!« sagde Ole Lukøie, »jeg vil helst vise Dig noget, veed Du nok! jeg vil vise Dig min Broder, han hedder ogsaa Ole Lukøie, men han kommer aldrig til nogen meer end eengang og naar han kommer, tager han dem med paa sin Hest og fortæller dem Historier; han kan kun to, een der er saa mageløs deilig, at ingen i Verden kan tænke sig den, og een der er saa fæl og gruelig - ja det er ikke til at beskrive!« og saa løftede Ole Lukøie den lille Hjalmar op i Vinduet og sagde, »der skal Du see min Broder, den anden Ole Lukøie! de

kalde ham ogsaa Døden! seer Du, han seer slet ikke slem ud, som i Billedebøgerne, hvor han er Been og Knokler! nei, det er Sølvbroderi han har paa Kjolen: det er den deiligste Husar-Uniform! en Kappe af sort Fløiel flyver bag ud over Hesten! see hvor han rider i Gallop.«

Og Hjalmar saae, hvordan den Ole Lukøie reed afsted og tog baade unge og gamle Folk op paa Hesten, nogle satte han for paa og andre satte han bag paa, men altid spurgte han først, »hvorledes staaer det med Characterbogen?« - »Godt!« sagde de Allesammen; »ja lad mig selv see!« sagde han, og saa maatte de vise ham Bogen; og alle de som havde »Meget godt« og »Udmærket godt« kom for paa Hesten og fik den deilige Historie at høre, men de som havde »Temmeligt godt« og »Maadeligt« de maatte bag paa, og fik den fæle Historie; de rystede og græd, de vilde springe af Hesten, men kunde det slet ikke, thi de var lige strax voxet fast til den.

»Men Døden er jo den deiligste Ole Lukøie!« sagde Hjalmar, »ham er jeg ikke bange for!«

»Det skal Du heller ikke!« sagde Ole Lukøie, »see bare til at Du har en god Characterbog!«

»Ja det er lærerigt!« mumlede Oldefaderens Portræt, »det hjælper dog, man siger sin Mening!« og saa var han fornøiet.

See, det er Historien om Ole Lukøie! nu kan han selv i Aften fortælle Dig noget mere!

Paradisets Have

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1839

Der var en Kongesøn, Ingen havde saa mange og saa smukke Bøger som han; Alt hvad der var skeet i denne Verden kunde han læse sig til og see afbildet i prægtige Billeder. Hvert Folk og hvert Land kunde han faae Besked om, men hvor Paradisets Have var at finde, derom stod der ikke et Ord; og den, just den var det, han tænkte meest paa.

Hans Bedstemoder havde fortalt ham, da han endnu var ganske lille, men skulde begynde sin Skolegang, at hver Blomst i Paradisets Have var den sødeste Kage, Støvtraadene den fineste Viin; paa een stod Historie, paa en anden Geographie eller Tabeller, man behøvede kun at spise Kage, saa kunde man sin Lectie; jo mere man spiste, desmere fik man ind af Historie, Geographie og Tabeller.

Det troede han den Gang; men alt, som han blev en større Dreng, lærte meer og blev langt klogere, begreb han nok, at der maatte være en langt anderledes Deilighed i Paradisets Have.

»O, hvorfor brød dog Eva af Kundskabens Træ! hvorfor spiste Adam af den forbudne Frugt! det skulde have været mig, da var det ikke skeet! aldrig skulde Synden være kommen ind i Verden!«

Det sagde han den Gang, og det sagde han endnu, da han var sytten Aar! Paradisets Have fyldte hele hans Tanke.

En Dag gik han i Skoven; han gik alene, for det var hans største Fornøjelse.

Aftenen faldt paa, Skyerne trak sammen, det blev et Regnveir, som om hele Himlen var en eneste Sluse, hvorfra Vandet styrtede; der var saa mørkt, som det ellers er om Natten i den dybeste Brønd. Snart gled han i det vaade Græs, snart faldt han over de nøgne Stene, der ragede frem fra Klippegrunden. Alt drev af Vand, der blev ikke en tør Traad paa den stakkels Prinds. Han maatte kravle op over store Steenblokke, hvor Vandet sivede ud af det høie Mos. Han var ved at segne om; da hørte han en forunderlig Susen, og foran sig saae han en stor, oplyst Hule. Midt inde brændte en Ild, saa man kunde stege en Hjort derved, og det blev der ogsaa; den prægtigste Hjort, med sine høie Takker, var stukket paa Spid og dreiedes langsomt rundt mellem to omhuggede Grantræer. En gammelagtig Kone, høi og stærk, som var hun et udklædt Mandfolk, sad ved Ilden, og kastede det ene Stykke Brænde til efter det andet.

»Kom du kun nærmere!« sagde hun, »sæt dig ved Ilden at du kan faae dine Klæder tørrede!«

»Her er en slem Træk!« sagde Prindsen og satte sig paa Gulvet.

»Det bliver værre endnu, naar mine Sønner komme hjem!« svarede Konen. »Du er her i Vindenens Hule, mine Sønner ere Verdens de fire Vinde, kan du forstaae det?«

»Hvor ere dine Sønner?« spurgte Prindsen.

»Ja, det er ikke godt at svare, naar man spørger dumt,« sagde Konen. »Mine Sønner ere paa egen Haand, de spille Langbold med Skyerne deroppe i Storstuen!« og saa pegede hun op i Veiret.

»Naa saa!« sagde Prindsen. »I taler ellers noget haardt og er ikke saa mild, som de Fruentimmer, jeg ellers seer omkring mig!«

»Ja, de have nok ikke andet at gjøre! Jeg maa være haard, skal jeg holde mine Drengene i Ave! men det kan jeg, skjønt de have stive Nakker! seer du de fire Sække, der hænge paa Væggen; dem ere de ligesaa bange for, som du har været det for Riset bag Speilet. Jeg kan bukke Drengene sammen, skal jeg sige dig, og saa komme de i Posen; der gjøre vi ingen Omstændigheder! der sidde de og komme ikke ud at føite, før jeg finder for godt. Men der har vi den ene!«

Det var Nordenvinden, som traadte ind med en isnende Kulde, store Hagl hoppede hen ad Gulvet, og Sneeflokkene fygede rundt om. Han var klædt i Bjørneskinds Buxer og Trøie; en Hætte af Sælhundeskind gik ned over Ørene; lange listapper hang ham ved Skjæget, og det ene Hagl efter det andet gled ham ned fra Trøie-Kraven.

»Gaae ikke strax til Ilden!« sagde Prindsen. »De kan saa let faae Frost i Ansigtet og Hænderne!«

»Frost!« sagde Nordenvinden og lo ganske høit. »Frost! det er just min største Fornøielse! Hvad er ellers Du for et Skrinkelbeen! Hvor kommer du i Vindenes Hule!«

»Han er min Gjæst!« sagde den Gamle, »og er du ikke fornøiet med den Forklaring, saa kan du komme i Posen! - Nu kjender du min Dømmekraft!«

See det hjalp, og Nordenvinden fortalte hvorfra han kom, og hvor han nu havde været næsten en heel Maaned.

»Fra Polarhavet kommer jeg,« sagde han, »jeg har været paa 'Beeren-Eiland' med de russiske Hvalrosse-Fangere. Jeg sad og sov paa Roret, da de seilede ud fra Nordkap! naar jeg imellem vaagnede lidt, fløi Stormfuglen mig om Benene! det er en løierlig Fugl, den gjør et rask Slag med Vingerne og saa holder den dem ubevægelig udstrakt og har da Fart nok.«

»Gjør det bare ikke saa vidtløftigt!« sagde Vindenes Moder. »Og saa kom du da til Beeren-Eiland!«

»Der er deiligt! det er et Gulv til at dandse paa, fladt, som en Talerken! halvtøet Snee med lidt Mos, skarpe Stene og Beenrade af Hvalrosser og lisbjørne laae der, de saae ud som Kjæmpers Arme og Been, med muggen Grønhed. Man skulde troe, at Solen aldrig havde lyst paa dem. Jeg pustede lidt til Taagen for at man kunde see Skuret: det var et Huus, reist af Vrag og betrukket med Hvalrosse-Hud; Kjødside vendte ud, den var fuld af Rødt og Grønt; paa Taget sad en levende lisbjørn og brummede. Jeg gik til Stranden, saae paa Fuglerederne, saae paa de nøgne Unger, der skreg og gabede; da blæste jeg ned i de tusinde Struber, og de lærte at lukke Munden. Nederst væltede sig Hvalrosserne, som levende Indvolde eller Kjæmpe-Madiker med Svinehoveder og alenlange Tænder!« -

»Du fortæller godt, min Dreng!« sagde Moderen. »Jeg faaer Vandet i Munden ved at høre paa dig!«

»Saa gik det paa Fangst! Harpunen blev sat i Hvalrossens Bryst, saa den dampende Blodstraale stod som et Springvand over Isen. Da tænkte jeg ogsaa paa mit Spil! jeg blæste op, lod mine Seilere, de klippehøie lisfjelde, klemme Baadene inde; hui hvor man peb, og hvor man skreg, men jeg peb høiere! de døde Hval-Kroppe, Kister og Tougværk maatte de pakke ud paa Isen! jeg rystede Snee-Flokkene om dem og lod dem i de indklemte Fartøier drive Syd paa med Fangsten, for der at smage Saltvand. De komme aldrig meer til Beeren-Eiland!«

»Saa har du jo gjort ondt!« sagde Vindenes Moder.

»Hvad godt jeg har gjort, kan de Andre fortælle!« sagde han, »men der har vi min Broder fra Vesten, ham kan jeg bedst lide af dem Alle sammen, han smager af Søen og har en velsignet Kulde med sig!«

»Er det den lille Zephir?« spurgte Prindsen.

»Ja vist er det Zephir!« sagde den Gamle, »men han er ikke saa lille endda. I gamle Dage var han en smuk Dreng, men nu er det forbi!«

Han saa ud som en Vildmand, men han havde en Faldhat paa for ikke at komme til Skade. I Haanden holdt han en Mahogni Kølle, hugget i de amerikanske Mahogni-Skove. Mindre kunde det ikke være!

»Hvor kommer du fra?« spurgte hans Moder.

»Fra Skov-Ørknerne!« sagde han, »hvor de tornede Lianer gjøre et Gjærde mellem hvert Træ, hvor Vandslangen ligger i det vaade Græs, og Menneskene synes unødvendige!«

»Hvad bestilte du der?«

»Jeg saa paa den dybe Flod, saa hvor den styrtede fra Klippen, blev Støv og fløi mod Skyerne, for at bære Regnbuen. Jeg saa den vilde Bøffel svømme i Floden, men Strømmen rev ham med sig; han drev med Vildændernes Flok, der fløi i Veiret, hvor Vandet styrtede; Bøffelen maatte ned, det syntes jeg om, og blæste Storm, saa de urgamle Træer seilede og bleve til Spaaner.«

»Og andet har du ikke bestilt?« spurgte den Gamle.

»Jeg har slaaet Kolbøtter i Savannerne, jeg har klappet de vilde Heste og rystet Kokosnødder! jo, jo, jeg har Historier at fortælle! men man skal ikke sige Alt, hvad man veed. Det kjender du nok, du Gamle!« og saa kyssede han sin Moder, saa hun nær var gaaet bag over; han var rigtig nok en vild Dreng.

Nu kom Søndenvinden med Turban og flyvende Beduin-Kappe.

»Her er dygtigt koldt herinde!« sagde han, og kastede Brænde til Ilden, »man kan mærke, at Nordenvinden er kommen først!«

»Her er saa hedt at man kan stege en lisbjørn!« sagde Nordenvinden.

»Du er selv en lisbjørn!« svarede Søndenvinden.

»Vil I puttes i Posen!« spurgte den Gamle, - »Sæt dig paa Stenen der og fortæl, hvor du har været.«

»I Africa, min Moder!« svarede han. »Jeg var med Hottentotterne paa Løvejagt i Kaffernes Land! hvilket Græs der groer paa Sletten, grønt som en Oliven! der dandsede Gnuen, og Strudsen løb Væddeløb med mig, men jeg er dog raskere til Beens. Jeg kom til Ørkenen til det gule Sand; der seer ud, som paa Havets Bund. Jeg traf en Karavane! de slagtede deres sidste Kameel for at faae Vand at drikke, men det var kun lidt de fik. Solen brændte for oven, og Sandet stegte for neden. Ingen Grændse havde den udstrakte Ørken. Da boltrede jeg mig i det fine, løse Sand og hvirvlede det op i store Støtter, det var en Dands! Du skulde have seet hvor forknyt Dromedaren stod, og Kjøbmanden trak Kaftanen over Hovedet. Han kastede sig ned for mig som for Allah, sin Gud. Nu ere de begravede, der staaer en Pyramide af Sand over dem Alle sammen, naar jeg engang blæser den bort, skal Solen blege de hvide Been, da kan de Reisende see, her har før været Mennesker. Ellers kan man ikke troe det i Ørkenen!«

»Du har altsaa kun gjort ondt!« sagde Moderen. »Marsch i Posen!« og før han vidste det, havde hun Søndenvinden om Livet og i Posen, den væltede rundt omkring paa Gulvet, men hun satte sig paa den, og da maatte den ligge stille.

»Det er nogle raske Dreng, hun har!« sagde Prindsen.

»Ja saamæn,« svarede hun, »og ave dem kan jeg! der har vi den fjerde!«

Det var Østenvinden, han var klædt som en Chineser.

»Naa, kommer du fra den Kant!« sagde Moderen, »jeg troede, du havde været i Paradisets Have.«

»Der flyver jeg først hen imorgen!« sagde Østenvinden, »imorgen er det hundrede Aar siden jeg var der! jeg kommer nu fra China, hvor jeg har dandset om Porcellaintaarnet, saa alle Klokkerne klingede. Nede paa Gaden fik Embedsmændene Prygl, Bambusrør blev slidt paa deres Skuldre, og det var Folk fra den første til den niende Grad, de skreg: mange Tak, min faderlige Velgjører! men de meente ikke noget med det, og jeg ringede med Klokkerne og sang tsing, tsang, tsu!«

»Du er kaad paa det!« sagde den Gamle, »det er godt Du imorgen kommer til Paradisets Have, det hjælper altid paa din Dannelse! drik saa dygtig af Viisdommens Kilde og tag en lille Flaske fuld hjem med til mig!«

»Det skal jeg!« sagde Østenvinden. »Men hvorfor har du nu puttet min Broder fra Sonden ned i Posen, frem med ham! han skal fortælle mig om Fugl Phønix, den Fugl vil Prindsessen i Paradisets Have altid høre om, naar jeg hvert hundrede Aar gjør Visit. Luk Posen op! saa er Du min sødeste Moder, og jeg skal forære dig to Lommer fulde af Thee, saa grøn og frisk, som jeg har plukket den paa Stedet!«

»Naa, for Theens Skyld og fordi du er min Kjæledægge, vil jeg aabne Posen!« det gjorde hun, og Søndenvinden krøb ud, men han saae ganske slukøret ud, fordi den fremmede Prinds havde seet det.

»Der har du et Palmeblad til Prindsessen!« sagde Søndenvinden, »det Blad har den gamle Fugl Phønix, den eneste der var i Verden, givet mig; han har med sit Næb ridset deri sin hele Levnets-Beskrivelse, de hundred Aar han levede; nu kan hun selv læse sig det til. Jeg saae, hvor Fugl Phønix selv stak Ild i sin Rede og sad og brændte op, som en Hindues Kone. Hvor dog de tørre Grene knagede, der var en Røg og en Duft. Tilsidst slog Alt op i Lue, den gamle Fugl Phønix blev til Aske, men hans Æg laae gloende rødt i Ilden, det revnede med et stort Knald, og Ungen fløi ud, nu er den Regent over alle Fuglene og den eneste Fugl Phønix i Verden. Han har bidt Hul i Palmebladet, jeg gav dig, det er hans Hilsen til Prindsessen!«

»Lad os nu faae noget at leve af!« sagde Vindenenes Moder, og saa satte de sig Alle til at spise af den stegte Hjort, og Prindsen sad ved Siden af Østenvinden, og derfor bleve de snart gode Venner.

»Hør, siig mig engang,« sagde Prindsen. »Hvad er det for en Prindsesse, her bliver talt saa meget om, og hvor ligger Paradisets Have!«

»Ho, ho!« sagde Østenvinden, »vil du derhen, ja saa flyv du med mig imorgen! men det maa jeg ellers sige dig, der har ingen Mennesker været siden Adam og Evas Tid. Dem kjender du jo nok af din Bibelhistorie!«

»Ja vist!« sagde Prindsen.

»Dengang de bleve forjagne, sank Paradisets Have ned i Jorden, men den beholdt sit varme Solskin, sin milde Luft og al sin Herlighed. Feernes Dronning boer derinde; der ligger Lyksalighedens Ø, hvor Døden aldrig kommer, hvor der er deiligt at være! Sæt dig paa min Ryg i Morgen, saa skal jeg tage dig med; jeg tænker, det nok lader sig gjøre! men nu maa du ikke snakke mere, for jeg vil sove!«

Og saa sov de Allesammen.

I den tidlige Morgenstund vaagnede Prindsen og blev ikke lidt betuttet ved at han allerede var høit oppe over Skyerne. Han sad paa Ryggen af Østenvinden, der nok saa ærligt holdt paa ham; de vare saa høit i Veiret, at Skove og Marker, Floder og Søer toge sig ud som paa et stort illumineret Landkaart.

»God Morgen!« sagde Østenvinden. »Du kunde ellers gjerne sove lidt endnu, for der er ikke meget at see paa det flade Land under os. Uden du har Lyst til at tælle Kirker! de staae som Kridtprikker nede paa det grønne Brædt.« Det var Marker og Enge, han kaldte det grønne Brædt.

»Det var uartig, at jeg ikke fik sagt Farvel til din Moder og dine Brødre!« sagde Prindsen.

»Naar man sover, er man undskyldt!« sagde Østenvinden, og derpaa fløi de endnu raskere afsted: man kunde høre det paa Toppene af Skovene, naar de foer henover dem, raslede alle Grene og Blade; man kunde høre det paa Havet og Søerne, thi hvor de fløi, væltede Bølgerne høiere, og de store Skibe neiede dybt ned i Vandet, som svømmende Svaner.

Mod Aften, da det blev mørkt, saae det morsomt ud med de store Byer; Lysene brændte dernede, snart her, snart der, det var akkurat, som naar man har brændt et Stykke Papir og seer de mange smaa Ildgnister, hvor de ere Børn og gaae af Skole! Og Prindsen klappede i Hænderne, men Østenvinden bad ham lade være med det, heller holde sig fast, ellers kunde han let falde ned og blive hængende paa et Kirkespiir.

Ørnen i de sorte Skove fløi nok saa let, men Østenvinden fløi lettere. Kosakken paa sin lille Hest jog afsted over Sletterne, men Prindsen jog anderledes afsted.

»Nu kan du see Himmalaia!« sagde Østenvinden, »det er det høieste Bjerg i Asien; snart skulle vi nu komme til Paradisets Have!« saa dreiede de mere sydligt, og snart duftede der af Krydrier og Blomster. Figen og Granatæbler voxte vildt, og den vilde Viinranke havde blaa og røde Druer. Her steeg de begge to ned, strakte sig i det bløde Græs, hvor Blomsterne nikkede til Vinden ligesom de vilde sige: »velkommen tilbage.«

»Ere vi nu i Paradisets Have?« spurgte Prindsen.

»Nei vist ikke!« svarede Østenvinden, »men nu skal vi snart komme der. Seer du Fjeldvæggen der og den store Hule, hvor Viinrankerne hænge som store grønne Gardiner. Der skal vi ind igjennem! Svøb dig i din Kappe, her brænder Solen, men eet Skridt og det er isnende koldt. Fuglen, som streifer forbi Hulen, har den ene Vinge herude i den varme Sommer og den anden derinde i den kolde Vinter!«

»Saa, det er Veien til Paradisets Have?« spurgte Prindsen.

Nu gik de ind i Hulen! hu, hvor der var isnende koldt, men det varede dog ikke længe. Østenvinden bredte sine Vinger ud, og de lyste som den klareste Ild; nei hvilke Huler! de store Steenblokke, som Vandet dryppede fra, hang over dem i de forunderligste Skikkelser; snart var der saa snevert, at de maatte krybe paa Hænder og Fødder, snart saa høit og udstrakt, som i den frie Luft. Det saae ud som Gravcapeller med stumme Orgelpiber og forstenede Faner.

»Vi gaae nok Dødens Vei til Paradisets Have!« sagde Prindsen, men Østenvinden svarede ikke et Ord, pegede fremad, og det deiligste blaa Lys straaede dem imøde; Steenblokkene oven over bleve mere og mere en Taage, der tilsidst var klar, som en hvid Sky i Maaneskin. Nu vare de i den deiligste milde Luft, saa frisk som paa Bjergene, saa duftende, som ved Dalens Roser.

Der strømmede en Flod, saa klar, som Luften selv, og Fiskene vare som Sølv og Guld; purpurrøde Aal, der skjøde blaa Ildgnister ved hver Bøining, spillede dernede i Vandet og de brede Aakande-Blade havde Regnbuens Farver, Blomsten selv var en rødguul brændende Lue, som Vandet gav Næring, ligesom Olien faaer Lampen bestandigt til at brænde! en fast Bro af Marmor, men saa

kunstigt og fiint udskaaren, som var den gjort af Kniplinger og Glasperler, førte over Vandet til Lyksalighedens Ø, hvor Paradisets Have blomstrede.

Østenvinden tog Prindsen paa sine Arme og bar ham derover. Der sang Blomster og Blade de skønneste Sange fra hans Barndom, men saa svulmende deiligt, som ingen menneskelig Stemme her kan synge.

Var det Palmetræer, eller kjæmpestore Vandplanter, her groede! saa saftige og store Træer havde Prindsen aldrig før seet; i lange Krands hang der de forunderligste Slynplanter, som de kun findes afbildede med Farver og Guld paa Randen af de gamle Helgenbøger eller snoe sig der gennem Begyndelses-Bogstaverne. Det var de sælsomste Sammensætninger af Fugle, Blomster og Snørkler. I Græsset tæt ved stod en Flok Paafugle med udbredte straalende Haler! Jo det var rigtignok saa! nei da Prindsen rørte ved dem, mærkede han, at det ikke var Dyr, men planter: det var store Skræpper, der her straaled som Paafuglens deilige Hale. Løven og Tigeren sprang liig smidige Katte mellem grønne Hækker, der duftede som Æbletræets Blomster, og Løven og Tigren vare tamme, den vilde Skovdue, skinnende som den skønneste Perle, baskede med sine Vinger Løven paa Manken, og Antilopen, der ellers er saa sky, stod og nikkede med Hovedet, ligesom den ogsaa vilde lege med.

Nu kom Paradisets Fee; hendes Klæder straaled som Solen, og hendes Ansigt var mildt, som en glad Moders, naar hun ret er lykkelig over sit Barn. Hun var saa ung og smuk, og de deiligste Piger, hver med en lysende Stjerne i Haaret, fulgte hende.

Østenvinden gav hende det skrevne Blad fra Fugl Phønix, og hendes Øine funkled af Glæde; hun tog Prindsen ved Haanden og førte ham ind i sit Slot, hvor Væggene havde Farver, som det prægtigste Tulipanblad, holdt mod Solen, Loftet selv var een stor straalende Blomst, og jo mere man stirrede op i den, desto dybere syntes dens Bæger. Prindsen traadte hen til Vinduet og saa igennem een af Ruderne, da saa han Kundskabens Træ med Slangen, og Adam og Eva stod tæt derved. »Ere de ikke forjagne?« spurgte han, og Feen smilede, og forklarede ham at paa hver Rude havde Tiden saaledes brændt sit Billede, men ikke, som man pleiede at see det, nei der var Liv deri, Træernes Blade rørte sig, Menneskene kom og gik, som i et Speilbillede. Og han saa igennem en anden Rude, og der var Jacobs Drøm, hvor Stigen gik lige ind i Himlen, og Englene med store Vinger svævede op og ned. Ja, Alt hvad der var skeet i denne Verden levede og rørte sig i Glasruderne; saa kunstige Malerier kunde kun Tiden indbrænde.

Feen smilede og førte ham ind i en Sal, stor og høi; dens Vægge syntes transparente Malerier, med det ene Ansigt deiligere, end det andet; det var Millioner Lykkelige, der smilede og sang, saa det flød sammen i een Melodie; de allerøverste vare saa smaa, at de syntes mindre, end den mindste Rosenknop, naar den tegnes som en Prik paa Papiret. Og midt i Salen stod et stort Træ med hængende yppige Grene; gyldne Æbler, store og smaa, hang som Appelsiner mellem de grønne Blade. Det var Kundskabens Træ, af hvis Frugt Adam og Eva havde spist. Fra hvert Blad dryppede en skinnende rød Dugdraabe; det var, som om Træet græd blodige Taarer.

»Lad os nu stige i Baaden!« sagde Feen, »der ville vi nyde Forfriskninger ude paa det svulmende Vand! Baaden gynger, kommer dog ikke af Stedet, men alle Verdens Lande glide forbi vore Øine.« Og det var underligt at see, hvorledes hele Kysten bevægede sig. Der kom de høie sneebedækte Alper, med Skyer og sorte Grantræer, Hornet klang saa dybt veemodigt, og Hyrden jodled smukt i Dalen. Nu bøiede Banantræerne deres lange, hængende Grene ned over Baaden, kulsorte Svaner svømmede paa Vandet, og de sælsomste Dyr og Blomster viste sig paa Strandbredden: det var Ny-Holland, den femte Verdensdeel, der med en Udsigt til de blaa Bjerge gled forbi. Man hørte Præsternes Sang og saa de Vildes Dands til Lyden af Trommer og Been-Tuber. Ægypternes Pyramider, der ragede ind i Skyerne, omstyrtede Søiler og Sphinxer, halv begravet i Sandet, seilede forbi. Nordlysene brændte over Nordens Jøkler, det var et Fyrværkeri, som Ingen kunde

gjøre efter. Prindsen var saa lykkelig, ja han saa jo hundrede Gange mere, end hvad vi her fortælle.

»Og altid kan jeg blive her?« spurgte han.

»Det beroer paa dig selv!« svarede Feen. »Dersom du ikke som Adam, lader dig friste til at gjøre det Forbudne, da kan du altid blive her!«

»Jeg skal ikke røre Æblerne paa Kundskabens Træ!« sagde Prindsen. »Her er jo tusinde Frugter, skønne, som de!«

»Prøv dig selv, og er du ikke stærk nok, saa følg med Østenvinden, som bragte dig; han flyver nu tilbage og kommer her ej i hundrede Aar; den Tid vil paa dette Sted gaae for dig, som var det kun hundrede Timer, men det er lang Tid for Fristelsen og Synden. Hver Aften, naar jeg gaar fra dig, maa jeg tilraabe dig 'følg med!' jeg maa vinke med Haanden ad dig, men bliv tilbage. Gaa ikke med, thi da vil ved hvert Skridt din Længsel blive større: du kommer i Salen, hvor Kundskabens Træ groer; jeg sover under dens duftende hængende Grene, du vil bøje dig over mig, og jeg maa smile, men trykker du et Kys paa min Mund, da synker Paradiset dybt i Jorden, og det er tabt for dig, Ørkenens skarpe Vind vil omsuse dig, den kolde Regn dryppe fra dit Haar. Sorg og Trængsel bliver din Arvelod.«

»Jeg bliver her!« sagde Prindsen, og Østenvinden kyssede ham paa Panden og sagde »vær stærk, saa samles vi her igjen om hundrede Aar! farvell! farvell!« og Østenvinden bredte sine store Vinger ud; de lyste, som Kornmoen i Høsten, eller Nordlyset i den kolde Vinter. »Farvell! farvell!« klang det fra Blomster og Træer. Storke og Pelikaner fløi i Række, som flagrende Baand, og fulgte med til Grændsen af Haven.

»Nu begynde vore Dandse!« sagde Feen, »ved Slutningen, hvor jeg dandser med dig, vil du see, idet Solen synker, at jeg vinker ad dig, du vil høre mig tilraabe dig: følg med! men gjør det ikke! i hundred Aar maa jeg hver Aften gjentage det; for hver Gang den Tid er omme, vinder du mere Kraft, tilsidst tænker du aldrig derpaa. laften er det første Gang; nu har jeg advaret dig!«

Og Feen førte ham ind i en stor Sal af hvide gjennemsigtige Lilier, de gule Støvtraade i hver var en lille Gulddharpe, som klang med Strængelyd og Fløiteton. De skønneste Piger, svævende og slanke, klædte i bølgende Flor, saa man saa de deilige Lemmer, svævede i Dandse, og sang om hvor herligt det var at leve, at de aldrig vilde døe, og at Paradisets Have skulde evig blomstre.

Og Solen gik ned, den hele Himmel blev eet Guld, der gav Lilierne Skjær som den deiligste Rose, og Prindsen drak af den skummende Viin, Pigerne rakte ham, og han følte en Lyksalighed, som aldrig før; han saa, hvor Salens Baggrund aabnede sig, og Kundskabens Træ stod i en Glands, der blændede hans Øie; Sangen derfra var blød og deilig, som hans Moders Stemme, og det var, som hun sang: »mit Barn! mit elskede Barn!«

Da vinkede Feen og raabte saa kjærligt »følg mig! følg mig!« og han styrtede hen imod hende, glemte sit Løfte, glemte det alt den første Aften, og hun vinkede og smilede. Duften, den krydrede Duft rundt om blev mere stærk, Harperne tonede langt deiligere, og det var, som de Millioner smilende Hoveder i Salen, hvor Træet groede, nikkede og sang: »Alt bør man kjende! Mennesket er Jordens Herre« og det var ikke længer Blod-Taarer, der faldt fra Bladene paa Kundskabens Træ, det var røde, funkende Stjerner, syntes ham. »Følg mig, følg mig!« lød de bævende Toner, og ved hvert Skridt brændte Prindsens Kinder hedere, hans Blod bevægede sig stærkere! »jeg maa!« sagde han, »det er jo ingen Synd, kan ikke være det! hvorfor ikke følge Skjønhed og Glæde! see hende sove vil jeg! der er jo intet tabt, naar jeg kun lader være at kysse hende, og det gjør jeg ikke, jeg er stærk, jeg har en fast Villie!«

Og Feen kastede sin straalende Dragt, bøiede Grenene tilbage, og et Øieblik efter var hun skjult derinde.

»Jeg har endnu ikke syndet!« sagde Prindsen, »og vil det ikke heller;« og saa drog han Grenene til Side, der sov hun allerede, deilig, som kun Feen i Paradisets Have kan være det; hun smilede i Drømme, han bøiede sig ned over hende og saae Taarerne bæve mellem hendes Øienhaar!

»Græder du over mig?« hviskede han, »græd ikke, du deilige Qvinde! Nu begriber jeg først Paradisets Lykke, den strømmer gennem mit Blod, gennem min Tanke, Cherubens Kraft og evige Liv føler jeg i mit jordiske Legeme, lad det blive evig Nat for mig, et Minut, som dette, er Rigdom nok!« og han kyssede Taaren af hendes Øie, hans Mund rørte ved hendes - -

- Da lød der et Tordenskrald, saa dybt og skrækkeligt, som ingen har hørt det før, og Alt styrtede sammen: den deilige Fee, det blomstrende Paradiis sank, det sank saa dybt, saa dybt, Prindsen saae det synke i den sorte Nat; som en lille skinnende Stjerne straaede det langt borte! Dødskulde gik gennem hans Lemmer, han lukkede sit Øie og laae længe, som død.

Den kolde Regn faldt paa hans Ansigt, den skarpe Vind blæste om hans Hoved, da vendte hans Tanker tilbage. »Hvad har jeg gjort!« sukkede han, »jeg har syndet som Adam! syndet, saa Paradiset er sjunket dybt der ned!« og han aabnede sit Øie, Stjernen, langt borte, Stjernen, der funkledede som det sjunkne Paradiis, saae han endnu - det var Morgenstjernen paa Himlen.

Han reiste sig op og var i den store Skov nær ved Vindenes Hule; og Vindenes Moder sad ved hans Side, hun saae vred ud, og løftede sin Arm i Veiret.

»Allerede den første Aften!« sagde hun, »det tænkte jeg nok! ja, var du min Dreng, saa skulde Du nu i Posen!«

»Der skal han komme!« sagde Døden; det var en stærk gammel Mand med en Lee i Haanden og med store sorte Vinger. »I Liigkisten skal han lægges, men ikke nu; jeg mærker ham kun, lad ham da en Stund endnu vandre om i Verden, afsone sin Synd, blive god og bedre! - jeg kommer engang. Naar han da mindst venter det, putter jeg ham i den sorte Liigkiste, sætter den paa mit Hoved og flyver op mod Stjernen; ogsaa der blomstrer Paradisets Have, og er han god og from, da skal han træde derind, men er hans Tanke ond og Hjertet endnu fuldt af Synd, synker han med Kisten dybere, end Paradiset sank, og kun hver tusinde Aar henter jeg ham igjen, for at han maa synke dybere eller blive paa Stjernen, den funklende Stjerne deroppe!«

Prindsessen paa Ærten

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1835

Der var engang en Prinds; han vilde have sig en Prindsesse, men det skulde være en rigtig Prindsesse. Saa reiste han hele Verden rundt, for at finde saadan en, men allevegne var der noget i Veien, Prindsesser vare der nok af, men om det vare rigtige Prindsesser, kunde han ikke ganske komme efter, altid var der noget, som ikke var saa rigtigt. Saa kom han da hjem igjen og var saa bedrøvet, for han vilde saa gjerne have en virkelig Prindsesse.

En Aften blev det da et frygteligt Veir; det lynede og tordnede, Regnen skyllede ned, det var ganske forskrækkeligt! Saa bankede det paa Byens Port, og den gamle Konge gik hen at lukke op.

Det var en Prindsesse, som stod udenfor. Men Gud hvor hun saa ud af Regnen og det onde Veir! Vandet løb ned af hendes Haar og hendes Klæder, og det løb ind af Næsen paa Skoen og ud af Hælen, og saa sagde hun, at hun var en virkelig Prindsesse.

»Ja, det skal vi nok faae at vide!« tænkte den gamle Dronning, men hun sagde ikke noget, gik ind i Sovekammeret, tog alle Sengklæderne af og lagde en Ært paa Bunden af Sengen, derpaa tog hun tyve Matrasser, lagde dem ovenpaa Ærten, og saa endnu tyve Ædderduuns-Dyner oven paa Matrasserne.

Der skulde nu Prindsessen ligge om Natten.

Om Morgen spurgte de hende, hvorledes hun havde sovet.

»O forskrækkeligt slet!« sagde Prindsessen, »Jeg har næsten ikke lukket mine Øine den hele Nat! Gud veed, hvad der har været i Sengen? Jeg har ligget paa noget haardt, saa jeg er ganske bruun og blaa over min hele Krop! Det er ganske forskrækkeligt!«

Saa kunde de see, at det var en rigtig Prindsesse, da hun gjennem de tyve Matrasser og de tyve Ædderduuns Dyner havde mærket Ærten. Saa ømskindet kunde der ingen være, uden en virkelig Prindsesse.

Prindsen tog hende da til Kone, for nu vidste han, at han havde en rigtig Prindsesse, og Ærten kom paa Kunstkammeret, hvor den endnu er at see, dersom ingen har taget den.

See, det var en rigtig Historie!

Reisekammeraten

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1835

Den stakkels Johannes var saa bedrøvet, for hans Fader var meget syg og kunde ikke leve. Der var slet ingen uden de to inde i den lille Stue; Lampen paa Bordet var ved at brænde ud, og det var ganske sildigt paa Aftenen. -

»Du var en god Søn, Johannes!« sagde den syge Fader, »vor Herre vil nok hjælpe Dig frem i Verden!« og han saae med alvorlige milde Øine paa ham, trak Veiret ganske dybt og døde; det var ligesom om han sov. Men Johannes græd, nu havde han slet ingen i hele Verden, hverken Fader eller Moder, Søster eller Broder. Den stakkels Johannes! Han laae paa sine Knæ foran Sengen og kyssede den døde Faders Haand, græd saa mange salte Taarer, men tilsidst lukkede hans Øine sig og han sov ind med Hovedet paa den haarde Sengefjæl.

Da drømte han en underlig Drøm; han saae, hvor Sol og Maane neiede for ham, og han saae sin Fader frisk og sund igjen og hørte ham lee, som han altid loe naar han var rigtig fornøiet. En deilig Pige, med Guldkrone paa sit lange smukke Haar, rakte Johannes Haanden, og hans Fader sagde, »seer Du, hvilken Brud Du har faaet? Hun er den deiligste i hele Verden.« Saa vaagnede han, og alt det Smukke var borte, hans Fader laae død og kold i Sengen, der var slet ingen hos dem; den stakkels Johannes!

Ugen derefter blev den Døde begravet; Johannes gik tæt bag Kisten, kunde nu ikke mere faae den gode Fader at see, som havde holdt saa meget af ham; han hørte, hvor de kastede Jorden ned paa Kisten, saae nu det sidste Hjørne af den, men ved den næste Skuffe Jord, der blev kastet ned, var det ogsaa borte; da var det ligesom hans Hjerte vilde gaae i Stykker, saa bedrøvet var han. Rundt om sang de en Psalme, det klang saa smukt og Taarerne kom Johannes i Øinene, han græd og det gjorde godt i hans Sorg. Solen skinnede deiligt paa de grønne Træer, ligesom den vilde sige: »Du skal ikke være saa bedrøvet Johannes! kan Du see, hvor smuk blaa Himmelen er; deroppe er nu Din Fader og beder den gode Gud, at det altid maa gaae Dig vel!«

»Jeg vil altid være god!« sagde Johannes, »saa kommer jeg ogsaa op i Himlen til min Fader, og hvor det vil blive en Glæde, naar vi see hinanden igjen! hvor der vil være meget, jeg kan fortælle ham, og han vil igjen vise mig saa mange Ting, lære mig saa meget af alt det Deilige i Himlen, ligesom han lærte mig her paa Jorden. O hvor det vil blive en Glæde!«

Johannes tænkte sig det saa tydeligt, at han smilede derved, medens Taarerne endnu løb ham ned over Kinderne. De smaa Fugle sad oppe i Kastanietræerne og quiddrede »qvi vit, qvi vit!« de vare saa fornøiede, skjøndt de jo vare med ved Begravelsen, men de vidste nok, at den døde Mand nu var oppe i Himlen, havde Vinger, langt smukkere og større end deres, var nu lykkelig, fordi han havde været god her paa Jorden, og derover vare de fornøiede. Johannes saae, hvor de fløi fra de grønne Træer, langt ud i Verden, og han fik da ogsaa saadan Lyst til at flyve med. Men først skar han et stort Trækors til at sætte paa sin Faders Grav, og da han om Aftenen bragte det der hen, var Graven pyntet med Sand og Blomster; det havde fremmede Folk gjort, for de holdt allesammen saa meget af den kjære Fader, som nu var død.

Tidlig næste Morgen pakkede Johannes sin lille Byldt sammen, gjemte i sit Belte hele sin Arvepart, der var 50 Rdlr. og et Par Sølvskillinger, dermed vilde han vandre ud i Verden. Men først gik han hen paa Kirkegaarden til sin Faders Grav, læste sit »Fader vor«, og sagde: »Farvel Du kjære

Fader! Jeg vil altid være et godt Menneske, og saa tør Du nok bede den gode Gud, at det maa gaae mig godt!»

Ude paa Marken, hvor Johannes gik, stode alle Blomsterne saa friske og deilige i det varme Solskin, og de nikkede i Vinden ligesom om de vilde sige: »Velkommen i det Grønne! Er her ikke nydeligt?» Men Johannes dreiede sig endnu engang om, for at see den gamle Kirke, hvor han, som lille Barn, var døbt, hvor han hver Søndag med sin gamle Fader havde været i Kirke og sjunget sin Psalme; da saa han høit oppe i et af Hullerne i Taarnet, Kirke-Nissen staae med sin lille røde, spidse Hue, han skyggede for sit Ansigt med den bøiede Arm, da ellers Solen skar ham i Øinene Johannes nikkede Farvel til ham, og den lille Nisse svingede sin røde Hue, lagde Haanden paa Hjertet og kyssede mange Gange paa Fingrene, for at vise, hvor godt han ønskede ham det, og at han ret maatte gjøre en lykkelig Reise.

Johannes tænkte paa hvor meget smukt han nu skulde faae at see i den store prægtige Verden, og gik længer og længer bort, saa langt som han aldrig før havde været; han kjendte slet ikke de Byer, han kom igjennem, eller de Mennesker, han mødte, nu var han langt ude mellem Fremmede.

Den første Nat maatte han lægge sig at sove i en Høstak paa Marken, anden Seng havde han ikke. Men det var just nydeligt, syntes han, Kongen kunde ikke have det pænere. Den hele Mark ved Aaen, Høstakken og saa den blaa Himmel oven over, var just et smukt Sovekammer. Det grønne Græs med de smaa røde og hvide Blomster var Gulvtæppe, Hyldebuskene og de vilde Rosenhækker vare Blomsterbouquetter, og som Vandfad havde han hele Aaen med det klare, friske Vand, hvor Sivene neiede, og sagde baade god Aften og god Morgen. Maanen var en rigtig stor Natlampe, høit oppe under det blaa Loft, og den stak ikke Ild i Gardinerne; Johannes kunde sove ganske roligt, og han gjorde det ogsaa, vaagnede først igjen, da Solen stod op og alle de smaa Fugle rundt omkring, sang: »god Morgen! god Morgen! Er Du ikke oppe?»

Klokkerne ringede til Kirke, det var Søndag, Folk gik hen at høre Præsten og Johannes fulgte med dem, sang en Psalme og hørte Guds Ord, og det var ligesom han var i sin egen Kirke, hvor han var døbt, og havde sjunget Psalmer med sin Fader.

Ude paa Kirkegaarden var der saa mange Grave, og paa nogle voxte der høit Græs. Da tænkte Johannes paa sin Faders Grav, der ogsaa maatte komme til at see ud som disse, nu han ikke kunde luge og pynte den. Han satte sig da ned og rykkede Græsset af, reiste Trækorsene op, der vare faldne om, og lagde Krandsene, som Vinden havde revet bort fra Gravene, igjen paa deres Sted, idet han tænkte, maaskee at En gjør det samme ved min Faders Grav, nu jeg ikke kan gjøre det!

Uden for Kirkegaardsporten stod en gammel Tigger og støttede sig paa sin Krykke, Johannes gav ham de Sølvskillinger han havde og gik saa lykkelig og fornøiet længer frem, ud i den vide Verden.

Mod Aften blev det et skrækkeligt ondt Veir, Johannes skyndte sig for at komme under Tag, men det blev snart mørk Nat; da naaede han endelig en lille Kirke, der laae ganske eensom oppe paa en Høi, Døren stod til Lykke paa Klem, og han smuttede ind; her vilde han blive, til det onde Veir lagde sig.

»Her vil jeg sætte mig i en Krog!» sagde han, »jeg er ganske træt, og kan nok trænge til at hvile mig lidt,« saa satte han sig ned, foldede sine Hænder, og læste sin Aftenbøn og, inden han vidste af det, sov og drømte han, mens det lignede og tordnede udenfor.

Da han vaagnede igjen, var det midt ud paa Natten, men det onde Veir var trukket over, og Maanen skinnede ind af Vinduerne til ham. Midt paa Kirkegulvet stod der en aaben Liigkiste med en død Mand i, for han var endnu ikke begravet. Johannes var slet ikke bange, for han havde en god Samvittighed, og han vidste nok, at de Døde gjør ingen noget; det er levende, onde Mennesker,

der gjør Fortræd. Saadanne to levende, slemme Folk stod tæt ved den døde Mand, der var sat herind i Kirken, før han blev lagt ned i Graven, de vilde gjøre ham Fortræd, ikke lade ham ligge i sin Liigkiste, men kaste ham uden for Kirkedøren, den stakkels døde Mand.

»Hvorfor vil I gjøre det!« spurgte Johannes, »det er ondt og slemt, lad ham sove i Jesu Navn!«

»O, Sniksnak!« sagde de to fæle Mennesker, »han har narret os! han skylder os Penge, dem kunde han ikke betale, og nu er han ovenikjøbet død, saa faae vi ikke en Skilling, derfor vil vi rigtig hævne os, han skal ligge som en Hund udenfor Kirkedøren!«

»Jeg har ikke meer end 50 Rdlr.!« sagde Johannes, »det er hele min Arvepart, men den vil jeg gjerne give Eder, naar I vil ærligt love mig, at lade den stakkels døde Mand i Fred. Jeg skal nok komme ud af det, uden de Penge; jeg har sunde stærke Lemmer, og vor Herre vil altid hjælpe mig!«

»Ja,« sagde de hæslige Mennesker, »naar Du saaledes vil betale hans Gæld, skal vi saamæn ikke gjøre ham noget, det kan Du være vis paa!« og saa tog de Pengene, Johannes gav dem, loe ordentlig ganske høit over hans Godhed, og gik deres Vei; men Johannes lagde Liget tilrette igjen i Kisten, foldede Hænderne paa det, sagde Farvel, og gik nok saa tilfreds videre gennem den store Skov.

Rundtomkring, hvor Maanen kunde skinne ind i mellem Træerne, saa han de nydelige smaa Alfer lege nok saa lystigt; de lode sig ikke forstyrre, de vidste nok, han var et godt uskyldigt Menneske, og det er kun de onde Folk, der ikke maae faae Alferne at see. Nogle af dem vare ikke større end en Finger og havde deres gule Haar heftet op med Guldkamme, to og to gyngede de paa de store Dugdraaber, der laae paa Bladene og det høie Græs; sommetider trillede Draaben, saa faldt de ned mellem de lange Græsstraa og der blev Latter og Støi af de andre Smaapuslinger. Det var uhyre morsomt! De sang og Johannes kjendte ganske tydeligt alle de smukke Viser, han havde lært som lille Dreng. Store brogede Ædderkoppe med Sølvkroner paa Hovedet, maatte fra den ene Hæk til den anden spinde lange Hængebroer og Palladser, der, da den fine Dug faldt paa, saa ud som skinnende Glas i det klare Maaneskin. Saaledes varede det ved, lige til Solen stod op. De smaa Alfer krøb da ind i Blomsterknoppene og Vinden tog i deres Broer og Slotte, der da fløi hen i Luften, som store Spindelvæv.

Johannes var nu kommet ud af Skoven, da en stærk Mandsstemme raabte bag ved ham: »Holla, Kammerat! hvorhen gjælder Reisen?«

»Ud i den vide Verden!« sagde Johannes. »Jeg har hverken Fader eller Moder, er en fattig Knøs, men vor Herre hjælper mig nok!«

»Jeg vil ogsaa ud i den vide Verden!« sagde den fremmede Mand. »Skal vi to gjøre Følgeskab!«

»Ja nok!« sagde Johannes, og saa fulgtes de ad. De kom snart til at holde meget af hinanden, for de vare gode Mennesker begge to. Men Johannes mærkede nok, at den Fremmede var meget klogere end han, han havde været næsten hele Verden rundt, og vidste at fortælle om alt det Muelige, der er til.

Solen var allerede høit oppe, da de satte dem under et stort Træ, for at spise deres Frokost; i det samme kom der en gammel Kone. O, hun var saa gammel og gik ganske krum, støttede sig paa en Krykkestok, og havde paa sin Ryg et Knippe Brænde, som hun havde samlet sig i Skoven. Hendes Forklæde var hæftet op, og Johannes saa at tre store Riis af Bregner og Pileqviste stak ud fra det. I det hun var ganske nær dem, gleed hendes ene Fod, hun faldt om og gav et høit Skrig, for hun havde brækket sit Been, den stakkels gamle Kone.

Johannes vilde strax, at de skulde bære hende hjem, hvor hun boede, men den Fremmede lukkede sin Randsel op, tog en Krukke frem, og sagde, at han havde her en Salve, der strax kunde gjøre hendes Been heelt og raskt, saa at hun selv kunde gaae hjem, og det som om hun aldrig havde brækket Benet. Men derfor vilde han ogsaa, at hun skulde forære ham de tre Riis, hun havde i sit Forklæde.

»Det er godt betalt!« sagde den Gamle og nikkede ganske underligt med Hovedet; hun vilde ikke saameget gjerne af med sine Riis, men det var heller ikke saa rart, at ligge med Benet brækket; saa gav hun ham Risene, og ligesaa snart han havde gnedet Salven paa Benet, reiste ogsaa den gamle Mutter sig op, og gik meget bedre end før. Det kunde den Salve gjøre. Men den var heller ikke at faae paa Apotheket.

»Hvad vil Du med de Riis?« spurgte Johannes nu sin Reisekammerat.

»Det er tre pæne Urtekoste!« sagde han, »dem kan jeg just lide, for jeg er en løierlig Fyr!«

Saa gik de endnu et godt Stykke.

»Nei, hvor det trækker op!« sagde Johannes, og pegede ligefrem; »det er nogle forskrækkelige tykke Skyer!«

»Nei,« sagde Reisekammeraten, »det er ikke Skyer, det er Bjergene. De deilige store Bjerge, hvor man kommer heelt op over Skyen i den friske Luft! Det er herligt, kan Du troe! Imorgen ere vi vist saalangt ude i Verden!«

Det var ikke saa nær ved, som det saa ud, de brugte en heel Dag at gaae, før de kom til Bjergene, hvor de sorte Skove voxte lige op mod Himmelen, og hvor der vare Stene ligesaa store som en heel By; det vilde rigtignok blive en svær Tour at komme der heelt over, men derfor gik ogsaa Johannes og Reisekammeraten ind i Vertshuset, for at hvile sig godt og samle Kræfter til Marschen imorgen.

Nede i den store Skjænkestue i Vertshuset vare saa mange Mennesker samlede, for der var en Mand, som gjorde Dukke-Comedie; han havde just stillet sit lille Theater op, og Folk sad rundt omkring for at see den Comedie, men allerforrest havde en gammel tyk Slagter taget Plads, og det den allerbedste; hans store Bulbider, uh, den saa saa glubsk ud! sad ved Siden af ham og gjorde Øine, ligesom alle de andre.

Nu begyndte Comedien, og det var en pæn Comedie med en Konge og en Dronning, de sad paa den deiligste Throne, havde Guld kroner paa Hovedet og lange Slæb paa Kjolerne, for det havde de Raad til. De nydeligste Trædukker med Glas-Øine og store Knebelsbarter stode ved alle Døre, og lukkede op og i for at der kunde komme frisk Luft i Stuen! Det var just en nydelig Komedie, og den var slet ikke sørgelig, men lige idet Dronningen reiste sig op og gik hen ad Gulvet, saa - ja Gud maa vide, hvad den store Bulbider tænkte; men da den tykke Slagter ikke holdt paa ham, gjorde han et Spring lige ind paa Theatret, tog Dronningen midt i hendes tynde Liv, saa det sagde »knik, knak!« Det var ganske forskrækkeligt!

Den stakkels Mand, som gjorde den hele Comedie, blev saa forskrækket og saa bedrøvet for sin Dronning, for det var den allernydeligste Dukke, han havde, og nu havde den ækle Bulbider bidt Hovedet af hende; men da Folk siden gik bort, sagde den Fremmede, han som var kommet med Johannes, at han nok skulde gjøre hende istand; og saa tog han sin Krukke frem og smurte Dukken med den Salve, han hjalp den stakkels gamle Kone med, da hun havde brækket sit Been. Ligesaa snart Dukken var smurt, blev den strax heel igjen, ja den kunde endogsaa selv røre alle sine Lemmer, man behøvede slet ikke at trække i Snoren; Dukken var som et levende Menneske, paa det nær at den ikke kunde tale. Manden, som havde det lille Dukketheater, blev saa fornøiet,

nu behøvede han slet ikke at holde paa den Dukke, den kunde jo dandse af sig selv. Det var der ingen af de andre der kunde.

Da det siden blev Nat, og alle Folk i Vertshuset vare gaaet i Seng, var der een, der sukkede saa forskrækkelig dybt, og blev saa længe ved, saa de allesammen stod op, for at see hvem det kunde være. Manden, der havde gjort Comedien, gik hen til sit lille Theater, for det var der inde, at nogen sukkede. Alle Trædukkerne laae imellem hinanden, Kongen og alle Drabanterne, og det var dem, som sukkede saa ynkeligt og stirrede med deres store Glas-Øine, for de vilde saa gjerne blive smurt lidt ligesom Dronningen, at de ogsaa kunde komme til at røre sig af sig selv. Dronningen lagde sig lige ned paa sine Knæ, og rakte sin deilige Guldkrone i Veiret, mens hun bad; »tag kun den, men smør min Gemal og mine Hoffolk!« da kunde den stakkels Mand, der eiede Comedien og alle Dukkerne, ikke lade være at græde, for det gjorde ham virkelig saa ondt for dem; han lovede strax Reisekammeraten, at han vilde give ham alle de Penge, han fik for sin Comedie næste Aften, naar han bare vilde smøre fire, fem af hans pæneste Dukker; men Reisekammeraten sagde, at han forlangte slet ikke andet, end den store Sabel, han havde ved sin Side, og da han fik den, smurte han sex Dukker, der strax dandsede og det var saa nydeligt, at alle Pigerne, de levende Menneske-Piger, som saae derpaa, gav sig til at dandse med. Kudsken og Kokkepigen dandsede, Tjeneren og Stuepigen, alle de Fremmede, og Ildskuffen og Ildklemmen; men de to faldt om, lige i det de gjorde de første Spring, - jo det var en lystig Nat. -

Næste Morgen gik Johannes med sin Reisekammerat bort fra dem allesammen, og opad de høie Bjerge, og igjennem de store Granskove. De kom saa høit op, at Kirketaarnene dybt under dem tilsidst saae ud som smaa røde Bær, nede i alt det Grønne, og de kunde see saa langt bort, mange, mange Mile, hvor de aldrig havde været! saameget smukt af den deilige Verden havde Johannes aldrig før seet paa eengang, og Solen skinnede saa varmt fra den friske blaa Luft, han hørte ogsaa Jægerne blæse paa Valdhorn inde mellem Bjergene, saa smukt og velsignet, at han fik Vandet i Øinene af Glæde, og kunde ikke lade være at sige: »Du gode vor Herre! jeg kunde kysse Dig, fordi Du er saa god mod os allesammen, og har givet os al den Deilighed, der er i Verden!«

Reisekammeraten stod ogsaa med foldede Hænder, og saae ud over Skoven og Byerne, i det varme Solskin. I det samme klang det forunderligt deiligt over deres Hoveder, de saae op i Veiret: en stor hvid Svane svævede i Luften; den var saa smuk, og sang, som de aldrig før havde hørt nogen Fugl synge; men det blev mere og mere svagt, den bøiede sit Hoved og sank, ganske langsomt ned for deres Fødder, hvor den laae død, den smukke Fugl.

»To saa deilige Vinger,« sagde Reisekammeraten, »saa hvide og store, som de, Fuglen har, ere Penge værd, dem vil jeg tage med mig! kan du nu see, at det var godt, jeg fik en Sabel!« og saa hug han med eet Slag begge Vingerne af den døde Svane, dem vilde han beholde.

De reiste nu mange, mange Mile frem over Bjergene, til de tilsidst foran dem saae en stor Stad, med over hundrede Taarne, der skinnede som Sølv i Solskinnet; midt i Byen var et prægtigt Marmorslot, tækket med det røde Guld, og her boede Kongen.

Johannes og Reisekammeraten vilde ikke strax gaae ind i Byen, men bleve i Vertshuset udenfor, at de kunde pynte sig, thi de vilde see pæne ud, naar de kom paa Gaden. Verten fortalte dem, at Kongen var saadan en god Mand, der aldrig gjorde noget Menneske noget, hverken det ene eller det andet, men at hans Datter, ja Gud bevare os! det var en slem Prindsesse. Deilighed havde hun nok af, ingen kunde være saa smuk og nydelig, som hun, men hvad hjalp det, hun var en slem, ond Hex, der var Skyld i, at saa mange deilige Prindser havde mistet deres Liv. - Alle Mennesker havde hun givet Lov at frie til hende; enhver kunde komme, enten han var en Prinds, eller en Staadder, det kunde være lige eet og det samme; han skulde bare gjætte tre Ting, hun spurgte ham om, kunde han det, saa vilde hun gifte sig med ham, og han skulde være Konge over det hele Land, naar hendes Fader døde; men kunde han ikke gjætte de tre Ting, saa lod hun

ham hænge eller halshugge, saa slem og ond var den deilige Prindsesse. Hendes Fader, den gamle Konge, var bedrøvet derover, men han kunde ikke forbyde hende, at være saa ond, for han havde eengang sagt, han vilde aldrig have det mindste at gjøre med hendes Kjærester, hun kunde selv gjøre, ligesom hun vilde. Hver engang der kom en Prinds og skulde gjætte, for at faae Prindsessen, saa kunde han ikke komme ud af det, og saa blev han hængt eller halshugget; de havde jo varet ham i Tide, han kunde lade være at frie. Den gamle Konge var saa bedrøvet over al den Sorg og Elendighed, at han en heel Dag om Aaret laae paa Knæ, med alle sine Soldater, og bad, at Prindsessen maatte blive god, men det vilde hun slet ikke. De gamle Koner, som drak Brændeviin, farvede det ganske sort, før de drak det, saaledes sørgede de, og mere kunde de ikke gjøre.

»Den hæslige Prindsesse!« sagde Johannes, »hun skulde virkelig have Riis, det kunde hun have godt af. Bare jeg var den gamle Konge, hun skulde nok komme til at spytte røde Grise!«

I det samme hørte de Folk udenfor raabe Hurra! Prindsessen kom forbi, og hun var virkelig saa deilig, at alle Folk glemte, hvor ond hun var, derfor raabte de Hurra. Tolv deilige Jomfruer, allesammen i hvide Silkekjoler, og med en Guldtulipan i Haanden, reed paa kulsorte Heste, ved Siden af hende; Prindsessen selv havde en kridhvid Hest, pyntet med Diamanter og Rubiner, hendes Ridedragt var af det pure Guld, og Pidsken, hun havde i Haanden, saae ud, som den var en Solstraale; Guldkronen paa Hovedet var ligesom smaa Stjerner oppe fra Himlen, og Kaaben var syet af over tusinde deilige Sommerfuglevinger; alligevel var hun meget smukkere, end alle hendes Klæder.

Da Johannes fik hende at see, blev han saa rød i sit Ansigt, som et dryppende Blod, og han kunde knap sige et eneste Ord; Prindsessen saae jo ganske ud, som den deilige Pige med Guldkrone paa, han havde drømt om den Nat, hans Fader var død. Han fandt hende saa smuk, og kunde ikke lade være at holde saa meget af hende. Det var bestemt ikke sandt, sagde han, at hun kunde være en ond Hex, der lod Folk hænge eller halshugge, naar de ikke kunde gjætte, hvad hun forlangte af dem. »Enhver har jo Lov at frie til hende, endogsaa den fattigste Staadder, jeg vil virkelig gaae op paa Slottet! for jeg kan ikke lade være!«

De sagde allesammen, at det skulde han ikke gjøre, det vilde bestemt gaae ham, ligesom alle de andre. Reisekammeraten raadede ham ogsaa derfra, men Johannes mente, det gik nok godt, børstede sine Skoe og sin Kjole, vaskede Ansigt og Hænder, kæmmede sit smukke, gule Haar, og gik saa ganske alene ind til Byen, og op paa Slottet.

»Kom ind!« sagde den gamle Konge, da Johannes bankede paa Døren. - Johannes lukkede op, og den gamle Konge, i Slaabrok og broderede Tøfler, kom ham imøde, Guldkronen havde han paa Hovedet, Scepteret i den ene Haand og Guldæblet i den anden. »Bi lidt!« sagde han, og fik Æblet op under Armen, for at kunde række Johannes Haanden. Men saasnart han fik at høre, det var en Frier, begyndte han saaledes at græde, at baade Scepter og Æble faldt paa Gulvet, og han maatte tørre Øinene i sin Slaabrok. Den stakkels gamle Konge!

»Lad være!« sagde han, »det gaaer Dig galt, ligesom alle de Andre. Nu skal Du bare see!« saa førte han Johannes ud i Prindsessens Lysthave, der saae forskrækkeligt ud! Oppe i hvert Træ hang tre, fire Kongesønner, der havde friet til Prindsessen, men ikke kunde gjætte de Ting, hun havde sagt dem. Hver Gang det blæste, ranglede alle Knoklerne, saa de smaa Fugle bleve forskrækkede, og turde aldrig komme ind i den Have; alle Blomsterne vare bundne op med Menneskebeen, og i Urtepotterne stode Dødningehoveder og grinte. Det var rigtignok en Have for en Prindsesse.

»Her kan Du see!« sagde den gamle Konge, »det vil gaae Dig, ligesom alle de Andre, Du her seer, lad derfor heller være; Du gjør mig virkelig ulykkelig, for jeg tager mig det saa nær!«

Johannes kyssede den gode gamle Konge paa Haanden, og sagde, det gik nok godt, for han holdt saa meget af den deilige Prindsesse.

I det samme kom Prindsessen selv, med alle sine Damer, ridende ind i Slotsgaarden, de gik derfor ud til hende, og sagde god Dag. Hun var nydelig, rakte Johannes Haanden, og han holdt endnu meget mere af hende end før, hun kunde bestemt ikke være en slem ond Hex, som alle Folk sagde om hende. - De gik op i Salen, og de smaa Pager præsenterede Syltetøi og Pebernødder for dem, men den gamle Konge var saa bedrøvet, han kunde slet ikke spise noget, og Pebernødderne vare ham ogsaa for haarde.

Det blev nu bestemt, at Johannes skulde komme igjen op paa Slottet næste Morgen, da vilde Dommerne og hele Raadet være forsamlede, og høre, hvorledes han kom ud af det med at gjætte. Kom han godt ud af det, saa skulde han endnu komme to Gange til, men der var endnu aldrig nogen, som havde gjættet den første Gang, og saa maatte de miste Livet.

Johannes var slet ikke bedrøvet for, hvorledes det vilde gaae ham, han var just fornøiet, tænkte kun paa den deilige Prindsesse, og troede ganske vist, at den gode Gud nok hjalp ham, men hvorledes, det vidste han slet ikke, og vilde heller ikke tænke derpaa. Han dandsede hen ad Landeveien, da han gik tilbage til Vertshuset, hvor Reisekammeraten ventede paa ham.

Johannes kunde ikke blive færdig med at fortælle, hvor nydelig Prindsessen havde været imod ham, og hvor deilig hun var; han længtes allerede saameget efter den næste Dag, han skulde derind paa Slottet, og forsøge sin Lykke med at gjætte.

Men Reisekammeraten rystede paa Hovedet, og var ganske bedrøvet. »Jeg holder saa meget af Dig!« sagde han, »vi kunde endnu have været længe sammen, og nu skal jeg allerede miste Dig! Du stakkels, kjære Johannes, jeg kunde gjerne græde, men jeg vil ikke forstyrre din Glæde den sidste Aften maaskee, vi ere sammen. Vi ville være lystige, rigtig lystige; imorgen, naar Du er borte, har jeg Lov til at græde!«

Alle Folk inde i Byen havde strax faaet at vide, at der var kommet en ny Frier til Prindsessen, og der var derfor en stor Bedrøvelse. Comediehuset blev lukket, alle Kagekonerne bandt sort Flor om deres Sukkergrise, Kongen og Præsterne laae paa Knæ i Kirken, der var saadan en Bedrøvelse, for det kunde jo ikke gaae Johannes bedre, end det var gaaet alle de andre Friere.

Ud paa Aftenen lavede Reisekammeraten en stor Bolle Punch, og sagde til Johannes, at nu skulde de være rigtig lystige, og drikke Prindsessens Skaal. Men da Johannes havde drukket to Glas, blev han saa søvnig, det var ham ikke mueligt at holde Øinene oppe, han maatte falde i Søvn. Reisekammeraten løftede ham ganske sagte op fra Stolen, og lagde ham hen i Sengen, og da det saa blev mørk Nat, tog han de to store Vinger, han havde hugget af Svanen, bandt dem fast paa sine Skuldre, det største Riis, han havde faaet af den gamle Kone, der faldt og brak Benene, stak han i sin Lomme, lukkede Vinduet op, og fløi saa ind over Byen, lige hen til Slottet, hvor han satte sig i en Krog, oppe under det Vindue, der gik ind til Prindsessens Sovekammer.

Det var ganske stille i hele Byen; nu slog Klokken tre Qvarteer til Tolv, Vinduet gik op, og Prindsessen fløi i en stor hvid Kaabe og med lange sorte Vinger, hen over Byen, ud til et stort Bjerg; men Reisekammeraten gjorde sig usynlig, saaledes at hun slet ikke kunde see ham, fløi bagefter, og pidskede paa Prindsessen med sit Riis, saa at der ordentlig kom Blod, hvor han slog. Uh, det var en Fart heelt igjennem Luften, Vinden tog i hendes Kaabe, der bredte sig ud til alle Sider, ligesom et stort Skibsseil, og Maanen skinnede igjennem den.

»Hvor det hagler! hvor det hagler!« sagde prindsessen ved hvert Slag, hun fik af Riset, og det kunde hun have godt af. Endelig kom hun da ud til Bjerget og bankede paa. Det rullede ligesom Torden, idet Bjerget aabnede sig, og Prindsessen gik der ind, Reisekammeraten fulgte med, for

slet ingen kunde see ham, han var usynlig. De gik igjennem en stor, lang Gang, hvor Væggene gnistrede ganske forunderligt, det var over tusinde gloende Ædderkoppe, der løb op og ned af Muren, og lyste ligesom Ild. Nu kom de i en stor Sal, bygget af Sølv og Guld, Blomster, saa store som Solsikker, røde og blaae, skinnede fra Væggene; men ingen kunde plukke de Blomster, for Stilken var fæle, giftige Slinger, og Blomsterne var Ild, der stod dem ud af Munden. Hele Loftet var besat med skinnende Sanct Hans-Orme og himmelblaa Flaggermuus, der sloge med de tynde Vinger, det saae ganske forunderligt ud. Midt paa Gulvet var en Throne, den blev Baaret af fire Hestebeenrade, der havde Seletøi af de røde Ild-Ædderkoppe, Thronen selv var af mælkehvidt Glas, og Puderne til at sidde paa var smaa sorte Muus, der beed hinanden i Halen. Ovenover den var et Tag af rosenrødt Spindelvæv, besat med de nydeligste smaa grønne Fluor, der skinnede som Ædelstene. Midt paa Thronen sad en gammel Trolde, med Krone paa det stygge Hoved, og et Scepter i Haanden. Han kyssede Prindsessen paa hendes Pande, lod hende sidde ved Siden af sig paa den kostbare Throne, og nu begyndte Musikken. Store, sorte Græshopper spillede paa Mundharpe, og Uglen slog sig selv paa Maven, for den havde ingen Tromme. Det var en løierlig Concert. Små sorte Nisser, med en Lygtemand paa Huen, dandsede rundt i Salen. Ingen kunde see Reisekammeraten, han havde stillet sig lige bagved Thronen, og hørte og saae alle Ting. Hoffolkene, som nu ogsaa kom ind, vare saa pæne og fornemme, men den, der rigtigt kunde see, mærkede nok, hvorledes de havde det. Det var ikke andet, end Korteskafter med Kaalhoveder paa, som Trolde havde hexet Liv i, og givet de broderede Klæder. Men det kunde jo ogsaa være det samme, de brugtes kun til Stads.

Da der nu var dandset noget, fortalte Prindsessen til Trolde, at hun havde faaet en ny Frier, og spurgte derfor, hvad hun vel skulde tænke paa at spørge ham om næste Morgen, naar han kom op paa Slottet.

»Hør!« sagde Trolde, »nu skal jeg sige Dig noget! Du skal tage noget meget let, for saa falder han slet ikke paa det. Tænk Du paa din ene Sko. Det gjætter han ikke. Lad saa Hovedet hugge af ham, men glem ikke, naar Du imorgen Nat kommer herud igjen til mig, at bringe mig hans Øine, for dem vil jeg spise!«

Prindsessen neiede ganske dybt, og sagde, hun skulde ikke glemme Øinene. Trolde lukkede nu Bjerget op, og hun fløi hjem igjen, men Reisekammeraten fulgte med, og pryglede hende saa stærkt med Riset, at hun sukkede ganske dybt over det stærke Haglveir, og skyndte sig alt hvad hun kunde, med at komme igjennem Vinduet ind i sit Sovekammer; men Reisekammeraten fløi tilbage til Kroen, hvor Johannes endnu sov, løste sine Vinger af, og lagde sig saa ogsaa paa Sengen, for han kunde sagtens være træt.

Det var ganske tidligt paa Morgenen, da Johannes vaagnede, Reisekammeraten stod ogsaa op, og fortalte, at han i Nat havde drømt en meget underlig Drøm om Prindsessen og hendes Sko, og bad ham derfor endelig spørge, om Prindsessen ikke skulde have tænkt paa sin Sko! For det var jo det, han havde hørt af Trolde inde i Bjerget, men han vilde ikke fortælle Johannes noget derom, bad ham bare at spørge, om hun havde tænkt paa sin Sko.

»Jeg kan ligesaa godt spørge om det ene, som om det andet,« sagde Johannes, »maaskee kan det være ganske rigtigt, hvad Du har drømt, for jeg troer nu alletider, vor Herre hjælper mig nok! Men jeg vil dog sige Dig Farvel, for gjætter jeg galt, faaer jeg Dig aldrig meer at see!«

Saa kyssede de hinanden, og Johannes gik ind til Byen og op paa Slottet. Hele Salen var ganske fyldt med Mennesker, Dommerne sad i deres Lænestole, og havde Edderduuns Dyner under Hovedet, for de havde saa meget at tænke paa. Den gamle Konge stod op og tørrede sine Øine i et hvidt Lommetørklæde. Nu traadte Prindsessen ind, hun var endnu meget deiligere, end igaar, og hilsede saa kjærligt til dem allesammen, men Johannes gav hun Haanden, og sagde: »God Morgen, Du!«

Nu skulde Johannes til at gjætte, hvad hun havde tænkt paa. Gud hvor hun saa venligt paa ham, men lige idet hun hørte ham sige det ene Ord: Sko, blev hun kridhvid i Ansigtet, og rystede over sin hele Krop, men det kunde ikke hjælpe hende noget, for han havde gjættet rigtigt!

Hille den! hvor den gamle Konge blev glad; han slog en Kaalbøtte, saa det stod efter, og alle Folk klappede i Hænderne for ham og for Johannes, der nu havde gjættet rigtigt den første Gang.

Reisekammeraten blev ogsaa fornøiet, da han fik at vide, hvor godt det var gaaet af; men Johannes lukkede sine Hænder sammen og takkede den gode Gud, der vistnok vilde hjælpe ham igjen de to andre Gange. Næste Dag skulde der allerede gjættes igjen.

Aftenen gik ligesom den igaar. Da Johannes sov, fløi Reisekammeraten efter Prindsessen ud til Bjerget, og pryglede hende endnu stærkere, end forrige Gang, for nu havde han taget to Riis; ingen fik ham at see, og han hørte alle Ting. Prindsessen vilde tænke paa sin Handske, og det fortalte han til Johannes, ligesom om det var en Drøm; Johannes kunde da nok gjætte rigtigt, og der blev saadan en Glæde paa Slottet. Hele Hoffet slog Kaalbøtter, ligesom de havde seet Kongen gjøre den første Gang; men Prindsessen laae paa Sophaen og vilde ikke sige et eneste Ord. Nu kom det an paa, om Johannes kunde gjætte den tredje Gang. Gik det godt, skulde han jo have den deilige Prindsesse, og arve det hele Kongerige, naar den gamle Konge døde; gjættede han galt, saa skulde han miste sit Liv, og Trollden vilde spise hans smukke blaa Øine.

Aftenen iforveien gik Johannes tidlig i Seng, læste sin Aftenbøn, og sov saa ganske roligt; men Reisekammeraten spændte Vingerne paa sin Ryg, bandt Sabelen ved sin Side og tog alle tre Riis med sig, og fløi saa til Slottet.

Det var ganske bælmørk Nat, det stormede saa Tagstenene fløi af Husene, og Træerne inde i Haven, hvor Beenradene hang, sveiede ligesom Siv, naar det blæste; det lynede hvert Øieblik, og Tordenen rullede ligesom om det kun var et eneste Skrald, der varede hele Natten. Nu slog Vinduet op, og Prindsessen fløi ud; hun var saa bleg, som en Død, men hun loe af det onde Veir, syntes det var ikke stærkt nok, hendes hvide Kaabe hvirvlede rundt i Luften, ligesom et stort Skibsseil, men Reisekammeraten pidskede hende saadan med sine tre Riis, saa Blodet dryppede ned paa Jorden, og hun tilsidst neppe kunde flyve længer. Endelig kom hun da ud til Bjerget.

»Det hagler og stormer,« sagde hun; »aldrig har jeg været ude i saadant et Veir.«

»Man kan ogsaa faae for meget af det Gode,« sagde Trollden. Nu fortalte hun ham, at Johannes ogsaa havde gjættet rigtigt anden Gang; gjorde han nu det samme i Morgen, da havde han vundet, og hun kunde aldrig mere komme ud til Bjerget, skulde aldrig kunne gjøre saadanne Troldkunster, som før; derfor var hun ganske bedrøvet.

»Han skal ikke kunne gjætte!« sagde Trollden, »jeg skal nok finde paa noget, han aldrig har tænkt paa! eller ogsaa maa han være en større Troldmand, end jeg. Men nu ville vi være lystige!« og saa tog han Prindsessen i begge Hænder og de dandsede rundt med alle de smaae Nisser og Lygtemænd, der vare i Stuen; de røde Ædderkoppe sprang ligesaa lystigt op og ned af Væggen, det saae ud som Ildblomsterne gnistrede. Uglen slog paa Tromme, Faarekyllingerne peb og de sorte Græshopper blæste paa Mundharpe. Det var et lystigt Bal! -

Da de nu havde dandset længe nok, maatte Prindsessen hjem, for ellers kunde hun blive savnet paa Slottet; Trollden sagde, han nok vilde følge hende, saa var de dog saalænge sammen endnu.

De fløi da afsted i det onde Veir, og Reisekammeraten sled sine tre Riis op paa deres Rygstykker; aldrig havde Trollden været ude i saadan et Haglveir. Udenfor Slottet sagde han Farvel til Prindsessen, og hvidskede i det samme til hende: »tænk paa mit Hoved,« men Reisekammeraten hørte det nok, og lige i det Øieblik Prindsessen smuttede igjennem Vinduet ind i sit Sovekammer, og Trollden vilde vende om igjen, greb han ham i hans lange sorte Skjæg, og hug med Sablen

hans ækle Troldhoved af lige ved Skuldrene, saa Trolden ikke engang fik det selv at see; Kroppen kastede han ud i Søen til Fiskene, men Hovedet dykkede han kun ned i Vandet, og bandt det saa ind i sit Silkelommetørklæde, tog det med hjem i Vertshuset, og lagde sig saa til at sove.

Næste Morgen gav han Johannes Lommetørklædet, men sagde, han ikke maatte løse det op, før Prindsessen spurgte, hvad det var, hun havde tænkt paa.

Der vare saa mange Mennesker i den store Sal paa Slottet, at de stode op paa hinanden, ligesom Radiser, der ere bundne i et Knippe. Raadet sad i deres Stole med de bløde Hovedpuder, og den gamle Konge havde nye Klæder paa, Guld kronen og Scepteret var poleret, det saae ganske nydeligt ud; men Prindsessen var ganske bleg, og havde en kulsort Kjole paa, ligesom hun skulde til Begravelse.

»Hvad har jeg tænkt paa?« sagde hun til Johannes, og strax løste han Lommetørklædet op, og blev selv ganske forskrækket, da han saae det fæle Troldhoved. Det gjøs i alle Mennesker, for det var forskrækkeligt at see, men Prindsessen sad ligesom et Steenbillede, og kunde ikke sige et eneste Ord; tilsidst reiste hun sig op, og gav Johannes Haanden, for han havde jo gjættet rigtigt; hun saae hverken paa den ene eller den anden, men sukkede ganske dybt: »nu er Du min Herre! laften vil vi holde Bryllup!«

»Det kan jeg lide!« sagde den gamle Konge, »saaledes skal vi have det!« Alle Folk raabte Hurra, Vagtparaden gjorde Musik i Gaderne, Klokkerne ringede, og Kagekonerne tog det sorte Flor af deres Sukkergrise, for nu var der Glæde. Tre hele stegte Oxer, fyldte med Ænder og Høns, bleve satte midt paa Torvet, enhver kunde der skære sig et Stykke; i Vandspringene sprang den deiligste Viin, og købte man en Skillings-Kringle hos Bageren, fik man sex store Boller i Tilgift, og det Boller med Rosiner i.

Om Aftenen var hele Byen illumineret, og Soldaterne skjød med Kanoner, og Drengene med Knaldperler, og der blev spist og drukket, klinket og sprunget oppe paa Slottet, alle de fornemme Herrer og de deilige Frøkener dandsede med hinanden; man kunde langt borte høre, hvor de sang:

*»Her er' saamange smukke Piger,
Som vil ha' dem en Svingom,
De begjære Tambourmarschen,
Smukke Pige, vend Dig om.
Dandser og tramper,
Saa Skoesaallerne faldera!«*

Men Prindsessen var jo en Hex endnu, og holdt slet ikke noget af Johannes; det huskede Reisekammeraten paa, og derfor gav han Johannes tre Fjer af Svanevingerne, og en lille Flaske med nogle Draaber i, sagde til ham, at han skulde lade sætte ved Brudesengen et stort Kar, fyldt med Vand, og naar da Prindsessen vilde stige op i Sengen, skulde han give hende et lille Stød saa hun faldt ned i Vandet, hvor han skulde dykke hende tre Gange, efter først at have kastet Fjerene og Draaberne deri, saa vilde hun blive fri for sin Trolddom, og komme til at holde saa meget af ham.

Johannes gjorde alt, hvad Reisekammeraten havde raadet ham; Prindsessen skreg ganske høit, idet han dykkede hende ned under Vandet, og sprællede ham under Hænderne, som en stor, kulsort Svane, med gnistrende Øine; da hun anden Gang kom op over Vandet igjen, var Svanen hvid, paa en eneste sort Ring nær, den havde om Halsen. Johannes bad fromt til vor Herre, og lod Vandet tredie Gang spille hen over Fuglen, og i samme Øieblik forvandlede den til den deiligste Prindsesse. Hun var endnu smukkere end før, og takkede ham med Taarer i sine deilige Øine, fordi han havde hævet hendes Fortryllelse. Næste Morgen kom den gamle Konge med hele sin Hofstat, og der var en Gratuleren til langt op paa Dagen; til allersidst kom da Reisekammeraten,

han havde sin Stok i Haanden og Randselen paa Nakken. Johannes kyssede ham saa mange Gange, sagde, han maatte ikke reise bort, han skulde blive hos ham, thi han var jo Skyld i hele hans Lykke. Men Reisekammeraten rystede med Hovedet, og sagde saa mildt og venligt: »Nei, nu er min Tid omme. Jeg har kun betalt min Gjæld. Kan Du huske den døde Mand, de onde Mennesker vilde gjøre Fortræd. Du gav alt, hvad Du eiede, for at han kunde have Ro i sin Grav. Den Døde er jeg!«

I det samme var han borte. -

Brylluppet varede nu en hel Maaned, Johannes og Prindsessen holdt saa meget af hinanden, og den gamle Konge levede mange fornøiede Dage og lod deres smaa bitte Børn ride Ranke paa sit Knæ og lege med sit Scepter; men Johannes var Konge over hele Riget.

Rosen-Alfen

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1842

Midt i en Have voxede der et Rosentræ, der var ganske fuldt af Roser, og i en af disse, den smukkeste af dem alle, boede en Alf; han var saa lille bitte, at intet menneskeligt Øie kunde see ham; bag hvert Blad i Rosen havde han et Sovekammer; han var saa velskabt og deilig som noget Barn kunde være og havde Vinger fra Skuldrene lige ned til Fødderne. O, hvor der var en Duft i hans Værelser, og hvor Væggene vare klare og smukke! de vare jo de blegrøde fine Rosenblade.

Hele Dagen fornøjede han sig i det varme Solskin, fløi fra Blomst til Blomst, dandsede paa Vingerne af den flyvende Sommerfugl og maalte hvor mange Skridt han maatte gaae, for at løbe hen over alle de Landeveie og Stier, der var paa et eneste Lindeblad. Det var hvad vi kalde Aarerne i Bladet, som han ansaae for Landeveie og Stier; ja det var da evige Veie for ham! før han blev færdig, gik Solen ned; han havde ogsaa begyndt saa sildigt.

Det blev saa koldt, Duggen faldt og Vinden blæste; nu var det nok bedst at komme hjem; han skyndte sig Alt hvad han kunde, men Rosen havde lukket sig, han kunde ikke komme ind - ikke en eneste Rose stod aaben; den stakkels lille Alf blev saa forskrækket, han havde aldrig været ude om Natten før, altid sovet saa sødt bag de lune Rosenblade, o, det vilde vist blive hans Død!

I den anden Ende af Haven, vidste han, var en Løvhytte, med deilige Caprifolier, Blomsterne saae ud som store bemalte Horn: i et af disse vilde han stige ned og sove til imorgen.

Han fløi derhen. Tys! der var to Mennesker derinde; en ung smuk Mand og den deiligste Jomfru; de sad ved Siden af hinanden og ønskede, at de aldrig i Evighed maatte skilles ad; de holdt saa meget af hinanden, langt mere, end det bedste Barn kan holde af sin Moder og Fader.

»Dog maae vi skilles!« sagde den unge Mand; »Din Broder er os ikke god, derfor sender han mig i et Ærinde saa langt bort over Bjerge og Søer! Farvel min søde Brud, for det er Du mig dog!«

Og saa kyssede de hinanden, og den unge Pige græd og gav ham en Rose; men før hun rakte ham den, trykkede hun et Kys paa den, saa fast og inderligt, saa Blomsten aabnede sig: da fløi den lille Alf ind i den, og hældede sit Hoved op til de fine duftende Vægge; men han kunde godt høre, at der blev sagt Farvel, Farvel! og han følte, at Rosen fik Plads paa den unge Mands Bryst - o, hvor dog Hjertet bankede derinde! den lille Alf kunde slet ikke falde i Søvn, saadan bankede det.

Længe laae Rosen ikke stille paa Brystet, Manden tog den frem og mens han gik ene gennem den mørke Skov, kyssede han Blomsten, o, saa tidt og stærkt, at den lille Alf var nær ved at blive trykket ihjel; han kunde føle gennem Bladet, hvor Mandens Læber brændte, og Rosen selv havde aabnet sig som ved den stærkeste Middagssol.

Da kom der en anden Mand, mørk og vred, han var den smukke Piges onde Broder; en Kniv saa skarp og stor tog han frem, og mens den anden kyssede Rosen, stak den onde Mand ham ihjel, skar hans Hoved af og begravede det med Kroppen i den bløde Jord under Lindetræet.

»Nu er han glemt og borte,« tænkte den onde Broder; »han kommer aldrig mere tilbage. En lang Reise skulde han gjøre, over Bjerge og Søer, da kan man let miste Livet, og det har han. Han kommer ikke mere, og mig tør min Søster aldrig spørge om ham.«

Saa ragede han med Foden visne Blade hen over den opgravede Jord og gik hjem igjen i den Mørke Nat; men han gik ikke alene, som han troede: den lille Alf fulgte med, den sad i et vissent,

sammenrullet Lindeblad, der var faldet den onde Mand i Haaret da han gravede Graven. Hatten var nu sat ovenpaa, der var saa mørkt derinde, og Alfen rystede af Skræk og Vrede over den fæle Gjerning. -

I Morgenstunden kom den onde Mand hjem; han tog sin Hat af og gik ind i Søsterens Sovekammer; der laae den smukke blomstrende Pige og drømte om ham, hun holdt saa meget af og som hun nu troede gik over Bjerge og gennem Skove; og den onde Broder bøiede sig over hende og loe fælt, som en Djævel kan lee; da faldt det visne Blad af hans Haar ned paa Sengeteppet, men han mærkede det ikke og gik ud, for selv at sove lidt i Morgenstunden. Men Alfen smuttede ud af det visne Blad, gik ind i Øret paa den sovende Pige og fortalte hende, som i en Drøm, det skrækkelige Mord, beskrev hende Stedet, hvor Broderen havde dræbt ham og lagt hans Liig, fortalte om det blomstrende Lindetræ tætved og sagde: »For at Du ikke skal troe, det bare er en Drøm, jeg har fortalt Dig, saa vil Du finde paa Din Seng et vissent Blad!« og det fandt hun, da hun vaagnede.

O, hvor græd hun ikke de salte Taarer! og til Ingen turde hun sige sin Sorg. Vinduet stod hele Dagen aabent, den lille Alf kunde let komme ud i Haven til Roserne og alle de andre Blomster, men han nænte ikke at forlade den Bedrøvede. I Vinduet stod et Træ med Maanedes-Roser, i en af Blomsterne der satte han sig og saa paa den stakkels Pige. Hendes Broder kom mange Gange ind i Kammeret, og han var saa lystig og ond, men hun turde ikke sige et Ord om sin store Hjertesorg.

Saasnart det blev Nat, listede hun sig ud af Huset, gik i Skoven til det Sted, hvor Lindetræet stod, rev Bladene bort fra Jorden, gravede ned i den og fandt strax ham der var slaaet ihjel, o, hvor hun græd, og bad vor Herre, at hun ogsaa snart maatte døe. -

Gjerne vilde hun føre Liget med sig hjem men det kunde hun ikke; saa tog hun det blege Hoved med de lukkede Øine, kyssede den kolde Mund og rystede Jorden af hans dejlige Haar. »Det vil jeg eie!« sagde hun, og da hun havde lagt Jord og Blade paa det døde Legeme, tog hun Hovedet med sig hjem og en lille Green af det Jasmintræ, der blomstrede i Skoven, hvor han var dræbt.

Saasnart hun var i sin Stue, hentede hun den største Blomsterpote, der var at finde, i den lagde hun den Dødes Hoved, kom Jord derpaa og plantede saa Jasmingrenen i Potten.

»Farvel! farvel!« hviskede den lille Alf, han kunde ikke længer holde ud at see al den Sorg, og fløi derfor ud i Haven til sin Rose; men den var afblomstret, der hang kun nogle blege Blade ved den grønne Hyben.

»Ak hvor det dog snart er forbi med alt det Skjønne og Gode!« sukkede Alfen. Tilsidst fandt han en Rose igjen, den blev hans Huus, bag dens fine duftende Blade kunde han bygge og boe.

Hver Morgenstund fløi han til den stakkels Piges Vindue, og der stod hun altid ved Blomsterpotten og græd; de salte Taarer faldt paa Jasmingrenen, og for hver Dag som hun blev blegere og blegere stod Grenen mere frisk og grøn, det ene Skud voxede frem efter det andet, der kom smaae hvide Knopper til Blomster og hun kyssede dem, men den onde Broder skjændte og spurgte, om hun var blevet fjantet? han kunde ikke lide og ikke begribe hvorfor hun altid græd over den Blomsterpote. Han vidste jo ikke, hvilke Øine der vare lukt og hvilke røde Læber der vare blevne Jord; og hun bøiede sit Hoved op til Blomsterkrukken og den lille Alf fra Rosen fandt hende saadan blundende; da steeg han ind i hendes Øre, fortalte om Aftenen i Løvhytten, om Rosens Duft, og Alfernes Kjærlighed; hun drømte saa sødt, og mens hun drømte, svandt Livet bort: hun var død en stille Død, hun var i Himlen hos ham, hun havde kjær.

Og Jasminblomsterne aabnede deres store hvide Klokke, de duftede saa forunderligt sødt: anderledes kunde de ikke græde over den Døde.

Men den onde Broder saae paa det smukke blomstrende Træ, tog det til sig, som et Arvegods, og satte det ind i sit Sovekammer, tæt ved Sengen, for det var deiligt at see paa og Duften var saa sød og liflig. Den lille Rosenalf fulgte med, fløi fra Blomst til Blomst, i hver boede jo en lille Sjæl, og denne fortalte han om den dræbte unge Mand, hvis Hoved nu var Jord under Jorden, fortalte om den onde Broder og den stakkels Søster.

»Vi veed det!« sagde hver Sjæl i Blomsterne, »vi veed det! ere vi ikke voxede frem af den Dræbtes Øine og Læber! vi veed det! vi veed det!« og saa nikkede de saa underligt med Hovedet.

Rosen-Alfen kunde ikke forstaae sig paa, hvorledes de kunde være saa rolige, og han fløi ud til Bierne, som samlede Honning, fortalte dem Historien om den onde Broder, og Bierne sagde det til deres Dronning, der bød, at de alle næste Morgen skulde dræbe Morderen.

Men Natten forud, det var den første Nat efter Søsterens Død, da Broderen sov i sin Seng tæt ved det duftende Jasmintræ, aabnede hvert Blomsterbæger sig, og usynlige, men med giftige Spyd, stege Blomster-Sjælene ud og de satte sig først ved hans Øre og fortalte ham onde Drømme, fløi derpaa over hans Læber og stak hans Tunge med de giftige Spyd. »Nu have vi hævnnet den Døde!« sagde de og søgte igjen tilbage i Jasminens hvide Klokke.

Da det blev Morgen, og Vinduet til Sovekammeret med eet blev revet op, foer Rosen-Alfen med Bidronningen og den hele Sværm Bier ind, for at dræbe ham.

Men han var allerede død; der stod Folk rundt omkring Sengen og de sagde: »Jasminduften har dræbt ham!«

Da forstod Rosen-Alfen Blomsternes Hævn, og han fortalte det til Biernes Dronning, og hun surrede med hele sin Sværm om Blomsterkrukken; Bierne vare ikke til at forjage; da tog en Mand Blomsterkrukken bort og een af Bierne stak hans Haand, saa han lod Krukken falde og gaae itu.

Da saae de det hvide Dødning-Hoved, og de vidste, at den Døde i Sengen var en Morder.

Og Bidronningen surrede i Luften og sang om Blomsternes Hævn og om Rosen-Alfen, og at bag det mindste Blad boer En, som kan fortælle og hævne det Onde!

Sneedronningen

Et Eventyr i syv Historier

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1845

Første Historie, der handler om Speilet og Stumperne.

See saa! nu begynde vi. Naar vi ere ved Enden af Historien, veed vi mere, end vi nu vide, for det var en ond Trolld! det var een af de allerværste, det var »Dævelen«! Een Dag var han i et rigtigt godt Humeur, thi han havde gjort et Speil, der havde den Egenskab, at alt Godt og Smukt, som speilede sig deri, svandt der sammen til næsten Ingenting, men hvad der ikke duede og tog sig ilde ud, det traadte ret frem og blev endnu værre. De deiligste Landskaber saae ud deri som kogt Spinat, og de bedste Mennesker bleve ækle eller stode paa Hovedet uden Mave, Ansigterne bleve saa fordreiede, at de vare ikke til at kjende, og havde man en Fregne, saa kunde man være saa vis paa, at den løb ud over Næse og Mund. Det var udmærket morsomt, sagde »Dævelen.« Gik der nu en god from Tanke gennem et Menneske, da kom der et Griin i Speilet, saa Trolddævelen maatte lee af sin kunstige Opfindelse. Alle de som gik i Trolld-Skole, for han holdt Trolld-Skole, de fortalte rundt om, at der var skeet et Mirakel; nu kunde man først see, meente de, hvorledes Verden og Menneskene rigtigt saae ud. De løb omkring med Speilet, og tilsidst var der ikke et Land eller et Menneske, uden at det havde været fordreiet deri. Nu vilde de ogsaa flyve op mod Himlen selv for at gjøre Nar af Englene og »vor Herre«. Jo høiere de fløi med Speilet, des stærkere grinede det, de kunde neppe holde fast paa det; høiere og høiere fløi de, nærmere Gud og Englene; da zittrede Speilet saa frygteligt i sit Griin, at det foer dem ud af Hænderne og styrtede ned mod Jorden, hvor det gik i hundrede Millioner, Billioner og endnu flere Stykker, og da just gjorde det megen større Ulykke end før; thi nogle Stykker vare knap saa store som et Sandkorn, og disse fløi rundt om i den vide Verden, og hvor de kom Folk i Øinene, der bleve de siddende, og da saae de Mennesker Alting forkeert, eller havde kun Øine for hvad der var galt ved en Ting, thi hvert lille Speilgran havde beholdt samme Kræfter, som det hele Speil havde; nogle Mennesker fik endogsaa en lille Speilstump ind i Hjertet, og saa var det ganske grueligt, det Hjerte blev ligesom en Klump lis. Nogle Speilstykker vare saa store, at de bleve brugte til Rudeglas, men gennem den Rude var det ikke værd at see sine Venner; andre Stykker kom i Briller, og saa gik det daarligt, naar Folk toge de Briller paa for ret at see og være retfærdige; den Onde loe, saa hans Mave revnede, og det kildede ham saa deiligt. Men ude fløi endnu smaa Glasstumper om i Luften. Nu skulle vi høre!

Anden Historie. En lille Dreng og en lille Pige.

Inde i den store By, hvor der ere saa mange Huse og Mennesker, saa at der ikke bliver Plads nok til, at alle Folk kunne faae en lille Have, og hvor derfor de fleste maa lade sig nøie med Blomster i Urtepotter, der var dog to fattige Børn som havde en Have noget større end en Urtepotte. De vare ikke Broder og Søster, men de holdt ligesaa meget af hinanden, som om de vare det. Forældrene boede lige op til hinanden; de boede paa to Tagkammere; der, hvor Taget fra det ene Nabohuus stødte op til det andet og Vandrenden gik langs med Tagskjæggene, der vendte fra hvert Huus et lille Vindue ud; man behøvede kun at skræve over Renden, saa kunde man komme fra det ene Vindue til det andet.

Forældrene havde udenfor hver en stor Trækasse, og i den voxte Kjøkkenurter, som de brugte, og et lille Rosentræ; der var eet i hver Kasse, det voxte saa velsignet. Nu fandt Forældrene paa at stille Kasserne saaledes tvers over Renden, at de næsten naaede fra det ene Vindue til det

andet og saa ganske livagtig ud som to Blomster-Volde. Ærterankerne hang ned over Kasserne, og Rosentræerne skjøde lange Grene, snoede sig om Vinduerne, bøiede sig mod hinanden: det var næsten som en Æreport af Grønt og af Blomster. Da Kasserne vare meget høie, og Børnene vidste, at de ikke maatte krybe op, saa fik de tidt Lov hver at stige ud til hinanden, sidde paa deres smaa Skamler under Roserne, og der legede de nu saa prægtigt.

Om Vinteren var jo den Fornøielse forbi. Vinduerne vare tidt ganske tilfrosne, men saa varmede de Kobberskillinger paa Kakkelovnen, lagde den hede Skilling paa den frosne Rude, og saa blev der et deiligt Kighul, saa rundt, saa rundt; bag ved tittede et velsignet mildt Øie, eet fra hvert Vindue; det var den lille Dreng og den lille Pige. Han hed Kay og hun hed Gerda. Om Sommeren kunde de i eet Spring komme til hinanden, om Vinteren maatte de først de mange Trapper ned og de mange Trapper op; ude fygede Sneen.

»Det er de hvide Bier, som sværme,« sagde den gamle Bedstemoder.

»Har de ogsaa en Bidronning?« spurgte den lille Dreng, for han vidste, at imellem de virkelige Bier er der saadan een.

»Det har de!« sagde Bedstemoderen. »Hun flyver der, hvor de sværme tættest! hun er størst af dem alle, og aldrig bliver hun stille paa Jorden, hun flyver op igjen i den store Sky. Mangen Vinternat flyver hun gennem Byens Gader og kiger ind af Vinduerne, og da fryse de saa underligt, ligesom med Blomster.«

»Ja, det har jeg seet!« sagde begge Børnene og saa vidste de, at det var sandt.

»Kan Sneedronningen komme herind?« spurgte den lille Pige.

»Lad hende kun komme,« sagde Drengen, »saa sætter jeg hende paa den varme Kakkelovn, og saa smelter hun.«

Men Bedstemoderen glattede hans Haar og fortalte andre Historier.

Om Aftenen da den lille Kay var hjemme og halv afklædt, krøb han op paa Stolen ved Vinduet og tittede ud af det lille Hul; et Par Sneeflokker faldt derude, og een af disse, den allerstørste, blev liggende paa Kanten af den ene Blomster-Kasse; Sneeflokken voxte meer og meer, den blev tilsidst til et heelt Fruentimmer, klædt i de fineste, hvide Flor, der vare som sammensatte af Millioner stjerneagtige Fnug. Hun var saa smuk og fiin, men af lis, den blændende, blinkende lis, dog var hun levende; Øinene stirrede som to klare Stjerner, men der var ingen Ro eller Hvile i dem. Hun nikkede til Vinduet og vinkede med Haanden. Den lille Dreng blev forskrækket og sprang ned af Stolen, da var det, som der udenfor fløi en stor Fugl forbi Vinduet.

Næste Dag blev det klar Frost, - og saa kom Foraaret, Solen skinnede, det Grønne pippede frem, Svalerne byggede Rede, Vinduerne kom op, og de smaa Børn sad igjen i deres lille Have høit oppe i Tagrenden over alle Etagerne.

Roserne blomstrede den Sommer saa mageløst; den lille Pige havde lært en Psalme, og i den stod der om Roser; og ved de Roser tænkte hun paa sine egne; og hun sang den for den lille Dreng, og han sang den med:

*»Roserne voxer i Dale,
Der faaer vi Barn-Jesus i Tale!«*

Og de Smaa holdt hinanden i Hænderne, kyssede Roserne og saa ind i Guds klare Solskin og talte til det, som om Jesusbarnet var der. Hvor det var deilige Sommerdage, hvor det var velsignet at være ude ved de friske Rosentræer, der aldrig syntes at ville holde op med at blomstre.

Kay og Gerda sad og saae i Billedbogen med Dyr og Fugle, da var det - Klokken slog akkurat fem paa det store Kirketaarn, - at Kay sagde: »au! det stak mig i Hjertet! og nu fik jeg Noget ind i Øiet!«

Den lille Pige tog ham om Halsen; han plirede med Øinene; nei, der var ikke Noget at see.

»Jeg troer, det er borte!« sagde han; men borte var det ikke. Det var just saadant et af disse Glaskorn, der sprang fra Speilet, Troldspeilet, vi huske det nok, det fæle Glas, som gjorde at alt Stort og Godt, der afspeilede sig deri, blev Smaat og Hæsligt, men det Onde og Slette traadte ordenlig frem, og hver Feil ved en Ting blev strax til at bemærke. Den stakkels Kay han havde ogsaa faaet et Gran lige ind i Hjertet. Det vilde snart blive ligesom en lisklump. Nu gjorde det ikke ondt mere, men det var der.

»Hvorfor græder Du?« spurgte han. »Saa seer Du styg ud! jeg feiler jo ikke noget! Fy!« raabte han ligemed eet: »den Rose der er gnavet af en Orm! og see, den der er jo ganske skjævn! det er i Grunden nogle ækle Roser! de ligne Kasserne, de staae i!« og saa stødte han med Foden haardt imod Kassen og rev de to Roser af.

»Kay, hvad gjør Du!« raabte den lille Pige; og da han saae hendes Forskrækkelse, rev han endnu en Rose af og løb saa ind af sit Vindue bort fra den velsignede lille Gerda.

Naar hun siden kom med Billedbogen, sagde han, at den var for Pattebørn, og fortalte Bedstemoderen Historier, kom han alletider med et men - kunde han komme til det, saa gik han bag efter hende, satte Briller paa og talte ligesom hun; det var ganske akkurat, og saa loe Folk af ham. Han kunde snart tale og gaae efter alle Mennesker i hele Gaden. Alt, hvad der var aparte hos dem og ikke kjønt, det vidste Kay at gjøre bag efter, og saa sagde Folk: »Det er bestemt et udmærket Hoved, han har den Dreng!« men det var det Glas, han havde faaet i Øiet, det Glas der sad i Hjertet, derfor var det, han drillede selv den lille Gerda, som med hele sin Sjæl holdt af ham.

Hans Lege bleve nu ganske anderledes end før, de vare saa forstandige: - en Vinterdag, som Sneeflokkerne fygede, kom han med et stort Brændeglas, holdt sin blaa Frakke-Flig ud og lod Sneeflokkerne falde paa den.

»See nu i Glasset, Gerda!« sagde han, og hver Sneeflok blev meget større og saae ud, som en prægtig Blomst eller en tikantet Stjerne; det var deilig at see paa.

»Seer Du, hvor kunstigt!« sagde Kay, »det er meget interessantere end med de virkelige Blomster! og der er ikke en eneste Feil ved dem, de ere ganske akkurate, naar de blot ikke smelte!«

Lidt efter kom Kay med store Handsker og sin Slæde paa Ryggen, han raabte Gerda lige ind i Ørene: »jeg har faaet Lov at kjøre paa den store Plads, hvor de Andre lege!« og afsted var han.

Derhenne paa Pladsen bandt tidt de kjækkeste Dreng deres Slæde fast ved Bondemandens Vogn og saa kjørte de et godt Stykke med. Det gik just lystigt. Som de bedst legede, kom der en stor Slæde; den var ganske hvidmalet, og der sad i den Een, indsvøbt i en laaden hvid Pels og med hvid laaden Hue; Slæden kjørte Pladsen to Gange rundt, og Kay fik gesvindt sin lille Slæde bunden fast ved den, og nu kjørte han med. Det gik raskere og raskere lige ind i den næste Gade; den, som kjørte, dreiede Hovedet, nikkede saa venligt til Kay, det var ligesom om de kjendte hinanden; hver Gang Kay vilde løsne sin lille Slæde, nikkede personen igjen, og saa blev Kay siddende; de kjørte lige ud af Byens Port. Da begyndte Sneen saaledes at vælte ned, at den lille Dreng ikke kunde see en Haand for sig, men han foer afsted, da slap han hurtigt Snoren, for at komme løs fra den store Slæde, men det hjalp ikke, hans lille Kjøretøi hang fast, og det gik med Vindens Fart. Da raabte han ganske høit, men Ingen hørte ham, og Sneen fygede og Slæden fløj afsted; imellem gav den et Spring, det var, som om han foer over Grøfter og Gjærder. Han var ganske forskrækket, han vilde læse sit Fader vor, men han kunde kun huske den store Tabel.

Sneeflokkerne bleve større og større, tilsidst saae de ud, som store hvide Høns; med eet sprang de til Side, den store Slæde holdt, og den Person, som kjørte i den, reiste sig op, Pelsen og Huen var af bare Snee; en Dame var det, saa høi og rank, saa skinnende hvid, det var Sneedronningen.

»Vi ere komne godt frem!« sagde hun, »men er det at fryse! kryb ind i min Bjørnepels!« og hun satte ham i Slæden hos sig, slog Pelsen om ham, det var, som om han sank i en Sneedrive.

»Fryser Du endnu!« spurgde hun, og saa kyssede hun ham paa Panden. Uh! det var koldere end lis, det gik ham lige ind til hans Hjerte, der jo dog halv var en lisklump; det var, som om han skulde døe; - men kun et Øieblik, saa gjorde det just godt; ham mærkede ikke mere til Kulden rundt om.

»Min Slæde! glem ikke min Slæde!« det huskede han først paa; og den blev bunden paa een af de hvide Høns, og den fløi bag efter med Slæden paa Ryggen. Sneedronningen kyssede Kay endnu en Gang, og da havde han glemt lille Gerda og Bedstemoder og dem alle der hjemme.

»Nu faaer Du ikke flere Kys!« sagde hun, »for saa kyssede jeg Dig ihjel!«

Kay saae paa hende, hun var saa smuk, et klogere, deiligere Ansigt kunde han ikke tænke sig, nu syntes hun ikke af lis, som den Gang hun sad udenfor Vinduet og vinkede ad ham; for hans Øine var hun fuldkommen, han følte sig slet ikke bange, han fortalte hende at han kunde Hoved-Regning, og det med Brøk, Landenes Qvadrat-Mile og »hvor mange Indvaanere,« og hun smilte altid; da syntes han, det var dog ikke nok, hvad han vidste, og han saae op i det store, store Luftrum og hun fløi med ham, fløi høit op paa den sorte Sky, og Stormen susede og brusede, det var, som sang den gamle Viser. De fløi over Skove og Søer, over Have og Lande; neden under susede den kolde blæst, Ulvene hylede, Sneen gnistrede, hen over den fløi de sorte skrigende Krager, men oven over skinnede Maanen saa stor og klar, og paa den saae Kay den lange, lange Vinternat; om Dagen sov han ved Sneedronningens Fødder.

Tredie Historie. Blomster-Haven hos Konen, som kunde Trolddom.

Men hvorledes havde den lille Gerda det, da Kay ikke mere kom? Hvor var han dog? - Ingen vidste det, Ingen kunde give Besked. Drengene fortalte kun, at de havde seet ham binde sin lille Slæde til en prægtig stor, der kjørte ind i Gaden og ud af Byens Port. Ingen vidste, hvor han var, mange Taarer flød, den lille Gerda græd saa dybt og længe; - saa sagde de, at han var død, han var sjunket i Floden, der løb tæt ved Byen; o, det var ret lange, mørke Vinterdage.

Nu kom Vaaren med varmere Solskin.

»Kay er død og borte!« sagde den lille Gerda.

»Det troer jeg ikke!« sagde Solskinnet.

»Han er død og borte!« sagde hun til Svalerne.

»Det troer jeg ikke!« svarede de, og tilsidst troede den lille Gerda det ikke heller.

»Jeg vil tage mine ny røde Skoe paa,« sagde hun en Morgenstund, »dem Kay aldrig har seet, og saa vil jeg gaae ned til Floden og spørge den ad!«

Og det var ganske tidligt; hun kyssede den gamle Bedstemoder, som sov, tog de røde Skoe paa og gik ganske ene ud af Porten til Floden.

»Er det sandt, at Du har taget min lille Legebroder? Jeg vil forære Dig mine røde Skoe, dersom Du vil give mig ham igjen!«

Og Bølgerne, syntes hun, nikkede saa underligt; da tog hun sine røde Skoe, det Kjæreste hun havde, og kastede dem begge to ud i Floden, men de faldt tæt inde ved Bredden, og de smaa Bølger bare dem strax i Land til hende, det var ligesom om Floden ikke vilde tage det Kjæreste hun havde, da den jo ikke havde den lille Kay; men hun troede nu, at hun ikke kastede Skoene langt nok ud, og saa krøb hun op i en Baad, der laae i Sivene, hun gik heelt ud i den yderste Ende og kastede Skoene; men Baaden var ikke bundet fast, og ved den Bevægelse, hun gjorde, gled den fra Land; hun mærkede det og skyndte sig for at komme bort, men før hun naaede tilbage, var Baaden over en Alen ude, og nu gled den hurtigere afsted.

Da blev den lille Gerda ganske forskrækket og gav sig til at græde, men Ingen hørte hende uden Graaspurvne, og de kunde ikke bære hende i Land, men de fløi langs med Bredden og sang, ligesom for at trøste hende: »her ere vi! her ere vi!« Baaden drev med Strømmen; den lille Gerda sad ganske stille i de bare Strømper; hendes smaa røde Skoe flød bag efter, men de kunde ikke naae Baaden, den tog stærkere Fart.

Smukt var der paa begge Bredder, deilige Blomster, gamle Træer og Skrænter med Faar og Køer, men ikke et Menneske at see.

»Maaskee bærer Floden mig hen til lille Kay,« tænkte Gerda og saa blev hun i bedre Humeur, reiste sig op og saae i mange Timer paa de smukke grønne Bredder; saa kom hun til en stor Kirsebær-Have, hvor der var et lille Huus med underlige røde og blaae Vinduer, forresten Straatag og udenfor to Træ-Soldater, som skuldrede for dem, der seilede forbi.

Gerda raabte paa dem, hun troede, at de vare levende, men de svarede naturligviis ikke; hun kom dem ganske nær, Floden drev Baaden lige ind imod Land.

Gerda raabte endnu høiere, og saa om ud af Huset en gammel, gammel Kone, der støttede sig paa en Krog-Kjæp; hun havde en stor Solhat paa, og den var bemalet med de deiligste Blomster.

»Du lille stakkels Barn!« sagde den gamle Kone; »hvorledes er Du dog kommet ud paa den store, stærke Strøm, drevet langt ud i den vide Verden!« og saa gik den gamle Kone heelt ud i Vandet, slog sin Krog-Kjæp fast i Baaden, trak den i Land og løftede den lille Gerda ud.

Og Gerda var glad ved at komme paa det Tørre, men dog lidt bange for den fremmede, gamle Kone.

»Kom dog og fortæl mig, hvem Du er, og hvorledes Du kommer her!« sagde hun.

Og Gerda fortalte hende Alting; og den Gamle rystede med Hovedet og sagde »Hm! hm!« og da Gerda havde sagt hende Alting og spurgt om hun ikke havde seet lille Kay, sagde Konen, at han var ikke kommen forbi, men han kom nok, hun skulde bare ikke være bedrøvet, men smage hendes Kirsebær, see hendes Blomster, de vare smukkere end nogen Billedbog, de kunde hver fortælle en heel Historie. Saa tog hun Gerda ved Haanden, de gik ind i det lille Huus, og den gamle Kone lukkede Døren af.

Vinduerne sade saa høit oppe og Glassene vare røde, blaae og gule; Daglyset skinnede saa underligt derinde med alle Couleurer, men paa Bordet stode de deiligste Kirsebær, og Gerda spiste saa mange hun vilde, for det turde hun. Og mens hun spiste, kjæmmede den gamle Kone hendes Haar med en Guldkam, og Haaret krøllede og skinnede saa deiligt guult rundt om det lille, venlige Ansigt, der var saa rundt og saae ud som en Rose.

»Saadan en sød lille Pige har jeg rigtig længtes efter,« sagde den Gamle. »Nu skal Du see, hvor vi to godt skulle komme ud af det!« og alt som hun kjæmmede den lille Gerdas Haar, glemte Gerda meer og meer sin Pleiebroder Kay; for den gamle Kone kunde Trolddom, men en ond Trolde var hun ikke, hun troldede bare lidt for sin egen Fornøjelse, og nu vilde hun gjerne beholde den lille

Gerda. Derfor gik hun ud i Haven, strakte sin Krog-Kjæp ud mod alle Rosentræerne, og, i hvor deiligt de blomstrede, sank de dog alle ned i den sorte Jord og man kunde ikke see, hvor de havde staaet. Den Gamle var bange for, at naar Gerda saa Roserne, skulde hun tænke paa sine egne og da huske lille Kay og saa løbe sin Vei.

Nu førte hun Gerda ud i Blomster-Haven. - Nei! hvor her var en Duft og Deilighed! alle de tænkelige Blomster, og det for enhver Aarstid, stode her i det prægtigste Flor; ingen Billedbog kunde være mere broget og smuk. Gerda sprang af Glæde, og legede, til Solen gik ned bag de høie Kirsebærtræer, da fik hun en deilig Seng med røde Silkedyner, de vare stoppede med blaae Violer, og hun sov og drømte der saa deiligt, som nogen Dronning paa sin Bryllupsdag.

Næste Dag kunde hun lege igjen med Blomsterne i det varme Solskin, - saaledes gik mange Dage. Gerda kjendte hver Blomst, men i hvor mange der vare, syntes hun dog, at der manglede een, men hvilken vidste hun ikke. Da sidder hun en Dag og seer paa den gamle Kones Solhat med de malede Blomster, og just den smukkeste der var en Rose. Den Gamle havde glemt at faae den af Hatten, da hun fik de andre ned i Jorden. Men saaledes er det, ikke at have Tankerne med sig! »Hvad!« sagde Gerda, »er her ingen Roser!« og sprang ind imellem Bedene, søgte og søgte, men der var ingen at finde; da satte hun sig ned og græd, men hendes hede Taarer faldt netop der, hvor et Rosentræ var sjunket og da de varme Taarer vandede Jorden, skjød Træet med eet op, saa blomstrende, som da det sank, og Gerda omfavnede det, kyssede Roserne og tænkte paa de deilige Roser hjemme og med dem paa den lille Kay.

»O, hvor jeg er bleven sinket!« sagde den lille Pige. »Jeg skulde jo finde Kay! - Veed I ikke hvor han er?« spurgte hun Roserne. »Troer I at han er død og borte?«

»Død er han ikke,« sagde Roserne. »Vi have jo været i Jorden, der ere alle de Døde, men men Kay var der ikke!«

»Tak skal I have!« sagde den lille Gerda og hun gik hen til de andre Blomster og saa ind i deres Kalk og spurgte: »Veed I ikke, hvor lille Kay er?«

Men hver Blomst stod i Solen og drømte sit eget Eventyr eller Historie, af dem fik lille Gerda saa mange, mange, men Ingen vidste noget om Kay.

Og hvad sagde da Ildlilien?

»Hører Du Trommen: bum! bum! det er kun to Toner, altid bum! bum! hør Qvindernes Søragesang! hør Præsternes Raab! - I sin lange røde Kjortel staaer Hindue-Konen paa Baalet, Flammerne slaae op om hende og hendes døde Mand; men Hindue-Konen tænker paa den Levende her i Kredsen, ham, hvis Øine brænde hedere end Flammerne, ham, hvis Øines Ild naa mere hendes Hjerter, end de Flammer, som snart brænde hendes Legeme til Aske. Kan Hjertets Flamme døe i Baalets Flammer?«

»Det forstaaer jeg slet ikke!« sagde den lille Gerda.

»Det er mit Æventyr!« sagde Ildlilien.

Hvad siger Convolvulus?

Ud over den snevre Fjeldvei hænger en gammel Ridderborg: det tætte Evigtgrønt voxer op om de gamle røde Mure, Blad ved Blad, hen om Altanen, og der staaer en deilig Pige; hun bøier sig ud over Rækværket og seer ned ad Veien. Ingen Rose hænger friskere fra Grenene, end hun, ingen Æbleblomst, naar Vinden bærer den fra Træet, er mere svævende, end hun; hvor rasler den prægtige Silkekjortel. »Kommer han dog ikke!«

»Er det Kay, Du mener,« spurgte lille Gerda.

»Jeg taler kun om mit Eventyr, min Drøm,« svarede Convolvolus.

Hvad siger den lille Sommergjæk?

»Mellem Træerne hænger i Snore det lange Bræt, det er en Gynge; to nydelige Smaapiger, - Kjolerne ere hvide som Snee, lange grønne Silkebaand flagre fra Hattene, - sidde og gynge; Broderen, der er større end de, staaer op i Gyngen, han har Armen om Snoren for at holde sig, thi i den ene Haand har han en lille Skaal, i den anden en Kridtpibe, han blæser Sæbebobler; Gyngen gaaer, og Boblerne flyve med deilige, vexlende Farver; den sidste hænger endnu ved Pibestilken og bøier sig i Vinden; Gyngen gaaer. Den lille sorte Hund, let som Boblerne, reiser sig paa Bagbenene og vil med i Gyngen, den flyver; Hunden dumper, bjæffer og er vred; den gjækkes, Boblerne briste, - Et gyngende Bræt, et springende Skumbilled er min Sang!«

»Det kan gjerne være, at det er smukt, hvad Du fortæller, men Du siger det saa sørgeligt og nævner slet ikke Kay. Hvad sige Hyazinterne?«

»Der var tre deilige Søstre, saa gjennemsigtige og fine; den Enes Kjortel var rød, den Andens var blaa, den Tredies ganske hvid; Haand i Haand dandsede de ved den stille Sø i det klare Maaneskin. De vare ikke Elverpiger, de vare Menneskebørn. Der duftede saa sødt, og Pigerne svandt i Skoven; Duften blev stærkere; - tre Liigkister, i dem laae de deilige Piger, glæde fra Skovens Tykning hen over Søen; Sant-Hansorme fløi skinnende rundt om, som smaa svævende Lys. Sove de dandsende Piger, eller ere de døde? - Blomsterduften siger, de ere Liig; Aftenklokken ringer over de Døde!«

»Du gjør mig ganske bedrøvet,« sagde den lille Gerda. »Du dufter saa stærkt; jeg maa tænke paa de døde Piger! ak, er da virkelig lille Kay død? Roserne have været nede i Jorden, og de sige nei!«

»Ding, dang!« ringede Hyazintens Klokke. »Vi ringe ikke over lille Kay, ham kjende vi ikke! vi synge kun vor Vise, den eneste, vi kunne!«

Og Gerda gik hen til Smørblomsten, der skinnede frem imellem de glindsende, grønne Blade.

»Du er en lille klar Sol!« sagde Gerda. »Siig mig, om Du veed, hvor jeg skal finde min Legebroder?«

Og Smørblomsten skinnede saa smukt og saa paa Gerda igjen. Hvilken Vise kunde vel Smørblomsten synge? Den var heller ikke om Kay.

»I en lille Gaard skinnede vor Herres Sol saa varmt den første Foraars Dag; Straalerne glæde ned ad Naboens hvide Væg, tæt ved groede de første gule Blomster, skinnende Guld i de varme Solstraaler; gamle Bedstemoder var ude i sin Stol, Datterdatteren den fattige, kjønne Tjenestepige, kom hjem et kort Besøg; hun kyssede Bedstemoderen. Det var Guld, Hjertets Guld i det velsignede Kys. Guld paa Munden, Guld i Grunden, Guld deroppe i Morgenstunden! See, det er min lille Historie!« sagde Smørblomsten.

»Min gamle stakkels Bedstemoder!« sukkede Gerda. »Ja hun længes vist efter mig, er bedrøvet for mig, ligesom hun var for lille Kay. Men jeg kommer snart hjem igjen, og saa bringer jeg Kay med. - Det kan ikke hjælpe, at jeg spørger Blomsterne, de kunne kun deres egen Vise, de sige mig ikke Beskeed!« og saa bandt hun sin lille Kjole op, for at hun kunde løbe raskere; men Pindselillien slog hende over Benet, i det hun sprang over den; da blev hun staaende, saa paa den lange gule Blomst og spurgte: »Veed Du maaskee Noget?« og hun bøiede sig lige ned til Pindselillien. Og hvad sagde den?

»Jeg kan see mig selv! jeg kan see mig selv!« sagde Pindselillien. »O, o, hvor jeg lugter! - Oppe paa det lille Qvistkammer, halv klædt paa, staaer en lille Dandserinde, hun staaer snart paa eet Been, snart paa to, hun sparker af den hele Verden, hun er bare Øienforblindelse. Hun hælder Vand af Theepotten ud paa et Stykke Tøi, hun holder, det er Snørlivet; - Reenlighed er en god Ting! den hvide Kjole hænger paa Knagen, den er ogsaa vadsket i Theepotten og tørret paa Taget; den tager hun paa, det safransgule Tørklæde om Halsen, saa skinner Kjolen mere hvid. Benet i Veiret! see hvor hun kneiser paa een Stilk! jeg kan see mig selv! jeg kan see mig selv!«

»Det bryder jeg mig slet ikke om!« sagde Gerda. »Det er ikke noget at fortælle mig!« og saa løb hun til Udkanten af Haven.

Døren var lukket, men hun vrikkede i den rustne Krampe, saa den gik løs, og Døren sprang op, og saa løb den lille Gerda paa bare Fødder ud i den vide Verden. Hun saae tre Gange tilbage, men der var Ingen, som kom efter hende; tilsidst kunde hun ikke løbe mere og satte sig paa en stor Steen, og da hun saae sig rundt om, var Sommeren forbi, det var seent paa Efteraaret, det kunde man slet ikke mærke derinde i den deilige Have, hvor der var altid Solskin og alle Aarstiders Blomster.

»Gud! hvor jeg har sinket mig!« sagde den lille Gerda: »Det er jo blevet Efteraar! saa tør jeg ikke hvile!« og hun reiste sig for at gaae.

O, hvor hendes smaa Fødder vare ømme og trætte, og rundt om saae det koldt og raat ud; de lange Pileblade vare ganske gule og Taagen dryppede i Vand fra dem, eet Blad faldt efter et andet, kun Slaaentornen stod med Frugt, saa stram og til at rimpe Munden sammen. O hvor det var graat og tungt i den vide Verden.

Fjerde Historie. Prinds og Prindsesse.

Gerda maatte igjen hvile sig; da hoppede der paa Sneen, ligeover for hvor hun sad, en stor Krage, den havde længe siddet, seet paa hende og vrikket med Hovedet; nu sagde den: »Kra! kra! - go' Da! go' Da!« Bedre kunde den ikke sige det, men den meente det saa godt med den lille Pige og spurgte hvorhen hun gik saa alene ude i den vide Verden. Det Ord: alene forstod Gerda meget godt og følte ret, hvor meget der laae deri, og saa fortalte hun Kragen sit hele Liv og Levnet og spurgte, om den ikke havde seet Kay.

Og Kragen nikkede ganske betænksomt og sagde: »det kunde være! det kunde være!«

»Hvad, troer Du!« raabte den lille Pige og havde nær klemt Kragen ihjel, saaledes kyssede hun den.

»Fornuftig, fornuftig!« sagde Kragen. »Jeg troer, jeg veed, - jeg troer, det kan være den lille Kay! men nu har han vist glemt Dig for Prindsessen!«

»Boer han hos en Prindsesse?« spurgte Gerda.

»Ja hør!« sagde Kragen, »men jeg har saa svært ved at tale dit Sprog. Forstaaer Du Kragemaal saa skal jeg bedre fortælle!«

»Nei, det har jeg ikke lært!« sagde Gerda, »men Bedstemoder kunde det, og P-Maal kunde hun. Bare jeg havde lært det!«

»Gjør ikke noget!« sagde Kragen, »jeg skal fortælle, saa godt jeg kan, men daarligt bliver det alligevel,« og saa fortalte den, hvad den vidste.

»I dette Kongerige, hvor vi nu sidde, boer en Prindsesse, der er saa uhyre klog, men hun har ogsaa læst alle Aviser, der ere til i Verden, og glemt dem igjen, saa klog er hun. Forleden sidder hun paa Thronen, og det er ikke saa morsomt endda, siger man, da kommer hun til at nynne en Vise, det var netop den: 'hvorfor skulde jeg ikke gifte mig!' 'Hør, det er der noget i,' siger hun, og saa vilde hun gifte sig, men hun vilde have en Mand, der forstod at svare, naar man talte til ham, En der ikke stod og kun saa fornem ud, for det er saa kjedeligt. Nu lod hun alle Hofdamerne tromme samme, og da de hørte, hvad hun vilde, bleve de saa fornøiede, 'det kan jeg godt lide!' sagde de, 'saadant noget tænkte jeg ogsaa paa forleden!' - Du kan troe, at det er sandt hvert Ord jeg siger!« sagde Kragen. »Jeg har en tam Kjæreste, der gaaer frit om paa Slottet, og hun har fortalt mig Alt!«

Det var naturligviis ogsaa en Krage hans Kjæreste, for Krage søger Mage, og det er altid en Krage.

»Aviserne kom strax ud med en Kant af Hjerter og Prindsessens Navnetræk; man kunde læse sig til, at det stod enhver ung Mand, der saa godt ud, frit for at komme op paa Slottet og tale med Prindsessen, og den, som talte, saa at man kunde høre han var hjemme der, og talte bedst, ham vilde Prindsessen tage til Mand! - Ja, ja!« sagde Kragen, »Du kan troe mig, det er saa vist, som jeg sidder her, Folk strømmede til, der var en Trængsel og en Løben, men det lykkedes ikke, hverken den første eller anden Dag. De kunde Allesammen godt tale, naar de vare ude paa Gaden, men naar de kom ind af Slotsporten og saa Garden i Sølv, og op ad Trapperne Laquaierne i Guld og de store oplyste Sale, saa bleve de forbløffede; og stode de foran Thronen, hvor Prindsessen sad, saa vidste de ikke at sige uden det sidste Ord, hun havde sagt, og det brød hun sig ikke om at høre igjen. Det var ligesom om Folk derinde havde faaet Snuustobak paa Maven og vare faldet i Dvale, indtil de kom ud paa Gaden igjen, ja, saa kunde de snakke. Der stod en Række lige fra Byens Port til Slottet. Jeg var selv inde at see det!« sagde Kragen. »De bleve baade sultne og tørstige, men fra Slottet fik de ikke engang saa meget, som et Glas lunket Vand. Vel havde nogle af de Klogeste taget Smørrebrød med, men de deelte ikke med deres Nabo, de tænkte, som saa: lad ham kun see sulten ud, saa tager Prindsessen ham ikke!«

»Men Kay, lille Kay!« spurgte Gerda. »Naar kom han? Var han mellem de mange?«

»Gid Tid! giv Tid! nu ere vi lige ved ham! det var den tredie Dag, da kom der en lille Person, uden Hest eller Vogn, ganske freidig marcherende lige op til Slottet; hans Øine skinnede som dine, han havde deilige lange Haar, men ellers fattige Klæder!«

»Det var Kay!« jublede Gerda. »O, saa har jeg fundet ham!« og hun klappede i Hænderne.

»Han havde en lille Randsel paa Ryggen!« sagde Kragen.

»Nei, det var vist hans Slæde!« sagde Gerda, »for med Slæden gik han bort!«

»Det kan gjerne være!« sagde Kragen, »jeg saa ikke saa nøie til! men det veed jeg af min tamme Kjæreste, at da han kom ind af Slotsporten og saa Livgarden i Sølv og opad Trappen Laquaierne i Guld, blev han ikke det bitterste forknytt, han nikkede og sagde til dem: 'det maa være kjedeligt at staa paa Trappen, jeg gaaer heller indenfor!' Der skinnede Salene med Lys; Geheimeraadere og Excellenser gik paa bare Fødder og bare Guldfæder; man kunde nok blive høitidelig! hans Støvler knirkede saa frygtelig stærkt, men han blev dog ikke bange!«

»Det er ganske vist Kay!« sagde Gerda, »jeg veed, han havde nye Støvler, jeg har hørt dem knirke i Bedstemoders Stue!«

»Ja knirke gjorde de!« sagde Kragen, »og freidig gik han lige ind for Prindsessen, der sad paa en Perle, saa stor som et Rokkehjul; og alle Hofdamerne med deres Piger og Pigers Piger, og alle Cavaliererne med deres Tjenere og Tjeneres Tjenere, der holde Dreng, stode opstillede rundt om;

og jo nærmere de stode ved Døren, jo stoltere saae de ud. Tjenernes Tjeneres Dreng, der altid gaaer i Tøfler, er næsten ikke til at see paa, saa stolt staaer han i Døren!»

»Det maa være grueligt!« sagde den lille Gerda. »Og Kay har dog faaet Prindsessen!«

»Havde jeg ikke været en Krage, saa havde jeg taget hende, og det uagtet jeg er forlovet. Han skal have talt ligesaa godt, som jeg taler, naar jeg taler Kragemaal, det har jeg fra min tamme Kjæreste. Han var freidig og nydelig; han var slet ikke kommet for at frie, bare alene kommet for at høre Prindsessens Klogskab, og den fandt han god, og hun fandt han god igjen!«

»Ja, vist! det var Kay!« sagde Gerda, »han var saa klog, han kunde Hoved-Regning med Brøk! - O, vil Du ikke føre mig ind paa Slottet!«

»Ja, det er let sagt!« sagde Kragen. »Men hvorledes gjøre vi det? Jeg skal tale derom med min tamme Kjæreste; hun kan vel raade os; thi det maa jeg sige Dig, saadan en lille Pige, som Du, faaer aldrig Lov at komme ordenlig ind!«

»Jo, det gjør jeg!« sagde Gerda. »Naar Kay hører jeg er her, kommer han strax ud og henter mig!«

»Vent mig ved Stenten der!« sagde Kragen, vrikkede med Hovedet og fløi bort.

Først da det var mørk Aften kom Kragen igjen tilbage: »Rar! rar!« sagde den. »Jeg skal hilse Dig fra hende mange Gange! og her er et lille Brød til Dig, det tog hun i Kjøkkenet, der er Brød nok og Du er vist sulten! - Det er ikke muligt, at Du kan komme ind paa Slottet, Du har jo bare Fødder; Garden i Sølv og Laquaierne i Guld ville ikke tillade det; men græd ikke, Du skal dog nok komme derop. Min Kjæreste veed en lille Bagtrappe, som fører til Sovkammeret, og hun veed, hvor hun skal tage Nøglen!«

Og de gik ind i Haven, i den store Allee, hvor det ene Blad faldt efter det andet, og da paa Slottet Lysene slukkedes, det ene efter det andet, førte Kragen lille Gerda hen til en Bagdør, der stod paa klem.

O, hvor Gerdas Hjerte bankede af Angest og Længsel! det var ligesom om hun skulde gjøre noget Ondt, og hun vilde jo kun have at vide, om det var lille Kay; jo det maatte være ham; hun tænkte saa levende paa hans kloge Øine, hans lange Haar; hun kunde ordentlig see, hvorledes han smilede, som da de sade hjemme under Roserne. Han vilde vist blive glad ved at see hende, høre hvilken lang Vei, hun havde gaaet for hans Skyld, vide, hvor bedrøvet de Alle hjemme havde været, da han ikke kom igjen. O, det var en Frygt og en Glæde.

Nu vare de paa Trappen; der brændte en lille Lampe paa et Skab; midt paa Gulvet stod den tamme Krage og dreiede Hovedet til alle Sider og betragtede Gerda, der neiede, som Bedstemoder have lært hende.

»Min Forlovede har talt saa smukt om dem, min lille Frøken,« sagde den tamme Krage, »deres Vita, som man kalder det, er ogsaa meget rørende! - Vil de tage Lampen, saa skal jeg gaae foran. Vi gaae her den lige Vei, for der træffe vi Ingen!«

»Jeg synes her kommer Nogen lige bag efter!« sagde Gerda, og det susede forbi hende; det var ligesom Skygger hen ad Væggen, Heste med flagrende Manker og tynde Been, Jægerdreng, Herrer og Damer til Hest.

»Det er kun Drømmene!« sagde Kragen, »de komme og hente det høie Herskabs Tanker til Jagt, godt er det, saa kan De bedre betragte dem i Sengen. Men lad mig see, kommer De til Ære og Værdighed, at De da viser et taknemmeligt Hjerte!«

»Det er jo ikke noget at snakke om!« sagde Kragen fra Skoven.

Nu kom de ind i den første Sal, den var af rosenrødt Atlask med kunstige Blomster opad Væggen; her susede dem allerede Drømmene forbi, men de foer saa hurtigt, at Gerda ikke fik seet det høie Herskab. Den ene Sal blev prægtigere end den anden; jo man kunde nok blive forbløffet, og nu vare de i Sovkammeret. Loftet herinde lignede en stor Palme med Blade af Glas, kostbart Glas, og midt paa Gulvet hang i en tyk Stilk af Guld to Senge, der hver saae ud som Lillier: den ene var hvid, i den laae Prindsessen; den anden var rød, og i den var det at Gerda skulde søge lille Kay; hun bøiede eet af de røde Blade tilside og da saae hun en bruun Nakke. - O, det var Kay! - Hun raabte ganske høit hans Navn, holdt Lampen hen til ham - Drømmene susede til Hest ind i Stuen igjen - han vaagnede, dreiede Hovedet og - - det var ikke den lille Kay.

Prindsen lignede ham kun paa Nakken, men ung og smuk var han. Og fra den hvide Lillie-Seng tittede Prindsessen ud, og spurgte hvad det var. Da græd den lille Gerda og fortalte hele sin Historie og Alt, hvad Kragerne havde gjort for hende.

»Din lille Stakkel!« sagde Prindsen og Prindsessen, og de roste Kragerne og sagde, at de vare slet ikke vrede paa dem, men de skulde dog ikke gjøre det oftere. Imidlertid skulde de have en Belønning.

»Ville I flyve frit?« spurgte Prindsessen, »eller ville I have fast Ansættelse som Hofkrager med Alt, hvad der falder af i Køkkenet?«

Og begge Kragerne neiede og bade om fast Ansættelse; for de tænkte paa deres Alderdom og sagde, »det var saa godt at have noget for den gamle Mand,« som de kalde det.

Og Prindsen stod op af sin Seng og lod Gerda sove i den, og mere kunde han ikke gjøre. Hun foldede sin smaa Hænder og tænkte: »hvor dog Mennesker og Dyr ere gode,« og saa lukkede hun sine Øine og sov saa velsignet. Alle Drømmene kom igjen flyvende ind, og de saae de ud som Guds Engle, og de trak en lille Slæde, og paa den sad Kay og nikkede; men det Hele var kun Drømmeri, og derfor var det ogsaa borte igjen, saasnart hun vaagnede.

Næste Dag blev hun klædt op fra Top til Taa i Silke og Fløiel; hun fik Tilbud at blive paa Slottet og have gode Dage, men hun bad alene om at faae en lille Vogn med en Hest for og et Par smaa Støvler, saa vilde hun igjen kjøre ud i den vide Verden og finde Kay.

Og hun fik baade Støvler og Muffe; hun blev saa nydeligt klædt paa, og da hun vilde afsted, holdt ved Døren en ny Karreet af puurt Guld; Prindsens og Prindsessens Vaaben lyste fra den som en Stjerne; Kudsk, Tjenere og Forridere, for der vare ogsaa Forridere, sade klædte i Guld kroner. Prindsen og Prindsessen hjalp hende selv i Vognen og ønskede hende al Lykke. Skovkragen, der nu var bleven givt, fulgte med de første tre Mile; den sad ved Siden af hende, for den kunde ikke taale at kjøre baglænds; den anden Krage stod i Porten og slog med Vingerne, den fulgte ikke med, thi den leed af Hovedpine, siden den havde faaet fast Ansættelse og for meget at spise. Indeni var Karreten foret med Sukkerkringler, og i Sædet vare Frugter og Pebernødder.

»Farvell! farvell!« raabte Prinds og Prindsesse, og lille Gerda græd, og Kragen græd; - saaledes gik de første Mile; da sagde ogsaa Kragen farvel, og det var den tungeste Afsked; den fløi op i et Træ og slog med sine sorte Vinger, saalænge den kunde see Vognen, der straaled, som det klare Solskin.

Femte Historie. Den lille Røverpige.

De kjørte gennem den mørke Skov, men Karreten skinnede som et Blus, det skar Røverne i

Øinene, det kunde de ikke taale.

»Det er Guld! det er Guld!« raabte de, styrtede frem, toge fat i Hestene, sloge de smaae Jokeier, Kudsken og Tjenerne ihjel, og trak nu den lille Gerda ud af Vognen.

»Hun er feed, hun er nydelig, hun er fedet med Nøddekjerne!« sagde den gamle Røverkjelling, der havde et langt, stridt Skjæg og Øienbryn, der hang hende ned over Øinene. »Det er saa godt som et lille Fedelam! naa, hvor hun skal smage!« og saa trak hun sin blanke Kniv ud og den skinnede, saa at det var grueligt.

»Au!« sagde Kjellingen lige i det samme, hun blev bidt i Øret af sin egen lille Datter, der hang paa hendes Ryg og var saa vild og uvorn, saa det var en Lyst. »Din lede Unge!« sagde Moderen og fik ikke Tid til at slagte Gerda.

»Hun skal lege med mig!« sagde den lille Røverpige. »Hun skal give mig sin Muffe, sin smukke Kjole, sove hos mig i min Seng!« og saa beed hun igjen, saa Røverkjellingen sprang i Veiret og dreiede sig rundt, og alle Røverne loe og sagde: »see, hvor hun dandser med sin Unge!«

»Jeg vil ind i Karreten!« sagde den lille Røverpige og hun maatte og vilde have sin Villie, for hun var saa forkjælet og saa stiv. Hun og Gerda sad ind i den, og saa kørte de over Stub og Tjørn dybere ind i Skoven. Den lille Røverpige var saa stor som Gerda, men stærkere, mere bredskuldret og mørk i Huden; Øinene vare ganske sorte, de saa næsten bedrøvede ud. Hun tog den lille Gerda om Livet og sagde: »De skal ikke slagte Dig, saalænge jeg ikke bliver vred paa Dig! Du er sagtens en Prindsesse?«

»Nei,« sagde lille Gerda og fortalte hende Alt, hvad hun havde oplevet, og hvormeget hun holdt af lille Kay.

Røverpigen saa ganske alvorlig paa hende, nikkede lidt med Hovedet og sagde: »De skal ikke slagte Dig, selv om jeg endogsaa bliver vred paa Dig, saa skal jeg nok selv gjøre det!« og saa tørrede hun Gerdas Øine og puttede saa begge sine Hænder ind i den smukke Muffe, der var saa blød og saa varm.

Nu holdt Karreten stille; de vare midt inde i Gaarden af et Røverslot; det var revnet fra øverst til nederst, Ravne og Krager fløi ud af de aabne Huller, og de store Bulbidere, der hver saa ud til at kunne sluge et Menneske, sprang høit i Veiret, men de gjøede ikke, for det var forbudt.

I den store, gamle, sodede Sal brændte midt paa Steengulvet en stor Ild; Røgen trak hen under Loftet og maatte selv see at finde ud; en stor Bryggerkjedel kogte med Suppe, og baade Harer og Kaniner vendtes paa Spid.

»Du skal sove i Nat med mig her hos alle mine Smaadyr!« sagde Røverpigen. De fik at spise og drikke og gik saa hen i et Hjørne, hvor der laae Halm og Tepper. Ovenover sad paa Lægter og Pinde næsten hundrede Duer, der alle syntes at sove, men dreiede sig dog lidt, da Smaapigerne kom.

»Det er allesammen mine!« sagde den lille Røverpige og greb rask fat i een af de nærmeste, holdt den ved Benene og rystede den, saa at den slog med Vingerne. »Kys den!« raabte hun og baskede Gerda med den i Ansigtet. »Der sidder Skovcanaillerne!« blev hun ved og viste bag en Mængde Tremmer, der var slaaet for et Hul i Muren høit oppe. »Det er Skovcanailler, de to! de flyve strax væk, har man dem ikke rigtigt laaset; og her staaer min gamle Kjæreste Bæ!« og hun trak ved Hornet et Rensdyr, der havde en blank Kobberring om Halsen og var bundet. »Ham maa vi ogsaa have i Klemme, ellers springer han med fra os. Hver evige Aften kilder jeg ham paa Halsen med min skarpe Kniv, det er han saa bange for!« og den lille Pige trak en lang Kniv

ud af en Sprække i Muren og lod den glide over Rensdyrets Hals; det stakkels Dyr slog ud med Benene, og Røverpigen lo og trak saa Gerda med ned i Sengen.

»Vil Du have Kniven med, naar Du skal sove?« spurgte Gerda og saae lidt bange til den.

»Jeg sover altid med Kniv!« sagde den lille Røverpige. »Man veed aldrig, hvad der kan komme. Men fortæl mig nu igjen, hvad Du fortalte før om lille Kay, og hvorfor Du er gaaet ud i den vide Verden«. Og Gerda fortalte forfra, og Skovduerne kurrede deroppe i Buret, de andre Duer sov. Den lille Røverpige lagde sin Arm om Gerdas Hals, holdt Kniven i den anden Haand og sov, saa man kunde høre det; men Gerda kunde slet ikke lukke sine Øine, hun vidste ikke, om hun skulde leve eller døe. Røverne sad rundt om Ilden, sang og drak, og Røverkjællingen slog Kolbøtter. O! det var ganske grueligt for den lille Pige at see paa.

Da sagde Skovduerne: »Kurre, kurre! vi have seet den lille Kay. En hvid Høne bar hans Slæde, han sad i Sneedronningens Vogn, der foer lavt hen over Skoven, da vi laae i Rede; hun blæste paa os Unger, og alle døde de uden vi to; kurre! kurre!«

»Hvad sige I deroppe?« raabte Gerda, »hvor reiste Sneedronningen hen? Veed I noget derom?«

»Hun reiste sagtens til Lapland, for der er altid Snee og lis! spørg bare Rensdyret, som staaer bundet i Strikken.«

»Der er lis og Snee, der er velsignet og godt!« sagde Rensdyret; »der springer man frit om i de store skinnende Dale! der har Sneedronningen sit Sommertelt, men hendes faste Slot er oppe mod Nordpolen, paa den Ø, som kaldes Spitsberg!«

»O Kay, lille Kay!« sukkede Gerda.

»Nu skal Du ligge stille!« sagde Røverpigen, »ellers faaer Du Kniven op i Maven!«

Om Morgenens fortalte Gerda hende Alt, hvad Skovduerne havde sagt, og den lille Røverpige saae ganske alvorlig ud, men nikkede med Hovedet og sagde: »Det er det samme! det er det samme. - Veed Du, hvor Lapland er?« spurgte hun Rensdyret.

»Hvo skulde bedre vide det end jeg,« sagde Dyret, og Øinene spillede i Hovedet paa det. »Det er jeg født og baaret, der har jeg sprunget paa Sneemarken!«

»Hør!« sagde Røverpigen til Gerda, »Du seer, at alle vore Mandfolk ere borte, men Mutter er her endnu, og hun bliver, men op ad Morgenstunden drikker hun af den store Flaske og tager sig saa en lille Luur ovenpaa; - saa skal jeg gjøre noget for Dig!« Nu sprang hun ud af Sengen, foer hen om Halsen paa Moderen, trak hende i Mundskjægget og sagde: »min egen søde Gjedebuk, god Morgen!« Og Moderen knipsede hende under Næsen, saa den blev rød og blaa, men det var altsammen af bare Kjærlighed.

Da saa Moderen havde drukket af sin Flaske og fik sig en lille Luur, gik Røverpigen hen til Rensdyret og sagde: »jeg kunde have besynderlig Lyst til endnu at kilde Dig mange Gange med den skarpe Kniv, for saa er Du saa morsom, men det er det samme, jeg vil løsne din Snor og hjælpe Dig udenfor, at Du kan løbe til Lapland, men Du skal tage Benene med Dig og bringe mig denne lille Pige til Sneedronningens Slot, hvor hendes Legebroder er. Du har nok hørt, hvad hun fortalte, thi hun snakkede høit nok, og Du lur!«

Rensdyret sprang høit af Glæde. Røverpigen løftede lille Gerda op og havde den Forsigtighed at binde hende fast, ja endogsaa at give hende en lille Pude at sidde paa. »Det er det samme,« sagde hun, »der har Du dine laadne Støvler, for det bliver koldt, men Muffen beholder jeg, den er

alfor nydelig! Alligevel skal Du ikke fryse. Her har Du min Moders store Bælvanter, de naae Dig lige op til Albuen; stik i! - Nu seer Du ud paa Hænderne ligesom min ækle Moder!«

Og Gerda græd af Glæde.

»Jeg kan ikke lide at Du tviner!« sagde den lille Røverpige. »Nu skal Du just see fornøiet ud! og der har Du to Brød og en Skinke, saa kan Du ikke sulte.« Begge Dele bleve bundne bag paa Rensdyret; den lille Røverpige aabnede Døren, lokkede alle de store Hunde ind, og saa skar hun Strikken over med sin Kniv og sagde til Rensdyret: »Løb saa! men pas vel paa den lille Pige!«

Og Gerda strakte Hænderne, med de store Bælvanter, ud mod Røverpigen og sagde farvel, og saa fløi Rensdyret afsted over Buske og Stubbe, gennem den store Skov, over Moser og Stepper, alt hvad det kunde. Ulvene hylede, og Ravnene skreg. »Fut! fut!« sagde det paa Himlen. Det var ligesom om den nyste rødt.

»Det er mine gamle Nordlys!« sagde Rensdyret, »see, hvor de lyse!« og saa løb det endnu mere afsted, Nat og Dag; Brødene bleve spist, Skinken med og saa vare de i Lapland.

Sjette Historie. Lappekonen og Finnekonen.

De holdt stille ved et lille Huus; det var saa ynkeligt; Taget gik ned til Jorden, og Døren var saa lav, at Familien maatte krybe paa Maven, naar den vilde ud eller ind. Her var Ingen hjemme uden en gammel Lappekone, der stod og stegte Fisk ved en Tranlampe; og Rensdyret fortalte hele Gerdas Historie, men først sin egen, for det syntes, at den var meget vigtigere, og Gerda var saa forkommet af Kulde, at hun ikke kunde tale.

»Ak, I arme Stakler!« sagde Lappekonen, »da have I langt endnu at løbe! I maa afsted over hundred Mile ind i Finmarken, for der ligger Sneedronningen paa Landet og brænder Blaalys hver evige Aften. Jeg skal skrive et Par Ord paa en tør Klipfisk, Papir har jeg ikke, den skal jeg give Eder med til Finnekonen deroppe, hun kan give Eder bedre Besked, end jeg!«

Og da nu Gerda var blevet varmet og havde faaet at spise og drikke, skrev Lappekonen et Par Ord paa en tør Klipfisk, bad Gerda passe vel paa den, bandt hende igjen fast paa Rensdyret og det sprang afsted. »Fut! fut!« sagde det oppe i Luften, hele Natten brændte de deiligste blaae Nordlys; - og saa kom de til Finmarken og bankede paa Finnekonens Skorsteen, for hun havde ikke engang Dør.

Der var en Hede derinde, saa Finnekonen selv gik næsten ganske nøgen; lille var hun og ganske grumset; hun løsnede strax Klæderne paa lille Gerda, tog Bælvanterne og Støvlerne af, for ellers havde hun faaet det for hedt, lagde Rensdyret et Stykke lis paa Hovedet og læste saa, hvad der stod skrevet paa Klipfisken; hun læste det tre Gange, og saa kunde hun det udenad og puttede Fisken i Mad-Gryden, for den kunde jo godt spises, og hun spildte aldrig noget.

Nu fortalte Rensdyret først sin Historie, saa den lille Gerdas, og Finnekonen plirede med de kloge Øine, men sagde ikke noget.

»Du er saa klog,« sagde Rensdyret; »jeg veed, Du kan binde alle Verdens Vinde i en Sytraad; naar Skipperen løser den ene Knude, faaer han god Vind, løser han den anden, da blæser det skrap, og løser han den tredie og fjerde, da stormer det, saa Skovene falde om. Vil Du ikke give den lille Pige en Drik, saa hun kan faae tolv Mands Styrke og overvinde Sneedronningen.«

»Tolv Mands Styrke,« sagde Finnekonen; »jo, det vil godt forslaae!« og saa gik hun hen paa en Hylde, tog et stort sammenrullet Skind frem, og det rullede hun op; der var skrevet underlige Bogstaver derpaa, og Finnekonen læste, saa Vandet haglede ned af hendes Pande.

Men Rensdyret bad igjen saa meget for den lille Gerda, og Gerda saa med saa bedende Øine, fulde af Taarer, paa Finnekonen, at denne begyndte igjen at plire med sine og trak Rensdyret hen i en Krog, hvor hun hvidskede til det, medens det fik frisk lis paa Hovedet:

»Den lille Kay er rigtignok hos Sneedronningen og finder alt der efter sin Lyst og Tanke og troer, det er den bedste Deel af Verden, men det kommer af, at han har faaet en Glas-Splint i Hjertet og et lille Glas-Korn i Øiet; de maa først ud, ellers bliver han aldrig til Menneske, og Sneedronningen vil beholde Magten over ham!«

»Men kan Du ikke give den lille Gerda noget ind, saa hun kan faae Magt over det Hele?«

»Jeg kan ikke give hende større Magt, end hun allerede har! seer Du ikke, hvor stor den er? Seer Du ikke, hvor Mennesker og Dyr maa tjene hende, hvorledes hun paa bare Been er kommen saa vel frem i Verden. Hun maa ikke af os vide sin Magt, den sidder i hendes Hjerter, den sidder i, hun er et sødt uskyldigt Barn. Kan hun ikke selv komme ind til Sneedronningen og faae Glasset ud af lille Kay, saa kunne vi ikke hjælpe! To Mile herfra begynder Sneedronningens Have, derhen kan Du bære den lille Pige; sæt hende af ved den store Busk, der staaer med røde Bær i Sneen, hold ikke lang Faddersladder og skynd dig her tilbage!« Og saa løftede Finnekonen den lille Gerda op paa Rensdyret, der løb alt, hvad det kunde.

»O, jeg fik ikke mine Støvler! jeg fik ikke mine Bælvanter!« raabte den lille Gerda, det mærkede hun i den sviende Kulde, men Rensdyret turde ikke standse, det løb, til det kom til den store Busk med de røde Bær; der satte det Gerda af, kyssede hende paa Munden, og der løb store, blanke Taarer ned over Dyrets Kinder, og saa løb det, alt hvad det kunde, igjen tilbage. Der stod den stakkels Gerda uden Sko, uden Handsker, midt i det frygtelige iiskolde Finmarken.

Hun løb fremad, saa stærkt hun kunde; da kom der et heelt Regiment Sneeflokker; men de faldt ikke ned fra Himlen, den var ganske klar og skinnende af Nordlys; Sneeflokkerne løb lige hen ad Jorden, og jo nærmere de kom, des større bleve de; Gerda huskede nok, hvor store og kunstige de havde seet ud, dengang hun saa Sneeflokkerne gennem Brændeglasset, men her vare de rigtignok anderledes store og frygtelige, de vare levende, de vare Sneedronningens Forposter; de havde de underligste Skikkelser; nogle saa ud som fæle store Pindsvin, andre, som hele Knuder af Slinger, der stak Hovederne frem, og andre, som smaa tykke Bjørne paa hvem Haarene struttete, alle skinnende hvide, alle vare de levende Sneeflokker.

Da bad den lille Gerda sit Fadervor, og Kulden var saa stærk at hun kunde see sin egen Aande; som en heel Røg stod den hende ud af Munden; Aanden blev tættere og tættere og den formede sig til smaa klare Engle, der voxte meer og mere, naar de rørte ved Jorden; og alle havde de Hjelm paa Hovedet og Spyd og Skjold i Hænderne; de bleve flere og flere, og da Gerda havde endt sit Fadervor, var der en heel Legion om hende; de hug med deres Spyd paa de gruelige Sneeflokker saa de sprang i hundrede Stykker, og den lille Gerda gik ganske sikker og freidig frem. Englene klappede hende paa Fødderne og paa Hænderne, og saa følte hun mindre, hvor koldt det var, og gik rask frem mod Sneedronningens Slot.

Men nu skulle vi først see, hvorledes Kay har det. Han tænkte rigtignok ikke paa lille Gerda, og allermindst at hun stod udenfor Slottet.

Syvende Historie. Hvad der skete i Sneedronningens Slot, og hvad der siden skete.

Slottets Vægge vare af den flygende Snee og Vinduer og Døre af de skjærende Vinde; der vare over hundrede Sale, alt ligesom Sneen flygede, den største strakte sig mange Mile, alle belyste af de stærke Nordlys, og de vare saa store, saa tomme, saa isnende kolde og saa skinnende.

Aldrig kom her Lystighed, ikke engang saa meget, som et lille Bjørne-Bal, hvor Stormen kunde blæse op, og lisbjørnene gaae paa Bagbenene og have fine Manerer; aldrig et lille Spilleselskab med Munddask og slaee paa Lappen; aldrig en lille Smule Caffé-Commerts af de hvide Ræve-Frøkner; tomt, stort og koldt var det i Sneedronningens Sale. Nordlysene blussede saa nøiagtigt, at man kunde tælle sig til, naar de vare paa det Høieste, og naar de vare paa det Laveste. Midt derinde i den tomme uendelige Sneesal var der en frossen Sø; den var revnet i tusinde Stykker, men hvert Stykke var saa akkurat lig det andet, at det var et heelt Kunststykke; og midt paa den sad Sneedronningen, naar hun var hjemme, og saa sagde hun, at hun sad i Forstandens Speil, og at det var det eneste og bedste i denne Verden.

Lille Kay var ganske blaa af Kulde, ja næsten sort, men han mærkede det dog ikke, for hun havde jo kysset Kuldegysset af ham, og hans Hjerte var saa godt som en lisklump. Han gik og slæbte paa nogle skarpe flade lisstykker; som han lagde paa alle mulige Maader, for han vilde have noget ud deraf; det var ligesom naar vi andre have smaa Træplader og lægge disse i Figurer, der kaldes det chinesiske Spil. Kay gik ogsaa og lagde Figurer, de allerkunstigste, det var Forstands lisspillet; for hans Øine vare Figurerne ganske udmærkede og af den allerhøieste Vigtighed; det gjorde det Glaskorn, der sad ham i Øiet! han lagde hele Figurer, der vare et skrevet Ord, men aldrig kunde han finde paa at lægge det Ord, som han just vilde, det Ord: Evigheden, og Sneedronningen havde sagt: »Kan Du udfinde mig den Figur, saa skal Du være Din egen Herre, og jeg forærer Dig hele Verden og et Par nye Skøiter.« Men han kunde ikke.

»Nu suser jeg bort til de varme Lande!« sagde Sneedronningen, »jeg vil hen og kige ned i de sorte Gryder!« - Det var de ildsprudende Bjerger, Ætna og Vesuv, som man kalder dem. - »Jeg skal hvidte dem lidt! det hører til; det gjør godt oven paa Citroner og Viindruer!« og saa fløi Sneedronningen, og Kay sad ganske ene i den mange Mile store tomme lissal og saae paa lisstykkerne og tænkte og tænkte, saa det knagede i ham, ganske stiv og stille sad han, man skulde troe han var frosset ihjel.

Da var det, at den lille Gerda traadte ind i Slottet gennem den store Port, der var skjærende Vinde; men hun læste en Aftenbøn, og da lagde Vindene sig, som de vilde sove, og hun traadte ind i de store, tomme kolde Sale - da saae hun Kay, hun kjendte ham, hun fløi ham om Halsen, holdt ham saa fast og raabte: »Kay! søde lille Kay! saa har jeg da fundet Dig!«

Men han sad ganske stille, stiv og kold; - da græd den lille Gerda hede Taarer, de faldt paa hans Bryst, de trængte ind i hans Hjerte, de optøede lisklumpen og fortærede den lille Speilstump derinde; han saae paa hende og hun sang Psalmen:

*»Roserne voxer i Dale,
Der faaer vi Barn-Jesus i Tale!«*

Da brast Kay i Graad; han græd, saa Speilkornet trillede ud af Øinene, han kjendte hende og jublede: »Gerda! søde lille Gerda! - hvor har Du dog været saa længe? Og hvor har jeg været?« Og han saae rundt om sig. »Hvor her er koldt! hvor her er tomt og stort!« og han holdt sig fast til Gerda, og hun lo og græd af Glæde; det var saa velsignet, at selv lisstykkerne dandsede af Glæde rundt om og da de vare trætte og lagde sig, laae de netop i de Bogstaver, som Sneedronningen havde sagt, han skulde udfinde, saa var han sin egen Herre, og hun vilde give ham hele Verden og et Par nye Skøiter.

Og Gerda kyssede hans Kinder, og de bleve blomstrende; hun kyssede hans Øine, og de lyste som hendes, hun kyssede hans Hænder og Fødder, og han var sund og rask. Sneedronningen maatte gjerne komme hjem: hans Fribrev stod skrevet der med skinnende lisstykker.

Og de toge hinanden i Hænderne og vandrede ud af det store Slot; de talte om Bedstemoder og om Roserne oppe paa Taget; og hvor de gik, laae Vindene ganske stille og Solen brød frem; og

da de naaede Busken med de røde Bær, stod Rensdyret der og ventede; det havde en anden ung Reen med, hvis Iver var fuldt, og den gav de Smaa sin varme Mælk og kyssede dem paa Munden. Saa bare de Kay og Gerda først til Finnekonen, hvor de varmede sig op i den hede Stue og fik Besked om Hjemreisen, saa til Lappekonen, der havde syet dem nye Klæder og gjort sin Slæde istand.

Og Rensdyret og den unge Reen sprang ved Siden og fulgte med, lige til Landets Grændse, der tittede det første Grønne frem, der toge de Afsked med Rensdyret og med Lappekonen. »Farvell!« sagde de Allesammen. Og de første smaa Fugle begyndte at qviddre, Skoven havde grønne Knoppe, og ud fra den kom ridende paa en prægtig Hest, som Gerda kjendte (den havde været spændt for Guldkarreeten) en ung Pige med en skinnende rød Hue paa Hovedet og Pistoler foran sig; det var den lille Røverpige, som var kjed af at være hjemme og vilde nu først Nord paa og siden af en anden Kant, dersom hun ikke blev fornøiet. Hun kjendte strax Gerda, og Gerda kjendte hende, det var en Glæde.

»Du er en rar Fyr til at traske om!« sagde hun til lille Kay; »jeg gad vide, om Du fortjener, man løber til Verdens Ende for din Skyld!«

Men Gerda klappede hende paa Kinden, og spurgte om Prinds og Prindsesse.

»De ere reiste til fremmede Lande!« sagde Røverpigen.

»Men Kragen?« spurgte den lille Gerda.

»Ja Kragen er død!« svarede hun. »Den tamme Kjæreste er bleven Enke og gaaer med en Stump sort Uldgarn om Benet; hun klager sig ynkeligt og Vrøvl er det Hele! - Men fortæl mig nu, hvorledes det er gaaet Dig, og hvorledes Du fik fat paa ham!«

Og Gerda og Kay fortalte begge to.

»Og Snip-snap-snurre-basselurre!« sagde Røverpigen, tog dem begge to i Hænderne og lovede, at hvis hun engang kom igjennem deres By, saa vilde hun komme op at besøge dem, og saa red hun ud i den vide Verden, men Kay og Gerda gik Haand i Haand, og som de gik, var det et deiligt Foraar med Blomster og Grønt; Kirkeklokkerne ringede, og de kjendte de høie Taarne, den store By, det var i den de boede, og de gik ind i den og hen til Bedstemoders Dør, op ad Trappen, ind i Stuen, hvor Alt stod paa samme Sted som før, og Uhret sagde: »dik! dik!« og Viseren dreiede; men idet de gik igjennem Døren, mærkede de, at de vare blevne voxne Mennesker. Roserne fra Tagrenden blomstrede ind af de aabne Vinduer, og der stode de smaa Børnestole, og Kay og Gerda satte sig paa hver sin og holdt hinanden i Hænderne, de havde glemt som en tung Drøm den kolde tomme Herlighed hos Sneedronningen. Bedstemoder sad i Guds klare Solskin og læste høit af Bibelen: »uden at I blive som Børn, komme I ikke i Guds Rige!«

Og Kay og Gerda saae hinanden ind i Øiet, og de forstode paa eengang den gamle Psalme:

*»Roserne voxer i Dale,
Der faaer vi Barn-Jesus i Tale.«*

Der sad de begge to Voxne og dog Børn, Børn i Hertet, og det var Sommer, den varme, velsignede Sommer.

Storkene

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1839

Paa det sidste Huus i en lille By stod der en Storkerede. Storkemoderen sad i Reden hos sine fire smaa Unger, der stak Hovedet frem med det lille sorte Næb, for det var ikke blevet rødt endnu. Et lille Stykke derfra paa Tagryggen stod saa strunk og stiv Storkefaderen, han havde trukket det ene Been op under sig, for dog at have nogen Uleilighed, idet han stod Skildvagt. Man skulde troe, han var hugget ud af Træ, saa stille stod han; »det seer vist nok saa fornemt ud, at min Kone har en Skildvagt ved Reden!« tænkte han, »de kan jo ikke vide, at jeg er hendes Mand, de troe vist, jeg er commanderet til at staae her. Det seer saa raskt ud!« og saa blev han ved at staae paa det ene Been.

Nede paa Gaden legede en heel Flok Børn, og da de saa Storkene, saa sang en af de modigste Dreng, og siden de Allesammen, det gamle Vers om Storkene, men de sang det nu, som han kunde huske det:

*»Storke, Storke Steie
Flyv hjem til dit Eie!
Din Kone ligger i Reden sin
Med fire store Unger.
Den ene skal hænges,
Den anden skal stænges,
Den tredie skal brændes,
Den fjerde endevendes!«*

»Hør dog hvad Drengene synge!« sagde de smaa Storkeunger, »de sige vi skulle hænges og brændes!«

»Det skal I ikke bryde Eder om!« sagde Storkemoderen; »hør bare ikke efter, saa gjør det ikke noget!«

Men Drengene blev ved at synge, og de pegede Fingre af Storkene; kun een Dreng, han hed Peter, sagde, at det var Synd at gjøre Nar af Dyrene, og vilde slet ikke være med. Storkemoderen trøstede ogsaa sine Unger; »bryd Jer ikke derom,« sagde hun, »see bare, hvor rolig Jer Fader staaer, og det paa eet Been!«

»Vi ere saa angst!« sagde Ungerne, og trak Hovederne dybt ned i Reden.

Næste Dag, da Børnene kom sammen igjen for at lege, og de saa Storkene, begyndte de deres Vise:

*»Den ene skal hænges,
Den anden skal brændes! -«*

»Skal vi vel hænges og brændes?« spurgte Storkeungerne.

»Nei vist ikke!« sagde Moderen, »I skal lære at flyve, jeg skal nok exercere Jer! saa tage vi ud paa Engen og gjøre Visit hos Frøerne, de neie i Vandet for os, de synge 'koax, koax!' og saa spise vi dem op, det kan rigtig blive en Fornøielse!«

»Og hvad saa!« spurgte Storke-Ungerne.

»Saa samles alle de Storke, her ere i hele Landet, og saa begynder Høstmanøvre, da maa man flyve godt, det er af stor Vigtighed, thi den som ikke kan flyve, stikker Generalen ihjel med sit Næb; derfor pas vel paa at lære Noget, naar Exercitsen begynder!«

»Saa blive vi jo dog stængede, som Drengene sagde! og hør, nu synge de det igjen!«

»Hør paa mig og ikke paa dem,« sagde Storkemoderen. »Efter den store Manøvre flyve vi til de varme Lande, o, saa langt herfra, over Bjerge og Skove. Til Ægypten flyve vi, hvor der ere trekantede Steenhuse, der gaae i en Spids op over Skyerne, de kaldes Pyramider og ere ældre end nogen Stork kan tænke sig. Der er en Flod, som løber over, saa Landet bliver til Mudder. Man gaaer i Mudder og spiser Frøer.«

»O!« sagde alle Ungerne.

»Ja! der er saa deilig! man gjør ikke andet end spise hele Dagen, og imens vi har det saa godt, er i dette Land ikke et grønt Blad paa Træerne; her er saa koldt, saa Skyerne fryse i Stykker og falde ned i smaa hvide Lapper!« det var Sneen, hun mente, men hun kunde jo ikke forklare det tydeligere.

»Fryse saa ogsaa de uartige Drengene i Stykker?« spurgte Storkeungerne.

»Nej, i Stykker fryse de ikke! men de ere nær ved det og maae sidde inde i den mørke Stue og kukkelure; I kan derimod flyve om i fremmed Land, hvor der er Blomster og varmt Solskin!«

Nu var der allerede gaaet nogen Tid, og Ungerne vare saa store, at de kunde staae op i Reden og see vidt omkring, og Storkefaderen kom flyvende hver Dag med pæne Frøer, smaa Snoge og alt det Storke-Slikkeri, han kunde finde! O, det saae morsomt ud, hvor han gjorde Kunster for dem. Hovedet lagde han lige om paa Halen, Næbbet knebde han med, som var det en lille Skralde, og saa fortalte han dem Historier, allesammen fra Sumpen.

»Hør nu maae I lære at flyve!« sagde en Dag Storkemoderen, og saa maatte alle fire Unger ud paa Tagryggen, o hvor de dinglede! hvor de balancerede med Vingerne, og vare dog færdig ved at falde ned!

»See nu paa mig!« sagde Moderen, »saadan skal I holde Hovedet! saadan skal I sætte Benene! een to! een to! det er det, som skal hjælpe Jer frem i Verden!« saa fløi hun et lille Stykke, og Ungerne, de gjorde et lille kluntet Hop, bums! der laae de, for de vare tunge i Livet.

»Jeg vil ikke flyve!« sagde den ene Unge, og krøb op i Reden igjen, »jeg bryder mig ikke om at komme til de varme Lande!«

»Vil du da fryse ihjel her, naar det bliver Vinter! skal Drengene komme og hænge og brænde og stænge dig? nu kalder jeg paa dem!«

»O nei!« sagde Storkeungen, og saa hoppede den igjen paa Taget ligesom de Andre, den tredie Dag kunde de ordentlig flyve lidt, og saa troede de, at de kunde ogsaa sidde og hvile paa Luften; det vilde de, men bums! der dumpede de, saa maatte de til at røre Vingerne igjen. Nu kom Drengene nede paa Gaden og sang deres Vise:

»Storke, Storke Steie!«

»Skulle vi ikke flyve ned og hugge deres Øine ud?« sagde Ungerne.

»Nei lad være med det!« sagde Moderen, »hør bare efter mig, det er vigtigere! een, to, tre! nu flyve vi høire om! een to, tre! nu venstre om Skorstenen! - see det var meget godt! det sidste Slag med Vingerne var saa nydeligt og rigtigt, at I skal faae Lov at komme i Sumpen med mig imorgen!

der komme flere nette Storkefamilier med deres Børn, lad mig nu see, at mine ere de pæneste, og saa at I kneise, det seer godt ud, og det giver Anseelse!«

»Men skal vi da ikke have Hævn over de uartige Drengene?« spurgte Storkeungerne.

»Lad dem skriges hvad de ville! I flyve dog mod Skyerne, komme til Pyramidernes Land, naar de maae fryse og ikke have et grønt Blad eller et sødt Æble!«

»Ja hævnnes ville vi!« hviskede de til hinanden, og saa blev der igjen exerceret.

Af alle Drengene paa Gaden var Ingen værre til at synge Spottevisen, end just han, som havde begyndt, og det var en ganske lille Een, han var nok ikke mere end sex Aar; Storkeungerne troede rigtignok, at han var hundrede Aar; for han var jo saa meget større end deres Moder og Fader, og hvad vidste de om, hvor gamle Børn og store Mennesker kunne være. Hele deres Hævn skulde gaae ud over den Dreng, han havde jo først begyndt, og han blev altid ved: Storkeungerne vare saa irriterede, og alt som de bleve større, vilde de mindre taale det; Moderen maatte tilsidst love dem, at de nok skulde faae Hævn, men hun vilde ikke tage den, før paa den sidste Dag, de vare i Landet. -

»Vi maae jo først see, hvorledes I bære Jer ad ved den store Maneuvre! komme I galt fra det, saa Generalen jager Jer Næbet i Brystet, saa have jo Drengene dog Ret, i det mindste paa een Maade! lad os nu see!«

»Ja det skal du!« sagde Ungerne, og saa gjorde de sig just Umage; de øvede sig hver Dag, og fløi saa nydeligt og let, saa det var en Lyst.

Nu kom Høsten, alle Storkene begyndte at samles for at flyve bort til de varme Lande, mens vi have Vinter. Det var en Maneuvre! over Skov og Byer maatte de, bare for at see, hvor godt de kunde flyve, det var jo en stor Reise, som forestod. Storkeungerne gjorde deres Ting saa nydeligt, at de fik Udmærket Godt med Frø og Slange. Det var den allerbedste Character, og Frøen og Slangen kunde de spise, det gjorde de ogsaa.

»Nu skulle vi hævnnes!« sagde de.

»Ja vist!« sagde Storkemoderen. »Hvad jeg havde udtænkt, det er just det rigtige! jeg veed, hvor den Dam er, hvor alle de smaa Menneskebørn ligge, til Storken kommer og henter dem til Forældrene. De nydelige smaa Børn sove og drømme saa deiligt, som de aldrig siden komme til at drømme. Alle Forældre ville gjerne have saadant et lille Barn, og alle Børn ville have en Søster eller Broder. Nu ville vi flyve hen til Dammen, hente en til hver af de Børn, som ikke have sjunget den onde Vise og gjort Nar af Storkene, for de Børn skulle slet ingen have!«

»Men han, som begyndte med at synge, den slemme, hæslige Dreng!« skrege de unge Storke, »hvad gjøre vi ved ham?«

»Der ligger i Dammen et lille dødt Barn, det har drømt sig ihjel, det vil vi tage til ham, saa maa han græde, fordi vi have bragt ham en død lille Broder, men den gode Dreng, ham har I dog ikke glemt, han som sagde: 'det er Synd at gjøre Nar af Dyrene!' ham ville vi bringe baade en Broder og en Søster, og da den Dreng hed Peter, saa skulle I ogsaa Allesammen kaldes Peter!«

Og det skete hvad hun sagde, og saa hed alle Storkene Peter, og det kaldes de endnu.

Svinedrengen

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1842

Der var engang en fattig Prinds; han havde et Kongerige, der var ganske lille, men det var da altid stort nok til at gifte sig paa, og gifte sig det vilde han.

Nu var det jo rigtignok noget kjækt af ham, at han turde sige til Keiserens Datter: »vil Du ha' mig?« men det turde han nok, for hans Navn var vidt og bredt berømt, der vare hundrede Prindsesser, som vilde have sagt Tak til, men see om hun gjorde det.

Nu skulle vi høre:

Paa Prindsens Faders Grav voxte der et Rosentræ, o saadant et deiligt Rosentræ; det bar kun hvert femte Aar Blomst, og det kun een eneste, men det var en Rose, der duftede saa sødt, at man ved at lugte til den glemte alle sine Sorger og Bekymringer, og saa havde han en Nattergal, der kunde synge, som om alle deilige Melodier sad i dens lille Strube. Den Rose og den Nattergal skulde Prindsessen have; og derfor kom de begge to i store Sølv-Federaler og bleve saa sendte til hende.

Keiseren lod dem bære foran sig ind i den store Sal, hvor Prindsessen gik og legede »komme Fremmede«, med sine Hofdamer; og da hun saae de store Federaler med Presenterne i, klappede hun i Hænderne af Glæde.

»Bare det var en lille Missekat!« sagde hun, - men saa kom Rosentræet frem med den deilige Rose.

»Nei, hvor er den nydelig gjort!« sagde alle Hofdamerne.

»Den er mere end nydelig!« sagde Keiseren, »den er pæn!«

Men Prindsessen følte paa den og saa var hun færdig at græde.

»Fy Papa!« sagde hun, »den er ikke kunstig, den er virkelig!«

»Fy!« sagde alle Hoffolkene, »den er virkelig!«

»Lad os nu først see, hvad der er i det andet Federal, før vi blive vrede!« meente Keiseren, og saa kom Nattergalen frem; den sang da saa deiligt, at man ligestrax ikke kunde sige noget ondt mod den.

»Superbe! charmant!« sagde Hofdamerne, for de snakkede allesammen fransk, den ene værre, end den anden.

»Hvor den Fugl minder mig om salig Keiserindens Spilledaase,« sagde en gammel Cavaleer; »ak ja! det er ganske den samme Tone, det samme Foredrag!«

»Ja!« sagde Keiseren, og saa græd han, som et lille Barn.

»Jeg skulde dog ikke troe, den er virkelig!« sagde Prindsessen. »Jo, det er en virkelig Fugl!« sagde de, som havde bragt den.

»Ja lad saa den Fugl flyve,« sagde Prindsessen, og hun vilde paa ingen Maade tillade, at Prindsen kom.

Men han lod sig ikke forknytte; han smurte sig i Ansigtet med Bruunt og Sort, trykkede Kasketten ned om Hovedet og bankede paa.

»God Dag, Keiser!« sagde han, »kunde jeg ikke komme i Tjeneste her paa Slottet.«

»Jo nok!« sagde Keiseren, »jeg trænger til een, som kan passe Svinene! for dem har vi mange af!«

Og saa blev Prindsen ansat, som keiserlig Svinedreng. Han fik et daarligt lille Kammer nede ved Svinestien og her maatte han blive; men hele Dagen sad han og arbeidede, og da det var Aften, havde han gjort en nydelig lille Gryde, rundt om paa den var der Bjælder og saa snart Gryden kogte, saa ringede de saa deiligt og spillede den gamle Melodie:

*»Ach, Du lieber Augustin
Alles ist væk, væk, væk!«*

men det Allerkunstigste var dog, at naar man holdt Fingeren ind i Dampen fra Gryden, saa kunde man strax lugte hvad Mad der blev lavet i hver Skorsteen, der var i Byen; see, det var rigtignok noget andet end den Rose.

Nu kom Prindsessen spadserende med alle sine Hofdamer, og da hun hørte Melodien blev hun staaende og saa saa fornøiet ud; for hun kunde ogsaa spille »Ach, Du lieber Augustin,« det var den eneste hun kunde, men den spillede hun med een Finger.

»Det er jo den jeg kan!« sagde hun, »saa maa det være en dannet Svinedreng! hør! gaae ned og spørg ham, hvad det Instrument koster!«

Og saa maatte een af Hofdamerne løbe ind, men hun tog Klods-Skoe paa. -

»Hvad vil Du have for den Gryde?« sagde Hofdamen.

»Jeg vil have ti Kys af Prindsessen!« sagde Svinedrengen.

»Gud bevar' os!« sagde Hofdamen.

»Ja, det kan ikke være mindre!« svarede Svinedrengen.

»Han er jo uartig!« sagde Prindsessen, og saa gik hun, - men da hun havde gaaet et lille Stykke saa klang Bjælderne saa deiligt:

*»Ach, Du lieber Augustin,
Alles ist væk, væk, væk!«*

»Hør,« sagde Prindsessen, »spørg ham, om han vil have ti Kys af mine Hofdamer!«

»Nei Tak!« sagde Svinedrengen, »ti Kys af Prindsessen, eller jeg beholder Gryden.«

»Hvor det er noget kjedeligt noget!« sagde Prindsessen, »men saa maae I staae for mig, at Ingen faaer det at see!«

Og Hofdamerne stillede sig op for hende, og saa bredte de deres Kjoler ud, og saa fik Svinedrengen de ti Kys og hun fik Gryden.

Naa, der blev en Fornøielse! hele Aftenen og hele Dagen maatte Gryden koge; der var ikke een Skorsteen i hele Byen, uden de vidste hvad der blev kogt der, baade hos Kammerherren og hos Skomageren. Hofdamerne dandsede og klappede i Hænderne.

»Vi veed hvem der skal have sød Suppe og Pandekage! vi veed hvem der skal have Grød og Karbonade! hvor det er interessant!«

»Ja, men hold reen Mund, for jeg er Keiserens Datter!«

»Gud bevar' os!« sagde de Allesammen!

Svinedrengen, det vil sige Prindsen, men de vidste jo ikke andet, end at han var en virkelig Svinedreng, lod ikke Dagen gaae hen uden at han bestilte noget, og saa gjorde han en Skralde, naar man svingede den rundt, klang alle de Valse og Hopsaer, man kjendte fra Verdens Skabelse.

»Men det er superb!« sagde Prindsessen, i det hun gik forbi, »jeg har aldrig hørt en deiligere Composition! hør! gaae ind og spørg ham, hvad det Instrument koster: men jeg kysser ikke!«

»Han vil have hundrede Kys af Prindsessen!« sagde Hofdamen, som havde været inde at spørge.

»Jeg troer han er gal!« sagde Prindsessen, og saa gik hun; men da hun havde gaaet et lille Stykke, saa blev hun staaende.

»Man maa opmuntre Kunsten!« sagde hun, »Jeg er Keiserens Datter! Siig ham, han skal faae ti Kys ligesom igaar, Resten kan han tage hos mine Hofdamer!«

»Ja, men vi ville saa nødig!« sagde Hofdamerne.

»Det er Snak!« sagde Prindsessen, »og naar jeg kan kysse ham, saa kan I ogsaa! husk paa, jeg giver Eder Kost og Løn!« og saa maatte Hofdamen ind til ham igjen.

»Hundrede Kys af Prindsessen,« sagde han, »eller hver beholder sit!«

»Staae for!!!« sagde hun, og saa stillede alle Hofdamerne sig for og han kyssede da.

»Hvad kan det dog være for et Opløb dernede ved Svinestien!« sagde Keiseren, der var traadt ud paa Altanen; han gned sine Øine og satte Brillerne paa. »Det er jo Hofdamerne, der ere paa Spil! jeg maa nok ned til dem!« - og saa trak han sine Tøfler op bag i, for det var Skoe, som han havde traadt ned.

Hille den! hvor han skyndte sig!

Saasnart han kom ned i Gaarden, gik han ganske sagte, og Hofdamerne havde saameget at gjøre med at tælle Kyssene, for at det kunde gaae ærligt til, at de slet ikke mærkede Keiseren. Han reiste sig paa Tæerne.

»Hvad for noget!« sagde han, da han saa de kyssedes, og saa slog han dem i Hovedet med sin Tøffel, lige i det Svinedrengen fik det sex og fiirsindstyvende Kys. »Heraus!« sagde Keiseren, for han var vred, og baade Prindsessen og Svinedrengen bleve satte uden for hans Keiserrige.

Der stod hun nu og græd, Svinedrengen skjændte og Regnen skyllede ned.

»Ak, jeg elendige Menneske!« sagde Prindsessen, »havde jeg dog taget den deilige Prinds! ak, hvor jeg er ulykkelig!«

Og Svinedrengen gik bag ved et Træ, tørrede det Sorte og Brune af sit Ansigt, kastede de stygge Klæder og traadte nu frem i sin Prindsedragt, saa deilig, at Prindsessen maatte neie ved det.

»Jeg er kommet til at foragte Dig, Du!« sagde han. »Du vilde ikke have en ærlig Prinds! Du forstod Dig ikke paa Rosen og Nattergalen, men Svinedrengen kunde du kysse for et Spilleværk! nu kan du have det saa godt!« -

Og saa gik han ind i sit Kongerige og lukkede Døren i for hende, saa kunde hun rigtignok synge:

»Ach, Du lieber Augustin,

Alles ist væk, væk, væk!«

Tommelise

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1835

Der var engang en Kone, som saa gjerne vilde have sig et lille bitte Barn, men hun vidste slet ikke, hvor hun skulde faae et fra; saa gik hun hen til en gammel Hex og sagde til hende: »Jeg vilde saa inderlig gjerne have et lille Barn, vil Du ikke sige mig, hvor jeg dog skal faae et fra?«

»Jo, det skal vi nok komme ud af!« sagde Hexen. »Der har Du et Bygkorn, det er slet ikke af den Slags, som groer paa Bondemandens Mark, eller som Hønsene faae at spise, læg det i en Urtepotte, saa skal Du faae noget at see!«

»Tak skal Du have!« sagde Konen og gav Hexen tolv Skilling, gik saa hjem, plantede Bygkornet, og strax voxte der en deilig stor Blomst op, den saae ganske ud, som en Tulipan, men Bladene lukkede sig tæt sammen, ligesom om den endnu var i Knop.

»Det er en nydelig Blomst!« sagde Konen, og kyssede den paa de smukke røde og gule Blade, men lige i det hun kyssede, gav Blomsten et stort Knald, og aabnede sig. Det var en virkelig Tulipan, kunde man nu see, men midt inde i Blomsten, paa den grønne Stol, sad der en lille bitte Pige, saa fiin og nydelig, hun var ikke uden en Tomme lang, og derfor kaldtes hun Tommelise.

En nydelig lakeret Valdnødskal fik hun til Vugge, blaa Violblade vare hendes Matrasser og et Rosenblad hendes Overdyne; der sov hun om Natten, men om Dagen legede hun paa Bordet, hvor Konen havde sat en Tallerken, som hun havde lagt en heel Krands om med Blomster, der stak deres Stilke ned i Vandet; her flød et stort Tulipanblad, og paa dette maatte Tommelise sidde og seile fra den ene Side af Tallerkenen til den anden; hun havde to hvide Hestehaar at roe med. Det saae just deiligt ud. Hun kunde ogsaa synge, o saa fint og nydeligt, som man aldrig her har hørt. -

En Nat, som hun laae i sin smukke Seng, kom der en hæsleg Skruptudse hoppende ind af Vinduet; der var en Rude itu. Skruptudsen var saa styg, stor og vaad, den hoppede lige ned paa Bordet, hvor Tommelise laae og sov under det røde Rosenblad.

»Det var en deilig Kone til min Søn!« sagde Skruptudsen, og saa tog hun fat i Valdnødskallen, hvor Tommelise sov, og hoppede bort med hende gennem Ruden, ned i Haven.

Der løb en stor, bred Aa; men lige ved Bredden var det sumpet og muddret; her boede Skruptudsen med sin Søn. Uh! han var ogsaa styg og fæl, lignede ganske sin Moder: »koax, koax, bække-ke-kex!« det var alt hvad han kunde sige, da han saae den nydelige lille Pige i Valdnødskallen.

»Snak ikke saa høit, for ellers vaagner hun!« sagde den gamle Skruptudse, »hun kunde endnu løbe fra os, for hun er saa let, som et Svaneduun! vi ville sætte hende ud i Aaen paa et af de brede Aakandeblade, det er for hende, der er saa let og lille, ligesom en Ø! der kan hun ikke løbe bort, mens vi gjøre Stadsestuen istand nede ved Mudderet, hvor I skulle boe og bygge!«

Ude i Aaen voxte der saa mange Aakander med de brede grønne Blade, der see ud som de flyde oven paa Vandet; det Blad, som var længst ude, var ogsaa det allerstørste; der svømmede den gamle Skruptudse ud og satte Valdnødskallen med Tommelise.

Den lillebitte Stakkel vaagnede ganske tidlig om Morgenens, og da hun saae, hvor hun var, begyndte hun saa bitterligt at græde, for der var Vand paa alle Sider af det store grønne Blad, hun kunde slet ikke komme i Land.

Den gamle Skruptudse sad nede i Mudderet og pyntede sin Stue op med Siv og gule Aaknappe, - der skulde være rigtigt net for den nye Svigerdatter, - svømmede saa med den stygge Søn ud til Bladet, hvor Tommelise stod, de vilde hente hendes pæne Seng, den skulde sættes op i Brudekammeret, før hun selv kom der. Den gamle Skruptudse neiede saa dybt i Vandet for hende og sagde: »her skal Du see min Søn, han skal være Din Mand, og I skal boe saa deiligt nede i Mudderet!«

»Koax, koax! brekkekekex!« det var Alt, hvad Sønnen kunde sige.

Saa toge de den nydelige lille Seng og svømmede bort med den, men Tommelise sad ganske alene og græd paa det grønne Blad, for hun vilde ikke boe hos den fæle Skruptudse eller have hendes hæslige Søn til sin Mand. De smaa Fiske, som svømmede nede i Vandet, havde nok seet Skruptudsen og hørt hvad hun sagde, derfor stak de Hovederne op, de vilde dog see den lille Pige. Saa snart de fik hende at see, fandt de hende saa nydelig, og det gjorde dem saa ondt, at hun skulde ned til den stygge Skruptudse. Nei, det skulde aldrig skee. De flokkede sig nede i Vandet rundt om den grønne Stilk, der holdt Bladet, hun stod paa, gnavede med Tænderne Stilken over, og saa flød Bladet ned af Aaen, bort med Tommelise, langt bort, hvor Skruptudsen ikke kunde komme.

Tommelise seilede forbi saa mange Stæder, og de smaa Fugle sad i Buskene, saae hende og sang »hvilken nydelig lille Jomfrue!« Bladet med hende svømmede længer og længer bort; saaledes reiste Tommelise udenlands.

En nydelig lille hvid Sommerfugl blev ved at flyve rundt omkring hende, og satte sig tilsidst ned paa Bladet, for den kunde saa godt lide Tommelise, og hun var saa fornøiet, for nu kunde Skruptudsen ikke naae hende og der var saa deiligt, hvor hun seilede; Solen skinnede paa Vandet, det var ligesom det deiligste Guld. Saa tog hun sit Livbaand, bandt den ene Ende om Sommerfuglen, den anden Ende af Baandet satte hun fast i Bladet; det gled da meget hurtigere afsted og hun med, for hun stod jo paa Bladet.

I det samme kom der en stor Oldenborre flyvende, den fik hende at see og i Øieblikket slog den sin Klo om hendes smækre Liv og fløi op i Træet med hende, men det grønne Blad svømmede ned af Aaen og Sommerfuglen fløi med, for han var bundet til Bladet og kunde ikke komme løs.

Gud, hvor den stakkels Tommelise blev forskrækket, da Oldenborren fløi op i Træet med hende, men hun var dog allermeest bedrøvet for den smukke, hvide Sommerfugl, hun havde bundet fast til Bladet; dersom han nu ikke kunde komme løs, maatte han jo sulte ihjel. Men det brød Oldenborren sig ikke noget om. Den satte sig med hende paa det største, grønne Blad i Træet, gav hende det Søde af Blomsterne at spise og sagde, at hun var saa nydelig, skjøndt hun slet ikke lignede en Oldenborre. Siden kom alle de andre Oldenborrer, der boede i Træet, og gjorde Visit; de saae paa Tommelise, og Frøken-Oldenborrerne trak paa Følehornene og sagde: »hun har dog ikke mere end to Been, det seer ynkeligt ud. Hun har ingen Følehorn!« sagde den anden. »Hun er saa smækker i Livet, fy! hun seer ud ligesom et Menneske! Hvor hun er styg!« sagde alle Hun-Oldenborrerne, og saa var Tommelise dog saa nydelig; det syntes ogsaa den Oldenborre, som havde taget hende, men da alle de andre sagde, hun var hæslig, saa troede han det tilsidst ogsaa og ville slet ikke have hende; hun kunde gaa, hvor hun vilde. De fløi ned af Træet med hende og satte hende paa en Gaaseurt; der græd hun, fordi hun var saa styg, at Oldenborrerne ikke vilde have hende, og saa var hun dog den deiligste, man kunde tænke sig, saa fiin og klar som det skønneste Rosenblad.

Hele Sommeren igjennem levede den stakkels Tommelise ganske alene i den store Skov. Hun flettede sig en Seng af Græsstraa og hang den under et stort Skræppeblad, saa kunde det ikke regne paa hende; hun pillede det Søde af Blomsterne og spiste, og drak af Duggen, der hver Morgen stod paa Bladene; saaledes gik Sommer og Efteraar, men nu kom Vinteren, den kolde, lange Vinter. Alle Fuglene, der havde sjunget saa smukt for hende, fløi deres Vei, Træerne og Blomsterne visnede, det store Skræppeblad, hun havde boet under, rullede sammen og blev kun en guul, vissen Stilk, og hun frøs saa forskrækkeligt, for hendes Klæder vare itu og hun var selv saa fiin og lille, den stakkels Tommelise, hun maatte fryse ihjel. Det begyndte at snee og hver Sneefnug, der faldt paa hende, var, som naar man kaster en heel Skuffe fuld paa os, thi vi ere store og hun var kun en Tomme lang. Saa svøbte hun sig ind i et vissent Blad, men det vilde ikke varme, hun rystede af Kulde.

Tæt udenfor Skoven, hvor hun nu var kommet, laae en stor Kornmark, men Kornet var forlænge siden borte, kun de nøgne, tørre Stubbe stode op af den frosne Jord. De vare ligesom en heel Skov for hende at gaae imellem, o, hun rystede saadan af Kulde. Saa kom hun til Markmusens Dør. Den var et lille Hul inde under Korn-Stubbene. Der boede Markmusen luunt og godt, havde hele Stuen fuld af Korn, et deiligt Kjøkken og Spiiskammer. Den stakkels Tommelise stillede sig indenfor Døren, ligesom en anden fattig Tiggerpige og bad om et lille Stykke af et Bygkorn, for hun havde i to Dage ikke faaet det mindste at spise.

»Din lille Stakkel!« sagde Markmusen, for det var igrunden en god gammel Markmuus, »kom Du ind i min varme Stue og spiis med mig!«

Da hun nu syntes godt om Tommelise, sagde hun: »Du kan gjerne blive hos mig i Vinter, men Du skal holde min Stue pæn reen og fortælle mig Historier, for dem holder jeg meget af,« og Tommelise gjorde, hvad den gode, gamle Markmuus forlangte og havde det da grumme godt.

»Nu faae vi nok snart Besøg!« sagde Markmusen, »min Naboe pleier hver Ugesdag at besøge mig. Han sidder bedre endnu inden Vægge, end jeg; har store Sale og gaaer med saadan en deilig, sort Fløielspels! bare Du kunde faae ham til Mand, saa var Du godt forsørget; men han kan ikke see. Du maa fortælle ham de nydeligste Historier, Du veed!«

Men det brød Tommelise sig ikke om, hun vilde slet ikke have Naboen, for han var en Muldvarp. Han kom og gjorde Visit i sin sorte Fløielspels, han var saa riig og saa lærd, sagde Markmusen, hans Huusleilighed var ogsaa over tyve Gange større, end Markmusens, og Lærdom havde han, men Solen og de smukke Blomster kunde han slet ikke lide, dem snakkede han ondt om, for han havde aldrig seet dem. Tommelise maatte synge og hun sang baade »Oldenborre flyv, flyv!« og »Munken gaaer i Enge,« saa blev Muldvarpen forliebt i hende, for den smukke Stemmes Skyld, men han sagde ikke noget, han var saadan en sindig Mand. -

Han havde nylig gravet sig en lang Gang gjennem Jorden fra sit til deres Huus, i den fik Markmusen og Tommelise Lov til at spadser, naar de vilde. Men han bad dem ikke blive bange for den døde Fugl, som laae i Gangen; det var en heel Fugl med Fjær og Næb, der vist var død for ganske nylig, da Vinteren begyndte, og nu gravet ned, just hvor han havde gjort sin Gang.

Muldvarpen tog et Stykke Trøske i Munden, for det skinner jo ligesom Ild i Mørke, og gik saa foran og lyste for dem i den lange, mørke Gang; da de saa kom, hvor den døde Fugl laae, satte Muldvarpen sin brede Næse mod Loftet og stødte Jorden op, saa der blev et stort Hul, som Lyset kunde skinne igjennem. Midt paa Gulvet laae en død Svale, med de smukke Vinger trykkede fast ind om Siderne, Benene og Hovedet trukne ind under Fjedrene; den stakkels Fugl var bestemt død af Kulde. Det gjorde Tommelise saa ondt for den, hun holdt saa meget af alle de smaa Fugle, de havde jo hele Sommeren sjunget og qviddret saa smukt for hende, men Muldvarpen stødte til den med sine korte Been og sagde: »Nu piber den ikke meer! det maa være ynkeligt at blive født

til en lille Fugl! Gud skee Lov, at ingen af mine Børn blive det; saadan en Fugl har jo ingen Ting uden sit Quivit og maa sulte ihjel til Vinteren!«

»Ja, det maa I, som en fornuftig Mand, nok sige,« sagde Markmusen. »Hvad har Fuglen for al sit Quivit, naar Vinteren kommer? Den maa sulte og fryse; men det skal vel ogsaa være saa stort!«

Tommelise sagde ikke noget, men da de to andre vendte Ryggen til Fuglen, bøiede hun sig ned, skjød Fjedrene tilside, der laae over dens Hoved, og kyssede den paa de lukkede Øine. »Maaskee var det den, som sang saa smukt for mig i Sommer,« tænkte hun, »hvor den skaffede mig megen Glæde, den kjære, smukke Fugl!«

Muldvarpen stoppede nu Hullet til, som Dagen skinnede igjennem, og fulgte saa Damerne hjem. Men om Natten kunde Tommelise slet ikke sove, saa stod hun op af sin Seng og flettede af Hø et stort smukt Teppe, og det bar hun ned og bredte rundt om den døde Fugl, lagde blød Bomuld, hun havde fundet i Markmusens Stue, paa Siderne af Fuglen, for at den kunde ligge varmt i den kolde Jord.

»Farvel Du smukke lille Fugl!« sagde hun, »Farvel og Tak for din deilige Sang i Sommer, da alle Træerne vare grønne og Solen skinnede saa varmt paa os!« Saa lagde hun sit Hoved op til Fuglens Bryst, men blev i det samme ganske forskrækket, thi det var ligesom noget bankede der indenfor. Det var Fuglens Hjerter. Fuglen var ikke død, den laae i Dvale, og var nu bleven opvarmet og fik Liv igjen.

Om Efteraaret saa flyve alle Svalerne bort til de varme Lande, men er der een der forsinker sig, saa fryser den saaledes, at den falder ganske død ned, bliver liggende, hvor den falder, og den kolde Snee lægger sig ovenover.

Tommelise rystede ordentligt, saa forskrækket var hun blevet, for Fuglen var jo en stor, stor en imod hende, der kun var en Tomme lang, men hun tog dog Mod til sig, lagde Bomulden tættere om den stakkels Svale, og hentede et Krusemynteblad, hun selv havde havt til Overdyne, og lagde det over Fuglens Hoved.

Næste Nat listede hun sig igjen ned til den, og da var den ganske levende, men saa mat, den kunde kun et lille Øieblik lukke sine Øine op og see Tommelise, der stod med et Stykke Trøske i Haanden, for anden Lygte havde hun ikke.

»Tak skal Du have, Du nydelige lille Barn!« sagde den syge Svale til hende, »jeg er blevet saa deilig opvarmet! snart faaer jeg mine Kræfter og kan flyve igjen, ude i det varme Solskin!«

»O!« sagde hun, »det er saa koldt udenfor, det sneer og fryser! bliv Du i din varme Seng, jeg skal nok pleie Dig!«

Hun bragte da Svalen Vand i et Blomsterblad, og den drak og fortalte hende, hvorledes den havde revet sin ene Vinge paa en Tornebusk og kunde derfor ikke flyve saa stærkt, som de andre Svaler, som da fløi bort, langt bort til de varme Lande. Den var da tilsidst faldet ned paa Jorden, men mere kunde den ikke huske, og vidste slet ikke, hvorledes den var kommet her.

Hele Vinteren blev den nu hernede og Tommelise var god imod den og holdt saa meget af den; hverken Muldvarpen eller Markmusen fik det mindste at vide derom, for de kunde jo ikke lide den stakkels fattige Svale.

Saasnart Foraaret kom og Solen varmede ind i Jorden, sagde Svalen Farvel til Tommelise, der aabnede Hullet, som Muldvarpen havde gjort ovenover. Solen skinnede saa deiligt ind til dem, og Svalen spurgte, om hun ikke vilde følge med, hun kunde sidde paa dens Ryg, de vilde flyve

langt ud i den grønne Skov. Men Tommelise vidste, det vilde bedrøve den gamle Markmuus, om hun saaledes forlod hende.

»Nei, jeg kan ikke!« sagde Tommelise. »Farvel, farvel! Du gode nydelige Pige!« sagde Svalen og fløi ud i Solskinnet. Tommelise saae efter den, og Vandet kom i hendes Øine, for hun holdt saa meget af den stakkels Svale. »Qvivit! qvivit!« sang Fuglen og fløi ind i den grønne Skov. -

Tommelise var saa bedrøvet. Hun fik slet ikke Lov at komme ud i det varme Solskin; Kornet, der var saaet paa Ageren, henover Markmusens Huus, voxte ogsaa høit op i Veiret, det var en heel tyk Skov for den stakkels lille Pige, som jo kun var en Tomme lang.

»Nu skal Du i Sommer sye paa dit Udstyr!« sagde Markmusen til hende, for nu havde Naboen, den kjedelige Muldvarp i den sorte Fløielspels, friet til hende. »Du skal have baade Uldent og Linned! Du skal have at sidde og ligge paa, naar Du bliver Muldvarpens Kone!«

Tommelise maatte spinde paa Haandteen, og Markmusen leiede fire Ædderkoppe til at spinde og væve Nat og Dag. Hver Aften gjorde Muldvarpen Visit og snakkede da altid om, at naar Sommeren fik Ende, saa skinnede Solen ikke nær saa varmt, den brændte jo nu Jorden fast, som en Steen; ja naar Sommeren var ude, saa skulde Brylluppet staae med Tommelise; men hun var slet ikke fornøiet, for hun holdt ikke noget af den kjedelige Muldvarp. Hver Morgen, naar Solen stod op, og hver Aften, naar den gik ned, listede hun sig ud i Døren og naar saa Vinden skilte Toppene af Kornet ad, saa at hun kunde see den blaa Himmel, tænkte hun paa, hvor lyst og smukt der var herude, og ønskede saameget, at hun igjen maatte faae den kjære Svale at see; men den kom aldrig mere, den fløi vist langt borte i den smukke grønne Skov.

Da det nu blev Efteraar, havde Tommelise hele sit Udstyr færdigt.

»Om fire Uger skal Du have Bryllup!« sagde Markmusen til hende. Men Tommelise græd og sagde, hun vilde ikke have den kjedelige Muldvarp.

»Snik snak!« sagde Markmusen, »gjør Dig ikke obsternasig, for ellers skal jeg bide Dig med min hvide Tand! Det er jo en deilig Mand, Du faaer! hans sorte Fløielspels har Dronningen selv ikke Mage til! Han har baade i Kjøkken og Kjælder. Tak Du Gud for ham!«

Saa skulde de have Bryllup. Muldvarpen var allerede kommet, for at hente Tommelise; hun skulde boe med ham, dybt nede under Jorden, aldrig komme ud i den varme Sol, for den kunde han ikke lide. Det stakkels Barn var saa bedrøvet, hun skulde nu sige den smukke Sol farvel, som hun dog hos Markmusen havde faaet Lov at see paa i Døren.

»Farvel, Du klare Sol!« sagde hun og rakte Armene høit op i Veiret, gik ogsaa en lille Smule udenfor Markmusens Huus; thi nu var Kornet høstet, og her stod kun de tørre Stubbe. »Farvel, farvel!« sagde hun og slog sine smaa Arme om en lille rød Blomst, der stod. »Hils den lille Svale fra mig, dersom Du faaer den at see!«

»Qvivit, qvivit!« sagde det i det samme over hendes Hoved; hun saae op, det var den lille Svale, der just kom forbi. Saasnart den saae Tommelise, blev den saa fornøiet; hun fortalte den, hvor nødig hun vilde have den stygge Muldvarp til Mand, og at hun saa skulde boe dybt under Jorden, hvor aldrig Solen skinnede. Hun kunde ikke lade være at græde derved.

»Nu kommer den kolde Vinter,« sagde den lille Svale, »jeg flyver langt bort til de varme Lande, vil Du følge med mig? Du kan sidde paa min Ryg! bind Dig kun fast med dit Livbaand, saa flyve vi bort fra den stygge Muldvarp og hans mørke Stue, langt bort over Bjergene til de varme Lande, hvor Solen skinner smukkere end her, hvor der altid er Sommer og deilige Blomster. Flyv kun med mig, Du søde lille Tommelise, som har reddet mit Liv, da jeg laae forfrossen i den mørke Jordkjælder!«

»Ja, jeg vil følge med Dig!« sagde Tommelise, og satte sig op paa Fuglens Ryg, med Fødderne paa dens udbredte Vinge, bandt sit Belte fast i een af de stærkeste Fjær og saa fløi Svalen høit op i Luften, over Skov og over Sø, høit op over de store Bjerger, hvor der altid ligger Snee, og Tommelise frøs i den kolde Luft, men saa krøb hun ind under Fuglens varme Fjær og stak kun det lille Hoved frem for at see al den Deilighed under sig.

Saa kom de til de varme Lande. Der skinnede Solen meget klarere end her, Himlen var to Gange saa høi og paa Grøfter og Gjærder voxte de deiligste grønne og blaa Viindruer. I Skovene hang Citroner og Appelsiner, her duftede af Myrther og Krusemynter, og paa Landeveien løb de nydeligste Børn og legede med store brogede Sommerfugle. Men Svalen fløi endnu længer bort, og det blev smukkere og smukkere. Under de deiligste grønne Træer ved den blaa Sø, stod et skinnende hvidt Marmorslot, fra de gamle Tider, Viinrankerne snoede sig op om de høie Piller; der øverst oppe vare mange Svalereder, og i en af disse boede Svalen, som bar Tommelise. -

»Her er mit Huus!« sagde Svalen; »men vil Du nu selv søge Dig een af de prægtige Blomster ud, som groe dernede, saa skal jeg sætte Dig der og Du skal faae det saa nydeligt, Du vil ønske det!«

»Det var deiligt!« sagde hun, og klappede med de smaa Hænder.

Der laae en stor hvid Marmorsøile, som var faldet om paa Jorden og knækket i tre Stykker, men mellem disse voxte de smukkeste store hvide Blomster. Svalen fløi ned med Tommelise og satte hende paa et af de brede Blade; men hvor forundret blev hun ikke! der sad en lille Mand midt i Blomsten, saa hvid og gjennemsigtig, som han var af Glas; den nydeligste Guldkrone havde han paa Hovedet og de deiligste klare Vinger paa Skuldrene, selv var han ikke større end Tommelise. Han var Blomstens Engel. I hver Blomst boede der saadan en lille Mand eller Kone, men denne var Konge over dem allesammen.

»Gud, hvor han er smuk!« hvidskede Tommelise til Svalen. Den lille Prinds blev saa forskrækket for Svalen, thi den var jo en heel Kjæmpefugl imod ham, der var saa lille og fiin, men da han saae Tommelise, blev han saa glad, hun var den allersmukkeste Pige, han endnu havde seet. Derfor tog han sin Guldkrone af sit Hoved og satte paa hendes, spurgte, hvad hun hed og om hun vilde være hans Kone, saa skulde hun blive Dronning over alle Blomsterne! Ja det var rigtignok en Mand, anderledes, end Skruptudsens Søn og Muldvarpen med den sorte Fløielspels. Hun sagde derfor ja til den deilige Prinds og fra hver Blomst kom en Dame eller Herre, saa nydelig, det var en Lyst, hver bragte Tommelise en Present, men den bedste af alle var et Par smukke Vinger af en stor hvid Flue; de bleve hæftede paa Tommelises Ryg og saa kunde hun ogsaa flyve fra Blomst til Blomst; der var saadan en Glæde og den lille Svale sad oppe i sin Rede og sang for dem, saa godt den kunde, men i Hjertet var den dog bedrøvet, for den holdt saa meget af Tommelise og vilde aldrig have været skilt fra hende.

»Du skal ikke hedde Tommelise!« sagde Blomstens Engel til hende, »det er et stygt Navn, og Du er saa smuk. Vi ville kalde Dig Maja!«

»Farvell farvell« sagde den lille Svale, og fløi igjen bort fra de varme Lande, langt bort tilbage til Danmark; der havde den en lille Rede over Vinduet, hvor Manden boer, som kan fortælle Eventyr, for ham sang den »quivit, quivit!« derfra have vi hele Historien.

Barnet i Graven

Hans Christian Andersen (1805-1875). Udgivet 1860

Der var Sorg i Huset, der var Sorg i Hjerterne, det yngste Barn, en firaars Dreng, den eneste Søn, Forældrenes Glæde og Fremtids Haab, var død; to ældre Døttre havde de vel, den ældste skulde netop i dette Aar confirmeres, velsignede, gode Piger begge To, men det mistede Barn er altid det kjæreste og dette var det yngste og en Søn. Det var en tung Prøvelse. Søstrene sørgede som unge Hjerter sørge, grebne især ved Forældrenes Smerte, Faderen var nedbøiet, men Moderen overvældet af den store Sorg. Nat og Dag havde hun gaaet om det syge Barn, pleiet det, løftet og baaret det; det var en Deel af hende selv havde hun følt og fornummet, hun kunde ikke tænke sig at det var dødt, at det skulde lægges i Kiste og gjemmes i Graven: Gud kunde ikke tage dette Barn fra hende, meente hun, og da det dog skete og var en Vished, sagde hun i sin syge Smerte:

»Gud har ikke vidst det! han har hjerteløse Tjenere her paa Jorden, de handle, som de lyste, de høre ikke en Moders Bønner.«

Hun slap i sin Smerte Vor Herre og da kom mørke Tanker, Dødens Tanker, den evige Død, at Mennesket blev Jord i Jorden, og at da Alt var forbi. Ved saadan Tanke havde hun Intet at klamre sig til, men sank i Fortvivlelsens bundløse Intet.

I de tungeste Timer kunde hun ikke græde meer; hun tænkte ikke paa de unge Døttre hun havde, Mandens Taarer faldt paa hendes Pande, hun saa ikke op til ham; hendes Tanker vare hos det døde Barn, al hendes Liv og Leven aandede i at tilbagekalde sig hvert Minde om Barnet, hvert af dets uskyldige Barne-Ord.

Begravelsesdagen kom, Nætter forud havde hun ikke sovet, i Morgenstunden overvældedes hun af Træthed og havde nogen Hvile, imens blev Kisten baaren hen i en afsides Stue og Laaget der slaaet til, at hun ikke skulde høre Hammerslagene.

Da hun vaagnede, kom op og vilde see sit Barn, sagde Manden hende i Taarer: »Vi have lukket Laaget; det maatte skee!«

»Naar Gud er haard mod mig«, udbrød hun, »hvorfor skulde saa Menneskene være bedre!« og hun hulkede i Graad.

Kisten blev bragt til Graven, den trøstesløse Moder sad hos sine unge Døttre, hun saa paa dem, uden at see dem, hendes Tanker havde ikke mere med Hjemmet at gjøre, hun overgav sig til Sorgen, og den kastede hende som Søen kaster Skibet, der har mistet Ror og Styrer. Saaledes gik Begravelsesdagen og flere Dage fulgte med samme eensformige, tunge Smerte. Med vaade Øine og bedrøvede Blik saa de Sørgende hjemme paa hende, hun hørte ikke deres Trøst, hvad kunde de vel ogsaa sige, de vare for bedrøvede dertil.

Det var som om hun ikke kjendte til Søvnen meer, og alene den vilde være hendes bedste Ven, styrke Legemet, kalde Ro i Sjælen; de fik hende til at lægge sig i Sengen, hun laae ogsaa stille som en Sovende. Een Nat, Manden lyttede efter hendes Aandedrag og troede forvist, at hun fandt Hvile og Lettelse, foldede han derfor sine Hænder, bad og sov snart sundt og fast, mærkede ikke, at hun reiste sig, kastede sine Klæder om sig og gik saa stille ud af Huset, for at komme derhen hvor hendes Tanker Nat og Dag søgte, til Graven, der gjemte hendes Barn. Hun gik gennem Husets Have, ud paa Marken, hvor Stien førte uden om Byen hen til Kirkegaarden; Ingen saa hende, hun saa Ingen.

Det var deiligt stjerneklart, Luften endnu saa mild, det var først i September. Hun kom ind paa Kirkegaarden, hen til den lille Grav, den var som en eneste stor Bouquet af Blomster, de duftede,

hun satte sig ned, bøiede sit Hoved imod Graven, som skulde hun gennem det tætte Jordlag kunde see sin lille Dreng, hvis Smil hun saa levende huskede; det kjærlige Udtryk i Øinene, selv paa Sygeleiet, var jo aldrig til at glemme, hvor talende havde der hans Blik været, naar hun bøiede sig over ham og tog hans fine Haand, den han ikke selv mægtede at løfte. Som hun havde siddet ved hans Seng sad hun nu ved hans Grav, men her havde Taarerne frit Løb, de faldt paa Graven.

»Du vil ned til dit Barn!« sagde en Stemme tæt ved, den lød saa klar, saa dyb, den klang ind i hendes Hjerter, hun saae op, og der stod hos hende en Mand, hyllet i en stor Sørgekappe med Hætte ned om Hovedet, men hun saae ind under den i hans Ansigt, det var strengt, men dog saa tillidsvækkende, hans Øine straaede som var han i Ungdoms Aar.

»Ned til mit Barn!« gjentog hun og der laae en Fortvivlelsens Bøn deri.

»Tør Du følge mig?« spurgte Skikkelsen. »Jeg er Døden!«

Og hun nikkede bekræftende; da var det med Eet, som om alle Stjerner ovenover lyste med Fuldmaanens Glands, hun saae den brogede Farvepragt i Blomsterne paa Graven, Jorddækket her gav blødt og sagte efter, som et svævende Klæde, hun sank, og Skikkelsen bredte sin sorte Kappe om hende, det blev Nat, Dødens Nat, hun sank dybere end Gravspaden trænger ned, Kirkegaarden laae som et Tag over hendes Hoved.

Kappens Flig gled til Side, hun stod i en mægtig Hal, der bredte sig stor og venlig; det var Skumring rundt om, men foran hende, og i samme Nu, tæt op til sit Hjerter, holdt hun sit Barn, det tilsmilede hende i en Skjønhed, større end nogensinde før; hun udstødte et Skrig, dog herligt blev det ikke, thi tæt ved, og derpaa igjen langt borte og atter nær, lød en svulmende, deilig Musik, aldrig før havde saa saligstemmende Toner naaet til hendes Øre, de klang hin Side det natsorte, tætte Forhæng, der skilte Hallen fra det store Evigheds-Land.

»Min søde Moder! min egen Moder!« hørte hun sit Barn sige. Det var den kjendte, elskede Røst; og Kys fulgte paa Kys i uendelig Lyksalighed; og Barnet pegede hen paa det mørke Forhæng.

»Saa deiligt er der ikke oppe paa Jorden! seer Du, Moder! seer Du dem Allesammen! det er Lyksalighed!«

Men Moderen saae Intet, der hvor Barnet pegede, Intet, uden den sorte Nat; hun saae med jordiske Øine, saae ikke saaledes som Barnet, det Gud havde kaldt til sig, hun hørte Klangene, Tonerne, men hun fornam ikke Ordet, det hun havde at troe.

»Nu kan jeg flyve, Moder!« sagde Barnet, »flyve med alle de andre glade Børn lige derind til Gud! jeg vil det saa gjerne, men naar Du græder, som Du nu græder, kan jeg ikke komme fra Dig, og jeg vilde saa gjerne! maa jeg dog ikke nok! Du kommer jo derind til mig om ganske lidt, søde Moder!«

»O bliv, o bliv!« sagde hun, »kun et Øieblik endnu! en eneste Gang endnu maa jeg see paa Dig, kysse Dig, holde Dig fast i mine Arme!«

Og hun kyssede og holdt fast. Da lød hendes Navn deroven fra; saa klagende kom disse Toner; hvad var det dog?

»Hører Du!« sagde Barnet, »det er Fader, som kalder paa Dig!«

Og atter, efter faa Secunder, lød dybe Suk, som fra Børn der græde.

»Det er mine Søstre!« sagde Barnet, »Moder, Du har jo ikke glemt dem!«

Og hun huskede de Tilbageblevne, en Angst betog hende, hun saae frem for sig og altid svævede Skikkelser forbi, hun troede at kjende Nogle, de svævede gennem Dødens Hal, hen mod det

mørke Forhæng og der forsvandt de. Om vel hendes Mand, hendes Døttre kom tilsyne? Nei! deres Raab, deres Suk lød endnu deroven fra; nær havde hun ganske glemt dem for den Døde.

»Moder, nu ringer Himmeriges Klokke!« sagde Barnet. »Moder, nu staaer Solen op!«

Og der strømmede et overvældende Lys mod hende; - Barnet var borte, og hun løftedes - det blev koldt rundt om hende, hun hævede sit Hoved og saae, at hun laae paa Kirkegaarden paa sit Barns Grav; men Gud var i Drømmen bleven en Støtte for hendes Fod, et Lys for hendes Forstand, hun bøiede sine Knæ og bad:

»Tilgiv mig, Herre min Gud! at jeg vilde holde en evig Sjæl fra sin Flugt, og at jeg kunde glemme mine Pligter mod de Levende, Du her gav mig!« Og ved disse Ord var det som om hendes Hjerte fandt Lettelse! Da brød Solen frem, en lille Fugl sang over hendes Hoved, og Kirkeklokkerne ringede til Morgensang. Der blev saa helligt rundt om, helligt som i hendes Hjerte! hun kjendte sin Gud, hun kjendte sine Pligter, og i Længsel skyndte hun sig til Hjemmet. Hun bøiede sig over Manden, hendes varme, inderlige Kys vækkede ham, og de talte Hjertets, Inderlighedens Ord, og hun var stærk og mild som Hustruen kan være det, fra hende kom Fortrøstningens Væld.

»Guds Villie er altid den bedste!«

Og Manden spurgte hende: »hvorfra fik Du med Eet denne Kraft, dette trøstende Sind?«

Og hun kyssede ham og kyssede sine Børn:

»Jeg fik det fra Gud, ved Barnet i Graven!«

Boghveden

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1842

Tidt og ofte, naar man efter et Tordenveir gaaer forbi en Ager, hvor Boghveden groer, seer man, at den er blevet ganske sort og afsvedet; det er ligesom en Ildlue var gaaet hen over den, og Bondemanden siger da: »det har faaet af Lynilden!« men hvorfor har den faaet det? - Jeg skal fortælle, hvad Graaspurven har sagt mig, og Graaspurven har hørt det af et gammelt Piletræ, der stod ved en Boghvede-Ager og staaer der endnu. Det er saadant et ærværdigt stort Piletræ, men runkent og gammelt, det er revnet lige midt i og der voxer Græs og Brombær-Ranker ud af Revnen; Træet hælder for over og Grenene hænge lige ned mod Jorden, ligesom om de kunde være et grønt, langt Haar.

Paa alle Markerne rundt om voxte Korn, baade Rug, Byg og Havre, ja den deilige Havre, der seer ud, naar den er moden, ligesom en heel Mængde smaa gule Kanarifugle paa en Green. Kornet stod saa velsignet, og jo tungere det var des dybere bøiede det sig i from Ydmyghed.

Men der var ogsaa en Ager med Boghvede, og den Ager var lige ud for det gamle Piletræ; Boghveden bøiede sig slet ikke, som det andet Korn, den kneiste stolt og stiv!

»Jeg er vel saa riig, som Axet,« sagde den, »jeg er desuden meget smukkere; mine Blomster ere skjønne, som Æbletræets Blomster, det er en Lyst at see paa mig og mine! kjender Du nogen prægtigere end os, Du gamle Piletræ!«

Og Piletræet nikkede med Hovedet, ligesom det vilde sige: »jo det gjør jeg rigtignok!« men Boghveden struttede af bare Hovmod og sagde: »det dumme Træ, det er saa gammelt at der voxer Græs i Maven paa det!«

Nu trak der et skrækkeligt ondt Veir op; alle Markens Blomster foldede deres Blade, eller bøiede deres fine Hoveder, mens Stormen foer hen over dem; men Boghveden kneisede i sin Stolthed.

»Bøi dit Hoved, som vi!« sagde Blomsterne.

»Det behøver jeg slet ikke!« sagde Boghveden.

»Bøi dit Hoved, som vi!« raabte Kornet! »nu kommer Stormens Engel flyvende! han har Vinger, der naae oppe fra Skyerne og lige ned til Jorden, og han hugger Dig midt over, før Du kan bede ham være Dig naadig!«

»Ja men jeg vil ikke bøie mig!« sagde Boghveden.

»Luk dine Blomster og bøi dine Blade!« sagde det gamle Piletræ, »see ikke op mod Lynet, naar Skyen brister, selv Menneskene tør det ikke, thi i Lynet kan man see ind i Guds Himmels, men det Syn kan selv gjøre Menneskene blinde, hvad vilde der da ikke skee med os Jordens Væxter, vovede vi det, vi, som ere langt ringere!«

»Langt ringere!« sagde Boghveden. »Nu vil jeg just see ind i Guds Himmels!« og den gjorde det i Overmod og Stolthed. Det var, som hele Verden stod i Ildslue, saaledes lynede det.

Da det onde Veir siden var forbi, stod Blomster og Korn i den stille rene Luft, saa forfriskede af Regnen, men Boghveden var brændt kulsort i Lynet, den var nu død, unyttig Urt paa Marken.

Og det gamle Piletræ bevægede sine Grene i Vinden og der faldt store Vanddraaber fra de grønne Blade, ligesom om Træet græd, og Spurve spurgte: »hvorfor græder Du? her er jo saa velsignet! see hvor Solen skinner, see hvor Skyerne gaae, kan Du mærke den Duft fra Blomster og Buske! hvorfor græder Du, gamle Piletræ!«

Og Piletræet fortalte om Boghvedens Stolthed, Overmod og Straf! den følger altid. Jeg som fortæller Historien har hørt den af Spurve - de fortalte mig det en Aften, da jeg bad dem om et Eventyr.

De røde Skoe

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1845

Der var en lille Pige, saa fiin og saa nydelig, men om Sommeren maatte hun altid gaae med bare Fødder, for hun var fattig, og om Vinteren med store Træskoe, saa at den lille Vrist blev ganske rød og det saa grueligt.

Midt i Bondebyen boede den gamle Moer Skomagers, hun sad og syede, saa godt hun kunde det, af røde, gamle Klæde-Strimler et Par smaa Skoe, ganske kluntede, men godt meente vare de, og dem skulde den lille Pige have. Den lille Pige hedte Karen.

Just den Dag hendes Moder blev begravet fik hun de røde Skoe og havde dem første Gang paa; det var jo rigtignok ikke noget at sørge med, men hun havde nu ingen andre og saa gik hun med bare Been i dem, bag efter den fattige Straakiste.

Da kom der i det samme en stor, gammel Vogn, og i den sad der en stor, gammel Frue, hun saae paa den lille Pige og havde ondt af hende og saa sagde hun til Præsten: »hør, giv mig den lille Pige, saa skal jeg være god imod hende!«

Og Karen troede det var altsammen for de røde Skoe, men den gamle Frue sagde at de vare gruelige, og de bleve brændte, men Karen selv blev klædt paa reent og net; hun maatte lære at læse og sye, og Folk sagde at hun var nydelig, men Speilet sagde: »Du er meget mere end nydelig, Du er deilig!«

Da reiste Dronningen engang igjennem Landet og hun havde med sig sin lille Datter, der var en Prindsesse, og Folk strømmede til udenfor Slottet og der var da Karen ogsaa, og den lille Prindsesse stod i fine, hvide Klæder i et Vindue og lod sig see paa; hun havde hverken Slæb eller Guldkrone, men deilige røde Saphians-Skoe; de vare rigtignok anderledes nette, end de Moer Skomagers havde syet til lille Karen. Intet i Verden kunde dog lignes ved røde Skoe!

Nu var Karen saa gammel at hun skulde confirmeres, nye Klæder fik hun, og nye Skoe skulde hun ogsaa have. Den rige Skomager inde i Byen tog Maal af hendes lille Fod, det var hjemme i hans egen Stue, og der stode store Glasskabe med yndige Skoe og blanke Støvler. Det saae nydeligt ud, men den gamle Frue saae ikke godt, og saa havde hun ingen Fornøjelse deraf; midt imellem Skoene stode et Par røde, ganske som de Prindsessen havde baaret; hvor de vare smukke! Skomageren sagde ogsaa at de vare syede til et Greve-Barn, men de havde ikke passet.

»Det er nok Blankklæder!« sagde den gamle Frue, »de skinne!«

»Ja de skinne!« sagde Karen; og de passede og de bleve kjøbte; men den gamle Frue vidste ikke af at de vare røde, thi hun havde aldrig tilladt Karen at gaae til Confirmation i røde Skoe, men det gjorde hun nu.

Alle Mennesker saae paa hendes Fødder, og da hun gik op ad Kirkegulvet til Chordøren, syntes hun at selv de gamle Billeder paa Begravelserne, disse Portrætter af Præster og Præstekoner med stive Kraver og lange sorte Klæder, hæftede Øinene paa hendes røde Skoe, og kun paa disse tænkte hun, da Præsten lagde sin Haand paa hendes Hoved og talte om den hellige Daab, om Pagten med Gud og at hun nu skulde være et stort christent Menneske; og Orgelet spillede saa høitideligt, de smukke Børnестemmer sang og den gamle Kantor sang, men Karen tænkte kun paa de røde Skoe.

Om Eftermiddagen vidste da den gamle Frue af alle Mennesker at Skoene havde været røde og hun sagde at det var stygt, at det paasede sig ikke og at Karen herefter, naar hun gik i Kirke, skulde altid gaae med sorte Skoe, selv om de vare gamle.

Næste Søndag var der Altergang, og Karen saae paa de sorte Skoe, hun saae paa de røde - og saa saae hun paa de røde igjen og tog de røde paa.

Det var deiligt Solskins Veir; Karen og den gamle Frue gik ad Stien gennem Kornet; der støvede det lidt.

Ved Kirkedøren stod en gammel Soldat med en Krykkestok og med et underligt langt Skjæg, det var meer rødt end hvidt, for det var rødt; og han bøiede sig lige ned til Jorden og spurgte den gamle Frue, om han maatte tørre hendes Skoe af. Og Karen strakte ogsaa sin lille Fod ud. »See, hvilke deilige Dandseskoe!« sagde Soldaten, »sid fast naar I dandse!« og saa slog han med Haanden paa Saallerne.

Og den gamle Frue gav Soldaten en lille Skilling og saa gik hun med Karen ind i Kirken.

Og alle Mennesker derinde saae paa Karens røde Skoe, og alle Billederne saae paa dem og da Karen knælede for Alteret og satte Guldalken for sin Mund, tænkte hun kun paa de røde Skoe og det var som om de svømmede om i Kalken for hende; og hun glemte at synge sin Psalme, hun glemte at læse sit »Fader vor«.

Nu gik alle Folk fra Kirke og den gamle Frue steg ind i sin Vogn. Karen løftede Foden for at stige bag efter, da sagde den gamle Soldat, som stod tætved: »see hvilke deilige Dandseskoe!« og Karen kunde ikke lade være, hun maatte gjøre nogle Dandsetrin, og da hun begyndte bleve Benene ved at dandse, det var ligesom om Skoene havde faaet Magt over dem; hun dandsede omkring Kirkehjørnet, hun kunde ikke lade være, Kudsken maatte løbe bag efter og tage fat paa hende, og han løftede hende ind i Vognen, men Fødderne bleve ved at dandse, saa hun sparkede saa grueligt den gode gamle Frue. Endelig fik de Skoene af og Benene kom i Ro.

Hjemme bleve Skoene satte op i et Skab, men Karen kunde ikke lade være at see paa dem.

Nu laae den gamle Frue syg, de sagde at hun kunde ikke leve! pleies og passes skulde hun og ingen var nærmere til det, end Karen; men henne i Byen var der et stort Bal, Karen var inviteret; - hun saae paa den gamle Frue, der jo dog ikke kunde leve, hun saae paa de røde Skoe, og det syntes hun der ingen Synd var i; - hun tog de røde Skoe paa, det kunde hun jo ogsaa nok; - men saa gik hun paa Bal og saa begyndte hun at dandse.

Men da hun vilde til Høire, saa dandsede Skoene til Venstre, og da hun vilde op ad Gulvet, saa dandsede Skoene ned ad Gulvet, ned ad Trappen, gennem Gaden og ud af Byens Port. Dandse gjorde hun og dandse maatte hun, lige ud i den mørke Skov.

Da skinnede det oppe mellem Træerne og hun troede at det var Maanen, for det var et Ansigt, men det var den gamle Soldat med det røde Skjæg, han sad og nikkede og sagde: »see hvilke deilige Dandseskoe!«

Da blev hun forfærdet og vilde kaste de røde Skoe, men de hang fast, og hun flængede sine Strømper af, men Skoene vare voxede fast til hendes Fødder, og dandse gjorde hun og dandse maatte hun over Mark og Eng, i Regn og i Solskin, ved Nat og ved Dag, men om Natten var det grueligst.

Hun dandsede ind paa den aabne Kirkegaard, men de Døde der dandsede ikke, de have noget meget bedre at bestille end at dandse; hun vilde sætte sig paa den Fattiges Grav hvor den bittre Regnfang groede, men for hende var ikke Ro eller Hvile og da hun dandsede henimod den aabne Kirkedør, saae hun der en Engel i lange hvide Klæder, med Vinger som naaede ham fra Skuldrene

ned til Jorden, hans Ansigt var strængt og alvorligt, og i Haanden holdt han et Sværd, saa bredt og skinnende:

»Dandse skal Du!« sagde han, »dandse paa dine røde Skoe, til Du bliver bleg og kold! til din Hud skrumper sammen som en Beenrads! dandse skal Du fra Dør til Dør og hvor der boe stolte forfængelige Børn, skal Du banke paa, saa at de høre Dig og frygte Dig! Dandse skal Du, dandse - -!«

»Naade!« raabte Karen. Men hun hørte ikke hvad Engelen svarede, thi Skoene bare hende igjennem Laagen, ud paa Marken, over Vei og over Sti og altid maatte hun dandse.

En Morgenstund dandsede hun forbi en Dør, hun kjendte godt; indenfor lød Psalmesang, de bare en Kiste ud, som var pyntet med Blomster; da vidste hun, at den gamle Frue var død og hun syntes at nu var hun forladt af Alle og forbandet af Guds Engel.

Dandse gjorde hun og dandse maatte hun, dandse i den mørke Nat. Skoene bare hende afsted over Tjørne og Stubbe, hun rev sig til Blods; hun dandsede hen over Heden til et lille eensomt Huus. Her vidste hun at Skarpretteren boede og hun bankede med Fingeren paa Ruden og sagde:

»Kom ud! - kom ud! - Jeg kan ikke komme ind, for jeg dandser!«

Og Skarpretteren sagde: »Du veed nok ikke hvem jeg er? Jeg hugger Hovedet af de onde Mennesker, og jeg kan mærke at min Øxe dirrer!«

»Hug ikke Hovedet af mig!« sagde Karen, »for saa kan jeg ikke angre min Synd! men hug mine Fødder af med de røde Skoe!«

Og saa skriftede hun hele sin Synd, og Skarpretteren huggede af hende Fødderne med de røde Skoe, men Skoene dandsede med de smaa Fødder hen over Marken ind i den dybe Skov.

Og han snittede hende Træbeen og Krykker, lærte hende en Psalme, den Synderne altid synge, og hun kyssede den Haand, som havde ført Øxen, og gik hen over Heden.

»Nu har jeg lidt nok for de røde Skoe!« sagde hun, »nu vil jeg gaae i Kirke at de kunne see mig!« og hun gik nok saa rask mod Kirkedøren, men da hun kom der, dandsede de røde Skoe foran hende og hun blev forfærdet og vendte om.

Hele Ugen igjennem var hun bedrøvet og græd mange tunge Taarer, men da det blev Søndag, sagde hun: »see saa! nu har jeg lidt og stridt nok! jeg skulde troe, at jeg er ligesaa god som Mange af dem der sidde og kneise derinde i Kirken!« og saa gik hun nok saa modig; men hun kom ikke længer end til Laagen, da saae hun de røde Skoe dandse foran sig og hun forfærdedes og vendte om og angrede ret i Hjertet sin Synd.

Og hun gik hen til Præstegaarden og bad om hun maatte komme i Tjeneste der, flittig vilde hun være og gjøre Alt hvad hun kunde, paa Lønningen saae hun ikke, kun at hun maatte faae Tag over Hovedet og være hos gode Mennesker. Og Præstekonen havde ondt af hende og gav hende Tjeneste. Og hun var flittig og takkefuld. Stille sad hun og hørte til naar om Aftenen Præsten læste høit af Bibelen. Alle de Smaa holdt meget af hende, men naar de talte om Pynt og Stads og at være deilig som en Dronning, rystede hun med Hovedet.

Næste Søndag gik de Alle til Kirke og de spurgte hende om hun vilde med, men hun saae bedrøvet, med Taarer i Øinene, paa sine Krykker, og saa gik de andre hen at høre Guds Ord, men hun gik alene ind i sit lille Kammer; det var ikke større, end at der kunde staae Sengen og en Stol, og her satte hun sig med sin Psalmebog; og alt som hun med fromt Sind læste i den, bar

Vinden Orgeltonerne fra Kirken over til hende, og hun løftede med Taarer sit Ansigt og sagde: »O, Gud hjælpe mig!«

Da skinnede Solen saa klart og lige foran hende stod den Guds Engel i de hvide Klæder, ham hun hiin Nat havde seet i Kirkedøren, men han holdt ikke længer det skarpe Sværd, men en deilig grøn Green, der var fuld af Roser, og han rørte med den ved Loftet og det hævede sig saa høit og hvor han havde rørt skinnede der en Guldstjerne, og han rørte ved Væggene og de udvidede sig, og hun saae Orgelet, som spillede, hun saae de gamle Billeder med Præster og Præstekoner; Menigheden sad i de pyntede Stole og sang af deres Psalmebog. - For Kirken var selv kommen hjem til den stakkels Pige i det lille snevre Kammer eller ogsaa var hun kommen derhen; hun sad i Stolen hos de andre Præstens Folk og da de havde endt Psalmen og saae op, nikkede de og sagde: »Det var Ret Du kom, Karen!«

»Det var Naade!« sagde hun.

Og Orgelet klang og Børnестemmerne i Choret lode saa blødt og deiligt! Det klare Solskin strømmede saa varmt gennem Vinduet ind i Kirkestolen hvor Karen sad; hendes Hjerter blev saa fuldt af Solskin, af Fred og Glæde, at det brast; hendes Sjæl fløi paa Solskin til Gud, og der var der Ingen som spurgte om de røde Skoe.

De vilde Svaner

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1838

Langtborte herfra, der hvor Svalerne flyve hen, naar vi have Vinter, boede en Konge, som havde elleve Sønner og een Datter, Elisa. De elleve Brødre, Prindser vare de, gik i Skole med Stjerne paa Brystet og Sabel ved Siden; de skreve paa Guldtafle med Diamantgriffel og læste ligesaa godt udenad, som indeni; man kunde strax høre, at de vare Prindser. Søsteren Elisa sad paa en lille Skammel af Speilglas og havde en Billedbog, der var købt for det halve Kongerige.

O, de Børn havde det saa godt, men saaledes skulde det ikke altid blive!

Deres Fader, som var Konge over hele Landet, giftede sig med en ond Dronning, der slet ikke var de stakkels Børn god; allerede den første Dag kunde de godt mærke det; paa hele Slottet var der stor Stads, og saa legede Børnene: komme Fremmede; men istedetfor at de ellers fik alle de Kager og stegte Æbler, der vare at overkomme, gav hun dem kun Sand i en Thekop og sagde, at de kunde lade, som om det var noget.

Ugen efter satte hun den lille Søster Elisa ud paa Landet hos nogle Bønderfolk, og længe varede det ikke, før hun fik Kongen indbildt saameget om de stakkels Prindser, at han slet ikke brød sig mere om dem.

»Flyv I ud i Verden og skyt jer selv!« sagde den onde Dronning; »flyv som store Fugle, uden Stemme!« men hun kunde dog ikke gjøre det saa slemt, som hun gjerne vilde; de bleve elleve deilige vilde Svaner. Med et underligt Skrig fløi de ud af Slotsvinduerne henover Parken og Skoven.

Det var endnu ganske tidlig Morgen, da de kom forbi, hvor Søsteren Elisa laae og sov i Bondens Stue; her svævede de over Taget, dreiede med deres lange Halse, og sloge med Vingerne, men ingen hørte eller saa det; de maatte igjen afsted, høit op imod Skyerne, langt ud i den vide Verden, der fløi de ud i en stor mørk Skov, der strakte sig lige til Stranden.

Den stakkels lille Elisa stod i Bondens Stue, og legede med et grønt Blad, andet Legetøi havde hun ikke; og hun stak et Hul i Bladet, kikkede derigjennem op paa Solen, og da var det ligesom om hun saa sine Brødres klare Øine, og hver Gang de varme Solstraaler skinnede paa hendes Kind, tænkte hun paa alle deres Kys.

Den ene Dag gik ligesom den anden. Blæste Vinden gennem de store Rosenhækker udenfor Huset, da hvidskede den til Roserne: »hvo kan være smukkere, end I,« men Roserne rystede med Hovedet og sagde: »Det er Elisa.« Og sad den gamle Kone om Søndagen i Døren og læste i sin Psalmebog, da vendte Vinden Bladene, og sagde til Bogen: »Hvo kan være frommere end Du?« - »Det er Elisa!« sagde Psalmebogen, og det var den rene Sandhed, hvad Roserne og Psalmebogen sagde.

Da hun var femten Aar, skulde hun hjem; og da Dronningen saa, hvor smuk hun var, blev hun hende vred og hadefuld; gjerne havde hun forvandlet hende til en vild Svane, ligesom Brødrene, men det turde hun ikke strax, da jo Kongen vilde see sin Datter.

I den tidlige Morgen gik Dronningen ind i Badet, der var bygget af Marmor, og smykket med bløde Hynder og de deiligste Tæpper, og hun tog tre Skruptudser, kyssede paa dem, og sagde til den ene: »sæt Dig paa Elisas Hoved, naar hun kommer i Badet, at hun kan blive dorsk, som Du! Sæt

Dig paa hendes Pande,« sagde hun til den anden, »at hun kan blive styg, som Du, saa at hendes Fader ikke kjender hende! Hvil ved hendes Hjerter,« hvidskede hun til den tredie, »lad hende faae et ondt Sind, at hun kan have Pine deraf!« Saa satte hun Skruptudserne ud i det klare Vand, der strax fik en grønlig Farve, kaldte paa Elisa, klædte hende af, og lod hende stige ned i Vandet, og i det hun dukkede, satte den ene Skruptudse sig i hendes Haar, den anden paa hendes Pande og den tredie paa Brystet, men Elisa syntes slet ikke at mærke det; saasnart hun reiste sig op, flød der tre Valmuer paa Vandet; havde Dyrene ikke været giftige og kyssede af Hexen, da vare de blevne forvandlede til røde Roser, men Blomster bleve de dog, ved at hvile paa hendes Hoved og ved hendes Hjerter; hun var for from og uskyldig til at Trolddommen kunde have Magt over hende.

Da den onde Dronning saa det, gned hun hende ind med Valnød-Saft, saa hun blev ganske sortbruun, strøg det smukke Ansigt over med en stinkende Salve og lod det deilige Haar filtre sig; det var umuligt at kjende den smukke Elisa igjen.

Da derfor hendes Fader saa hende, blev han ganske forskrækket, og sagde at det var ikke hans Datter; Ingen vilde heller kjendes ved hende, uden Lænkehunden og Svalerne, men de vare fattige Dyr og havde ikke noget at sige.

Da græd den stakkels Elisa og tænkte paa sine elleve Brødre, der alle var borte. Bedrøvet listede hun udaf Slottet, gik hele Dagen over Mark og Mose ind i den store Skov. Hun vidste slet ikke, hvor hun vilde hen, men hun følte sig saa bedrøvet og længtes efter sine Brødre, de vare vist ogsaa, ligesom hun, jaget ud i Verden, dem vilde hun søge og finde.

Kun kort Tid havde hun været i Skoven, før Natten faldt paa; hun var kommet reent bort fra Vei og Sti; da lagde hun sig ned paa det bløde Mos, læste sin Aftenbøn og hældede sit hoved op til en Stub. Der var saa stille, Luften var saa mild, og rundt omkring i Græsset og paa Mosset skinnede, som en grøn Ild, over hundrede Sanct Hans-Orme; da hun med Haanden sagte rørte ved een af Grenene, faldt de lysende Insecter, som Stjernesky, ned til hende.

Hele Natten drømte hun om sine Brødre; de legede igjen, som Børn, skrev med Diamantgriffel paa Guldtafle og saa i den deilige Billedbog, der havde kostet det halve Rige; men paa Tavlen skreve de ikke, som før, kun Nuller og Streger, nei de dristigste Bedrifter de havde udført, Alt hvad de havde oplevet og seet; og i Billedbogen var Alt levende, Fuglene sang, og Menneskene gik ud af Bogen og talte til Elisa og hendes Brødre, men naar hun vendte Bladet, sprang de strax igjen ind, for at der ikke skulde komme Vildrede i Billederne.

Da hun vaagnede, var Solen allerede høit oppe; hun kunde rigtignok ikke see den, de høie Træer bredte deres Grene tæt og fast ud, men Straalerne spillede deroppe ligesom et viftende Guldflor; der var en Duft af det Grønne, og Fuglene vare nær ved at sætte sig paa hendes Skuldre. Hun hørte Vandet pladske, det var mange store Kildevæld, som alle faldt ud i en Dam hvor der var den deiligste Sandbund; rigtignok voxte her tætte Buske rundt om, men paa eet Sted havde Hjortene gravet en stor Aabning og her gik Elisa hen til Vandet, det var saa klart, at havde Vinden ikke rørt Grene og Buske saaledes at de bevægede sig, da maatte hun have troet, at de vare maledes af nede paa Bunden, saa tydeligt speilede sig der hvert Blad, baade det Solen skinnede igjennem og det der ganske var i Skygge.

Saasnart hun saa sit eget Ansigt, blev hun ganske forskrækket, saa bruunt og fælt var det, men da hun gjorde sin lille Haand vaad og gned Øine og Pande, skinnede den hvide Hud frem igjen, da lagde hun alle sine Klæder og gik ud i det friske Vand; et deiligere Kongebarn, end hun var, fandtes der ikke i denne Verden.

Da hun igjen var klædt og havde flættet sit lange Haar, gik hun til det sprudlende Væld, drak af sin hule Haand, og vandrede længere ind i Skoven, uden selv at vide hvorhen. Hun tænkte paa sine Brødre, tænkte paa den gode Gud, der vist ikke vilde forlade hende; han lod de vilde Skovæbler

groe, for at mætte den Hungrige; han viste hende et saadant Træ, Grenene bugnede af Frugt, her holdt hun sit Middagsmaaltid, satte Støtter under dets Grene og gik saa ind i den mørkeste Deel af Skoven. Der var saa stille, at hun hørte sine egne Fodtrin, hørte hvert lille vissent Blad der bøiede sig under hendes Fod; ikke en Fugl var der at see, ikke en Solstraale kunde trænge igjennem de store tætte Trægrene; de høie Stammer stode saa nær ved hinanden, at naar hun saaee ligefrem, var det, som om det ene Bjelkegitter, tæt ved det andet, omsluttede hende; o, her var en Eensomhed, hun aldrig før havde kjendt.

Natten blev saa mørk; ikke en eneste lille Sanct Hansorm skinnede fra Mosset, bedrøvet lagde hun sig ned for at sove; da syntes hun at Trægrenene oven over hende gik til Side og vor Herre med milde Øine saaee ned paa hende, og smaa Engle tittede frem over hans Hoved og under hans Arme.

Da hun vaagnede om Morgen, vidste hun ikke, om hun havde drømt det, eller om det virkelig var saa.

Hun gik nogle Skridt fremad, da mødte hun en gammel Kone med Bær i sin Kurv, den Gamle gav hende nogle af disse. Elisa spurgte, om hun ikke havde seet elleve Prindser ride igjennem Skoven.

»Nei«, sagde den Gamle, »men jeg saaee igaar elleve Svaner med Guld kroner paa Hovedet svømme ned af Aaen her tæt ved!«

Og hun førte Elisa et Stykke længer frem til en Skrænt; nedenfor denne bugtede sig en Aa; Træerne paa dens Bredder strakte deres lange bladfulde Grene over imod hinanden, og hvor de, efter deres naturlige Vext, ikke kunde naae sammen, der havde de revet Rødderne løse fra Jorden og heldede ud over Vandet med Grenene flettede i hinanden.

Elisa sagde Farvel til den Gamle og gik langs med Aaen, til hvor denne flød ud i den store, aabne Strand.

Hele det deilige Hav laae for den unge Pige; men ikke en Seiler viste sig derude, ikke en Baad var der at see, hvor skulde hun dog komme længer bort. Hun betragtede de utallige Smaastene paa Bredden; Vandet havde slebet dem alle runde. Glas, Jern, Stene, Alt hvad der laae skyllet op, havde taget Skikkelse af Vandet, der dog var langt blødere end hendes fine Haand. »Det bliver utrættelig ved at rulle, og saa jevner sig det Haarde, jeg vil være ligesaa utrættelig! tak for Eders Lærdom, I klare, rullende Bølger; engang, det siger mit Hjerte mig, ville I bære mig til mine kjære Brødre!«

Paa den opskyllede Tang laae elleve hvide Svanefjer; hun samlede dem i en Bouquet, der laae Vanddraaber paa dem, om det var Dug eller Taarer, kunde ingen see. Eensomt var der ved Stranden, men hun følte det ikke; thi Havet frembød en evig Afvexling, ja i nogle faa Timer flere, end de ferske Indsøer kunne vise i et heelt Aar. Kom der en stor sort Sky, saa var det, som Søen vilde sige: jeg kan ogsaa see mørk ud, og da blæste Vinden og Bølgerne vendte det Hvide ud; men skinnede Skyerne røde og Vindene sov, saa var Havet som et Rosenblad; nu blev det grønt, nu hvidt, men i hvor stille det hvilede, var der dog ved Bredden en sagte Bevægelse; Vandet hævede sig svagt, som Brystet paa et sovende Barn.

Da Solen var ved at gaae ned, saaee Elisa elleve vilde Svaner med Guld kroner paa Hovedet flyve mod Land, de svævede den ene bag den anden; det saaee ud som et langt hvidt Baand; da steg Elisa op paa Skrænten og skjulte sig bag en Busk; Svanerne satte sig nær ved hende og sloge med deres store, hvide Vinger.

I det Solen var under Vandet, faldt pludseligt Svanehammen og der stode elleve deilige Prindser, Elisas Brødre. Hun udstødte et høit Skrig; thi uagtet de havde forandret sig meget, vidste hun, at det var dem, følte, at det maatte være dem; og hun sprang i deres Arme, kaldte dem ved Navn og

de bleve saa lyksalige, da de saa og kjendte deres lille Søster, der nu var saa stor og deilig. De loe og de græd, og snart havde de forstaaet hinanden, hvor ond deres Stedmoder havde været imod dem Alle.

»Vi Brødre,« sagde den ældste, »flyve, som vilde Svaner, saalænge Solen staar paa Himlen; naar den er nede, faae vi vor menneskelige Skikkelse; derfor maa vi altid ved Sol-Nedgang passe paa at have Hvile for Foden; for flyve vi da oppe mod Skyerne, maae vi, som Mennesker, styrte ned i Dybet. Her boe vi ikke; der ligger et ligesaa skjønt Land, som dette, hiin Side Søen; men Veien der hen er lang, det store Hav maae vi over, og der findes ingen Ø paa vor Vei, hvor vi kunne overnatte, kun en eensom lille Klippe rager op midt derude; den er ei større, end at vi Side om Side kunne hvile paa den; gaaer Søen stærk saa sprøjter Vandet høit over os; men dog takke vi vor Gud for den. Der overnatte vi i vor Skikkelse som Menneske, uden den kunde vi aldrig gjæste vort kjære Fædreland, thi to af Aarets længste Dage bruge vi til vor Flugt. Kun eengang om Aaret er det forundt os at besøge vort Fædrenejhem, elleve Dage tør vi blive her, flyve henover denne store Skov, hvorfra vi kunne øine Slottet, hvor vi bleve fødte og hvor vor Fader boer, see det høie Taarn af Kirken, hvor Moder er begravet. - Her synes vi Træer og Buske ere i Slægt med os, her løbe de vilde Heste hen over Sletterne, som vi saa det i vor Barndom; her synger Kulbrænderen de gamle Sange, vi dandsede efter som Børn, her er vort Fædreland, her drages vi hen og her have vi fundet Dig Du kjære, lille Søster! to Dage endnu tør vi blive her, saa maae vi bort over Havet til et deiligt Land, men som ikke er vort Fædreland! hvorledes faae vi Dig med? Vi have hverken Skib eller Baad!«

»Hvorledes skal jeg kunne frelse Eder!« sagde Søsteren.

Og de talte sammen næsten den hele Nat, der blev kun blundet nogle Timer.

Elisa vaagnede ved Lyden af Svanevingerne, der susede over hende. Brødrene vare igjen forvandlede og de fløi i store Kredse og tilsidst langt bort, men een af dem, den yngste, blev tilbage; og Svanen lagde sit Hoved i hendes Skjød og hun klappede dens hvide Vinger; hele Dagen vare de sammen. Mod Aften kom de Andre tilbage, og da Solen var nede, stode de i deres naturlige Skikkelse.

»Imorgen flyve vi herfra, tør ikke komme tilbage før om et heelt Aar, men dig kunne vi ikke saaledes forlade! har Du Mod at følge med? Min Arm er stærk nok til at bære Dig gennem Skoven, skulle vi da ikke Alle have stærke Vinger nok til at flyve med dig over Havet.«

»Ja, tag mig med!« sagde Elisa.

Den hele Nat tilbragte de med at flette et Net af den smidige Pilebark og de seige Siv, og det blev stort og stærkt; paa dette lagde Elisa sig, og da Solen saa kom frem, og Brødrene forvandledes til de vilde Svaner, grebe de i Nettet med deres Næb, og fløi høit mod Skyerne med den kjære Søster, der sov endnu. Solstraalerne faldt lige paa hendes Ansigt, derfor fløi een af Svanerne over hendes Hoved, at dens brede Vinger kunde give Skygge. -

De vare langt fra Land, da Elisa vaagnede; hun troede endnu at drømme, saa underligt forekom det hende, at bæres over Havet, høit igjennem Luften. Ved hendes Side laa en Green med deilige modne Bær, og et Bundt velsmagende Rødder; dem havde den yngste af Brødrene samlet og lagt til hende, og hun tilsmilede ham taknemlig, thi hun kjendte, det var ham, som fløi lige over hendes Hoved, og skyggede med Vingerne.

De vare saa høit oppe, at det første Skib, de saa under dem, syntes en hvid Maage, der laa paa Vandet. En stor Sky stod bagved dem, det var et heelt Bjerg, og paa den saa Elisa Skyggen af sig selv, og af de elleve Svaner, saa kjæmpestore fløi de der; det var et Skilderi, prægtigere

end hun havde seet noget før; men altsom Solen steeg høiere og Skyen blev længere bagved dem, forsvandt det svævende Skygebillede.

Den hele Dag fløi de afsted, som en susende Piil gennem Luften, men dog var det langsommere end ellers, nu havde de Søsteren at bære. Der trak et ondt Veir op, Aftenen nærmede sig; angst saae Elisa Solen synke, og endnu var ei den eensomme Klippe i Havet at øine; det forekom hende, at Svanerne gjorde stærkere Slag med Vingerne. Ak! hun var Skyld i, at de ei kom hurtigt nok afsted; naar Solen var nede, vilde de blive til Mennesker, styrtede i Havet, og drukne. Da bad hun i sit Hjertes Inderste en Bøn til vor Herre, men endnu øinede hun ingen Klippe; den sorte Sky kom nærmere; de stærke Vindpust forkyndte en Storm; Skyerne stode i een eneste stor truende Bølge, der fast som Bly skjød fremad; Lyn blinkede paa Lyn.

Nu var Solen lige ved Randen af Havet. Elisas Hjerte bævede; da skjøde Svanerne nedad, saa hastigt at hun troede at falde; men nu svævede de igen. Solen var halvt nede i Vandet; da først øinede hun den lille Klippe under sig, den saae ud, ikke større end om det var en Sælhund, der stak Hovedet op af Vandet. Solen sank saa hurtigt; nu var den kun, som en Stjerne; da rørte hendes Fod ved den faste Grund, Solen slukkedes liig den sidste Gnist i det brændende Papir; Arm i Arm saae hun Brødrene staa omkring sig; men mere Plads, end netop til dem og hende, var der heller ikke. Søen slog mod Klippen, og gik som en Skylregn hen over dem; Himlen skinnede i een altid flammende Ild og Slag paa Slag rullede Tordenen; men Søster og Brødre holdt hinanden i Hænderne og sang en Psalme, hvoraf de fik Trøst og Mod.

I Dagningen var Luften reen og stille; saasnart Solen steeg, fløi Svanerne med Elisa bort fra Øen. Havet gik endnu stærkt, det saae ud, da de vare høit i Veiret, som om den hvide Skum paa den sortegrønne Sø var Millioner af Svaner, der fløde paa Vandet.

Da Solen kom høiere, saae Elisa foran sig, halv svømmende i Luften, et Bjergland, med skinnende lismasser paa Fjeldene og midt derpaa strakte sig et vist milelangt Slot, med den ene dristige Søilegang ovenpaa den anden; nedenfor gyngede Palmeskove og Pragtblomster, store som Møllehjul. Hun spurgte, om det var Landet, hun skulde til, men Svanerne rystede med Hovedet, thi det, hun saae, var Fata Morganas deilige, altid omvexlende Skyslot; derind turde de intet Menneske bringe. Elisa stirrede derpaa, da styrtede Bjerge, Skove og Slot sammen, og der stode tyve stolte Kirker, alle hinanden lige, med høie Taarne, og spidse Vinduer. Hun syntes at høre Orgelet klinge, men det var Havet, hun hørte. Nu vare hun Kirkerne ganske nær, da bleve disse til en heel Flaade, der seilede hen under hende; hun saae ned, og det var kun Havtaage, der jog hen over Vandet. Ja en evig Afvexling havde hun for Øie, og nu saae hun det virkelige Land, hun skulde til; der reiste sig de deilige blaa Bjerge, med Cederskove, Byer og Slotte. Længe før Solen gik ned, sad hun paa Fjeldet foran en stor Hule, der var begroet med fine, grønne Slyngplanter; det saae ud, som det var broderede Tæpper.

»Nu skal vi see, hvad Du drømmer her inat!« sagde den yngste Broder og viste hende hendes Sovekammer.

»Gid jeg maatte drømme, hvorledes jeg skulde frelse Eder!« sagde hun; og denne Tanke beskjæftigede hende saa levende; hun bad saa inderlig til Gud om hans Hjælp, ja selv isøvne vedblev hun sin Bøn; da forekom det hende, at hun fløi høit op i Luften, til Fata Morganas Skyslot, og Feen kom hende imøde, saa smuk og glimrende, og dog lignede hun ganske den gamle Kone, der gav hende Bær i Skoven, og fortalte hende om Svanerne med Guld kroner paa.

»Dine Brødre kan frelses!« sagde hun, »men har Du Mod og Udholdenhed. Vel er Havet blødere end dine fine Hænder, og omformer dog de haarde Stene, men det føler ikke den Smerte, dine Fingre vilde føle; det har intet Hjerte, lider ikke den Angest og Qval, Du maa udholde. Seer Du denne Brændenælde, jeg holder i min Haand! af denne Slags voxer mange rundt om Hulen, hvor Du sover; kun de der, og de, som skyde frem paa Kirkegaardens Grave, ere brugelige, mærk Dig

det; dem maa Du plukke, skjøndt de vil brænde din Hud i Vabler; bryd Nælderne med dine Fødder, da faaer Du Hør; med den skal Du snøe og binde elleve Pantserskjorter, med lange Ærmer, kast disse over de elleve vilde Svaner, saa er Trolddommen løst. Men husk vel paa, at fra det Øieblik, Du begynder dette Arbeide, og lige til det er fuldendt, om der endog gaaer Aar imellem, maa Du ikke tale; det første Ord, Du siger, gaaer som en dræbende Dolk i dine Brødres Hjerter; ved Din Tunge hænger deres Liv. Mærk Dig Alt dette!«

Og hun rørte i det samme ved hendes Haand med Nælden; den var som en brændende Ild, Elisa vaagnede derved. Det var lys Dag og tæt ved, hvor hun havde sovet, laae en Nælde, som den, hun havde seet i Drømme. Da faldt hun paa sine Knæ, takkede vor Herre, og gik ud af Hulen, for at begynde paa sit Arbeide.

Med de fine Hænder greb hun ned i de hæsle Nælder, de vare som Ild; store Vabler brændte de paa hendes Hænder og Arme, men gjerne vilde hun lide det, kunde hun frelse de kjære Brødre. Hun brød hver Nælde med sine nøgne Fødder, og snoede den grønne Hør.

Da Solen var nede, kom Brødrene, og de bleve forskrækkede ved at finde hende saa taus; de troede at det var en ny Trolddom af den onde Stedmoder; men da de saa hendes Hænder, begreb de, hvad hun gjorde for deres Skyld, og den yngste Broder græd, og hvor hans Taarer faldt, der følte hun ingen Smerter, der forsvandt de brændende Vabler.

Natten tilbragte hun med sit Arbeide, thi hun havde ingen Ro, før hun havde frelst de kjære Brødre; hele den følgende Dag, medens Svanerne vare borte, sad hun i sin Eensomhed, men aldrig havde Tiden fløiet saa hurtig. Een Pantserskjorte var alt færdig, nu begyndte hun paa den næste.

Da klang Jagthorn mellem Bjergene; hun blev ganske angest; Lyden kom nærmere; hun hørte Hunde gjøe; forskrækket søgte hun ind i Hulen, bandt Nælderne, hun havde samlet og heglet, i et Bundt, og satte sig derpaa.

I det samme kom en stor Hund springende frem fra Krattet, og strax efter een, og endnu een; de gjøede høit, løb tilbage, og kom frem igjen. Det varede ikke mange Minuter, saa stode alle Jægerne udenfor Hulen, og den smukkeste iblandt dem var Landets Konge, han traadte hen til Elisa, aldrig havde han seet en skønnere Pige.

»Hvor er Du kommet her, Du deilige Barn!« sagde han. Elisa rystede med Hovedet, hun turde jo ikke tale, det gjaldt hendes Brødres Frelse og Liv; og hun skjulte sine Hænder under Forklædet, at Kongen ikke skulde see, hvad hun maatte lide.

»Følg med mig!« sagde han, »her maa Du ikke blive! er Du god, som Du er smuk, da vil jeg klæde Dig i Silke og Fløiel, sætte Guldkronen paa dit Hoved, og Du skal boe og bygge i mit rigeste Slot!« - og saa løftede han hende op paa sin Hest; hun græd, vred sine Hænder, men Kongen sagde: »Jeg vil kun din Lykke! eengang skal Du takke mig derfor!« og saa foer han afsted mellem Bjergene, og holdt hende foran paa Hesten, og Jægerne jøge bagefter.

Da Solen gik ned, laae den prægtige Kongestad, med Kirker og Kupler foran, og Kongen førte hende ind i Slottet, hvor store Vandspring pladskede i de høie Marmorsale, hvor Vægge og Loft prangede med Malerier, men hun havde ikke Øine derfor, hun græd og sørgede; godvillig lod hun Qvinderne iføre hende de kongelige Klæder, flette Perler i hendes Haar, og trække fine Handsker over de forbrændte Fingre.

Da hun stod der i al sin Pragt, var hun saa blændende smuk, at Hoffet bøiede sig endnu dybere for hende, og Kongen kaarede hende til sin Brud; skjøndt Erke-Biskoppen rystede med Hovedet, og hvidskede, at den smukke Skovpige vist var en Hex, hun blændede deres Øine, og bedaarede Kongens Hjerter.

Men Kongen hørte ikke derpaa, lod Musikken klinge, de kosteligste Retter frembære, de yndigste Piger dandse om hende, og hun blev ført gennem duftende Haver ind i prægtige Sale; men ikke et Smil gik over hendes Læber, eller frem paa hendes Øine, Sorgen stod der, som evig Arv og Eie. Nu aabnede Kongen et lille Kammer, tætved hvor hun skulde sove; her var pyntet med kostelige grønne Tæpper, og lignede ganske Hulen, hvori hun havde været; paa Gulvet laae det Bundt Hør, hun havde spundet af Nælderne, og under Loftet hang Pantserskjorten, der var strikket færdig; Alt dette havde en af Jægerne taget til sig, som noget Curiøst.

»Her kan Du drømme Dig tilbage i dit fordums Hjem!« sagde Kongen. »Her er det Arbeide, som der beskæftigede Dig; nu, midt i al din Pragt, vil det more Dig at tænke tilbage paa hiin Tid.«

Da Elisa saa dette, der laae hendes Hjerter saa nært, spillede et Smil om hendes Mund, og Blodet vendte tilbage i Kinderne; hun tænkte paa sine Brødres Frelse, kyssede Kongens Haand, og han trykkede hende til sit Hjerter, og lod alle Kirkeklokker forkynde Bryllups Fest. Den deilige stumme Pige fra Skoven var Landets Dronning.

Da hvidskede Erke-Biskoppen onde Ord i Kongens Øre, men de sank ikke ned til hans Hjerter, Brylluppet skulde staae, Erke-Biskoppen selv maatte sætte hende Kronen paa Hovedet, og han trykkede med ond Uvillie den snævre Ring fast ned over Panden, saa det gjorde ondt; dog der laae en tungere Ring om hendes Hjerter, Sorgen over hendes Brødre; hun følte ikke den legemlige Pine. Hendes Mund var stum, et eneste Ord vilde jo skille hendes Brødre ved Livet, men i hendes Øine laae der en dyb Kjærlighed til den gode, smukke Konge, der gjorde Alt for at glæde hende. Med hele sit Hjerter blev hun ham Dag for Dag mere god; o, at hun turde blot betro sig til ham, sige ham sin Lidelse! men stum maatte hun være, stum maatte hun fuldføre sit Værk. Derfor listede hun sig om Natten fra hans Side, gik ind i det lille Lønkammer, der var smykket, som Hulen, og hun strikkede den ene Pantserskjorte færdig efter den anden; men da hun begyndte paa den syvende, havde hun ikke mere Hør.

Paa Kirkegaarden vidste hun de Nælder groede, som hun skulde bruge, men selv maatte hun plukke dem, hvorledes skulde hun komme derud.

»O, hvad er Smerten i mine Fingre, mod den Qval mit Hjerter lider!« tænkte hun, »jeg maa vove det! Vor Herre vil ikke slaae Haanden af mig!« med en Hjerter-Angest, som var det en ond Gjerning hun havde for, listede hun sig, i den maaneklare Nat, ned i Haven, gik gennem de lange Alleer, ud paa de eensomme Gader, hen til Kirkegaarden. Der saa hun paa en af de bredeste Ligstene sad en Kreds Lamier, hæsle Hexe, de toge deres Pjalter af, som om de vilde bade sig, og saa gravede de med de lange magre Fingre ned i de friske Grave, toge Ligene frem og aade deres Kjød. Elisa maatte dem tæt forbi, og de fæstede deres onde Øine paa hende, men hun læste sin Bøn, samlede de brændende Nælder, og bar dem hjem til Slottet.

Kun eet eneste Menneske havde seet hende, Erke-Biskoppen, han var oppe, naar de andre sov; nu havde han dog faaet ret i hvad han meente: at det ikke var, som det skulde, med Dronningen; hun var en Hex, derfor havde hun bedaaret Kongen og det hele Folk.

I Skriftestolen sagde han til Kongen, hvad han havde seet, og hvad han frygtede, og da de haarde Ord kom fra hans Tunge, rystede de udskaarne Helgenbilleder med Hovedet, som om de vilde sige: det er ikke saa, Elisa er uskyldig! men Erke-Biskoppen lagde det anderledes ud, meente, at de vidnede imod hende, at de rystede med Hovedet over hendes Synd. Da rullede to tunge Taarer ned over Kongens Kinder, han gik hjem med Tvivl i sit Hjerter; og han lod som om han sov om Natten, men der kom ingen rolig Søvn i hans Øine, han mærkede, hvorledes Elisa stod op, og hver Nat gjentog hun dette og hver Gang fulgte han sagte efter, og saa at hun forsvandt i sit Lønkammer.

Dag for Dag blev hans Mine mere mørk, Elisa saa det, men begreb ikke hvorfor, men det ængstede hende, og hvad leed hun ikke i sit Hjerte for Brødrene! paa det kongelige Fløiel og Purpur randt hendes salte Taarer, de laae der som glimrende Diamanter, og Alle som saa den rige Pragt, ønskede at være Dronningen. Snart var hun imidlertid tilende med sit Arbejde, kun een Pantserskjorte manglede endnu; men Hør havde hun heller ikke meer; og ikke en eneste Nælde. Eengang, kun denne sidste, maatte hun derfor paa Kirkegaarden og plukke nogle Haandfulde. Hun tænkte med Angest paa den eensomme Vandring, og de skrækkelige Lamier; men hendes Villie var fast, som hendes Tillid til vor Herre.

Elisa gik, men Kongen og Erke-Biskoppen fulgte efter, de saa hende forsvinde ved Gitterporten ind i Kirkegaarden og da de nærmede sig den, sad paa Gravstenen Lamierne, som Elisa havde seet dem, og Kongen vendte sig bort; thi mellem disse tænkte han sig hende, hvis Hoved endnu i denne Aften havde hvilet ved hans Bryst.

»Folket maa dømme hende!« sagde han, og Folket dømte, hun skal brændes i de røde Luer.

Fra de prægtige Kongesale blev hun ført hen i et mørkt, fugtigt Hul, hvor Vinden peeb ind af det gittede Vindue; istedetfor Fløiel og Silke gav de hende det Bundt Nelder hun havde samlet, det kunde hun lægge sit Hoved paa; de haarde brændende Pantserskjorter, hun havde strikket, skulde være Dyne og Teppe, men intet kjærere kunde de skjænke hende, hun tog igjen fat paa sit Arbejde og bad til sin Gud. Udenfor sang Gadedrengene Spotteviser om hende; ingen Sjæl trøstede hende med et kærligt Ord.

Da susede mod Aften, tæt ved Gitteret, en Svanevinge, det var den yngste af Brødrene, han havde fundet Søsteren; og hun hulkede høit af Glæde, skjøndt hun vidste, at Natten, som kom, muligt var den sidste hun havde at leve i; men nu var jo Arbejdet ogsaa næsten fuldført og hendes Brødre vare her.

Erke-Biskoppen kom for at være den sidste Time hos hende, det havde han lovet Kongen, men hun rystede paa Hovedet, bad med Blik og Miner at han vilde gaa; i denne Nat maatte hun jo ende sit Arbejde, ellers var Alt til Unytte; Alt, Smerte, Taarer og de søvnløse Nætter; Erke-Biskoppen gik bort med onde Ord imod hende, men den stakkels Elisa vidste, hun var uskyldig, og vedblev sit Arbejde.

De smaa Muus løb paa Gulvet, de slæbte Nælderne hen for hendes Fødder, for dog at hjælpe lidt, og Droslen satte sig ved Vinduet Gitter, og sang den hele Nat, saa lystigt den kunde, at hun ikke skulde tabe Modet.

Det var endnu ikke mere end Dagning, først om en Time vilde Solen komme op, da stode de elleve Brødre ved Slottets Port, forlangte at føres for Kongen, men det kunde ikke skee, blev der svaret, det var jo Nat endnu, Kongen sov og turde ikke vækkes. De bade, de truede, Vagten kom, ja selv Kongen traadte ud, og spurgte hvad det betød; da kom Solen i det samme op, og der var ingen Brødre at see, men hen over Slottet fløi elleve vilde Svaner.

Ud af Byens Port strømmede det hele Folk, de vilde see Hexen blive brændt. En ussel Hest trak Karren, hvori hun sad; man havde givet hende en Kittel paa, af grovt Sækketøj; hendes deilige lange Haar hang løst om det smukke Hoved; hendes Kinder vare dødblege, hendes Læber bevægede sig sagte, mens Fingrene snoede den grønne Hør; selv paa Veien til sin Død slap hun ikke det begyndte Arbejde, de ti Pantserskjorter laae ved hendes Fødder, den ellefte strikkede hun paa. Pøbelen forhaanede hende.

»See til Hexen, hvor hun mumler! ikke en Psalmebog har hun i Haanden, nei sit lede Kogleri sidder hun med, riv det fra hende i tusinde Stykker!«

Og de trængte Alle ind paa hende og vilde sønderrive det; da kom elleve hvide Svaner flyvende, de satte sig rundt om hende paa Karren og sloge med deres store Vinger. Da veeg Hoben forfærdet til Side.

»Det er et Tegn fra Himlen! hun er vist uskyldig!« hvidskede mange, men de vovede ikke høit at sige det.

Nu greb Bøddelen hende ved Haanden, da kastede hun ihast de elleve Skjorter over Svanerne og der stod elleve deilige Prindser, men den yngste havde en Svanevinge istedetfor sin ene Arm, thi der manglede et Ærme i hans Pantser-Skjorte, det havde hun ikke faaet færdig.

»Nu tør jeg tale!« sagde hun, »jeg er uskyldig!«

Og Folket som saa, hvad der var skeet, bøiede sig for hende som for en Helgeninde; men hun sank livløs i Brødrenes Arme, saaledes havde Spænding, Angest og Smerte virket paa hende.

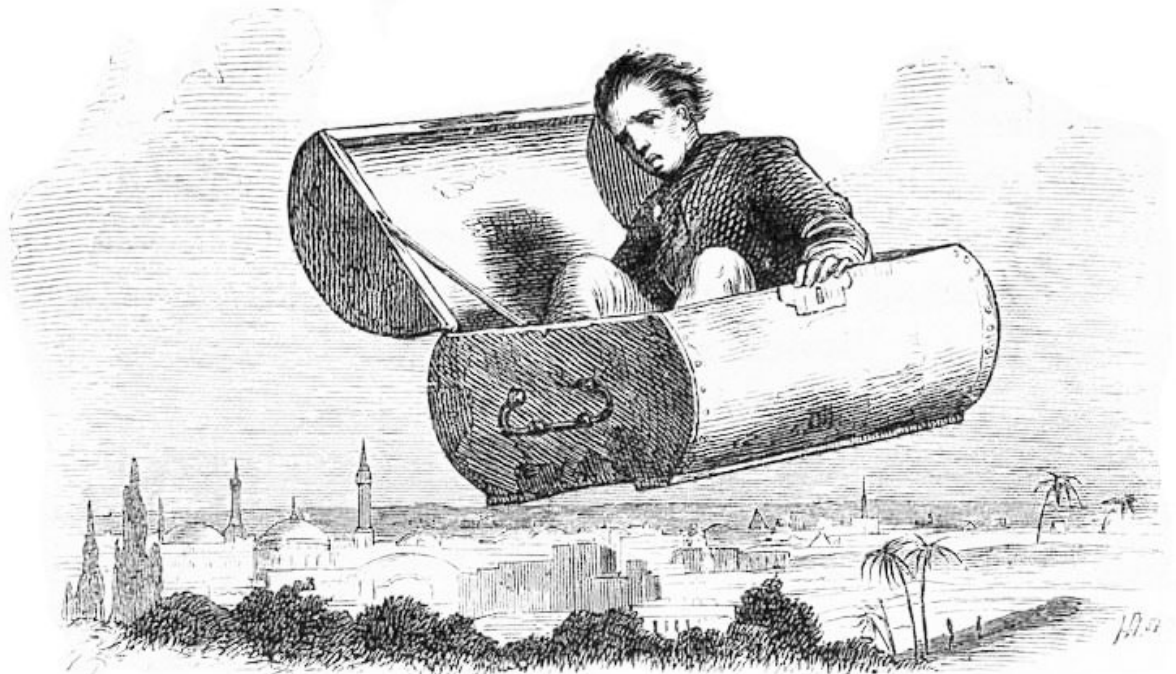
»Ja, uskyldig er hun!« sagde den ældste Broder, og nu fortalte han Alt hvad der var skeet, og medens han talte, udbredte sig en Duft, som af Millioner Roser, thi hvert Brændestykke i Baalet havde slaaet Rødder og skudt Grene; der stod en duftende Hæk, saa høi og stor med røde Roser; øverst sad een Blomst, hvid og skinnende, den lyste, som en Stjerne, den brød Kongen, satte den paa Elisas Bryst, da vaagnede hun med Fred og Lyksalighed i sit Hjerte.

Og alle Kirkeklokker ringede af sig selv og Fuglene kom i store Flokke; det blev et Bryllupstog tilbage til Slottet, som endnu ingen Konge havde seet det.

Den flyvende Kuffert

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1839

Der var engang en Kjøbmand, han var saa riig, at han kunde brolægge den hele Gade og næsten et lille Stræde til med Sølvpenge; men det gjorde han ikke, han vidste anderledes at bruge sine Penge, og gav han en Skilling ud, fik han en Daler igjen; saadan en Kjøbmand var han - og saa døde han.

Sønner fik nu alle disse Penge, og han levede lystigt, gik paa Maskerade hver Nat, gjorde Papirsdraager af Rigsdaler-Sedler og slog Smut hen over Søen med Guldpenge, istedetfor med en Steen, saa kunde Pengene sagtens gaae, og det gjorde de; tilsidst eiede han ikke mere end fire Skilling, og havde ingen andre Klæder end et Par Tøfler og en gammel Sloprok. Nu brød hans Venner sig ikke længer om ham, da de jo ikke kunde gaae paa Gaden sammen, men een af dem, som var god, sendte ham en gammel Kuffert og sagde: »pak ind!« ja, det var nu meget godt, men han havde ikke noget at pakke ind, saa satte han sig selv i Kufferten.

Det var en løierlig Kuffert. Saa snart man trykkede paa Laasen, kunde Kufferten flyve; det gjorde den, vips fløi den med ham op igjennem Skorstenen, høit op over Skyerne, længer og længer bort; det knagede i Bunden, og han var saa forskrækket, for at den skulde gaae i Stykker, for saa havde han gjort en ganske artig Volte! Gud bevar' os! og saa kom han til Tyrkernes Land. Kufferten skjulte han i Skoven, under de visne Blade og gik saa ind til Byen; det kunde han godt gjøre, for hos Tyrkerne gik jo alle ligesom han i Sloprok og Tøfler. Saa mødte han en Amme med et lille Barn. »Hør du Tyrke-Amme!« sagde han, »hvad er det for et stort Slot her tæt ved Byen, Vinduerne sidde saa høit!«

»Der boer Kongens Datter!« sagde hun, »der er spaaet hende, at hun skal blive saa ulykkelig over en Kjæreste, og derfor maa der ingen komme til hende, uden Kongen og Dronningen er med!«

»Tak!« sagde Kjøbmandssønnen, og saa gik han ud i Skoven, satte sig i sin Kuffert, fløi op paa Taget og krøb ind af Vinduet til Prindsessen.

Hun laae i Sophaen og sov; hun var saa deilig, at Kjøbmandssønnen maatte kysse hende; hun vaagnede og blev ganske forskrækket, men han sagde, han var Tyrkeguden, som var kommen ned igjennem Luften til hende, og det syntes hun godt om.

Saa sad de ved Siden af hinanden, og han fortalte Historier om hendes Øine: de vare de deiligste, mørke Søer, og Tankerne svømmede der som Havfruer; og han fortalte om hendes Pande: den var et Sneebjerg med de prægtigste Sale og Billeder, og han fortalte om Storken, som bringer de søde smaa Børn.

Jo, det var nogle deilige Historier! saa friede han til Prindsessen, og hun sagde strax ja!

»Men De maa komme her paa Løverdag,« sagde hun, »da er Kongen og Dronningen hos mig til Theevand! de ville være meget stolte af, at jeg faaer Tyrkeguden, men see til, De kan et rigtigt deiligt Æventyr, for det holder mine Forældre særdeles meget af; min Moder vil have det moralsk og fornemt og min Fader lystigt, saa man kan lee!«

»Ja, jeg bringer ingen anden Brudegave end et Eventyr!« sagde han, og saa skiltes de, men Prindsessen gav ham en Sabel, der var besat med Guldpenge, og den kunde han især bruge.

Nu fløi han bort, købte sig en ny Slopok og sad saa ude i Skoven og digtede paa et Eventyr, det skulde være færdigt til om Løverdagen, og det er ikke saa let endda.

Saa var han færdig, og saa var det Løverdag.

Kongen, Dronningen og hele Hoffet ventede med Theevand hos Prindsessen. Han blev saa nydeligt modtaget!

»Vil De saa fortælle et Eventyr!« sagde Dronningen, »eet, som er dybsindigt og belærende!«

»Men som man dog kan lee af!« sagde Kongen.

»Ja nok!« sagde han og fortalte: det maa man nu høre godt efter. »Der var engang et Bundt Svovlstikker, de vare saa overordentligt stolte paa det, fordi de vare af høi Herkomst; deres Stamtræ, det vil sige, det store Fyrretræ, de hver var en lille Pind af, havde været et stort gammelt Træ i Skoven. Svovlstikkerne laae nu paa Hylden mellem et Fyrtøi og en gammel Jerngryde, og for dem fortalte de om deres Ungdom. 'Ja, da vi vare paa den grønne Green!' sagde de, 'da vare vi rigtignok paa en grøn Green! hver Morgen og Aften Diamant-Thee, det var Duggen, hele Dagen havde vi Solskin, naar Solen skinnede, og alle de smaa Fugle maatte fortælle os Historier. Vi kunde godt mærke, at vi ogsaa vare rige, for Løvtræerne de vare kun klædt paa om Sommeren, men vor Familie havde Raad til grønne Klæder baade Sommer og Vinter. Men saa kom Brændehuggerne, det var den store Revolution, og vor Familie blev splittet ad; Stamherren fik Plads som Stormast paa et prægtigt Skib, der kunde seile Verden rundt, dersom det vilde, de andre Grene kom andre Steder, og vi have nu det Hverv at tænde Lyset for den nedrige Mængde; derfor ere vi fornemme Folk komne her i Kjøkkenet.'«

»Ja jeg har det nu paa en anden Maade!« sagde Jerngryden, som Svovlstikkerne laae ved Siden af. »Lige fra jeg kom ud i Verden er jeg skuret og kogt mange Gange! jeg sørger for det Solide og er egentlig talt den Første her i Huset. Min eneste Glæde er, saadan efter Bordet, at ligge reen og pæn paa Hylden og føre en fornuftig Passiar med Kammeraterne; men naar jeg undtager Vandspanden, som engang imellem kommer ned i Gaarden, saa leve vi altid inden Døre. Vort eneste Nyhedsbud er Torvekurven, men den snakker saa uroligt om Regjeringen og Folket; ja, forleden var der en gammel Potte, som af Forskrækkelse derover faldt ned og slog sig i Stykker!

den er frisksindet, skal jeg sige dem!« - »Nu snakker du for meget!« sagde Fyrtøiet, og Staalet slog til Flintestenen, saa den gnistrede. »Skulde vi nu ikke have en munter Aften?«

»Ja lad os tale om, hvem der er meest fornemme!« sagde Svovlstikkerne.

»Nei, jeg holder ikke af at tale om mig selv,« sagde Leerpotten, »lad os faae en Aftenunderholdning! jeg vil begynde, jeg skal fortælle saadant noget, Enhver har oplevet; det kan man saa rart sætte sig ind i, og det er saa fornøieligt: 'Ved Østersøen ved de danske Bøge!«

»Det er en deilig Begyndelse!« sagde alle Talerknerne, »det bliver bestemt en Historie, jeg kan lide!«

»Ja, der tilbragte jeg min Ungdom hos en stille Familie; Møblerne bleve bonede, Gulvet vasket, der kom rene Gardiner hver fjortende Dag!«

»Hvor De dog fortæller interessant!« sagde Støvekosten.

»Man kan straks høre, at det er et Fruentimmer, som fortæller; der gaaer saadant noget Reenligt derigjennem!«

»Ja det føler man!« sagde Vandspanden, og saa gjorde den af Glæde et lille Hop, saa det sagde Kladsk paa Gulvet.

Og Potten blev ved at fortælle, og Enden var ligesaa god som Begyndelsen.

Alle Talerknerne de raslede af Glæde, og Støvekosten tog grøn Petersille af Sandhullet og bekrandsede Potten, for den vidste, det vilde ærgre de Andre, og: »bekrandser jeg hende idag,« tænkte han, »saa bekrandser hun mig imorgen.«

»Nu vil jeg dandse!« sagde Ildklemmen, og dandsede; ja, Gud bevar' os, hvor den kunde sætte det ene Been i Veiret. Det gamle Stolebetræk hende i Krogen revnede ved at see paa det! »Maa jeg saa blive bekrandset!« sagde Ildklemmen, og det blev hun.

»Det er dog kun Pøbel!« tænkte Svovlstikkerne.

Nu skulde Theemaskinen synge, men den var forkjølet, sagde den, den kunde ikke uden den var i Kog; men det var af bar Fornemhed, den vilde ikke synge, uden naar den stod paa Bordet inde hos Herskabet.

Henne i Vinduet sad en gammel Pennefjer, som Pigen pleiede at skrive med; der var ikke noget mærkværdigt ved den, uden at den var dyppet alt for dybt i Blækhuset, men deraf var nu den stor paa det. »Vil Theemaskinen ikke synge,« sagde den, »saa kan den lade være! udenfor hænger i et Buur en Nattergal, den kan synge, den har rigtignok ikke lært noget, men det vil vi ikke tale ondt om i Aften!«

»Jeg finder det høist upassende,« sagde Theekjedelen, der var Køkkensanger og Halvsøster til Theemaskinen, »at saadan en fremmed Fugl skal høres! Er det patriotisk? Jeg vil lade Torvekurven dømme!«

»Jeg ærgrer mig kun,« sagde Torvekurven, »Jeg ærgrer mig saa inderlig, som Nogen kan tænke sig! er det en passende Maade at tilbringe Aftenen paa, vilde det ikke være rigtigere at sætte Huset paa den rette Ende? Enhver skulde da komme paa sin Plads, og jeg vilde styre hele Codillen. Det vil blive noget andet!«

»Ja lad os gjøre Spektakel!« sagde de Allesammen. I det samme gik Døren op. Det var Tjenestepigen, og saa stode de stille, Ingen sagde et Muk; men der var ikke en Potte, uden den

jo nok vidste, hvad den kunde gjøre, og hvor fornem den var; »ja, naar jeg havde villet,« tænkte de, »saa skulde det rigtignok blevet en munter Aften!«

Tjenestepigen tog Svovlstikkerne, gjorde Ild med dem - Gud bevar' os, hvor de spruttede og brændte i Lue.

»Nu kan da Enhver,« tænkte de, »see at vi ere de Første! hvilken Glands vi have! hvilket Lys!« - og saa vare de brændt ud.

»Det var et deiligt Eventyr!« sagde Dronningen, »jeg følte mig saa ganske i Køkkenet hos Svovlstikkerne, ja, nu skal du have vor Datter.«

»Ja vist!« sagde Kongen, »du skal have vor Datter paa Mandag!« for nu sagde de du til ham, da han skulde være af Familien.

Brylluppet var nu bestemt, og Aftenen forud blev hele Byen illumineret; Boller og Kringler fløi i Grams; Gadedrengene stode paa Tærne, raabte Hurra og peb i Fingrene; det var særdeles pragtfuldt.

»Ja, jeg faaer vel ogsaa see til at gjøre Noget!« tænkte Kjøbmandssønnen, og saa købte han Rakter, Knaldperler og alt det Fyrværkeri, der tænkes kunde, lagde det i sin Kuffert, og fløi saa med det op i Luften.

Rutsch, hvor det gik! og hvor det futede.

Alle Tyrkerne hoppede i Veiret ved det, saa deres Tøfler fløi dem om Ørene; saadant et Luftsyn havde de aldrig seet før. Nu kunde de da forstaae, at det var Tyrkeguden selv, som skulde have Prindsessen.

Saasnart Kjøbmandssønnen igjen med sin Kuffert kom ned i Skoven, tænkte han: »jeg vil dog gaae ind i Byen, for at faae at høre, hvorledes det har taget sig ud!« og det var jo ganske rimeligt, han havde Lyst til det.

Nei, hvor dog Folk fortalte! hver evige Een, han spurgte derom, havde seet det paa sin Maade, men deiligt havde det været for dem Allesammen.

»Jeg saa Tyrkeguden selv,« sagde den Ene, »han havde Øine, som skinnende Stjerner og et Skjæg som skummende Vande!«

»Han fløi i en Ildkaabe,« sagde den Anden. »De deiligste Englebørn tittede frem fra Folderne!«

Jo, det var deilige Ting, han hørte, og Dagen efter skulde han have Bryllup.

Nu gik han tilbage til Skoven, for at sætte sig i sin Kuffert - men hvor var den? Kufferten var brændt op. En Gnist fra Fyrværkeriet var blevet tilbage, den havde tændt Ild, og Kufferten var i Aske. Han kunde ikke mere flyve, ikke mere komme til sin Brud.

Hun stod hele Dagen paa Taget og ventede, hun venter endnu, men han gaaer Verden rundt og fortæller Eventyr, men de ere ikke mere saa lystige, som det han fortalte om Svovlstikkerne.

Den grimme Ælling

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1844

Der var saa deiligt ude paa Landet; det var Sommer, Kornet stod guult, Havren grøn, Høet var reist i Stakke nede i de grønne Enge, og der gik Storken paa sine lange, røde Been og snakkede ægyptisk, for det Sprog havde han lært af sin Moder. Rundtom Ager og Eng var der store Skove, og midt i Skovene dybe Søer; jo, der var rigtignok deiligt derude paa Landet! Midt i Solskinnet laae der en gammel Herregaard med dybe Canaler rundt om, og fra Muren og ned til Vandet voxte store Skræppeblade, der vare saa høie, at smaa Børn kunde staae opreiste under de største; der var ligesaa vildsomt derinde, som i den tykkeste Skov, og her laae en And paa sin Rede; hun skulde ruge sine smaae Ællinger ud, men nu var hun næsten kjed af det, fordi det varede saa længe, og hun sjælden fik Visit; de andre Ænder holdt mere af at svømme om i Canalerne, end at løbe op og sidde under et Skræppeblad for at snaddre med hende.

Endelig knagede det ene Æg efter det andet: »pip! pip!« sagde det, alle Æggeblommerne vare blevne levende og stak Hovedet ud.

»Rap! rap!« sagde hun, og saa rappede de sig alt hvad de kunde, og saa til alle Sider under de grønne Blade, og Moderen lod dem see saa meget de vilde, for det Grønne er godt for Øinene.

»Hvor dog Verden er stor!« sagde alle Ungerne; thi de havde nu rigtignok ganske anderledes Plads, end da de laae inde i Ægget.

»Troer I, det er hele Verden!« sagde Moderen, »den strækker sig langt paa den anden Side Haven, lige ind i Præstens Mark! men der har jeg aldrig været! - I ere her dog vel Allesammen!« - og saa reiste hun sig op, »nei, jeg har ikke alle! det største Æg ligger der endnu; hvor længe skal det vare! nu er jeg snart kjed af det!« og saa lagde hun sig igjen.

»Naa hvordan gaaer det?« sagde en gammel And, som kom for at gjøre Visit.

»Det varer saa længe med det ene Æg!« sagde Anden, som laae; »der vil ikke gaae Hul paa det! men nu skal Du see de andre! de ere de deiligste Ællinger jeg har seet! de ligne Allesammen deres Fader, det Skarn han kommer ikke og besøger mig.«

»Lad mig see det Æg, der ikke vil revne!« sagde den gamle. »Du kan troe, at det er et Kalkun-Æg! saaledes er jeg ogsaa blevet narret engang, og jeg havde min Sorg og Nød med de Unger, for de ere bange for Vandet, skal jeg sige Dig! jeg kunde ikke faae dem ud! jeg rappede og snappede, men det hjalp ikke! - Lad mig see Ægget! jo, det er et Kalkun-Æg! lad Du det ligge og lær de andre Børn at svømme!«

»Jeg vil dog ligge paa det lidt endnu!« sagde Anden; »har jeg nu ligget saalænge, saa kan jeg ligge Dyrehavstiden med!«

»Vær saa god!« sagde den gamle And, og saa gik hun.

Endelig revnede det store Æg. »Pip! pip!« sagde Ungen og væltede ud; han var saa stor og styg. Anden saa paa ham: »Det er da en forfærdelig stor Ælling den!« sagde hun; »ingen af de andre see saadanne ud! det skulde dog vel aldrig være en Kalkun-Kylling! naa, det skal vi snart komme efter! i Vandet skal han, om jeg saa selv maa sparke ham ud!«

Næste Dag var det et velsignet, deiligt Veir; Solen skinnede paa alle de grønne Skræpper. Ællingemoderen med hele sin Familie kom frem nede ved Canalen: pladsk! sprang hun i Vandet: »rap! rap!« sagde hun og den ene Ælling plumpede ud efter den anden; Vandet slog dem over Hovedet, men de kom strax op igjen og fløde saa deiligt; Benene gik af sig selv, og alle vare de ude, selv den stygge, graae Unge svømmede med.

»Nei, det er ingen Kalkun!« sagde hun; »see hvor deiligt den bruger Benene, hvor rank den holder sig! det er min egen Unge! igunden er den dog ganske kjøn, naar man rigtig seer paa den! rap! rap! - kom nu med mig, saa skal jeg føre Jer ind i Verden, og præsentere Jer i Andegaarden, men hold Jer altid nær ved mig, at ingen træder paa Jer, og tag Jer iagt for Kattene!«

Og saa kom de ind i Andegaarden. Der var en skrækkelig Støi derinde, thi der var to Familier, som sloges om et Aalehoved, og saa fik dog Katten det.

»See, saaledes gaaer det til i Verden!« sagde Ællingemoderen, og slikkede sig om Snabelen, for hun vilde ogsaa have Aalehovedet. »Brug nu Benene!« sagde hun, »see, at I kunne rappe Jer, og nei med Halsen for den gamle And derhenne! hun er den fornemste af dem Alle her! hun er af spansk Blod, derfor er hun svær, og see I, hun har en rød Klud om Benet! det er noget overordentligt deiligt, og den største Udmærkelse nogen And kan faae, det betyder saameget, at man ikke vil af med hende, og at hun skal kjendes af Dyr og af Mennesker! - Rap Jer! - ikke ind til Beens! en velopdragen Ælling sætter Benene vidt fra hinanden, ligesom Fader og Moder! see saa! nei nu med Halsen og siig: rap!«

Og det gjorde de: men de andre Ænder rundt om saa paa dem og sagde ganske høit: »see saa! nu skal vi have det Slæng til! ligesom vi ikke vare nok alligevel! og fy, hvor den ene Ælling seer ud! ham ville vi ikke taale!« - og strax fløi der en And hen og bed den i Nakken.

»Lad ham være!« sagde Moderen, »han gjør jo Ingen noget!«

»Ja, men han er for stor og for aparte!« sagde Anden, som bed, »og saa skal han nøfles!«

»Det er kjønne Børn, Moder har!« sagde den gamle And med Kluden om Benet, »Allesammen kjønne, paa den ene nær, den er ikke lykkedes! jeg vilde ønske, hun kunde gjøre den om igjen!«

»Det gaaer ikke, Deres Naade!« sagde Ællingemoderen, »han er ikke kjøn, men han er et inderligt godt Gemyt, og svømmer saa deiligt, som nogen af de andre, ja, jeg tør sige lidt til! jeg tænker han voxer sig kjøn, eller han med Tiden bliver noget mindre! han har ligget for længe i Ægget, og derfor har han ikke faaet den rette Skikkelse!« og saa pillede hun ham i Nakken og glattede paa Personen. »Han er desuden en Andrik,« sagde hun, »og saa gjør det ikke saa meget! jeg troer han faaer gode Kræfter, han slaaer sig nok igjennem!«

»De andre Ællinger ere nydelige!« sagde den Gamle, »lad nu, som I var hjemme, og finder I et Aalehoved, saa kan I bringe mig det!« -

Og saa vare de, som hjemme.

Men den stakkels Ælling, som sidst var kommen ud af Ægget, og saa saa fæl ud, blev bidt, puffet og gjort Nar af, og det baade af Ænderne og Hønsene. »Han er for stor!« sagde de Allesammen, og den kalkunske Hane, der var født med Sporer og troede derfor, at han var en Keiser, pustede sig op som et Fartøi for fulde Seil, gik lige ind paa ham og saa pludrede den og blev ganske rød i Hovedet. Den stakkels Ælling vidste hverken, hvor den turde staae eller gaae, den var saa bedrøvet, fordi den saa styg ud og var til Spot for hele Andegaarden.

Saaledes gik det den første Dag, og siden blev det værre og værre. Den stakkels Ælling blev jaget af dem Allesammen, selv hans Sødskende var saa onde imod ham, og de sagde altid: »bare Katten vilde tage Dig, dit fæle Spektakel!« og Moderen sagde: »gid Du bare var langt borte!«

og Ænderne beed ham, og Hønsene huggede ham, og Pigen, som skulde give Dyrene Æde, sparkede til ham med Foden.

Da løb og fløi han henover Hegnet; de smaa Fugle i Buskene foer forskrækket i Veiret; »det er fordi jeg er saa styg,« tænkte Ællingen og lukkede Øinene, men løb alligevel afsted; saa kom den ud i den store Mose, hvor Vildænderne boede. Her laae den hele Natten, den var saa træt og sorrigfuld.

Om Morgenens fløi Vildænderne op, og de saae paa den nye Kamerat; »hvad er Du for een?« spurgte de, og Ællingen dreiede sig til alle Sider, og hilsede saa godt den kunde.

»Du er inderlig styg!« sagde Vildænderne, »men det kan da være os det samme, naar Du ikke gifter Dig ind i vor Familie!« - Den Stakkel! han tænkte rigtignok ikke paa at gifte sig, turde han bare have Lov at ligge i Sivene og drikke lidt Mosevand.

Der laae han i hele to Dage, saa kom der to Vildgjæs eller rettere Vildgasser, for de vare to Hanner; det var ikke mange Tider siden de vare komne ud af Ægget, og derfor vare de saa raske paa det.

»Hør Kammerat!« sagde de, »Du er saa styg at jeg kan godt lide Dig! vil Du drive med og være Trækfugl! tæt herved i en anden Mose er der nogle søde velsignede Vildgjæs, allesammen Frøkener, der kunne sige: rap! Du er istand til at gjøre din Lykke, saa styg er Du!« - -

»Pif! paf!« lød i det samme ovenover, og begge Vildgasserne faldt døde ned i Sivene, og Vandet blev blodrødt; pif! paf! lød det igjen, og hele Skarer af Vildgjæs fløi op af Sivene, og saa knaldede det igjen. Der var stor Jagt, Jægerne laae rundtom Mosen, ja nogle sad oppe i Trægrenene, der strakte sig langt ud over Sivene; den blaae Røg gik ligesom Skyer ind imellem de mørke Træer og hang langt hen over Vandet; i Mudderet kom Jagthundene, klask klask; Siv og Rør svaiede til alle Sider; det var en Forskrækkelse for den stakkels Ælling, den dreiede Hovedet om for at faae det under Vingen, og lige i det samme stod tæt ved den en frygtelig stor Hund, Tungen hang ham langt ud af Halsen, og Øinene skinnede grueligt fælt; han satte sit Gab lige ned imod Ællingen, viste de skarpe Tænder - - og pladsk! pladsk! gik han igjen uden at tage den.

»O Gud skee Lov!« sukkede Ællingen, »jeg er saa styg, at selv Hunden ikke gider bide mig!«

Og saa laae den ganske stille, mens Haglene susede i Sivene, og det knaldede Skud paa Skud.

Først langt ud paa Dagen blev der stille, men den stakkels Unge turde endnu ikke reise sig, den ventede flere Timer endnu, før den saae sig om, og saa skyndte den sig afsted fra Mosen, alt hvad den kunde; den løb over Mark og over Eng, det var en Blæst, saa at den havde haardt ved at komme afsted.

Mod Aften naaede den et fattigt lille Bondehuus; det var saa elendigt, at det ikke selv vidste til hvad Side det vilde falde, og saa blev det staaende. Blæsten susede saaledes om Ællingen, at han maatte sætte sig paa Halen for at holde imod; og det blev værre og værre; da mærkede han, at Døren var gaaet af det ene Hængsel, og hang saa skjævt, at han igjennem Sprækken kunde smutte ind i Stuen, og det gjorde han.

Her boede en gammel Kone med sin Kat og sin Høne, og Katten, som hun kaldte Sønneke, kunde skyde Ryg og spinde, han gnistrede saagar, men saa maatte man stryge ham mod Haarene; Hønen havde ganske smaae lave Been, og derfor kaldtes den »Kykkelilavbeen;« den lagde godt Æg, og Konen holdt af den, som af sit eget Barn.

Om Morgenens mærkede man strax den fremmede Ælling, og Katten begyndte at spinde og Hønen at klukke.

»Hvad for noget!« sagde Konen, og saae rundtomkring, men hun saae ikke godt, og saa troede hun, at Ællingen var en feed And, der havde forvildet sig. »Det var jo en rar Fangst!« sagde hun, »nu kan jeg faae Ande-Æg, er den bare ikke en Andrik! det maa vi prøve!«

Og saa blev Ællingen antaget paa Prøve i tre Uger, men der kom ingen Æg. Og Katten var Herre i Huset og Hønen var Madame, og alletider sagde de: »vi og Verden!« for de troede, at de vare Halvparten, og det den allerbedste Deel. Ællingen syntes, at man kunde ogsaa have en anden Mening, men det taalte Hønen ikke.

»Kan Du lægge Æg?« spurgte hun.

»Nei!«

»Ja, vil Du saa holde din Mund!«

Og Katten sagde: »Kan Du skyde Ryg, spinde og gnistre?«

»Nei!«

»Ja saa skal Du ikke have Mening, naar fornuftige Folk tale!«

Og Ællingen sad i Krogen og var i daarligt Humeur; da kom den til at tænke paa den friske Luft og Solskinnet; den fik saadan en forunderlig Lyst til at flyde paa Vandet, tilsidst kunde den ikke lade være, den maatte sige det til Hønen.

»Hvad gaaer der af Dig?« spurgte hun. »Du har ingen Ting at bestille, derfor komme de Nykker over dig! Læg Æg eller spind, saa gaae de over.«

»Men det er saa deiligt at flyde paa Vandet!« sagde Ællingen, »saa deiligt at faae det over Hovedet og dukke ned paa Bunden!«

»Ja det er en stor Fornøielse!« sagde Hønen, »Du er nok bleven gal! Spørg Katten ad, han er den klogeste, jeg kjender, om han holder af at flyde paa Vandet, eller dykke ned! jeg vil ikke tale om mig. - Spørg selv vort Herskab, den gamle Kone, klogere end hende er der Ingen i Verden! troer Du, hun har Lyst til at flyde og faae Vand over Hovedet!«

»I forstaae mig ikke!« sagde Ællingen.

»Ja, forstaae vi Dig ikke, hvem skulde saa forstaae Dig! Du vil dog vel aldrig være klogere end Katten og Konen, for ikke at nævne mig! Skab Dig ikke, Barn! og tak Du din Skaber for alt det Gode, man har gjort for dig! Er Du ikke kommet i en varm Stue og har en Omgang, Du kan lære noget af! men Du er et Vrøvl, og det er ikke morsomt at omgaaes Dig! mig kan Du troe! jeg mener Dig det godt, jeg siger Dig Ubehageligheder, og derpaa skal man kjende sine sande Venner! see nu bare til, at Du lægger Æg og lærer at spinde eller gnistre!«

»Jeg troer, jeg vil gaae ud i den vide Verden!« sagde Ællingen.

»Ja, gjør Du det!« sagde Hønen.

Og saa gik Ællingen: den flød paa Vandet, den dykkede ned, men af alle Dyr var den overseet for sin Grimhed.

Nu faldt Efteraaret paa, Bladene i Skoven bleve gule og brune, Blæsten tog fat i dem, saa de dandsede omkring, og oppe i Luften saae der koldt ud; Skyerne hang tunge med Hagl og Sneeflokke, og paa Gjærdet stod Ravnene og skreg »av! av!« af bare Kulde; ja man kunde ordenlig fryse, naar man tænkte derpaa; den stakkels Ælling havde det rigtignok ikke godt.

En Aften, Solen gik saa velsignet ned, kom der en heel Flok deilige store Fugle ud af Buskene, Ællingen havde aldrig seet nogen saa smukke, de vare ganske skinnende hvide, med lange, smidige Halse; det var Svaner, de udstødte en ganske forunderlig Lyd, bredte deres prægtige, lange Vinger ud og fløi bort fra de kolde Egne til varmere Lande, til aabne Søer! de stege saa høit, saa høit, og den lille grimme Ælling blev saa forunderlig tilmode, den dreiede sig rundt i Vandet ligesom et Hjul, rakte Halsen høit op i Luften efter dem, udstødte et Skrig saa høit og forunderligt, at den selv blev bange derved. O, den kunde ikke glemme de deilige Fugle, de lykkelige Fugle, og saasnart den ikke længer øinede dem, dukkede den lige ned til Bunden, og da den kom op igjen, var den ligesom ude af sig selv. Den vidste ikke, hvad Fuglene hed, ikke hvor de fløi hen, men dog holdt den af dem, som den aldrig havde holdt af nogen: den misundte dem slet ikke, hvor kunde det falde den ind at ønske sig en saadan Deilighed, den vilde være glad, naar bare dog Ænderne vilde have taalt den imellem sig! - det stakkels grimme Dyr!

Og Vinteren blev saa kold, saa kold; Ællingen maatte svømme om i Vandet for at holde det fra at fryse reent til; men hver Nat blev Hullet, hvori den svømmede, smallere og smallere; det frøs, saa det knagede i lisskorpen; Ællingen maatte altid bruge Benene, at Vandet ikke skulde lukkes; tilsidst blev den mat, laa ganske stille og frøs saa fast i Isen.

Tidlig om Morgen kom en Bondemand, han saa den, gik ud og slog med sin Træske Isen i Stykker og bar den saa hjem til sin Kone. Der blev den livet op.

Børnene vilde lege med den, men Ællingen troede, at de vilde gjøre den Fortræd, og foer, i Forskrækkelse, lige op i Melkefadet, saa at Melken skvulpede ud i Stuen; Konen skreg og slog Hænderne i Veiret, og da fløi den i Truget, hvor Smørret var, og saa ned i Meeltønden og op igjen; naa hvor den kom til at see ud! og Konen skreg og slog efter den med Ildklemmen, og Børnene løbe hinanden overende for at fange Ællingen, og de loe, og de skrege! - godt var det, at Døren stod aaben, ud foer den imellem Buskene i den nysfaldne Sne - der laae den, ligesom i Dvale.

Men det vilde blive altfor bedrøveligt at fortælle al den Nød og Elendighed, den maatte prøve i den haarde Vinter - - den laae i Mosen mellem Rørene, da Solen igjen begyndte at skinne varmt; Lærkerne sang - det var deiligt Foraar.

Da løftede den paa eengang sine Vinger, de bruste stærkere end før og bare den kraftigt afsted; og før den ret vidste det, var den i en stor Have, hvor Æbletræerne stode i Blomster, hvor Sirenerne duftede og hang paa de lange, grønne Grene lige ned imod de bugtede Canaler! O her var saa deiligt, saa foraaersfriskt! og lige foran, ud af Tykningen, kom tre deilige, hvide Svaner; de bruste med Fjerene og fløde saa let paa Vandet. Ællingen kjendte de prægtige Dyr og blev betagen af en forunderlig Sørgmodighed.

»Jeg vil flyve hen til dem, de kongelige Fugle! og de vil hugge mig ihjel, fordi jeg, der er saa styg, tør nærme mig dem! men det er det samme! bedre at dræbes af dem, end at nappes af Ænderne, hugges af Hønsene, sparkes af Pigen, der passer Hønsegaarden, og lide ondt om Vinteren!« og den fløi ud i Vandet og svømmede hen imod de prægtige Svaner, disse saa den og skjøde med brusende Fjere henimod den. »Dræber mig kun!« sagde det stakkels Dyr, og bøiede sit Hoved ned mod Vandfladen og ventede Døden, - men hvad saa den i det klare Vand! den saa under sig sit eget Billed, men den var ikke længere en kluntet, sortgraa Fugl, styg og fæl, den var selv en Svane.

Det gjør ikke noget at være født i Andegaarden, naar man kun har ligget i et Svaneæg!

Den følte sig ordenlig glad over al den Nød og Gjenvordighed, den havde prøvet; nu skjønnede den just paa sin Lykke, paa al den Deilighed, der hilsede den. - Og de store Svaner svømmede rundt omkring den og strøge den med Næbet.

I Haven kom der nogle smaa Børn, de kastede Brød og Korn ud i Vandet, og den mindste raabte:

»Der er en ny!« og de andre Børn jublede med: »ja der er kommet en ny!« og de klappede i Hænderne og dandsede rundt; løbe efter Fader og Moder, og der blev kastet Brød og Kage i Vandet, og Alle sagde de: »Den nye er den smukkeste! saa ung og saa deilig!« og de gamle Svaner neiede for den.

Da følte den sig ganske undseelig og stak Hovedet om bag Vingerne, den vidste ikke selv hvad! den var altfor lykkelig, men slet ikke stolt, thi et godt Hjerte bliver aldrig stolt! den tænkte paa, hvor den havde været forfulgt og forhaanet, og hørte nu Alle sige, at den var den deiligste af alle deilige Fugle; og Sirenerne bøiede sig med Grenene lige ned i Vandet til den, og Solen skinnede saa varmt og saa godt, da bruste dens Fjedre, den slanke Hals hævede sig, og af Hjertet jublede den: »saa megen Lykke drømte jeg ikke om, da jeg var den grimme Ælling!«

Den lille Havfrue

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1837

Langt ude i Havet er Vandet saa blaat, som Bladene paa den deiligste Kornblomst og saa klart, som den reneste Glas, men det er meget dybt, dybere end noget Ankertoug naaer, mange Kirketaarne maatte stilles ovenpaa hinanden, for at række fra Bunden op over Vandet. Dernede boe Havfolkene.

Nu maa man slet ikke troe, at der kun er den nøgne hvide Sandbund; nei, der voxe de forunderligste Træer og Planter, som ere saa smidige i Stilk og Blade, at de ved den mindste Bevægelse af Vandet røre sig, ligesom de vare levende. Alle Fiskene, smaae og store, smutte imellem Grenene, ligesom heroppe Fuglene i Luften. Paa det allerdybeste Sted ligger Havkongens Slot, Murene ere af Coraller og de lange spidse Vinduer af det allerklareste Rav, men Taget er Muslingeskaller, der aabne og lukke sig, eftersom Vandet gaaer; det seer deiligt ud; thi i hver ligge straalende Perler, een eneste vilde være stor Stads i en Dronnings Krone.

Havkongen dernede havde i mange Aar været Enkemand, men hans gamle Moder holdt Huus for ham, hun var en klog Kone, men stolt af sin Adel, derfor gik hun med tolv Østers paa Halen, de andre Fornemme maatte kun bære sex. - Ellers fortjente hun megen Roes, især fordi hun holdt saa meget af de smaa Havprindsesser, hendes Sønnedøttre. De vare 6 deilige Børn, men den yngste var den smukkeste af dem allesammen, hendes Hud var saa klar og skjær som et Rosenblad, hendes Øine saa blaa, som den dybeste Sø, men ligesom alle de andre havde hun ingen Fødder, Kroppen endte i en Fiskehale.

Hele den lange Dag kunde de lege nede i Slottet, i de store Sale, hvor levende Blomster voxte ud af Væggene. De store Rav-Vinduer bleve lukkede op, og saa svømmede Fiskene ind til dem, ligesom hos os Svalerne flyve ind, naar vi lukke op, men Fiskene svømmede lige hen til de smaae Prindsesser, spiste af deres Haand og lod sig klappe.

Udenfor Slottet var en stor Have med ildrøde og mørkeblaae Træer, Frugterne straaledede som Guld, og Blomsterne som en brændende Ild, i det de altid bevægede Stilk og Blade. Jorden selv var det fineste Sand, men blaat, som Svovl-Lue. Over det Hele dernede laae et forunderligt blaat Skjær, man skulde snarere troe, at man stod høit oppe i Luften og kun saa Himmel over og under sig, end at man var paa Havets Bund. I Blikstille kunde man øine Solen, den syntes en Purpur-Blomst, fra hvis Bæger det hele Lys udstrømmede.

Hver af de smaa Prindsesser havde sin lille Plet i Haven, hvor hun kunde grave og plante, som hun selv vilde; een gav sin Blomsterplet Skikkelse af en Hvalfisk, en anden syntes bedre om, at hendes lignede en lille Havfrue, men den yngste gjorde sin ganske rund ligesom Solen, og havde kun Blomster, der skinnede røde som den. Hun var et underligt Barn, stille og eftertænksom, og naar de andre Søstre pyntede op med de forunderligste Ting de havde faaet fra strandede Skibe, vilde hun kun, foruden de rosenrøde Blomster, som lignede Solen der høit oppe, have en smuk Marmorstøtte, en deilig Dreng var det, hugget ud af den hvide, klare Steen og ved Stranding kommet ned paa Havbunden. Hun plantede ved Støtten en rosenrød Grædepiil, den voxte herligt, og hang med sine friske Grene udover den, ned mod den blaa Sandbund, hvor Skyggen viste sig violet og var i Bevægelse, ligesom Grenene; det saa ud, som om Top og Rødder legede at kysse hinanden.

Ingen Glæde var hende større, end at høre om Menneskeverdenen derovenfor; den gamle Bedstemoder maatte fortælle alt det hun vidste om Skibe og Byer, Mennesker og Dyr, især syntes det hende forunderligt deiligt, at oppe paa Jorden duftede Blomsterne, det gjorde ikke de paa Havets Bund, og at Skovene vare grønne og de Fisk, som der saaes mellem Grenene, kunde synge saa høit og deiligt, saa det var en Lyst; det var de smaa Fugle, som Bedstemoderen kaldte Fisk, for ellers kunde de ikke forstaae hende, da de ikke havde seet en Fugl.

»Naar I fylde Eders 15 Aar,« sagde Bedstemoderen, »saa skulle I faae Lov til at dykke op af Havet, sidde i Maaneskin paa Klipperne og see de store Skibe, som seile forbi, Skove og Byer skulle I see!« I Aaret, som kom, var den ene af Søstrene 15 Aar, men de andre, - ja den ene var et Aar yngre end den anden, den yngste af dem havde altsaa endnu hele fem Aar før hun turde komme op fra Havets Bund og see, hvorledes det saa ud hos os. Men den ene lovede den anden at fortælle, hvad hun havde seet og fundet deiligst den første Dag; thi deres Bedstemoder fortalte dem ikke nok, der var saa meget de maatte have Besked om.

Ingen var saa længselsfuld, som den yngste, just hun, som havde længst Tid at vente og som var saa stille og tankefuld. Mangen Nat stod hun ved det aabne Vindue og saa op igjennem det mørkeblaa Vand, hvor Fiskene sloge med deres Finner og Hale. Maane og Stjerner kunde hun see, rigtignok skinnede de ganske blege, men gjennem Vandet saa de meget større ud end for vore Øine; gled der da ligesom en sort Sky hen under dem, da vidste hun, at det enten var en Hvalfisk, som svømmede over hende, eller ogsaa et Skib med mange Mennesker; de tænkte vist ikke paa, at en deilig lille Havfrue stod nedenfor og rakte sine hvide Hænder op imod Kjølen.

Nu var da den ældste Prindsesse 15 Aar og turde stige op over Havfladen.

Da hun kom tilbage, havde hun hundrede Ting at fortælle, men det deiligste, sagde hun, var at ligge i Maaneskin paa en Sandbanke i den rolige Sø, og see tæt ved Kysten den store Stad, hvor Lysene blinkede, ligesom hundrede Stjerner, høre Musikken og den Larm og Støi af Vogne og Mennesker, see de mange Kirketaarne og Spiir, og høre hvor Klokkerne ringede; just fordi hun ikke kunde komme derop, længtes hun allermeest efter Alt dette.

O! hvor hørte ikke den yngste Søster efter, og naar hun siden om Aftenen stod ved det aabne Vindue og saa op igjennem det mørkeblaa Vand, tænkte hun paa den store Stad med al den Larm og Støi, og da syntes hun at kunne høre Kirkeklokkerne ringe ned til sig.

Aaret efter fik den anden Søster Lov til at stige op gjennem Vandet og svømme hvorhen hun vilde. Hun dykkede op, just i det Solen gik ned, og det Syn fandt hun var det deiligste. Hele Himlen havde seet ud som Guld, sagde hun, og Skyerne, ja, deres Deilighed kunde hun ikke nok beskrive! røde og violette havde de seilet hen over hende, men langt hurtigere, end de, fløi, som et langt hvidt Slør, en Flok af vilde Svaner hen over Vandet hvor Solen stod; hun svømmede henimod den, men den sank og Rosenskjæret slukkedes paa Havfladen og Skyerne.

Aaret efter kom den tredie Søster derop, hun var den dristigste af dem Alle, derfor svømmede hun op ad en bred Flod, der løb ud i Havet. Deilige grønne Høie med Viinranker saa hun, Slotte og Gaarde tittede frem mellem prægtige Skove; hun hørte, hvor alle Fuglene sang og Solen skinnede saa varmt, at hun tidt maatte dykke under Vandet, for at kjøle sit brændende Ansigt. I en lille Bugt traf hun en heel Flok smaa Menneskebørn; ganske nøgne løb de og plaskede i Vandet, hun vilde lege med dem, men de løbe forskrækkede deres Vei, og der kom et lille sort Dyr, det var en Hund, men hun havde aldrig før seet en Hund, den gjøede saa forskrækkeligt af hende, at hun blev angst og søgte ud i den aabne Sø, men aldrig kunde hun glemme de prægtige Skove, de grønne Høie og de nydelige Børn, som kunde svømme paa Vandet, skjøndt de ingen Fiskehale havde.

Den fjerde Søster var ikke saa dristig, hun blev midt ude paa det vilde Hav, og fortalte, at der var just det deiligste; man saa mange Mile bort rundt omkring sig, og Himlen ovenover stod ligesom

en stor Glasklokke. Skibe havde hun seet, men langt borte, de saae ud som Strandmaager, de morsomme Delphiner havde slaaet Kolbøtter, og de store Hvalfiske havde sprøjet Vand op af deres Næseboer, saa at det havde seet ud, som hundrede Vandspring rundt om.

Nu kom Touren til den femte Søster; hendes Geburtsdag var just om Vinteren og derfor saae hun, hvad de andre ikke havde seet første Gang. Søen tog sig ganske grøn ud og rundt om svømmede der store lisbjerge, hvert saae ud som en Perle, sagde hun, og var dog langt større end de Kirketaarne, Menneskene byggede. I de forunderligste Skikkelser viste de sig og glimrede som Diamanter. Hun havde sat sig paa et af de største og alle Seilere krydsede forskrækkede uden om, hvor hun sad og lod Blæsten flyve med sit lange Haar; men ud paa Aftenen blev Himlen overtrukket med Skyer, det lynede og tordnede, medens den sorte Sø løftede de store lisblokke høit op og lod dem skinne ved de røde Lyn. Paa alle Skibe tog man Seilene ind, der var en Angst og Gru, men hun sad rolig paa sit svømmende lisbjerg og saae den blaa Lynstraale slaae Zikzak ned i den skinnende Sø.

Den første Gang en af Søstrene kom over Vandet, var enhver altid henrykt over det Nye og Smukke hun saae, men da de nu, som voxne Piger, havde Lov at stige derop naar de vilde, blev det dem ligegyldigt, de længtes igjen efter Hjemmet, og efter en Maanedes Forløb sagde de, at nede hos dem var dog allersmukkest, og der var man saa rart hjemme.

Mangen Aftenstund toge de fem Søstre hinanden i Armene og steg i Række op over Vandet; deilige Stemmer havde de, smukkere, end noget Menneske, og naar det da trak op til en Storm, saa de kunde troe, at Skibe maatte forlise, svømmede de foran Skibene og sang saa deiligt, om hvor smukt der var paa Havets Bund, og bade Søfolkene, ikke være bange for at komme der ned; men disse kunde ikke forstaae Ordene, de troede, at det var Stormen, og de fik heller ikke Deiligheden dernede at see, thi naar Skibet sank, druknede Menneskene, og kom kun som døde til Havkongens Slot.

Naar Søstrene saaledes om Aftenen, Arm i Arm, steg høit op gennem Havet, da stod den lille Søster ganske alene tilbage og saae efter dem, og det var som om hun skulde græde, men Havfruen har ingen Taarer, og saa lider hun meget mere.

»Ak, var jeg dog 15 Aar!« sagde hun, »Jeg veed, at jeg ret vil komme til at holde af den Verden deroven for og af Menneskene, som bygge og boe deroppe!«

Endelig var hun da de 15 Aar.

»See nu have vi dig fra Haanden,« sagde hendes Bedstemoder, den gamle Enkedronning. »Kom nu, lad mig pynte dig, ligesom dine andre Søstre!« og hun satte hende en Krands af hvide Lillier paa Haaret, men hvert Blad i Blomsten var det halve af en Perle; og den Gamle lod 8 store Østers klemme sig fast ved Prindsessens Hale, for at vise hendes høie Stand.

»Det gjør ondt!« sagde den lille Havfrue.

»Ja man maa lide noget for Stadsen!« sagde den Gamle.

O! hun vilde saa gjerne have rystet hele denne Pragt af sig og lagt den tunge Krands; hendes røde Blomster i Haven klædte hende meget bedre, men hun turde nu ikke gjøre det om. »Farvel« sagde hun og steg saa let og klar, som en Boble, op gennem Vandet.

Solen var lige gaaet ned, idet hun løftede sit Hoved op over Havet, men alle Skyerne skinnede endnu som Roser og Guld, og midt i den blegegrøde Luft straaede Aftenstjernen saa klart og deiligt, Luften var mild og frisk og Havet blikstille. Der laa et stort Skib med tre Master, et eneste Seil var kun oppe, thi ikke en Vind rørte sig rundt om i Tougværket og paa Stængerne sad Matroser. Der var Musik og Sang, og alt som Aftenen blev mørkere, tændtes hundrede brogede Lygter; de

saae ud, som om alle Nationers Flag vaiede i Luften. Den lille Havfrue svømmede lige hen til Kahytvinduet, og hver Gang Vandet løftede hende i Veiret, kunde hun see ind af de speilklare Ruder, hvor saa mange pyntede Mennesker stode, men den smukkeste var dog den unge Prinds med de store sorte Øine, han var vist ikke meget over 16 Aar, det var hans Fødselsdag, og derfor skete al denne Stads. Matroserne dandsede paa Dækket, og da den unge Prinds traadte derud, steg over hundrede Rakter op i Luften, de lyste, som den klare Dag, saa den lille Havfrue blev ganske forskrækket og dukkede ned under Vandet, men hun stak snart Hovedet igjen op, og da var det ligesom om alle Himmels Stjerner faldt ned til hende. Aldrig havde hun seet saadanne Ildkunster. Store Sole snurrede rundt, prægtige Ildfisk svingede sig i den blaa Luft, og alting skinnede tilbage fra den klare, stille Sø. Paa Skibet selv var saa lyst, at man kunde see hvert lille Toug, sagtens Menneskerne. O hvor dog den unge Prinds var smuk, og han trykkede Folkene i Haanden, loe og smilte, mens Musiken klang i den deilige Nat.

Det blev silde, men den lille Havfrue kunde ikke vende sine Øine bort fra Skibet og fra den deilige Prinds. De brogede Lygter bleve slukkede, Raketterne steg ikke mere i Veiret, der lode heller ingen flere Kanonskud, men dybt nede i Havet summede og brummede det, hun sad imedens paa Vandet og gyngede op og ned, saa at hun kunde see ind i Kahytten; men Skibet tog stærkere Fart, det ene Seil bredte sig ud efter det andet, nu gik Bølgerne stærkere, store Skyer trak op, det lignede langtorte. O, det vilde blive et skrækkeligt Veir! derfor tog Matroserne Seilene ind. Det store Skib gyngede i flyvende Fart paa den vilde Sø, Vandet reiste sig, ligesom store sorte Bjerge, der vilde vælte over Masten, men Skibet dykkede, som en Svane, ned imellem de høie Bølger og lod sig igjen løfte op paa de taarnende Vande. Det syntes den lille Havfrue just var en morsom Fart, men det syntes Søfolkene ikke, Skibet knagede og bragede, de tykke Planker bugnede ved de stærke Stød, Søen gjorde ind mod Skibet, Masten knak midt over, ligesom den var et Rør, og Skibet slængrede paa Siden, mens Vandet trængte ind i Rummet. Nu saa den lille Havfrue, at de vare i Fare, hun maatte selv tage sig i Agt for Bjelker og Stumper af Skibet, der dreve paa Vandet. Eet Øieblik var det saa kullende mørkt, at hun ikke kunde øine det mindste, men naar det saa lignede, blev det igjen saa klart, at hun kjendte dem alle paa Skibet; hver tumlede sig det bedste han kunde; den unge Prinds søgte hun især efter, og hun saa ham, da Skibet skiltes ad, synke ned i den dybe Sø. Ligestrax blev hun ganske fornøiet, for nu kom han ned til hende, men saa huskede hun, at Menneskene ikke kunne leve i Vandet, og at han ikke, uden som død, kunde komme ned til hendes Faders Slot. Nei døe, det maatte han ikke; derfor svømmede hun hen mellem Bjelker og Planker, der dreve paa Søen, glemte reent, at de kunde have knust hende, hun dykkede dybt under Vandet og steg igjen høit op imellem Bølgerne, og kom saa tilsidst hen til den unge Prinds, som næsten ikke kunde svømme længer i den stormende Sø, hans Arme og Been begyndte at blive matte, de smukke Øine lukkede sig, han havde maattet døe, var ikke den lille Havfrue kommet til. Hun holdt hans Hoved op over Vandet, og lod saa Bølgerne drive hende med ham, hvorhen de vilde.

I Morgenstunden var det onde Veir forbi; af Skibet var ikke en Spaan at see, Solen steg saa rød og skinnende op af Vandet, det var ligesom om Prindsens Kinder fik liv derved, men Øinene bleve lukkede; Havfruen kyssede hans høie smukke Pande og strøg hans vaade Haar tilbage; hun syntes, han lignede Marmorstøtten nede i hendes lille Have, hun kyssede ham igjen, og ønskede, at han dog maatte leve.

Nu saa hun foran sig det faste Land, høie blaa Bjerge, paa hvis Top den hvide Snee skinnede, som var det Svaner, der laae; nede ved Kysten vare deilige grønne Skove, og foran laae en Kirke eller et Kloster, det vidste hun ikke ret, men en Bygning var det. Citron- og Apelsintræer voxte der i Haven, og foran Porten stode høie Palmetræer. Søen gjorde her en lille Bugt, der var blikstille, men meget dybt, lige hen til Klippen, hvor det hvide fine Sand var skyllet op, her svømmede hun

hen med den smukke Prinds, lagde ham i Sandet, men sørgede især for, at Hovedet laae høit i det varme Solskin.

Nu ringede Klokkerne i den store hvide Bygning, og der kom mange unge Piger gennem Haven. Da svømmede den lille Havfrue længer ud bag nogle høie Stene, som ragede op af Vandet, lagde Sø-Skum paa sit Haar og sit Bryst, saa at ingen kunde see hendes lille Ansigt, og da passede hun paa, hvem der kom til den stakkels Prinds.

Det varede ikke længe, før en ung Pige kom derhen, hun syntes at blive ganske forskrækket, men kun et Øieblik, saa hentede hun flere Mennesker, og Havfruen saae, at Prindsen fik Liv, og han smilte til dem alle rundt omkring, men ud til hende smilte han ikke, han vidste jo ikke heller, at hun havde reddet ham, hun følte sig saa bedrøvet, og da han blev ført ind i den store Bygning, dykkede hun sorrigfuld ned i Vandet og søgte hjem til sin Faders Slot.

Altid havde hun været stille og tankefuld, men nu blev hun det meget mere. Søstrene spurgte hende, hvad hun havde seet den første Gang deroppe, men hun fortalte ikke noget.

Mangen Aften og Morgen steg hun op der, hvor hun havde forladt Prindsen. Hun saae, hvor Havens Frugter modnedes og blev afplukkede, hun saae, hvor Sneen smeltede paa de høie Bjerge, men Prindsen saae hun ikke, og derfor vendte hun altid endnu mere bedrøvet hjem. Der var det hendes eneste Trøst, at sidde i sin lille Have og slynge sine Arme om den smukke Marmorstøtte, som lignede Prindsen, men sine Blomster passede hun ikke, de voxte, som i et Vildnis, ud over Gangene og flettede deres lange Stilke og Blade ind i Træernes Grene, saa der var ganske dunkelt.

Tilsidst kunde hun ikke længer holde det ud, men sagde det til een af sine Søstre, og saa fik strax alle de andre det at vide, men heller ingen flere, end de og et Par andre Havfruer, som ikke sagde det uden til deres nærmeste Veninder. Een af dem vidste Besked, hvem Prindsen var, hun havde ogsaa seet Stadsen paa Skibet, vidste, hvorfra han var, og hvor hans Kongerige laae.

»Kom lille Søster!« sagde de andre Prindsesser, og med Armene om hinandens Skuldre stege de i en lang Række op af Havet foran, hvor de vidste Prindsens Slot laae.

Dette var opført af en lyseguul glindsende Steenart, med store Marmortrapper, een gik lige ned til Havet. Prægtige forgyldte Kupler hævede sig over Taget, og mellem Søilerne, som gik rundt om hele Bygningen, stode Marmorbilleder, der saae ud, som levende. Gennem det klare Glas i de høie Vinduer saae man ind i de prægtigste Sale, hvor kostelige Silkegardiner og Tepper vare ophængte, og alle Væggene pyntede med store Malerier, som det ret var en Fornøjelse at see paa. Midt i den største Sal pladskede et stort Springvand, Straalerne stode høit op mod Glaskuppelen i Loftet, hvorigennem Solen skinnede paa Vandet og paa de deilige Planter, der voxte i det store Bassin.

Nu vidste hun, hvor han boede, og der kom hun mangel Aften og Nat paa Vandet; hun svømmede meget nærmere Land, end nogen af de andre havde vovet, ja hun gik heelt op i den smalle Canal, under den prægtige Marmor Altan, der kastede en lang Skygge hen over Vandet. Her sad hun og saae paa den unge Prinds, der troede, han var ganske ene i det klare Maaneskin.

Hun saae ham mangel Aften seile med Musik i sin prægtige Baad, hvor Flaggene vaiede; hun tittede frem mellem de grønne Siv, og tog Vinden i hendes lange sølvhvide Slør og Nogen saae det, tænkte de, det var en Svane, som løftede Vingerne.

Hun hørte mangel Nat, naar Fiskerne laae med Blus paa Søen, at de fortalte saa meget godt om den unge Prinds, og det glædede hende, at hun havde frelst hans Liv, da han halvdød drev om

paa Bølgerne, og hun tænkte paa, hvor fast hans Hoved havde hvilet paa hendes Bryst, og hvor inderligt hun da kyssede ham; han vidste slet intet derom, kunde ikke engang drømme om hende.

Meer og meer kom hun til at holde af Menneskene, meer og meer ønskede hun at kunne stige op imellem dem; deres Verden syntes hun var langt større, end hendes; de kunde jo paa Skibe flyve hen over Havet, stige paa de høie Bjerge høit over Skyerne, og Landene, de eiede, strakte sig, med Skove og Marker, længer, end hun kunde øine. Der var saa meget hun gad vide, men Søstrene vidste ikke at give Svar paa Alt, derfor spurgte hun den gamle Bedstemoder og hun kjendte godt til den høiere Verden, som hun meget rigtigt kaldte Landene ovenfor Havet.

»Naar Menneskene ikke drukne,« spurgte den lille Havfrue, »kunne de da altid leve, døe de ikke, som vi hernede paa Havet?«

»Jo!« sagde den gamle, »de maae ogsaa døe, og deres Levetid er endogsaa kortere end vor. Vi kunne blive tre hundrede Aar, men naar vi saa høre op at være til her, blive vi kun Skum paa Vandet, have ikke engang en Grav hernede mellem vore Kjære. Vi have ingen udødelig Sjæl, vi faae aldrig Liv mere, vi ere ligesom det grønne Siv, er det engang skaaret over, kan det ikke grønnes igjen! Menneskene derimod have en Sjæl, som lever altid, lever, efter at Legemet er blevet Jord; den stiger op igjennem den klare Luft, op til alle de skinnende Stjerner! ligesom vi dykke op af Havet og see Menneskenes Lande, saaledes dykke de op til ubekjendte deilige Steder, dem vi aldrig faae at see.«

»Hvorfor fik vi ingen udødelig Sjæl?« sagde den lille Havfrue bedrøvet, »jeg vilde give alle mine tre hundrede Aar, jeg har at leve i, for blot een Dag at være et Menneske og siden faae Deel i den himmelske Verden!«

»Det maa Du ikke gaae og tænke paa!« sagde den Gamle, »vi have det meget lykkeligere og bedre, end Menneskene deroppe!«

»Jeg skal altsaa døe og flyde som Skum paa Søen, ikke høre Bølgernes Musik, see de deilige Blomster og den røde Sol! Kan jeg da slet intet gjøre, for at vinde en evig Sjæl!« -

»Neil!« sagde den Gamle, »kun naar et Menneske fik dig saa kjær, at du var ham meer, end Fader og Moder; naar han med hele sin Tanke og Kjærlighed hang ved dig, og lod Præsten lægge sin høire Haand i din med Løfte om Troskab her og i al Evighed, da flød hans Sjæl over i dit Legeme og du fik ogsaa Deel i Menneskenes Lykke. Han gav dig Sjæl og beholdt dog sin egen. Men det kan aldrig skee! Hvad der just er deiligt her i Havet, din Fiskehale, finde de hæsligt deroppe paa Jorden, de forstaae sig nu ikke bedre paa det, man maa have to klodsede Støtter, som de kalde Been, for at være smuk!«

Da sukkede den lille Havfrue og saa bedrøvet paa sin Fiskehale.

»Lad os være fornøiede,« sagde den Gamle, »hoppe og springe ville vi i de trehundrede Aar, vi have at leve i, det er saa mæn en god Tid nok, siden kan man desfornøieligere hvile sig ud i sin Grav. Iaften skal vi have Hofbal!«

Det var ogsaa en Pragt, som man aldrig seer den paa Jorden. Vægge og Loft i den store Dandsesal vare af tykt men klart Glas. Flere hundrede kolossale Muslingskaller, rosenrøde og græsgrønne, stode i Rækker paa hver Side med en blaae brændende Ild, som oplyste den hele Sal og skinnede ud gennem Væggene, saa at Søen der udenfor var ganske oplyst; man kunde see alle de utallige Fiske, store og smaae, som svømmede henimod Glasmuren, paa nogle skinnede Skjællene purpurrøde, paa andre syntes de Sølv og Guld. - Midt igjennem Salen flød en bred rindende Strøm, og paa denne dandsede Havmænd og Havfruer til deres egen deilige Sang. Saa smukke Stemmer have ikke Menneskene paa Jorden. Den lille Havfrue sang skjønnest af dem alle, og de klappede i Hænderne for hende, og et Øieblik følte hun glæde i sit Hjerte, thi hun vidste,

at hun havde den skønneste Stemme af alle paa Jorden og i Havet! Men snart kom hun dog igjen til at tænke paa Verden oven over sig; hun kunde ikke glemme den smukke Prinds og sin Sorg over ikke at eie, som han, en udødelig Sjæl. Derfor sneg hun sig ud af sin Faders Slot, og mens Alt derinde var Sang og Lystighed, sad hun bedrøvet i sin lille Have. Da hørte hun Valdhorn klinge ned igjennem Vandet, og hun tænkte, »nu seiler han vist deroppe, ham som jeg holder mere af end Fader og Moder, ham som min Tanke hænger ved og i hvis Haand jeg vilde lægge mit Livs Lykke. Alt vil jeg vove for at vinde ham og en udødelig Sjæl! Mens mine Søstre dandse derinde i min Faders Slot, vil jeg gaae til Havhexen, hende jeg altid har været saa angst for, men hun kan maaske raade og hjælpe!«

Nu gik den lille Havfrue ud af sin Have hen imod de brusende Malstrømme, bag hvilke Hexen boede. Den Vei havde hun aldrig før gaaet, der voxte ingen Blomster, intet Søegræs, kun den nøgne graae Sandbund strakte sig hen imod Malstrømmene, hvor Vandet, som brusende Møllehjul, hvirvlede rundt og rev alt, hvad de fik fat paa, med sig i Dybet; midt imellem disse knusende Hvirvler maatte hun gaae, for at komme ind paa Havhexens Distrikt, og her var et langt Stykke ikke anden Vei, end over varmt boblende Dynd, det kaldte Hexen sin Tørvemose. Bag ved laae hendes Huus midt inde i en sælsom Skov. Alle Træer og Buske vare Polyper, halv Dyr og halv Plante, de saae ud, som hundredhovede Slinger, der voxte ud af Jorden; alle Grene vare lange slimede Arme, med Fingre som smidige Orme, og Leed for Leed bevægede de sig fra Roden til den yderste Spidse. Alt hvad de i Havet kunde gribe fat paa, snoede de sig fast om og gav aldrig mere Slip paa. Den lille Havfrue blev ganske forskrækket staaende der udenfor; hendes Hjerter bankede af Angst, nær havde hun vendt om, men saa tænkte hun paa Prindsen og paa Menneskets Sjæl, og da fik hun Mod. Sit lange flagrende Haar bandt hun fast om Hovedet, for at Polyperne ikke skulde gribe hende deri, begge Hænder lagde hun sammen over sit Bryst, og fløi saa afsted, som Fisken kan flyve gennem Vandet, ind imellem de hæslige Polyper, der strakte deres smidige Arme og Fingre efter hende. Hun saae, hvor hver af dem havde noget, den havde grebet, hundrede smaae Arme holdt det, som stærke Jernbaand. Mennesker, som vare omkomne paa Søen og sjunkne dybt derned, tittede som hvide Beenrade frem i Polypernes Arme. Skibsroer og Kister holdte de fast, Skeletter af Landdyr og en lille Havfrue, som de havde fanget og qvalt, det var hende næsten det forskrækkeligste.

Nu kom hun til en stor slimet Plads i Skoven, hvor store, fede Vandsnoge baltrede sig og viste deres stygge hvidgule Bug. Midt paa Pladsen var reist et Huus af strandede Menneskers hvide Been, der sad Havhexen og lod en Skruptudse spise af sin Mund, ligesom Menneskene lader en Kanarifugl spise Sukker. De hæslige fede Vandsnoge kaldte hun sine smaae Kyllinger og lod dem vælte sig paa hendes store, svampede Bryst.

»Jeg ved nok, hvad du vil!« sagde Havhexen, »det er dumt gjort af dig! alligevel skal du faae din Villie, for den vil bringe dig i Ulykke, min deilige Prindsesse. Du vil gjerne af med din Fiskehale og istedetfor den have to Stumper at gaae paa ligesom Menneskene, for at den unge Prinds kan blive forliebt i dig og du kan faae ham og en udødelig Sjæl!« idetsamme loe Hexen saa høit og fælt, at Skruptudsen og Snogene faldt ned paa Jorden og væltede sig der. »Du kommer netop i rette Tid,« sagde Hexen, »imorgen, naar Sol staaer op, kunde jeg ikke hjælpe dig, før igjen et Aar var omme. Jeg skal lave dig en Drik, med den skal du, før Sol staar op, svømme til Landet, sætte dig paa Bredden der og drikke den, da skilles din Hale ad og snerper ind til hvad Menneskene kalde nydelige Been, men det gjør ondt, det er som det skarpt Sværd gik igjennem dig. Alle, som see dig, ville sige, du er det deiligste Menneskebarn de have seet! du beholder din svævende Gang, ingen Dandserinde kan svæve som du, men hvert Skridt du gjør, er som du traadte paa en skarp Kniv, saa dit Blod maatte flyde. Vil du lide alt dette, saa skal jeg hjælpe dig?«

»Ja!« sagde den lille Havfrue med bævende Stemme, og tænkte paa Prindsen og paa at vinde en udødelig Sjæl.

»Men husk paa,« sagde Hexen, »naar du først har faaet menneskelig Skikkelse, da kan du aldrig mere blive en Havfrue igjen! du kan aldrig stige ned igjennem Vandet til dine Søstre og din Faders Slot, og vinder du ikke Prindsens Kjærlighed, saa han for dig glemmer Fader og Moder, hænger ved dig med sin hele Tanke og lader Præsten lægge Eders Hænder i hinanden, saa I blive Mand og Kone, da faaer du ingen udødelig Sjæl! den første Morgen efter at han er gift med en anden, da maa dit Hjerte briste, og du bliver Skum paa Vandet.«

»Jeg vil det!« sagde den lille Havfrue og var bleg, som en Død.

»Men mig maa du ogsaa betale!« sagde Hexen, »og det er ikke Lidet, hvad jeg forlanger. Du har den deiligste Stemme af alle hernede paa Havets Bund, med den troer du nok at skulle fortrylle ham, men den Stemme skal du give mig. Det Bedste du eier vil jeg have for min kostelige Drik! mit eget Blod maa jeg jo give dig deri, at Drikken kan blive skarp, som et tveægget Sværd!«

»Men naar du tager min Stemme,« sagde den lille Havfrue, »hvad beholder jeg da tilbage?«

»Din deilige Skikkelse,« sagde Hexen, »din svævende Gang og dine talende Øine, med dem kan du nok bedaare et Menneskehjerte. Naa, har du tabt Modet! ræk frem din lille Tunge, saa skjærer jeg den af, i Betaling, og du skal faae den kraftige Drik!«

»Det skee!« sagde den lille Havfrue, og Hexen satte sin Kjedel paa, for at koge Trolddrikken. »Reenlighed er en god Ting!« sagde hun og skurede Kjedelen af med Snogene, som hun bandt i Knude; nu ridsede hun sig selv i Brystet og lod sit sorte Blod dryppe derved, Dampen gjorde de forunderligste Skikkelser, saa man maatte blive angest og bange. Hvert Øieblik kom Hexen nye Ting i Kjedelen, og da det ret kogte, var det, som naar Crokodillen græder. Tilsidst var Drikken færdig, den saae ud som det klareste Vand!

»Der har du den!« sagde Hexen og skar Tungen af den lille Havfrue, som nu var stum, kunde hverken synge eller tale.

»Dersom Polyperne skulde gribe dig, naar du gaaer tilbage igjennem min Skov,« sagde Hexen, »saa kast kun een eneste Draabe af denne Drik paa dem, da springe deres Arme og Fingre i tusinde Stykker!« men det behøvede den lille Havfrue ikke, Polyperne trak sig forskrækkede tilbage for hende, da de saae den skinnende Drik, der lyste i hendes Haand, ligesom det var en funkende Stjerne. Saaledes kom hun snart igjennem Skoven, Mosen og de brusende Malstrømme.

Hun kunde see sin Faders Slot; Blussene vare slukkede i den store Dandsesal; de sov vist Alle derinde, men hun vovede dog ikke at søge dem, nu hun var stum og vilde for altid gaae bort fra dem. Det var, som hendes Hjerte skulde gaae itu af Sorg. Hun sneeg sig ind i Haven, tog een Blomst af hver af sine Søstres Blomsterbed, kastede med Fingren tusinde Kys henimod Slottet og steeg op igjennem den Mørkeblaa Sø.

Solen var endnu ikke kommet frem, da hun saae Prindsens Slot og besteg den prægtige Marmortrappe. Maanen skinnede deiligt klart. Den lille Havfrue drak den brændende skarpe Drik, og det var, som gik et tveægget Sværd igjennem hendes fine Legeme, hun besvimede derved og laae, som død. Da Solen skinnede hen over Søen, vaagnede hun op, og hun følte en sviende Smerte, men lige for hende stod den deilige unge Prinds, han fæstede sine kulsorte Øine paa hende, saa hun slog sine ned og saae, at hendes Fiskehale var borte, og at hun havde de nydeligste smaae, hvide Been, nogen lille Pige kunde have, men hun var ganske nøgen, derfor svøbte hun sig ind i sit store, lange Haar. Prindsen spurgte, hvem hun var, og hvorledes hun var kommet her, og hun saae mildt og dog saa bedrøvet paa ham med sine mørkeblaae Øine, tale kunde hun jo ikke. Da tog han hende ved Haanden og førte hende ind i Slottet. Hvert Skridt hun gjorde, var, som Hexen havde sagt hende forud, som om hun traadte paa spidse Syle og skarpe

Knive, men det taalte hun gjerne; ved Prindsens Haand steeg hun saa let, som en Boble, og han og alle undrede sig over hendes yndige, svævende Gang.

Kostelige Klæder af Silke og Musselin fik hun paa, i Slottet var hun den skønneste af Alle, men hun var stum, kunde hverken synge eller tale. Deilige Slavinder, klædte i Silke og Guld, kom frem og sang for Prindsen og hans kongelige Forældre; een sang smukkere end alle de andre og Prindsen klappede i Hænderne og smilede til hende, da blev den lille Havfrue bedrøvet, hun vidste, at hun selv havde sjunget langt smukkere! hun tænkte, »O han skulde bare vide, at jeg, for at være hos ham, har givet min Stemme bort i al Evighed!«

Nu dandsede Slavinderne i yndige svævende Dandse til den herligste Musik, da hævede den lille Havfrue sine smukke hvide Arme, reiste sig paa Taaspidsen og svævede hen over Gulvet, dandsede som endnu ingen havde dandset; ved hver Bevægelse blev hendes Deilighed endnu mere synlig, og hendes Øine talte dybere til Hjertet, end Slavindernes Sang.

Alle vare henrykte derover, især Prindsen, som kaldte hende sit lille Hittebarn, og hun dandsede meer og meer, skjøndt hver Gang hendes Fod rørte Jorden, var det, som om hun traadte paa skarpe Knive. Prindsen sagde, at hun skulde alletider være hos ham, og hun fik Lov at sove udenfor hans Dør paa en Fløiels Pude.

Han lod hende sye en Mandsdragt, for at hun til Hest kunde følge ham. De rede gennem de duftende Skove, hvor de grønne Grene sloge hende paa Skulderen og de smaae Fugle sang bag de friske Blade. Hun klattrede med Prindsen op paa de høie Bjerge, og skjønt hendes fine Fødder blødte, saa de Andre kunde see det, loe hun dog deraf og fulgte ham, til de saa Skyerne seile nede under sig, som var det en Flok Fugle, der drog til fremmede Lande.

Hjemme paa Prindsens Slot, naar om Natten de andre sov, gik hun ud paa den brede Marmortrappe, og det kjølede hendes brændende Fødder, at staae i det kolde Søvand, og da tænkte hun paa dem dernede i Dybet.

Een Nat kom hendes Søstre Arm i Arm, de sang saa sorrigfuldt, idet de svømmede over Vandet, og hun vinkede af dem, og de kjendte hende og fortalte, hvor bedrøvet hun havde gjort dem allesammen. Hver Nat besøgte de hende siden, og een Nat saa hun, langt ude, den gamle Bedstemoder, som i mange Aar ikke havde været over Havet, og Havkongen, med sin Krone paa Hovedet, de strakte Hænderne hen mod hende, men vovede sig ikke saa nær Landet, som Søstrene.

Dag for Dag blev hun Prindsen kjærere, han holdt af hende, som man kan holde af et godt, kjært Barn, men at gjøre hende til sin Dronning, faldt ham slet ikke ind, og hans Kone maatte hun blive, ellers fik hun ingen udødelig Sjæl, men vilde paa hans Bryllups Morgen blive Skum paa Søen.

»Holder du ikke mest af mig, blandt dem allesammen!« syntes den lille Havfrues Øine at sige, naar han tog hende i sine Arme og kyssede hendes smukke Pande.

»Jo, du er mig kjærest,« sagde Prindsen, »thi du har det bedste Hjerte af dem Alle, du er mig mest hengiven, og du ligner en ung Pige jeg engang saa, men vistnok aldrig mere finder. Jeg var paa et Skib, som strandede, Bølgerne dreve mig i Land ved et helligt Tempel, hvor flere unge Piger gjorde Tjeneste, den yngste der fandt mig ved Strandbredden og reddede mit Liv, jeg saa hende kun to Gange; hun var den eneste, jeg kunde elske i denne Verden, men du ligner hende, du næsten fortrænger hendes Billede i min Sjæl, hun hører det hellige Tempel til, og derfor har min gode Lykke sendt mig dig, aldrig ville vi skilles!« - »Ak, han veed ikke, at jeg har reddet hans Liv!« tænkte den lille Havfrue, »jeg bar ham over Søen hen til Skoven, hvor Templet staaer, jeg sad bag Skummet og saa efter, om ingen Mennesker vilde komme. Jeg saa den smukke Pige, som han holder mere af, end mig!« og Havfruen sukkede dybt, græde kunde hun ikke. »Pigen

hører det hellige Tempel til, har han sagt, hun kommer aldrig ud i Verden, de mødes ikke mere, jeg er hos ham, seer ham hver Dag, jeg vil pleie ham, elske ham, ofre ham mit Liv!«

Men nu skal Prindsen givtes og have Nabokongens deilige Datter! fortalte man, derfor er det, at han udruster saa prægtigt et Skib. Prindsen reiser for at see Nabokongens Lande, hedder det nok, men det er for at see Nabokongens Datter, et stort Følge skal han have med; men den lille Havfrue rystede med Hovedet og loe; hun kjendte Prindsens Tanker meget bedre, end alle Andre. »Jeg maa reise!« havde han sagt til hende, »jeg maa see den smukke Prindsesse, mine Forældre forlange det, men tvinge mig til at føre hende her hjem, som min Brud, ville de ikke! jeg kan ikke elske hende! hun ligner ikke den smukke Pige i Templet, som du ligner, skulde jeg engang vælge en Brud, saa blev det snarere dig, mit stumme Hittebarn med de talende Øine!« og han kyssede hendes røde Mund, legede med hendes lange Haar og lagde sit Hoved ved hendes Hjerte, saa det drømte om Menneske-Lykke og en udødelig Sjæl.

»Du er dog ikke bange for Havet, mit stumme Barn!« sagde han, da de stode paa det prægtige Skib, som skulde føre ham til Nabokongens Lande; og han fortalte hende om Storm og Havblik, om sælsomme Fiske i Dybet og hvad Dykkeren der havde seet, og hun smilte ved hans Fortælling, hun vidste jo bedre, end nogen Anden, Besked om Havets Bund.

I den maaneklare Nat, naar de alle sov, paa Styrmanden nær, som stod ved Roret, sad hun ved Reelingen af Skibet og stirrede ned igjennem det klare Vand, og hun syntes at see sin Faders Slot, øverst deroppe stod den gamle Bedstemoder med Sølvkronen paa Hovedet og stirrede op igjennem de stride Strømme mod Skibets Kjøl. Da kom hendes Søstre op over Vandet, de stirrede sorrigfuldt paa hende og vrede deres hvide Hænder, hun vinkede ad dem, smilte og vilde fortælle, at Alt gik hende godt og lykkeligt, men Skibsdrengen nærmede sig hende og Søstrene dykkede ned, saa han blev i den Tro, at det Hvide, han havde seet, var Skum paa Søen.

Næste Morgen seilede Skibet ind i Havnen ved Nabokongens prægtige Stad. Alle Kirkeklokker ringede, og fra de høie Taarne blev blæst i Basuner, mens Soldaterne stode med vaiende Faner og blinkende Bajonetter. Hver Dag havde en Fest. Bal og Selskab fulgte paa hinanden, men Prindsessen var der endnu ikke, hun opdroges langtderfra i et helligt Tempel, sagde de, der lærte hun alle de kongelige Dyder. Endelig indtraf hun.

Den lille Havfrue stod begjærlig efter at see hendes Skjønhed, og hun maatte erkjende den, en yndigere Skikkelse havde hun aldrig seet. Huden var saa fiin og skjær, og bag de lange mørke Øienhaar smilede et Par sorteblaae trofaste Øine!

»Det er dig!« sagde Prindsen, »dig som har frelst mig, da jeg laae som et Liig ved Kysten!« og han trykkede sin rødmende Brud i sine Arme. »O jeg er altfor lykkelig!« sagde han til den lille Havfrue. »Det Bedste, det jeg aldrig turde haabe, er blevet opfyldt for mig. Du vil glæde dig ved min Lykke, thi du holder meest af mig blandt dem Alle!« Og den lille Havfrue kyssede hans Haand, og hun syntes alt at føle sit Hjerte briste. Hans Bryllups Morgen vilde jo give hende Døden og forvandle hende til Skum paa Søen.

Alle Kirkeklokker ringede, Herolderne rede om i Gaderne og forkyndte Trolovelsen. Paa alle Altre brændte duftende Olie i kostelige Sølvlamper. Præsterne svingede Røgelsekar og Brud og Brudgom rakte hinanden Haanden og fik Biskoppens Velsignelse. Den lille Havfrue stod i Silke og Guld og holdt Brudens Slæb, men hendes Øre hørte ikke den festlige Musik, hendes Øie saae ikke den hellige Ceremonie, hun tænkte paa sin Dødsnat, paa Alt hvad hun havde tabt i denne Verden.

Endnu samme Aften gik Brud og Brudgom ombord paa Skibet, Kanonerne løde, alle Flagene vaiede, og midt paa Skibet var reist et kosteligt Telt af Guld og Purpur og med de deiligste Hynder, der skulde Brudeparret sove i den stille, kølige Nat.

Seilene svulmede i Vinden, og Skibet gled let og uden stor Bevægelse hen over den klare Sø

Da det mørknedes, tændtes brogede Lamper og Søfolkene dandsede lystige Dandse paa Dækket. Den lille Havfrue maatte tænke paa den første Gang hun dykkede op af Havet og saae den samme Pragt og Glæde, og hun hvirvlede sig med i Dandsen, svævede, som Svalen svæver naar den forfølges, og alle tiljublede hende Beundring, aldrig havde hun dandset saa herligt; det skar som skarpe Knive i de fine Fødder, men hun følte det ikke; det skar hende smerteligere i Hjertet. Hun vidste, det var den sidste Aften hun saae ham, for hvem hun havde forladt sin Slægt og sit Hjem, givet sin deilige Stemme og daglig lidt uendelige Qvaler, uden at han havde Tanke derom. Det var den sidste Nat, hun aandede den samme Luft som han, saae det dybe Hav og den stjerneblaae Himmel, en evig Nat uden Tanke og Drøm ventede hende, som ei havde Sjæl, ei kunde vinde den. Og Alt var Glæde og Lystighed paa Skibet til langt over Midnat, hun loe og dandsede med Dødstanken i sit Hjerte. Prindsen kyssede sin deilige Brud, og hun legede med hans sorte Haar, og Arm i Arm gik de til Hvile i det prægtige Telt.

Der blev tyst og stille paa Skibet, kun Styrmanden stod ved Roret, den lille Havfrue lagde sine hvide Arme paa Reelingen og saae mod Østen efter Morgenrøden, den første Solstraale, vidste hun, vilde dræbe hende. Da saae hun sine Søstre stige op af Havet, de vare blege, som hun; deres lange smukke Haar flagrede ikke længer i Blæsten, det var afskaaret.

»Vi have givet det til Hexen, for at hun skulde bringe Hjælp, at du ikke denne Nat skal dø! Hun har givet os en Kniv, her er den! seer du hvor skarp? Før Sol staaer op, maa du stikke den i Prindsens Hjerte, og naar da hans varme Blod stænker paa dine Fødder, da voxe de sammen til en Fiskehale og du bliver en Havfrue igjen, kan stige ned i Vandet til os og leve dine tre Hundrede Aar, før du bliver det døde, salte Søeskum. Skynd dig! han eller du maa dø, før Sol staaer op! vor gamle Bedstemoder sørger, saa hendes hvide Haar er faldet af, som vort faldt for Hexens Sax. Dræb Prindsen og kom tilbage! Skynd dig, seer du den røde Stribe paa Himlen? Om nogle Minuter stiger Solen, og da maa du dø!« og de udstødte et forunderligt dybt Suk og sank i Bølgerne.

Den lille Havfrue trak Purpurtæppet bort fra Teltet, og hun saae den deilige Brud sove med sit Hoved ved Prindsens Bryst, og hun bøiede sig ned, kyssede ham paa hans smukke Pande, saae paa Himlen, hvor Morgenrøden lyste meer og meer, saae paa den skarpe Kniv og fæstede igjen Øinene paa Prindsen, der i Drømme nævnede sin Brud ved Navn, hun kun var i hans Tanker, og Kniven zittrede i Havfruens Haand, - men da kastede hun den langt ud i Bølgerne, de skinnede røde, hvor den faldt, det saae ud, som pibled der Blodsdraaber op af Vandet. Endnu engang saae hun med halvbrustne Blik paa Prindsen, styrtede sig fra Skibet ned i Havet, og hun følte, hvor hendes Legeme opløste sig i Skum.

Nu steeg Solen frem af Havet. Straalerne faldt saa mildt og varmt paa det dødskolde Havskum og den lille Havfrue følte ikke til Døden, hun saae den klare Sol, og oppe over hende svævede hundrede gjennemsigtige, deilige Skabninger; hun kunde gennem dem see Skibets hvide Seil og Himlens røde Skyer, deres Stemme var Melodie, men saa aandig, at intet menneskeligt Øre kunde høre den, ligesom intet jordisk Øie kunde see dem; uden Vinger svævede de ved deres egen Lethed gennem Luften. Den lille Havfrue saae, at hun havde et Legeme som de, det hævede sig meer og meer op af Skummet.

»Til hvem kommer jeg!« sagde hun, og hendes Stemme klang som de andre Væsners, saa aandigt, at ingen jordisk Musik kan gjengive det.

»Til Luftens Døttre!« svarede de andre. »Havfruen har ingen udødelig Sjæl, kan aldrig faae den, uden hun vinder et Menneskes Kjærlighed! af en fremmed Magt afhænger hendes evige Tilværelse. Luftens Døttre have heller ingen evig Sjæl, men de kunne selv ved gode Handlinger skabe sig een. Vi flyve til de varme Lande, hvor den lumre Pestluft dræber Menneskene; der vifte vi Kjølning. Vi sprede Blomsternes Duft gennem Luften og sende Vederqvægelse og Lægedom.

Naar vi i tre hundred Aar have stræbt at gjøre det Gode, vi kunne, da faae vi en udødelig Sjæl og tage Deel i Menneskenes evige Lykke. Du stakkels lille Havfrue har med hele dit Hjerte stræbt efter det samme, som vi, du har lidt og taalt, hævet dig til Luftaandernes Verden, nu kan du selv gjennem gode Gierninger skabe dig en udødelig Sjæl om tre hundred Aar.«

Og den lille Havfrue løftede sine klare Arme op mod Guds Sol, og for første Gang følte hun Taarer. - Paa Skibet var igjen Støi og Liv, hun saa Prindsen med sin smukke Brud søge efter hende, veemodig stirrede de paa det boblende Skum, som om de vidste, hun havde styrtet sig i Bølgerne. Usynlig kyssede hun Brudens Pande, smilte til ham og steeg med de andre Luftens Børn op paa den rosenrøde Sky, som seilede i Luften.

»Om trehundrede Aar svæve vi saaledes ind i Guds Rige!«

»Ogsaa tidligere kunne vi komme der!« hviskede een. »Usynligt svæve vi ind i Menneskenes Huse, hvor der er Børn, og for hver Dag vi finde et godt Barn, som gjør sine Forældre Glæde og fortjener deres Kjærlighed, forkorter Gud vor Prøvetid. Barnet veed ikke, naar vi flyve gjennem Stuen, og maae vi da af Glæde smile over det, da tages et Aar fra de trehundrede, men see vi et uartigt og ondt Barn, da maae vi græde Sorgens Graad, og hver Taare lægger en Dag til vor Prøvetid!« -

Den lille Idas Blomster

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1835

»Mine stakkels Blomster ere ganske døde!« sagde den lille Ida. »De vare saa smukke iafte, og nu hænge alle Bladene visne! Hvorfor gjøre de det?« spurgte hun Studenten, der sad i Sophaen; for ham holdt hun saa meget af, han kunde de allerdeiligste Historier og klippede saadanne morsomme Billeder: Hjerter med smaa Madammer i, der dandsede; Blomster og store Slotte, hvor Dørene kunde lukkes op; det var en lystig Student! »Hvorfor see Blomsterne saa daarlige ud i Dag?« spurgte hun igjen, og viste ham en heel Bouquet, der var ganske vissen.

»Ja veed Du, hvad de feile!« sagde Studenten. »Blomsterne have været paa Bal i Nat, og derfor hænge der med Hovedet!«

»Men Blomsterne kunne jo ikke dandse!« sagde den lille Ida.

»Jo,« sagde Studenten, »naar det bliver mørkt og vi andre sove, saa springe de lystigt omkring; næsten hver evige Nat har de Bal!«

»Kan der ingen Børn komme med paa det Bal?«

»Jo,« sagde Studenten, »smaabitte Gaaseurter og Lillieconvaller!«

»Hvor dandse de pæneste Blomster,« spurgte lille Ida. »Har Du ikke tidt været ude af Porten ved det store Slot, hvor Kongen boer om Sommeren, hvor den deilige Have er med de mange Blomster? Du har jo seet Svanerne, der svømme hen til dig, naar Du vil give dem Brødkrummer. Derude er rigtigt Bal, kan Du troe!«

»Jeg var der ude i Haven igaar med min Moder!« sagde Ida, »men alle Bladene vare af Træerne, og der var slet ingen Blomster meer! hvor ere de? I Sommer saae jeg saa mange!«

»De ere inde paa Slottet!« sagde Studenten. »Du maa vide, at ligesaa snart Kongen og alle Hoffolkene flytte herind til Byen, saa løbe Blomsterne strax fra Haven op paa Slottet og ere lystige. Det skulde Du see! De to allersmukkeste Roser sætte sig paa Thronen, og saa ere de Konge og Dronning. Alle de røde Hanekamme stille sig op ved Siden, og staae og bukke, de ere Kammerjunkere. - Saa komme alle de nydeligste Blomster, og saa er der stort Bal, de blaa Violer forestille smaa Søcadetter, de dandse med Hyazinter og Crocus, som de kalde Frøkener! Tulipanerne og de store gule Lillier, det er gamle Fruer, de passe paa, at der bliver dandset net, og at det gaar pænt til!«

»Men,« spurgte lille Ida, »er der ingen, som gjør Blomsterne noget, fordi de dandse paa Kongens Slot?«

»Der er Ingen, som rigtigt veed af det!« sagde Studenten »Sommetider, om Natten, kommer rigtignok den gamle Slotsforvalter, der skal passe paa derude, han har et stort Knippe Nøgler med sig, men saasnart Blomsterne høre Nøglerne rasle, saa blive de ganske stille, skjule sig bag ved de lange Gardiner og stikke Hovedet frem. Jeg kan lugte, her ere nogle Blomster inde,« siger den gamle Slotsforvalter, men han kan ikke see dem.

»Det er morsomt!« sagde den lille Ida og klappede i Hænderne. »Men kunde jeg heller ikke see Blomsterne?«

»Jo,« sagde Studenten, »husk bare paa, naar du kommer der ud igjen, at kige ind af Vinduet, saa seer Du dem nok. Det gjorde jeg i Dag, der laae en lang guul Paaskelillie i Sophaen og strakte sig, det var en Hofdame!«

»Kan ogsaa Blomsterne i den botaniske Have komme der ud ? Kan de komme den lange Vei?«

»Ja, det kan Du troe!« sagde Studenten, »for naar de ville, saa kunne de flyve. Har Du ikke nok seet de smukke Sommerfugle, de røde, gule og hvide, de see næsten ud som Blomster, det have de ogsaa været, de ere sprungne af Stilken høit op i Luften, og har da slaaet med Bladene, ligesom de vare smaa Vinger, og saa fløi de; og da de førte sig godt op, fik de Lov at flyve om ogsaa ved Dagen, skulde ikke hjem igjen, og sidde stille paa Stilken, og saa blev Bladene tilsidst til virkelige Vinger. Det har Du jo selv seet! Det kan ellers gjerne være, at Blomsterne inde i den botaniske Have aldrig have været ude paa Kongens Slot, eller veed, at der er saa lystigt der om Natten. Nu skal jeg derfor sige dig noget! saa vil han blive saa forbauset, den botaniske Professor, der boer ved Siden af, Du kjender ham jo nok? Naar Du kommer ind i hans Have, skal Du fortælle en af Blomsterne, at der er stort Bal ude paa Slottet, saa siger den det igjen til alle de andre, og da flyve de afsted; kommer da Professoren ud i Haven, saa er der ikke en eneste Blomst, og han kan slet ikke forstaae, hvor de ere henne.«

»Men hvor kan Blomsten fortælle det til de andre? Blomsterne kunne jo ikke tale!«

»Nei, det kunne de rigtignok ikke!« svarede Studenten; »men saa gjøre de Pantomime! Har Du ikke nok seet, at naar det blæser lidt, saa nikke Blomsterne, og bevæge alle de grønne Blade, det er ligesaa tydeligt, som om de talte!«

»Kan Professoren da forstaae Pantomime?« spurgte Ida.

»Ja, det kan Du troe! Han kom en Morgen ned i sin Have og saa en stor Brændenælde staae at gjøre Pantomime med Bladene til en deilig rød Nellike; den sagde, du er saa nydelig og jeg holder saa meget af dig! men saadan noget kan Professoren nu slet ikke lide, og slog strax Brændenelden over Bladene, for de ere dens Fingre, men saa brændte han sig, og fra den Tid tør han aldrig røre ved en Brændenælde.«

»Det var morsomt!« sagde den lille Ida og loe.

»Er det at bilde Barnet saadan noget ind!« sagde den kjedelige Cancellieraad, der var kommen i Visit og sad i Sophaen; han kunde slet ikke lide Studenten og gnavede alletider, naar han saa ham klippe de løierlige, moersomme Billeder: snart en Mand, der hang i en Galge og holdt et Hjerte i Haanden, for han var en Hjertetyv, snart en gammel Hex, der red paa en Kost og havde sin Mand paa Næsen; det kunde Cancellieraaden ikke lide, og saa sagde han, ligesom nu, »er det noget, at bilde Barnet ind! det er den dumme Phantasie!«

Men den lille Ida syntes dog, det var saa morsomt, hvad Studenten fortalte om hendes Blomster, og hun tænkte saa meget derpaa. Blomsterne hang med Hovedet, fordi de vare trætte af at dandse hele Natten, de vare bestemt syge. Saa gik hun med dem hen til alt sit andet Legetøj, der stod paa et pænt lille Bord, og hele Skuffen var fuld af Stads. I Dukkesengen laae hendes Dukke, Sophie, og sov, men den lille Ida sagde til hende: »Du maa virkelig staae op, Sophie, og tage til Takke med at ligge i Skuffen i Nat, de stakkels Blomster ere syge, og saa maa de ligge i din Seng, maaskee de da blive raske!« og saa tog hun Dukken op, men den saa saa tvær ud og sagde ikke et eneste Ord, for den var vred, fordi den ikke maatte beholde sin Seng.

Saa lagde Ida Blomsterne i Dukkesengen, trak det lille Teppe heelt op om dem og sagde, nu skulde de ligge smukt stille, saa vilde hun koge Theevand til dem, at de kunde blive raske og

komme op imorgen, og hun trak Gardinerne tæt om den lille Seng, for at Solen ikke skulde skinne dem i Øinene.

Hele Aftenen igjennem kunde hun ikke lade være at tænke paa, hvad Studenten havde fortalt hende, og da hun nu selv skulde i Seng, maatte hun først hen bag Gardinerne, der hang ned for Vinduerne, hvor hendes Moders deilige Blomster stod, baade Hyacinther og Tulipaner, og saa hvidskede hun ganske sagte: Jeg veed nok, I skal paa Bal i Nat! men Blomsterne lod, som om de ingenting forstod og rørte ikke et Blad, men lille Ida vidste nok, hvad hun vidste.

Da hun var kommet i Seng, laae hun længe og tænkte paa, hvor nydeligt det kunde være at see de deilige Blomster dandse derude paa Kongens Slot. »Mon mine Blomster virkelig have været med?« Men saa faldt hun i Søvn. Ud paa Natten vaagnede hun igjen, hun havde drømt om Blomsterne og Studenten, som Cancellieraaden skjændte paa og sagde vilde bilde hende noget ind. Der var ganske stille i Sovekammeret, hvor Ida laae; Natlampen brændte henne paa Bordet, og hendes Fader og Moder sov.

»Mon mine Blomster nu ligge i Sophies Seng?« sagde hun ved sig selv, »hvor jeg dog gjerne vilde vide det!« Hun reiste sig lidt og saae hen til Døren, der stod halv paa Klem, derinde laae Blomsterne og alt hendes Legetøi. Hun lyttede efter, og da var det ligesom om hun hørte, at der blev spillet paa Claveer inde i Stuen, men ganske sagte, og saa nydeligt, som hun aldrig før havde hørt det.

»Nu dandse vist alle Blomsterne derinde!« sagde hun, »o Gud, hvor jeg dog gjerne vilde see det!« men hun turde ikke staae op, for saa vækkede hun sin Fader og Moder. »Bare de dog vilde komme herind,« sagde hun; men Blomsterne kom ikke og Musiken vedblev at spille saa nydeligt, da kunde hun slet ikke lade være, for det var altfor deiligt, hun krøb ud af sin lille Seng og gik ganske sagte hen til Døren og kigede ind i Stuen. Nei, hvor det var moersomt, hvad hun fik at see!

Der var slet ingen Natlampe derinde, men alligevel ganske lyst, Maanen skinnede gjennem Vinduet midt ind paa Gulvet! det var næsten ligesom det kunde være Dag. Alle Hyacintherne og Tulipanerne stode i to lange Rækker paa Gulvet, der vare slet ingen flere i Vinduet, der stode tomme Potter, nede paa Gulvet dandsede alle Blomsterne saa nydeligt rundt om hinanden, gjorde ordentlig Kjæde og holdt hverandre i de lange grønne Blade, naar de svingede rundt. Men henne ved Claveret sad en stor guul Lillie, som lille Ida bestemt havde seet i Sommer, for hun huskede godt, Studenten havde sagt: »nei, hvor den ligner Frøken Line!« men da loe de Allesammen af ham; men nu syntes virkelig Ida ogsaa, at den lange gule Blomst lignede Frøkenen, og den bar sig ogsaa ligesaadan ad med at spille, snart lagde den sit aflange gule Ansigt paa den ene Side, snart paa den anden, og nikkede Takten til den deilige Musik! Slet ingen mærkede den lille Ida. Nu saae hun en stor blaa Crocus hoppe midt op paa Bordet, hvor Legetøiet stod, gaae lige hen til Dukkesengen og trække Gardinerne til Side, der laae de syge Blomster, men de reiste sig strax op og nikkede ned til de andre at de ogsaa vilde med at dandse. Den gamle Røgmænd, som Underlæben var brækket af, stod op og bukkede for de pæne Blomster, de saae slet ikke syge ud, de hoppede ned mellem de andre og vare saa fornøiede.

Det var ligesom om noget faldt ned af Bordet, Ida saae derhen, det var Fastelavns-Riset, der sprang ned, det syntes ogsaa, at det hørte med til Blomsterne. Det var ogsaa meget nydeligt, og oveni sad en lille Voxdukke, der havde just saadan en bred Hat paa Hovedet, som den Cancellieraaden gik med. Fastelavns-Riset hoppede paa sine tre røde Træbeen midt ind imellem Blomsterne, og trampede ganske stærkt, for det dandsede Masurka, og den Dands kunde de andre Blomster ikke, fordi de vare saa lette og kunde ikke trampe.

Voxdukken paa Fastelavnsriset blev lige med eet stor og lang, snurrede sig rundt ovenover Papirblomsterne og raabte ganske høit: »Er det at bilde Barnet saadan noget ind! det er den dumme Phantasie!« og saa lignede Voxdukken ganske accurat Cancellieraaden med den brede

Hat, saa ligesaa guul og gnaven ud, men Papirsblomsterne slog ham om de tynde Been, og saa krøb han sammen igjen og blev en lille bitte Voxdukke. Det var saa moersomt at see! den lille Ida kunde ikke lade være at lee. Fastelavnsriset blev ved at dandse, og Cancellieraaden maatte dandse med, det hjalp ikke, enten han gjorde sig stor og lang eller blev den lille gule Voxdukke med den store, sorte Hat. Da bad de andre Blomster for ham, især de, der havde ligget i Dukkesengen, og saa lod Fastelavnsriset være. I det samme bankede det ganske stærkt inde i Skuffen, hvor Idas Dukke, Sophie, laae ved saa meget andet Legetøi; Røgmanden løb hen til Kanten af Bordet, lagde sig langs ud paa sin Mave og fik Skuffen en lille Smule trukket ud Der reiste Sophie sig op, og saa ganske forundret rundtomkring. »Her er nok Bal!« sagde hun; »hvorfor er der ingen, der har sagt mig det!«

»Vil Du dandse med mig?« sagde Røgmanden.

»Jo, Du er en pæn En at dandse med!« sagde hun og vendte ham Ryggen. Saa satte hun sig paa Skuffen og tænkte, at nok en af Blomsterne vilde komme at engagere hende, men der kom ingen, saa hostede hun, hm, hm, hm! men alligevel kom der ikke Een. Røgmanden dandsede saa ganske alene, og det var ikke saa daarligt!

Da nu ingen af Blomsterne syntes at see Sophie, lod hun sig dumpe fra Skuffen lige ned paa Gulvet, saa det gav en stor Alarm; alle Blomsterne kom ogsaa løbende hen rundt omkring hende og spurgte, om hun ikke havde slaaet sig, og de vare alle saa nydelige imod hende, især Blomsterne, der havde ligget hendes Seng; men hun havde slet ikke slaaet sig, og alle Idas Blomster sagde Tak for den deilige Seng og holdt saa meget af hende, tog hende midt hen paa Gulvet hvor Maanen skinnede, dandsede med hende, og alle de andre Blomster gjorde en Kreds udenom; nu var Sophie fornøiet! og hun sagde, de maatte gjerne beholde hendes Seng, hun brød sig slet ikke om at ligge i Skuffen.

Men Blomsterne sagde: »Du skal have saa mange Tak, men vi kan ikke leve saa længe! imorgen ere vi ganske døde; men siig til den lille Ida, at hun skal begrave os ude i Haven, hvor Kanarifuglen ligger, saa voxer vi op igjen til Sommer og blive meget smukkere!«

»Nei, I maae ikke døe!« sagde Sophie, og saa kyssede hun Blomsterne; i det samme gik Salsdøren op, og en heel Mængde deilige Blomster kom dandsende ind, Ida kunde slet ikke begribe, hvor de vare komne fra, det var bestemt alle Blomsterne ude fra Kongens Slot. Allerforrest gik to deilige Roser, og de havde smaa Guld kroner paa, det var en Konge og en Dronning, saa kom de nydeligste Levkøier og Nelliker og de hilste til alle Sider. De havde Musik med, store Valmuer og Pioner blæste i Ærtebælge saa de vare ganske røde i Hovedet. De blaa Klokke og de smaa hvide Sommergække klingede, ligesom de havde Bjelder paa. Det var en morsom Musik. Saa kom der saa mange andre Blomster, og de dandsede allesammen, de blaa violer og de røde Bellis, Gaaseurterne og Lillieconvallerne. Og alle Blomsterne kyssede hinanden, det var nydeligt at see!

Til sidst sagde Blomsterne hinanden god Nat, saa listede ogsaa den lille Ida sig hen i Sengen, hvor hun drømte om alt, hvad hun havde seet.

Da hun næste Morgen kom op, gik hun gesvindt hen til det lille Bord, for at see om Blomsterne vare der endnu, hun trak Gardinet til Side fra den lille Seng, ja, der laae de allesammen, men de vare ganske visne, meget meer end igaar. Sophie laae i Skuffen, hvor hun havde lagt hende, hun saa meget søvrig ud.

»Kan Du huske, hvad Du skulde sige til mig,« sagde den lille Ida, men Sophie saa ganske dum ud og sagde ikke et eneste Ord. »Du er slet ikke god,« sagde Ida, »og de dandsede dog allesammen med Dig.« Saa tog hun en lille Papirsæske, der var tegnet nydelige Fugle paa, den lukkede hun op og lagde de døde Blomster i den. »Det skal være Eders nydelige Liigkiste,« sagde hun, »og naar

siden de norske Fætttere kommer herhen, saa skal de være med at begrave Eder ude i Haven, at I til Sommer kan voxe op og blive endnu meget smukkere!«

De norske Fætttere vare to raske Dreng, de hed Jonas og Adolph; deres Fader havde foræret dem to nye Flitsbuer, og disse havde de med at vise Ida. Hun fortalte dem om de stakkels Blomster, der vare døde, og saa fik de Lov at begrave dem. Begge Drengene gik foran med Flitsbuerne paa Skuldren, og den lille Ida bagefter med de døde Blomster i den nydelige Æske; ude i Haven blev gravet en lille Grav; Ida kyssede først Blomsterne, satte dem saa med Æsken ned i Jorden, og Adolph og Jonas skjød med Flitsbuer over Graven, for de havde ingen Geværer eller Kanoner.

Den lille Pige med Svovlstikkerne

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1848

Det var saa grueligt koldt; det sneede og det begyndte at blive mørk Aften; det var ogsaa den sidste Aften i Aaret, Nytaarsaften. I denne Kulde og i dette Mørke gik paa Gaden en lille, fattig Pige med bart Hoved og nøgne Fødder; ja hun havde jo rigtignok havt Tøfler paa, da hun kom hjemme fra; men hvad kunde det hjælpe! det var meget store Tøfler, hendes Moder havde sidst brugt dem, saa store vare de, og dem tabte den Lille, da hun skyndte sig over Gaden, i det to Vogne foer saa grueligt stærkt forbi; den ene Tøffel var ikke at finde og den anden løb en Dreng med; han sagde, at den kunde han bruge til Vugge, naar han selv fik Børn.

Der gik nu den lille Pige paa de nøgne smaa Fødder, der vare røde og blaa af Kulde; i et gammelt Forklæde holdt hun en Mængde Svovlstikker og eet Bundt gik hun med i Haanden; Ingen havde den hele Dag købt af hende; Ingen havde givet hende en Skilling; sulten og forfrossen gik hun og saa saa forkuet ud, den lille Stakkel! Sneefnökkene faldt i hendes lange gule Haar, der krøllede saa smukt om Nakken, men den Stads tænkte hun rigtignok ikke paa. Ud fra alle Vinduer skinnede Lysene og saa lugtede der i Gaden saa deiligt af Gaasesteg; det var jo Nytaarsaften, ja det tænkte hun paa.

Henne i en Krog mellem to Huse, det ene gik lidt mere frem i Gaden end det andet, der satte hun sig og krøb sammen; de smaa Been havde hun trukket op under sig, men hun frøs endnu mere og hiem turde hun ikke gaae, hun havde jo ingen Svovlstikker solgt, ikke faaet en eneste Skilling, hendes Fader vilde slaae hende og koldt var der ogsaa hjemme, de havde kun Taget lige over dem og der peeb Vinden ind, skjøndt der var stoppet Straa og Klude i de største Sprækker. Hendes smaa Hænder vare næsten ganske døde af Kulde. Ak! en lille Svovlstikke kunde gjøre godt. Turde hun bare trække een ud af Bundtet, stryge den mod Væggen og varme Fingrene. Hun trak een ud, »ritsch!« hvor sprudde den, hvor brændte den! det var en varm, klar Lue, ligesom et lille Lys, da hun holdt Haanden om den; det var et underligt Lys! Den lille Pige syntes hun sad foran en stor Jernkakkelovn med blanke Messingkugler og Messingtromle; Ilden brændte saa velsignet, varmede saa godt! nei, hvad var det! - Den Lille strakte allerede Fødderne ud for ogsaa at varme disse, - da slukkedes Flammen, Kakkelloven forsvandt, - hun sad med en lille Stump af den udbrændte Svovlstikke i Haanden.

En ny blev strøget, den brændte, den lyste, og hvor Skinnet faldt paa Muren, blev denne gjennemsigtig, som et Flor; hun saa lige ind i Stuen, hvor Bordet stod dækket med en skinnende hvid Dug, med fiint Porcelain, og deiligt dampede den stegte Gaas, fyldt med Svedsker og Æbler! og hvad der endnu var prægtigere, Gaasen sprang fra Fadet, vraltede hen af Gulvet med Gaffel og Kniv i Ryggen; lige hen til den fattige Pige kom den; da slukkedes Svovlstikken og der var kun den tykke, kolde Muur at see.

Hun tændte en ny. Da sad hun under det deiligste Juletræ; det var endnu større og mere pyntet, end det hun gennem Glasdøren havde seet hos den rige Købmand, nu sidste Juul; tusinde Lys brændte paa de grønne Grene og brogede Billeder, som de der pynte Boutikvinduerne, saa ned til hende. Den Lille strakte begge Hænder i Veiret - da slukkedes Svovlstikken; de mange Julelys gik høiere og høiere, hun saa de vare nu de klare Stjerner, een af dem faldt og gjorde en lang Ildstribе paa Himlen.

»Nu dør der Een!« sagde den Lille, for gamle Mormoer, som var den eneste, der havde været god mod hende, men nu var død, havde sagt: naar en Stjerne falder, gaaer der en Sjæl op til Gud.

Hun strøg igjen mod Muren en Svovlstikke, den lyste rundt om, og i Glandsen stod den gamle Mormoer, saa klar, saa skinnende, saa mild og velsignet.

»Mormoer!« raabte den Lille, »O tag mig med! jeg veed, Du er borte, naar Svovlstikken gaaer ud; borte ligesom den varme Kakkellovn, den deilige Gaasesteg og det store velsignede Juletræ!« - og hun strøg ihast den hele Rest Svovlstikker, der var i Bundtet, hun vilde ret holde paa Mormoer; og Svovlstikkerne lyste med en saadan Glands, at det var klarere end ved den lyse Dag. Mormoer havde aldrig før været saa smuk, saa stor; hun løftede den lille Pige op paa sin Arm, og de fløi i Glands og Glæde, saa høit, saa høit; og der var ingen Kulde, ingen Hunger, ingen Angst, - de vare hos Gud!

Men i Krogen ved Huset sad i den kolde Morgenstund den lille Pige med røde Kinder, med Smil om Munden - død, frosset ihjel den sidste Aften i det gamle Aar. Nytaarsmorgen gik op over det lille Liig, der sad med Svovlstikkerne, hvoraf et Knippe var næsten brændt. Hun har villet varme sig! sagde man; Ingen vidste, hvad smukt hun havde seet, i hvilken Glands hun med gamle Mormoer var gaaet ind til Nytaars Glæde!

Den standhaftige Tinsoldat

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1838

Der var engang fem og tyve Tinsoldater, de vare alle Brødre, thi de vare fødte af en gammel Tinskee. Geværet holdt de i Armen og Ansigtet satte de lige ud; rød og blaa, nok saa deilig var Uniformen. Det Allerførste, de hørte i denne Verden, da Laaget blev taget af Æsken, hvori de laae, var det Ord: »Tinsoldater!« det raabte en lille Dreng og klappede i Hænderne; han havde faaet dem, for det var hans Geburtsdag, og stillede dem nu op paa Bordet. Den ene Soldat lignede livagtig den anden, kun en eneste var lidt forskjellig; han havde eet Been, thi han var blevet støbt sidst, og saa var der ikke Tin nok; dog stod han ligesaa fast paa sit ene, som de andre paa deres to, og det er just ham, som bliver mærkværdig.

Paa Bordet, hvor de bleve stillede op, stod meget andet Legetøi; men det, som faldt meest i Øinene, var et nydeligt Slot af Papir. Gjennem de smaa Vinduer kunde man see lige ind i Salene. Udenfor stode smaa Træer, rundt om et lille Speil, der skulde see ud som en Sø; Svaner af Vox svømmede derpaa og speilede sig. Det var altsammen nydeligt, men det Nydeligste blev dog en lille Jomfru, som stod midt i den aabne Slotsdør; hun var ogsaa klippet ud af Papir, men hun havde et Skjørt paa af det klareste Linon og et lille smalt blaat Baand over Skulderen ligesom et Gevandt; midt i det sad en skinnende Paillette, lige saa stor som hele hendes Ansigt. Den lille Jomfru strakte begge sine Arme ud, for hun var en Dandserinde, og saa løftede hun sit ene Been saa høit i Veiret, at Tinsoldaten slet ikke kunde finde det og troede, at hun kun havde eet Been ligesom han.

»Det var en Kone for mig!« tænkte han; »men hun er noget fornem, hun boer i et Slot, jeg har kun en Æske, og den ere vi fem og tyve om, det er ikke et Sted for hende! dog jeg maa see at gjøre Bekjendtskab!« og saa lagde han sig saa lang han var bag en Snuustobaksdaase, der stod paa Bordet; der kunde han ret see paa den lille fine Dame, som blev ved at staae paa eet Been, uden at komme ud af Balancen.

Da det blev ud paa Aftenen, kom alle de andre Tinsoldater i deres Æske og Folkene i Huset gik til Sengs. Nu begyndte Legetøiet at lege, baade at komme Fremmede, føre Krig og holde Bal; Tinsoldaterne raslede i Æsken, for de vilde være med, men de kunde ikke faae Laaget af. Nøddeknækkeren slog Kaalbøtter, og Griffelen gjorde Commers paa Tavlen; det var et Spektakel saa Kanarifuglen vaagnede, og begyndte at snakke med, og det paa Vers. De to eneste, som ikke rørte sig af Stedet, var Tinsoldaten og den lille Dandserinde; hun holdt sig saa rank paa Taaspidsen og begge Armene udad; han var ligesaa standhaftig paa sit ene Been, hans Øine kom ikke et Øieblik fra hende.

Nu slog Klokken tolv, og klask, der sprang Laaget af Snuustobaksdaasen, men der var ingen Tobak i, nei, men en lille sort Trolde, det var saadant et Kunststykke.

»Tinsoldat!« sagde Trolde, »vil Du holde dine Øine hos Dig selv!«

Men Tinsoldaten lod, som han ikke hørte det.

»Ja bi til imorgen!« sagde Trolde.

Da det nu blev Morgen, og Børnene kom op, blev Tinsoldaten stillet hen i Vinduet, og enten det nu var Trolde eller Trækvind, ligemed eet fløi Vinduet op og Soldaten gik ud paa Hovedet fra tredie

Sal. Det var en skrækkelig Fart, han vendte Benet lige iveiret, og blev staaende paa Kaskjetten, med Bajonetten nede imellem Brostenene.

Tjenestepigen og den lille Dreng kom strax ned, for at søge; men skjøndt de vare færdig ved at træde paa ham, kunde de dog ikke see ham. Havde Tinsoldaten raabt: her er jeg! saa havde de nok fundet ham, men han fandt det ikke passende at skrike høit, da han var i Uniform.

Nu begyndte det at regne, den ene Draabe faldt tættere end den anden, det blev en ordentlig Skylle; da den var forbi, kom der to Gadedrenge.

»Sei Du!« sagde den ene, »der ligger en Tinsoldat! han skal ud at seile!«

Og saa gjorde de en Baad af en Avis, satte Tinsoldaten midt i den, og nu seilede han ned af Rendestenen; begge Drengene løb ved Siden og klappede i Hænderne. Bevar os vel! hvilke Bølger der gik i Rendestenen, og hvilken Strøm der var; ja det havde da ogsaa skylregnet. Papiirsbaaden vippede op og ned, og imellem saa dreiede den saa gesvindt, saa det dirrede i Tinsoldaten; men han blev standhaftig, forandrede ikke en Mine, saae lige ud og holdt Geværet i Armen.

Lige med eet drev Baaden ind under et langt Rendesteens-Bræt; der blev lige saa mørkt, som om han var i sin Æske.

»Hvor mon jeg nu kommer hen«, tænkte han, »ja, ja, det er Troidens Skyld! Ak sad dog den lille Jomfru her i Baaden, saa maatte her gjerne være eengang saa mørkt endnu!«

I det samme kom der en stor Vandrotte, som boede under Rendesteens-Brættet.

»Har Du Pas?« spurgte Rotten. »Hid med Passet!«

Men Tinsoldaten taug stille og holdt endnu fastere paa Geværet. Baaden foer afsted og Rotten bag efter. Hu! hvor den skar Tænder, og raabte til Pinde og Straa:

»Stop ham! stop ham! han har ikke betalt Told! han har ikke viist Pas!«

Men Strømmen blev stærkere og stærkere! Tinsoldaten kunde allerede øine den lyse Dag foran hvor Brættet slap, men han hørte ogsaa en brusende Lyd, der nok kunde gjøre en tapper Mand forskrækket; tænk dog, Rendestenen styrtede, hvor Brættet endte, lige ud i en stor Canal, det vilde være for ham lige saa farligt, som for os at seile ned af et stort Vandfald.

Nu var han allerede saa nær derved, at han ikke kunde standse. Baaden foer ud, den stakkels Tinsoldat holdt sig saa stiv han kunde, ingen skulde sige ham paa, at han blinkede med Øinene. Baaden snurrede tre fire Gange rundt, og var fyldt med Vand lige til Randen, den maatte synke; Tinsoldaten stod i Vand til Halsen og dybere og dybere sank Baaden, mere og mere løste Papiret sig op; nu gik Vandet over Soldatens Hoved, - da tænkte han paa den lille nydelige Dandserinde, som han aldrig mere skulde faae at see; og det klang for Tinsoldatens Øre:

*»Fare, Fare, Krigsmand!
Døden skal Du lide!«*

Nu gik Papiret itu, og Tinsoldaten styrtede igjennem - men blev i det samme slugt af en stor Fisk.

Nei, hvor var det mørkt derinde! der var endnu værre, end under Rendesteens-Brættet, og saa var der saa snevert; men Tinsoldaten var standhaftig, og laae saa lang han var med Geværet i Armen. -

Fisken foer omkring, den gjorde de allerforfærdeligste Bevægelser; endelig blev den ganske stille, der foer som en Lynstraale gjennem den. Lyset skinnede ganske klart og een raabte høit:

»Tinsoldat!« Fisken var blevet fanget, bragt paa Torvet, solgt og kommet op i Kjøkkenet, hvor Pigen skar den op med en stor Kniv. Hun tog med sine to Fingre Soldaten midt om Livet og bar ham ind i Stuen, hvor de Allesammen vilde see saadan en mærkværdig Mand, der havde reist om i Maven paa en Fisk; men Tinsoldaten var slet ikke stolt. De stillede ham op paa Bordet og der - nei, hvor det kan gaae underligt til i Verden! Tinsoldaten var i den selvsamme Stue, han havde været i før, han saa de selvsamme Børn og Legetøiet stod paa Bordet; det deilige Slot med den nydelige lille Dandserinde; hun holdt sig endnu paa det ene Been og havde det andet høit i Veiret, hun var ogsaa standhaftig; det rørte Tinsoldaten, han var færdig ved at græde Tin, men det passede sig ikke. Han saa paa hende og hun saa paa ham, men de sagde ikke noget.

I det samme tog den ene af Smaadrene og kastede Soldaten lige ind i Kakkellovnen, og han gav slet ingen Grund derfor; det var bestemt Trolden i Daasen, der var Skyld deri.

Tinsoldaten stod ganske belyst og følte en Hede, der var forfærdelig, men om det var af den virkelige Ild, eller af Kjærlighed, det vidste han ikke. Couleurerne vare reent gaaet af ham, om det var skeet paa Reisen eller det var af Sorg, kunde ingen sige. Han saa paa den lille Jomfru, hun saa paa ham, og han følte han smeltede, men endnu stod han standhaftig med Geværet i Armen. Da gik der en Dør op, Vinden tog i Dandserinden og hun fløi ligesom en Sylphide lige ind i Kakkellovnen til Tinsoldaten, blussede op i Lue og var borte; saa smeltede Tinsoldaten til en Klat, og da Pigen Dagen efter tog Asken ud, fandt hun ham som et lille Tinhjerte; af Dandserinden derimod var der kun Pailletten, og den var brændt kulsort.

Den uartige Dreng

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1835

Der var engang en gammel Digter, saadan en rigtig god gammel Digter. En Aften, han sad hjemme, blev det et forskrækkeligt ondt Veir udenfor; Regnen skyllede ned, men den gamle Digter sad luunt og godt ved sin Kakkelovn, hvor Ilden brændte og Æblerne snurrede.

»Der bliver da ikke en tør Traad paa de Stakler, som ere ude i det Veir!« sagde han, for han var saadan en god Digter.

»O, luk mig op! jeg fryser og er saa vaad!« raabte et lille Barn udenfor. Det græd og bankede paa Døren, medens Regnen skyllede ned og Blæsten ruskede i alle Vinduer.

»Din lille Stakkel!« sagde den gamle Digter, og gik hen at lukke Døren op. Der stod en lille Dreng; han var ganske nøgen og Vandet drev af hans lange gule Haar. Han rystede af Kulde, var han ikke kommet ind, havde han vist maattet døe i det onde Veir.

»Din lille Stakkel!« sagde den gamle Digter og tog ham ved Haanden. »Kom Du til mig, saa skal jeg nok faae Dig varmet! Viin og et Æble skal Du faae, for Du er en deilig Dreng!«

Det var han ogsaa. Hans Øine saae ud som to klare Stjerner, og skjøndt Vandet flød ned af hans gule Haar, krøllede det sig dog saa smukt. Han saae ud, som et lille Englebarn, men var saa bleg af Kulde og rystede over sin hele Krop. I Haanden havde han en deilig Flitsbue, men den var ganske fordærvet af Regnen; alle Couleurerne paa de smukke Pile løbe ud i hinanden af det vaade Veir.

Den gamle Digter satte sig ved Kakkelovnen, tog den lille Dreng paa sit Skjød, vred Vandet af hans Haar, varmede hans Hænder i sine, og kogte sød Viin til ham; saa kom han sig, fik røde Kinder, sprang ned paa Gulvet, og dandsede rundt om den gamle Digter.

»Du er en lystig Dreng!« sagde den Gamle. »Hvad hedder Du?«

»Jeg hedder Amor!« svarede han, »kjender Du mig ikke? Der ligger min Flitsbue! den skyder jeg med, kan Du troe! See, nu bliver Veiret godt udenfor; Maanen skinner!«

»Men Din Flitsbue er fordærvet!« sagde den gamle Digter.

»Det var slemt!« sagde den lille Dreng, tog den op og saae paa den. »O, den er ganske tør, har slet ikke lidt nogen Skade! Strængen sidder ganske stram! nu skal jeg prøve den!« saa spændte han den, lagde en Piil paa, sigtede og skjød den gode gamle Digter lige ind i Hjertet: »Kan Du nu see, at min Flitsbue ikke var fordærvet!« sagde han, løe ganske høit og løb sin Vei. Den uartige Dreng! saaledes at skyde paa den gamle Digter, der havde lukket ham ind i den varme Stue, været saa god mod ham og givet ham den deilige Viin og det bedste Æble.

Den gode Digter laae paa Gulvet og græd, han var virkelig skudt lige ind i Hjertet, og saa sagde han: »fy! hvor den Amor er en uartig Dreng! det skal jeg fortælle til alle gode Børn, at de kunne tage sig iagt, og aldrig lege med ham, for han gjør dem Fortræd!«

Alle de gode Børn, Piger og Dreng, han fortalte det til, toge sig saadan iagt for den slemme Amor, men han narrede dem alligevel, for han er saa udspeculeret! Naar Studenterne gaae fra Forelæsninger, saa løber han ved Siden af dem, med en Bog under Armen og og en sort Kjole paa. De kunne slet ikke kjende ham, og saa tage de ham under Armen og troe, det er ogsaa en

Student, men saa stikker han dem Pilen ind i Brystet. Naar Pigerne gaae fra Præsten, og naar de staae paa Kirkegulvet, saa er han ogsaa efter dem. Ja, han er alle Tider efter Folk! Han sidder i den store Lysekrone paa Theatret og brænder i lys Lue, saa Folk troe, det er en Lampe, men de mærke siden noget andet. Han løber i Kongenshave og paa Volden! ja, han har engang skudt Din Fader og Moder lige ind i Hjertet! Spørg dem kun ad, saa skal Du høre, hvad de sige. Ja, det er en slem Dreng, den Amor, ham skal Du aldrig have noget med at gjøre! han er efter alle Folk. Tænk engang, han skjød endogsaa en Piil paa gamle Bedstemoder, men det er længe siden, det er gaaet over; men saadan noget glemmer hun aldrig. Fy, den slemme Amor! Men nu kjender Du ham! veed, hvad han er for en uartig Dreng!

Dødningen

Et fyensk Folke-Eventyr

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1830

Omtrent en Miil fra Bogense finder man paa Marken i Nærheden af Elvedgaard, en ved sin Størrelse mærkværdig Hvidtjørn, der kan sees fra selve den jydske Kyst. I gamle Dage skal der have været to, og man fortæller, at Frederik den Anden har besøgt dette Sted, for at see denne Mærkelighed, og at de i denne Anledning vare udskaarne i Form af to Kroner.

Som ganske unge Spirer voxte disse Hvidtjørne i en lille Hauge, som laae der bag et fattigt Bondehuus; dengang var Elvedgaard et Nonnekloster rundtomkring omgivet med Voldgrave, hvorefter endnu en stor Deel er vedligeholdt.

Det var en smuk August-Aften, Myggene opførte deres luftige Françaiser, og Frøerne sade som fugtige Spillemænd og qvækkede et lystigt Chor i deres dybe Orchester, Nonnerne havde just endt den fromme Aftensang og hver begav sig til sin Celle. Omkranset af Skoven laae den lille Indsø saa stille og speilklar ved Klosteret, kun naar en Fisk slog op forstyrredes den rolige Flade; men imellem Elverkrattet, saa man ved Fuldmaanens Skin, hvorledes Elverpigerne som lette Taager svingede sig i lystige Dandse, Elverkongen stod med en Sølv-Krone paa Hovedet, der skinnede med blaaligt Skjær i Maanelysen; dybt nede i Mosen legede Løgtiemændene Tagfat om en lille Høi, hvor engang en hellig Munk havde nedmanet en Natteand, men han maatte vist ikke have forstaaet Kunsten ret, thi den Nedmanede fløi hver Midnat, i store Kredse, som en kulsort Ravn og skræmmede Egnens Beboere ved sit hæse Skrig.

Der var allerede ganske mørkt i Klosteret, men fra den lille Hytte i hvis Have Hvidtjørnene vare plantede, flammede endnu Lampelyset gennem de smaae Ruder. Indenfor de nøgne Leervægge laae en gammel Bonde paa Dødsleiet; hans Søn Johannes sad ved Sengen hos ham og trykkede den Døendes kolde, klamme Haand fast til sine Læber. Faarekyllingen peeb saa varslende i Krogen, Lampen var næsten udbrændt; den Gamle saa endnu engang med store, stive Blikke paa Sønnen, knuede krampagtigt hans Haand og sov hen i Herren.

Johannes græd høit, nu følte han sig med eet saa ganske ene i Verden; vel havde han mange Ligealdrende og Bekjendte der i Egnen, men der var jo ingen han ganske kunde slutte sig til, ingen, der ganske kunde dele hans Følelser.

Dagen skinnede alt ind i Hytten og fandt Johannes sovende foran Faderens Dødsleie; han holdt endnu den Dødes kolde Haand fast i sin, og deilige, brogede Billeder fløi i Drømme forbi hans Sjæl. Han saa sin Fader frisk og sund; alt var lyst og smukt rundtomkring, og en deilig, men bleg og liigklædt Pige satte ham en Krands paa Hovedet; hans gamle Fader lagde Pigens Haand i hans; - han vaagnede, og følte nu kun Faderens kolde Dødninghaand, og saa den Dødes brustne Blikke, der uden Seekraft stirrede paa ham.

Det var en Fredagmorgen de førte den Døde til sit sidste Hvilested; Johannes fulgte langsomt efter den sorte Kiste der gjemmede ham hans kjære Fader; Munken læste en latinsk Bøn og kastede Jord paa Kisten, da var det, som hans Hjerte skulde briste, men da Chor-Drengene sang og svingede Røgelseskarrene, saa den blaalige Røg hvirvlede op imellem de grønne Hække, da smeltede han hen i Graad; han syntes i de spæde Stemmer at høre Guds Engle der sang hans Fader imøde. Han saa op imod Himlen, saa rundt omkring sig; Alt aandede et frodigt Sommer-Liv; da blev det ham klart i Sjælen, at Døden ikke kunde være Tilintetgjørelse; Fuglene sang saa

smukt rundtom i de høie Kastanietræer, og høit oppe under den blaa Himmel seilede de lette Skyer langt bort til fremmede Lande. Da vaagnede en mægtig Længsel hos ham efter at see sig om i Verden. Skaren drog tilbage til Sørgehuset hvor et rigeligt Gilde ventede den; man roste den Afdøde og hans velbryggede Most, og alt som de drak for den Døde bleve de selv mere levende; en mædsket Munk, der lignede den hogartske, havde paataget sig en Harlequins lystige Rolle, drak og sagde dumme Vittigheder saa godt som nogen monarkisk Skolemester, men Johannes sneeg sig fra det lystige Selskab; han havde skaaret og sammenføiet et stort Trækors, det bar han hen paa Kirkegaarden og satte paa Faderens Grav, som alt nogle af Byens Piger havde bestrøet med Sand og Blomster.

Tidlig den næste Morgen pakkede han sig en lille Byldt sammen, gjemte i sit Belte hele sin Arvepart, der bestod i 50 Rdlr., og med denne og en lille Pung, hvori var nogle Sølvskillinger, forlod han Huset for at drage ud i den vide Verden. - Veien gik over Kirkegaarden hvor han først tog Afsked med sin Faders Grav, en Lærke sad paa Trækorset og sang, men flagrede strax bort mellem de duftende Hylde træer, da Johannes nærmede sig.

Det var en deilig Morgen, den duggede Kornmark straalte som et Hav af Guld i Morgensolen; langsomt steeg Taagerne fra Engen, og alle Blomsterne nikkede i den friske Morgenvind, som de vilde ønske Johannes Velkommen i den frie Natur. Endnu engang dreiede han sig om paa Høien for at see den gamle, bekjendte Kirke, hvor han var døbt, og hvor han hver Søndag med sin gamle Fader havde bedet til Christus og alle de Hellige; da saa han høit oppe i et af Hulleterne i Taarnet, Kirke-Nissen staa med sin lille røde, spidse Hue, han skyggede for sit Ansigt med den bøiede Arm, da ellers Morgensolen skar ham i Øinene; Johannes nikkede ham sit Levvel, og den lille Nisse svingede sin røde Hue, lagde Haanden paa Hjertet og kyssede mange Gange paa Fingrene for at vise ham sine varme Ønsker om at Reisen maatte blive lykkelig.

Med Hovedet fuldt af brogede Drømme om den store deilige Verden han nu først ret skulde see, fjernede han sig alt mere og mere det kjære Barndoms Hjem. Gjenstandene blev snart nyere og fremmede Ansigter hilsede ham. Den første Nat indlogerede han sig i en Høestak paa Marken, og sov der som en persisk Fyrste i sit straalende Sovkammer. Den grønne Mark var hans Gulvteppe, Hyldebuskene og de vilde Rosenhække vare hans Blomstervaser, og som Vandfad havde han den hele Aa med sit friske rindende Vand. Maanen hang som en stor argantisk Lampe under det hvælvede Loft og brændte med en stadig Flamme. Uden nu at være i Frygt for at Lyset der, skulde brænde ned i Stagen eller vælte, og tænde Ild i det blaa Loft og de lette Sky-Gardiner sov Johannes, til et Chor af vingede Spille-mænd vækkede ham den næste Morgen.

Fra den nære Landsby ringede Klokkerne, det var Søndag; Folk gik til Kirke og hilsede alle saa venligt den fremmede Vandringsmand med det aabne ærlige Ansigt; snart tonede Messesangen, og Lysene brændte paa Altarbordet, men Johannes stod allene paa Kirkegaarden, saa de mange sjunkne Grave, der vare overgroede med høit Græs, da tænkte han paa sin Faders Grav, der nok ogsaa snart vilde synke saaledes sammen, da han ikke var og pyntede og lugede den. - Taus sadde han sig ned og rykkede Græsset af een af de nærmeste Grave, reiste de sorte Kors der vare faldne om, og lagde Krandsene, som Vinden havde revet bort fra de friske Grave, igjen paa deres Sted, i det han tænkte, at ogsaa en kjærlig Haand vilde tage sig af hans Faders Grav, nu da han ikke kunde det.

Ved Kirkegaardsporten stod der en gammel Tigger med et fromt ærværdigt Ansigt og lenede sig til sin Krykke, med ham deelte han den lille Rest han endnu havde af Sølvpengene i sin Pung, og gik saa roligt og fornøiet videre frem i den vide Verden.

Ved Stranden fandt han en Skipper der laae seilfærdig, og for den lille Rest af sine Sølvpenge fik han ham til at tage sig med. Snart svulmede de hvide Segl for den friske Søvind; den deilige danske Kyst med sine Skove og Bakker fjernede sig mere og mere; Bølgerne væltede sig

skumhvide mod Skibets Forstavn, og let som en Fugl fløi det hen over Havet til fremmede Lande; henimod Aften viste sig en ny Natur-Scene for ham. Havet blev med eet roligt, Fladen var glat som et Speil, men langtorte suuste det i Luften som et Forbud paa det kommende Uveir; sorte tunge Skyer hævede sig paa Horizonten, og de hvide Maager flagrede ængsteligt med hæse Skrig henimod Kysten som man øinede i nogen Afstand. Før Skibet endnu naaede Land, var Uveiret kommet nærmere; Johannes stod ved Masten og saa henrykt ud i den oprørte Natur. Solen gik just stor og rund ned i Havet og alle Bølgerne spillede med en underlig Blanding af Rødt og Grønt. Over Havet hvælvende sig en deilig Regnbue og under denne stod den store Uveirsskye, ikke sort og truende, men farvet med et mildt Rosenskjær af den synkende Sol, og midt i dette blegrøde, spillede de blaa hvide Lynstraaler. Med ganske underlige Følelser betraadte Johannes Kysten; han stod jo nu i et fremmet Land, og Havet laa imellem ham og Hjemmet. Men snart forjog Synet af de mange nye Gjenstande det øieblikkelige Mismod; Uveiret syntes at drage bort over Havet, Aftenen var saa kjølig og smuk, han besluttede derfor strax at vandre videre; men efter nogle Timers Forløb, havde Uveiret vendt sig, og vor kjære Ungersvend maatte fordoble sine Skridt for at komme under Tag før Regnen brød løs. Det blev alt mørkere og mørkere omkring ham; endelig saa han en Kirke, der laa eensom paa en skovbegroet Høi; han stræbte der hen og fandt Døren til Vaabenhuset paa Klem. Rigtignok blev han ved Indtrædelsen lidt underlig om Hjertet ved at see sig i Selskab med en Død; thi paa Løbænkken laa Liget af en midaldrende Mand med foldede Hænder og Svededugen over Ansigtet.

»Jeg vil ikke forstyrre den Dødes Ro,« tænkte han, »kun laane Tag til Uveiret er draget over.« Stille sadde han sig i Krogen, og var nær falden i Søvn, men da Regnen hørte op og Stormen sagtnedes, hørte han det pusle ganske underligt ved Døren og to store mørke Skikkelser traadte ind, de nærmede sig den Døde og loe fælt i det de voldsomt toge fat paa ham.

»I Jesu-Navn hvem er I!« raabte Johannes og traadte frem imod dem. »Hvorfor vil I forstyrre den Dødes Fred?«

Mændene studsede, men efter nogle Øieblikke begyndte den ene ganske hæsligt at lee og sagde med raa Stemme:

»Hævn, min Broder! Hævn! - denne Døde skylder os 50 Rdlr., som vi laante ham for nogle Dage siden; det var paa Speculation, og han var da frisk som en Fugl i Luften, men saa gik han os igaar hen og vilde trække en lurvet Tigger-Dreng op, der var faldet i Aaen, og blev der saa selv lidt for længe. Nu kan vi skyde en hvid Pind efter Pengene! os har han narret, og gjælder dog hos alle gamle Kjærlinger for en Guds Mand, men naar vi nu har kradset ham lidt, saa vil nok Bladet vende sig, og man vil ryste paa Hovedet og vidske om Satan og hans Engleskare; forstaaer Du mig?«

»Men om jeg nu træder frem i Morgen,« svarede Johannes, »og fortæller hvad I nu saa aabenhjertigt har sagt mig, hvad saa?«

»Hvad saa!« svarede Manden, »ja, naar vi frygtede det, saa kneb vi Dig nu strax i Halsen, saa Øinene skulde staae ud af Hovedet paa Dig som paa en kogt Krebs! men det frygte vi ikke for; thi til Gavn kan det aldrig blive Dig, og en Ulykke vilde Du være vis paa!«

Saaledes taledes Manden og greb nu atter fat i Liget for at mishandle det; men Johannes traadte dristigt imellem og søgte med al sin Veltalenhed at forhindre det, men uden Nytte.

»Min Vei gaaer ud i den vide Verden,« sagde han tilsidst, »jeg har hverken Fader eller Moder, og min hele Rigdom er 50 Rdlr.; saameget er det jo den Døde skylder Eder? Vil I nu ved Gud og alle Helgene love mig, ikke oftere at forstyrre hans Fred, saa vil jeg gjerne give Eder min lille Eiendom!«

»I vil betale den Dødes Gjæld?« spurgte den ene og saa paa ham med store Øine.

»Ja,« svarede Johannes, »naar jeg kun kan være vis paa at I vil forunde hans arme Legeme Ro, og ikke søge at forringe hans ærlige Rygte. Her er Pengene, men gjør først Eed over den Døde, og læg Eders Haand paa hans kolde Hoved!«

Mændene adløde og forføiede sig snart veltilfredse hjem med Pengene; men Johannes lagde først Liget tilrette igjen paa Løibænken, og foldede dets kolde Hænder før han greb til Vandringsstaven og sagde den Døde Farvel.

»See nu er jeg lettet for den Byrde!« tænkte han, »ingen Røver skal nu slaae mig ihjel for mine Penges Skyld, og jeg har ærligt betalt mit Nattely; vor Herre vil nu nok sørge for hvad der videre skal komme!« Rolig og tilfreds forlod han Vaabenhuset; Uveiret var draget over og Fuldmaanen skinnede hvid og klar fra den blaa Himmel. Natten var saa mild og kjølig og alle Buske og Trær i Skoven hvor han gik duftede saa friskt og kvægende; lystigt legede de smaa Alfer i Krattet, og lode sig ikke forstyrre af den Fremmede der gik forbi og saae paa deres Lege, thi han var et godt, uskyldigt Menneske. - Nogle af Alferne vare ikke større end en Finger og havde deres lange gule Haar opheftet med Guldkamme; andre vare kun en Tomme i Høiden, det var vistnok de mindre Børn, og de morede sig med at seile i store Blomsterblade der gyngede paa Duggen i det høie Græs; væltede saadan en lille Baad saa Alfen faldt paa Hovedet ned og blev borte i Græsset, da blev der en Latter og Støi af de andre Smaa-Puslinger. - Fra Hæk til Hæk maatte store brogede Ædderkopper med Guld kroner paa Hovedet, spinde dem flere Alen lange Hænge-Broer og Paladser, der, besprængte med de fine Dugdraaber, saae ud som de vare indvirkede med Diamanter. Hele Skarer af luftige Alfer hoppede nu om paa disse Broer og Slotte til den lyse Morgen, da forsvandt de allesammen, og Vinden førte deres deilige Bygninger bort, der nu kun flagrede hen i Luften som store Spindelvæve og forsvandt reent, da Solen kom høiere paa Himlen. I det Johannes saaledes vandrede fremad i levende Drømme, hørte han en stærk Mandsstemme raabe bagved sig: »Holla Kammerat! hvorhen gjelder Reisen?« Han vendte sig om, og saae en rask Mand paa omtrent 30 Aar, han var velklædt, havde en lille Randsel paa Ryggen og støttede sig paa en stor Knortekjæp.

»Jeg gaaer ud i den vide Verden,« sagde Johannes, »min Fader er død, og jeg er kun en fattig Knøs, men vor Herre, tænker jeg, hjælper mig nok! Fuglen synger og har dog hverken Korn eller Penge, og det gaaer mig ligesaadan.«

»Min Vei gaaer ogsaa ud i den vide Verden,« sagde den Fremmede; »skal vi da ikke gjøre Følgeskab? To slaae sig altid bedre igjennem end een!« Rask gled Talen ham fra Tungen, Johannes følte sig underligt draget til ham, og snart vare de ret fortrolige og bekendte med hinanden.

Den Fremmede besad sjeldne Kundskaber, havde seet sig meget om i Verden; Johannes lyttede forundret til hans Tale, en heel ny Verden viste sig for ham, og Alt hvad han før kjendte, traadte nu frem i en ny og klarere Skikkelse. Han beskrev ham saa levende de uendelige, høie Bjerge med deres evige lis og Snee; hvorledes Skyerne hang dybt nede under Vandringsmanden; hvor reen Luften der var, saa at Himlen hvælvende sig i det mørkeste Blaae, og Solen stod uden blændende Straaler i det stærkeste Ildrødt. Hvor skjønt der var imellem disse Bjerge, hvor lispyramider vexle med Blomstertæpper og gyldne Kornmarker; og hvor man fra den høieste Spidse skuer ud i det Uendelige; og hvor da de lavere Bjerge med deres Gletscher og Snee see ud som et oprørt Hav, der i et Nu er stivnet med sine uhyre Bølger. Han fortalte ham ogsaa om Bjergenes Indre, hvor det blinkende Ærts slyngede sig som Bække og Floder i uendelige Bugter; om de store Have med deres Koralklipper og store Uhyrer; og om uendelige mange Riger og Lande paa denne Jord.

Aldrig havde Johannes tænkt sig Verden saa stor; jo mere den Fremmede fortalte, desto større blev den for ham; men som han meest undrede sig over dens Storhed, pegede den Fremmede mod Himlen, viste ham Solen, og udviklede hvorledes enhver Stjerne, der tindrede ham om Natten

kun som en lille Prik, var en Klode, større og maaskee skjønnere end denne Jord her; da svimlede Johannes ved Tanken om det store Uendelige, men rystede derpaa med Hovedet og trykkede smilende den Fremmedes Haand idet han takkede ham for det deilige Eventyr, thi andet kunde det jo ikke være. -

Solen stod allerede høit da de gjorde Rast under et stort Træ; den Fremmede deelte sit lille Forraad med ham, der bestod i Brød og Viin; en saadan Drik havde han endnu aldrig smagt; det var ret en fornem Frokost i det Grønne. Skoven hvælvende sig som en Riddersal, og høit oppe i Galleriet, der var betrukket med ægte Grønt der ikke gik af i Vadsken, sang Fuglene, som de største Sangere, smukt fra Bladet, og ikke een slog en falsk Trille.

Vore Vandringsmænd havde næsten fortæret deres Frokost, da der nærmede sig en gammel, af Alderen krumtbøiet Kone; hun bar paa sin Ryg et Knippe Brænde, som hun havde samlet sig i Skoven, og støttede sig med den ene Haand paa en Krykkestok, men holdt med den anden tre store Riis af Bregner og Vidier. Langsomt og stønnende skred hun fremad, men som hun var nærved dem begge sank hun til Jorden og udstødte et smerteligt Skrig; de sprang strax op for at hjælpe hende, men hun havde i Faldet brukket sit ene Been. Hun jamrede høit af Smerte, og bad dem føre hende til sin Hytte, som kun laae et lille Stykke Vei derfra. Johannes greb hende strax i sine Arme, men den Fremmede bad ham at lade hende ligge i Græsset, tog saa en Krukke frem af sin Randsel og forsikkrede at den gjemte en kostbar Salve, der ikke alene strax kunde hele Beenbrudet, men endogsaa gjøre hende det Been langt raskere end det før havde været, men til Belønning forlangte han de tre Riis hun bar i Haanden. Den Gamle stirrede forundret paa ham og mumlede sært med de tandløse Gummer:

*»Kold og hvid, varm og rød,
Kongekrone eller Død« -*

og rakte ham de tre Riis. Neppe havde han nu besmurt Benet med sin Undersalve, før den Gamle reiste sig, og forsikkrede at hun endnu aldrig havde været saa let paa det Been før, og bad ham, dog endelig at smøre det andet lidt med, for at hun ikke skulde komme til at hinke, men kunde blive lige rask paa begge Benene; neppe havde han opfyldt hendes Ønske, før begge Pusselankerne gik paa hende som nogle Trommestikker, hun knixede og forsvandt i den grønne Skov.

»Hvad vil Du med de Riis?« spurgte Johannes den Fremmede, som gjemte dem omhyggeligt i sin Randsel.

»Bruge dem naar jeg bliver Kjærtesvend og skal ledsage min Dame;« svarede han, »o det var en ganske fortræffelig Fangst!«

Henimod Aften traadte de ud af Skoven, og en stor viid Udsigt laae foran dem.

»Hvilke sorte Skyer trække ikke op derude!« sagde Johannes, »det bliver vist Uveir til Natten.«

»Sorte Skyer;« afbrød den Fremmede ham, »nei det er Bjerge, imorgen ville vi kunde være der.«

Med hvilken Længsel stirrede ikke Johannes der hen og ønskede endnu i denne Aften at kunde være der, men den Fremmede fandt det rigtigst at de udhvilede sig i det nære Værtshuus, for at de med fornyede Kræfter den næste Morgen kunde begynde deres Bjerg-Reise.

I Krostuen var der en stor, broget Forsamling, thi en Marionetspiller havde her paa nogle Tønder opreist sit lille Theater, og vilde give Dronning Esters deilige Historie. Johannes og den Fremmede toge sig Plads imellem de andre Tilskuere, hvoraf nogle røge Tobak, og andre sladdrede ganske lystigt. En tyk Slagter som lod til at være den fornemste i Selskabet sad nærmest Theateret med sin store Bulbider ved Siden, der gloede omkap med det øvrige Publicum paa den kongelige Herlighed der nu viste sig.

Kong Ahasverus havde allerede ophøiet Ester til Dronning; Mardochæus var ført om paa en deilig hvid Hest og Haman hængt; nu kom den sidste Act hvor Jøderne skulde ihjelslaae alle deres Fjender; hu! hvor der var en Ødelæggen; Kongen og Dronning Ester sad midt paa Torvet paa en deilig Trone og de havde begge Guld kroner paa Hovedet og lange røde Kapper som de smaae Jøde-Drenge bare Slæbet paa. Hvergang der faldt et Regiment Hedninger nikkede Ester og hoppede op og ned paa sit Sæde, saa det var en Lyst at see paa, men med eet, Gud maa vide hvad den store Bulbider tænkte, da den tykke Slagter nu af Interesse for Stykket glemte at holde paa ham, foer han i eet Spring op paa Theatret, væltede alle Drabanterne og tog Dronning Ester midt i hendes tynde Liv. »Knik, knak!« hvor gik hun i Stykker, og den arme Marionetspiller jamrede sig gyseligt, thi det var jo hans første Prima-Donna, Hunden havde bidt Hovedet af. Comedien var da nu forbi for dene Gang, og enhver begav sig til sit; da tog den Fremmede den stakkels Dronning Ester i sine Hænder, og smurte hende med den kostelige Salve han eiede, og strax blev hun heel, og hvad der endnu var mere underligt, hun bevægede sine Lemmer af sig selv, og gjorde en dyb Compliment og slog ud baade med Arme og Been. Da blev Marionetspilleren saa glad i sit Hjerte, thi nu kunde hun selv røre sig, uden at han behøvede at trække i Snorene, og manglede alene Mælet for at være en fuldkommen Dame.

Efterat have holdt et tarveligt Aftensmaaltid, lagde de sig til Ro, men de kunde ikke sove for en underlig Sukken og Stønnen, der syntes at komme fra Theatret; Marionetspilleren løftede Forhænget tilside, der laae alle Ridderne og Damerne, Kongen og Drabanterne, imellem hverandre og sukkede saa det skar ham i Hjertet, de stirrede paa ham med deres store Glas-Øine, og det var som de bade om, at blive smurt lidt, ligesom Dronningen, for at ogsaa de kunde bevæge sig af sig selv. Dronning Ester knælede ogsaa ned og udstrakte sin Guldkrone, ligesom hun vilde sige: »tag den! men smør min Gemal og mine Hoffolk!« da kunde Marionetspilleren ikke længer modstaae, han lovede den Fremmede, at give ham hele Indtægten for denne Aften og mere til, naar han kun vilde smøre nogle af de andre Marionetter med, men den Fremmede forlangte allene det store Slagsværd han bar ved sin Side, og da han havde erholdt det, gned han snart Liv i de fornemste Træmænd.

Ved næste Dag-Gry forlode de Værtshuset, for at begynde deres Bjergreise; det gik bestandigt Bakke op ad, gennem Krat og Buske; snart antog Alt rundtom et vildere Præg; høie Fjeldstykker hang truende ud over deres Hoveder; Fodstien var saa snever, at Johannes svimlede og var styrtet ned i den frygtelige Kløft under sig, havde ikke den Fremmede understøttet ham. Udsigten blev nu friere, Solen stod op og skinnede med sine røde Straaler paa de hvide Bjergtinder, men dybt nede laae Dalen i en blaalig Taage, der dunstede bort i Morgensolen. Johannes var hensjunken i Beskuelsen af denne Pragt; han saa og anede kun Gud i den store Uendelighed, da lød der ganske underlige, himmelske Toner over hans Hoved; underligt smæltede de hen med hans Hjertes Følelser; han saa i Veiret, en stor, hvid Svane svævede i Luften, dens Sang hendøde i smeltende Harmonier, og som baaren af Vinden, sank Fuglen med bøjet Hoved ned for hans Fødder og var død; da greb den Fremmede det store Slagsværd, som han havde faaet af Marionetspilleren, og nu bar ved sin Side, huggede i to stærke Slag de store Svanevinger af, og gemte dem under sin Randsel.

Johannes var saa forundret over alt det Nye han saa og hørte, at han ikke kunde sige et Ord, men den Fremmede greb hans Haand og sagde: »see! kom ikke Sværdet mig nu ret til Pas? for disse Vinger skal vi faae Guld, og for Guldet et lystigt Maaltid!«

Saaledes vandrede de nu fremad mellem Bjergene, »hvor Alt er stort og deiligt,« sagde Johannes, »hvad mon der ikke være for deilige Lande paa hin Side af Bjergene?«

»Der ligger Phantasiers Verden!« sagde den Fremmede, »jeg tænker at vi næste Morgen skal kunne see dens glimrende Diamant Bjerge!«

Da de nu havde reist mange Mile fremad, saae de dybt nede i en Dal mellem Bjergene, en stor Stad med mange Taarne der glindsede deiligt i det klare Solskin, og midt i Byen laae der et prægtigt Marmorslot tækket med Sølv og Guld, og her residerede Kongen. Omtrent en Miil fra Staden laae der et stort Krohuus, og alle vare her i Arbeide med at opreise en Æreport, som Pigerne behang med Blomster og Krandsse. Af Verten erfarede vore Vandringsmænd, at de var i Hjerterkonges Rige, en fortræffelig Regent, og nær beslægtet med Silvio Ruderkongen, der er noksom bekjendt af Carlo Gozzi's dramatiske Eventyr »de tre Pommeranzer«.

»Ak!« sagde Verten, »vor allernaadigste Hjerterkongen er en fortræffelig Mand, ret en Hjertens Mand, og derfor male de ham ogsaa altid af med to Hjerter, men hans Datter - ak! ak!«

Her begyndte den gode Gamle, saa bitterligt at græde, saa han ikke kunde faae et Ord mere frem; da han siden havde fattet sig erfarede de, at Kongedatteren var skøn som Solen, men var tillige en ond og arrig Hex, der var Skyld i mange deilige Prindser og mandhaftige Ridders Død. Enhver, ligefra Kongesønnen til Betleren, var det tilladt at beile til hende, men kunde han ikke svare paa tre givne Spørgsmaal, eller rettere, gjætte tre Ting, da lod hun, som en anden Turandot, ham uden Naade og Barmhertighed henrette. Den gamle Konge var færdig at gaa af Sorg i Graven over sin ugudelige Datter, og over at have givet hende et helligt Løfte, ikke at blande sig i hendes Kjærlighedshandel. Ja, der var endogsaa forordnet eengang om Aaret en stor Bededag, hvor da Kongen med hele Folket laae paa Knæ og bad om, at Prindsessen maatte vende om paa den rette Vei, og faae et nyt og bedre Hjerter; Sorgen var saa stor, at selv de gamle Kjærlinger i Byen farvede deres Brændeviin sort, for ogsaa selv ved dette, at vise deres Bedrøvelse.

»Men er hun da saa smuk?« spurgte den Fremmede.

»Ak ja,« svarede Verten, »vor Herre har givet hende en skøn Skablon! men hvad nytter det? Et Æsel er dog et Æsel, bære det endogsaa et gyldent Dække! og Adel uden Dyd er en Løgte uden Lys! ak, naar de først klappe med Skovlen paa hendes Grav, saa har den Herlighed en Ende; saa skal hun sove i de røde Lagener, hvor Sengene er hede uden Varmebækken! Gud bevare os alle sammen! - Om en Stund kommer hun her forbi, derfor har jeg maattet lade reise denne Æreport; hun skal nu besee det nye Marmorbad! o Gud give hun maatte drukne deri, den lede Satan! men hun drukner ikke! hun drukner ikke!«

Johannes og den Fremmede sadte sig imidlertid til Bords i Gjæstestuen for at nyde lidet, da de pludseligt bleve afbrudte ved larmende Hurraraab; de gik til Vinduet; der stod Verten udenfor og svingede med sin hvide Hue, og Piger og Karle holdte Krandsse i Veiret for Prindsessen der med sit Følge reed igjennem den med Blomster og Grønt pyntede Æreport. Foran saae man to unge Riddersvende, ganske klædte som Hjerterknægt i Spillekortene; hendes Terner rede paa sorte Heste, vare iførte røde og blaa Kjoler, og holdte hver en deilig Guld-Tullipan i Haanden, men Prindsessen selv sad paa en hvid, arabisk Hest, og hendes himmelblaa Kappe flagrede i Vinden; paa Hovedet bar hun en Krone af funklende Ædelstene, og de brune Lokker fløde i store, fyldige Ringe ned over hendes Barm og den tynde, hvide Kjortel der forraadte Legemets yndige Former. Hendes Pande var høi og ædel, og under de fiint tegnede Øienbryen funklede to store, sorte Øine, der maatte kunde skyde Pile gjennem det haardeste Hjerter; Munden, Kinderne, Halsen ... dog, hun var allerede forbi Huset, men hendes Blik havde hvilet paa Johannes, der stod som forstenet og stirrede ud efter Prindsessen, i hvem han troede at see det skønne Drømmebillede der havde svævet for ham ved hans Faders Dødsleie.

Han fortalte den Fremmede sin Drøm, hvorledes Faderen havde lagt den smukke Piges Haand i hans, hvor lykkelig han havde følt sig, og hvor levende det Hele endnu stod for ham, da han vaagnede op og holdt, istedet for Pigens, sin Faders iskolde Dødninghaand fast i sin.

»Men,« sagde den Fremmede og rystede paa Hovedet, »læg Mærke til det ulykkelige Varsel, vaagn i Tide op af dette ulykkelige Kjærligheds Blund, og ikke siden, naar Dødens kolde Haand

griber Dig! tænk paa de mange deilige Prindser og mandhaftige Riddere, der ere dræbte før Dig, og lad mig ikke saa tidlig, og paa en saadan Maade, miste en kjær Reisekammerat!«

Men Johannes kastede sig til hans Bryst, og smeltede hen i Graad; han kunde ikke løsrive sig fra sit deilige Drømmebillede, som han nu havde seet svæve sig lyslevende forbi; det var som usynlige Magter reve ham med sig, han maatte see og tale med den deilige Prindsesse; hvad skjønnere kunde han finde i den hele vide Verden? Det var som om han nylig havde læst Werther og Siegwarth, han kunde kun elske og døe.

Efter vel at have børstet sine Skoe og sin Kjole, vadsket Hænder og Ansigt, og kæmmet sit gule Haar til een Side, gik han ene ind i Byen, op til det store Slot, der glimrede af Sølv og Guld i Sol-Lyset. Med stærke Slag bankede han paa Kobberporten, men ingen aabnede den, han bankede atter, men først da han slog med Hammeren for tredie Gang, knagede den paa sine massive Hængsler; det var den gamle Hjerterkonge der selv kom og lukkede op; han var i Schlafrock og Tøfler, men paa sit ærværdige Hoved bar han, om de hvide Sølvlokker, den tunge Guldkrone og holdt Scepteret og Æblet under Armen, medens han med en stor Guldnøgle aabnede Porten.

Da han hørte at Johannes var en ny Beiler til hans kongelige Datter, brast den Gamle i Graad, saa at Scepter og Æble faldt til Jorden; han løftede begge Hænder imod Himlen og tørrede sine Øine i den kostbare Schlafrock. Derpaa tog han Johannes ved Haanden og førte ham ind i Prindsessens Lysthauge. I hvert Træ hang der tre, fire kongelige Beilere, hvis Beenrade ranglede med de tørre Knokler og skræmmede alle Sangfuglene bort fra Haugen. Blomsterbedene bestod af Menneskebeen, og rundt om paa Terrasserne grinede fæle Dødninghoveder, og i Marmorbassinet legede Fiskene med de Dræbtes blødende Hjerter.

»Ak min Søn,« sagde den gamle Konge, »her seer Du hvad der venter Dig! læg ikke mere Blod paa mit og min Datters Hoved, vend om, eller Du mister snart Dit unge Liv!«

Johannes trykkede med Ærbødighed den gamle Konges Haand til sine Læber, men forsikrede tillige, at hans Beslutning var urokkelig. Da larmede det i Slotsgaarden; Prindsessen kom tilbage, steeg af Hesten og var snart i Haugen hos dem begge. Johannes talte, men han vidste ikke selv hvad han sagde, thi Prindsessen smilede saa saligt til ham og rakte ham sin hvide Haand til et Kys; hans Læber brændte, han følte sit hele Indre electriseret; intet kunde han nyde af de Forfriskninger Pagerne frembare for ham, han saae kun sit skjønne Drømmebillede, og det eneste han hørte var, at hun bød ham møde paa Slottet næste Morgen, da Dommerne og Raadet vilde være forsamlet til hans første Prøve.

Ude af sig selv af Glæde kom han tilbage til Kroen, faldt den Fremmede om Halsen og fortalte ham sin Lykke; denne rystede lidt med Hovedet, men smilte derpaa ret fornøiet, idet han trykkede Johannes fast i sine Arme, og sagde: »Du stakkels, kjære Knøs! i Grunden burde jeg græde over, at jeg saaledes skal miste Dig; men jeg vil dog ikke forstyrre Dig den sidste Dag Du har at leve i; lad os være ret lystige i Dag! jeg gjør Dit Grav-Øl i Aften, men lad os troe det er Dit Jaord! - Imorgen er det tidsnok for mig at græde over Dig!«

Som en Løbe-Ild havde Rygtet imidlertid udbredt sig i Byen, at der var kommen en ny Beiler til Prindsessen; Komoediehuset var blevet lukket; Kongen havde befaleet, at anlægge Hofsorg, og i alle Kirkerne bad Præsterne for den nye Beiler.

Da Solen var gaaet ned, sad begge vore Vandringsmænd i det lille Kammer, i Værtshuset; to Lys brændte i Armstager, og en stor Bolle Punsch dampede paa Bordet. Den Fremmede var uhyre lystig, næsten overgiven; med tusinde morende Indfald forkortede han Tiden og nødte Johannes bestandig til, at tømme det fyldte Glas. Den stærke Drik, som var ham ganske uvant, virkede snart; Johannes nikkede med Hovedet og sov ind. Den Fremmede lagde ham stille hen i Sengen, tog imod Midnat sin Randsel frem, bandt sig de to store hvide Svanevinger paa Ryggen, tog det ene

Riis i Haanden, aabnede Vinduet, og fløi nu ind over Byen til det kongelige Slot, hvor han satte sig bag en Søile, udenfor Prindsessens Sovekammer-Vindue.

Alt var saa stille i Byen; kun en enkelt Gang hørte man Skildvagternes og Vægternes Snorken; Klokken slog tre Qvarteer til Tolv; da aabnede sig Vinduet til Prindsessens Sovekammer, og let svævede hun i et stort hvidt Gevant og paa store Ørnevinger, ud over Byen til det nærliggende Bjerg; men den Fremmede gjorde sig usynlig, fløi bagefter og pidskede ret lystigt paa Prindsessen med sit Riis, saa at hendes røde Blod faldt som Dugdraaber ned paa Markens Græs og Blomster. Uh, hvor det var en underlig Tour igjennem den skarpe Luft! Vinden tog i hendes lange hvide Gevant, og Maanen skinnede derigjennem.

»Hvor det hagler! hvor det hagler!« sukkede Prindsessen ved hvert Slag hun fik af Riset. Endelig naaede hun Bjerget, og bankede paa; da drønedes det underligt derinde, som om tusinde Jernkjæder faldt i en Afgrund; Fjeldvæggen brast, og Prindsessen med sin usynlige Ledsager, steeg ind i den dybe, hvalte Klippegang. Med samme Brag igjen lukkede Bjerget sig, og utallige smaae Nisser, der tjente den mægtige Trolde som her boede, bare den deilige Prindsesse ind i den store Thronsal. Over tusinde Søilegange strakte sig herfra gennem Bjerget, og alle straaled af Ærts og Glimmerstene, hvis Straaler brødes i de deiligste Farver; en kunstig Sol og Maane lyste høit oppe under Hvælvingen, og Gulvet var indlagt med brogede Stene og Blomster. Høit paa en Throne af det pure Guld, sad Bjergets Konge med en Krone paa Hovedet, der bestod af een eneste Rubin; hans sorte, filtrede Marelokke hang ham ned om det vanskabte, violetblaae Ansigt; han kyssede Prindsessen paa Panden og lod hende tage Plads ved sin Side; snart begyndte der en stor Lystighed, Troldens hele Hof kom i Bevægelse; hvor der var et Summen og Brummen! smaae Frøkener, neppe en Alen lange, dandsede med pene Krigsmænd, der heller ikke vare større, saa at man skulde troe at Uniformen, Sabelen og den lille Hat med de vaiende Fjer, alt var kun en Maskerade. Ingen saa den Fremmede der havde stillet sig bagved Thronen, men han hørte og saa desbedre Alt. Saaledes opdagede han, at de fleste opvartende Kavalere og de som lukkede Dørene op, ikke vare virkelige Trolde, men kun nogle Træ-Klodse, som deres mægtige Herre, Trolde, havde hexet Liv i, og ladet faae de prægtige Klædninger de bare. Hist hoppede en af Hoffets skønne Aander, men det var, naar han ret betragtede ham, kun et Kisteskaft med et Kaalhoved paa Spidsen, som de selv havde skabt til deres Genie og behængt med en gyldenstykkets Kjole. Efterat der nu var dandset, og fremfor alt sagt mange Dumheder, vilde Prindsessen bryde op, men først fortalte hun Trolde, at en ny Beiler havde indfunden sig, og spurgte ham derfor til Raads, om hvad hun skulde tænke paa denne Nat, for at forelægge sin Beiler det, naar han næste Morgen indfandt sig paa Slottet.

»Hør,« sagde Trolde, »jo simplere Tingen er, des vanskeligere er den ham at gjette; tænk derfor paa Eders Skoe - Jeg haaber ellers vi sees igjen næste Nat, og en langt mere glimrende Fest, end denne, vil da vente Dem.«

Prindsessen neiede, og alle de smaae Kavalere bare hende paa deres Hænder til Udgangen af Bjerget, hvorfra hendes egen Kavaleer, paa samme Maade som før, ledsagede hende til Slottet, hvor hun steeg ind af Vinduet, klagende over det stærke Hagl-Veir.

Da den Fremmede kom tilbage til Kroen, sov Johannes endnu; han løste i Hast sine Vinger af, og lagde sig til Ro ved hans Side. Ved Dag gry vaagnede Johannes, den Fremmede sprang ogsaa op fra Lei, fortalte ham, at han havde drømt ganske underligt om Prindsessen og hendes Skoe i Nat, og bad ham derfor ret inderligt at spørge Prindsessen, om hun ikke skulde have tænkt paa sine Skoe!

»Jeg kan ligesaa godt spørge om det ene, som om det andet,« sagde Johannes, »thi jeg er vist lige langt fra det. Jeg veed jeg maa dø; men jeg faaer hende dog engang endnu at see, tør endnu

engang tale med hende!« O det var rørende at høre! det arme unge Menneske, der før var saa naturlig, saa elskelig, talte nu ganske som en clarensk Bog; men hvad gjør ikke Kjærlighed?

Grædende kastede han sig om Vennens Hals, testamenterede ham sin lille Eiendom, og gik nu med bankende Hjerter op paa Slottet. Salen var allerede opfyldt med Mennesker, Dommerne sad paa deres Sæde, og den gamle Konge stod og tørrede sine Øine i et hvidt Lommetørklæde. Snart traadte Prindsessen ind; o, hun var endnu langt skjønnere end Dagen forhen! Trompeterne blæste, Prindsessen vinkede ad Johannes der nu traadte hen foran hende og knælede ved Thronens Fod. Med huldsaligt, fyrsteligt Smil spurgte hun ham om, hvad hendes Tanker havde dvælet ved sidste Nat; o dette Smil, dette Smil kunde have gjort Lykke baade i en Roman og paa Theatret, men det forsvandt idet Ordet: »Skoe« kom fra hans Læber; hun beed sig i sine, blev bleg som et Liig og siddende af Harmen tilstod hun, at han havde gjettet rigtigt. Hille den! hvor blev ikke den gamle Konge glad; han hoppede Salen rundt paa det ene Been, medens hele det forsamlede Folk klappede i Hænderne for ham og den lykkelige Beiler, der nu havde gjettet første Gang.

Jublende kastede Johannes sig om den Fremmedes Hals, da han kom tilbage til Kroen; fortalte hvorledes Himlen saa underligt ved hans Drøm havde frelst og hjulpet ham; og med barnlig Tillid stode han paa, at den gode Gud ogsaa vilde hjælpe ham de to følgende Gange; den næste Morgen var han atter tilsagt at møde paa Slottet. Aftenen gik omtrent som den foregaaende. Da Johannes sov, spændte den Fremmede igjen sine Vinger paa, og ledsagede atter Prindsessen til og fra Bjerget, men brugte denne Aften begge Risene, saa hun havde Mærke deraf paa sin lilliehvide Ryg. Denne Gang tænkte hun paa sin Handske, og Johannes, underrettet af den Fremmede, der atter foregav at have drømt det, gjettede rigtigt, til Kongen og det hele Folks Glæde. Den gamle Konge begyndte allerede at faae lidt Couleur igjen, og de gamle Koner farvede ikke længer Brændevinet sort, thi de vare næsten visse paa, at den guulokkede Ungersvend, som de kaldte Johannes, nok vilde seire og vinde Prindsessens Haand. Men nu nærmede den tredie og afgjørende Prøve sig. Saasnart Johannes var falden i Søvn om Natten, bandt den Fremmede sig igjen Vingerne paa Ryggen, tog alle tre Riis i Haanden og hængte det store Slagsværd ved sin Side. Det var en mørk og stormende Nat; Prindsessen svingede sig høit i Luften, hendes lange, sorte Haar flagrede i Vinden, Lynene glimtede Blink i Blink om hende, og man saa at hun var bleeg som Døden, men hun lo høit, og hendes Latter blandede sig underligt med Stormen; tre Gange svingede hun sig over sin Blomsterhave, hvor Beenradene af de mange Beilere hang i Træerne; og syntes at dandse til Vindens lystige Musik. Udmattet kom hun til Bjerget og sank næsten besvimet i Armen paa de smaae Nisser, der strax bare hende ind i Salen til Trollden, deres Konge.

»En saadan Nat som denne,« sagde hun, »har jeg aldrig oplevet; det hagler og stormer, og den hele Himmel er en brændende Ild!«

Lystighed og Dandse begyndte i Bjerget, men hun kunde ingen Deel tage deri; hun stirrede stivt hen for sig, greb derpaa Trolldens Haand, og fortalte hvorledes den nye Beiler ogsaa anden Gang havde gjættet, og at det var at frygte, at den tredie Gang kunde gaa ham ligesaa hældigt, og at hun da aldrig mere kunde komme her ud i Bjerget, at hendes Kraft da lidt efter lidt vilde svinde hen, og tilsidst ganske tabe sig.

»Nei, det skal ikke skee!« sagde Trollden, »hvad jeg nu vil give Dig at tænke paa, skal han ikke kunne udfinde, uden at han er en langt større Mand, end os tilsammen; men lystige ville vi være i denne Midnat og tumle os lidt i Bjergets hvælvede Sale!« Og nu greb han hende ved Haanden, og begge hvirvlede sig hen i lystige Dandse; men da Tiden kom at hun maatte hjem, for ikke at savnes paa Slottet, besluttet Trollden selv at ledsage hende.

Den Fremmede sled sine tre Riis op paa dem, og Trollden maatte bekjende, at han aldrig før havde været ude i saadant et Hagelveir, som dette. Da de kom til Slottet, trykkede han et Kys

paa hendes Læber, i det han vidskede: »tænk paa mit Hoved!« men den Fremmede hørte det, og da Prindsessen var smuttet gennem Vinduet ind i sit Sovekammer, og Trolden vilde vende tilbage til Bjerget, greb han ham i hans sorte filtrede Marelokker, og skilte ved eet Hug med sit Slagsværd, hans stygge Hoved fra Kroppen, hvilken han kastede ned, langt ude i det oprørte Hav, men Hovedet tog han hjem, vadskede Blodet af, og bandt det saa ind i et stort, blaatærnet Lommetørklæde, hvilket han den næste Morgen gav til Johannes, hvem han paa det strængeste paalagde, ikke at aabne det, før Prindsessen den sidste Nat spurgte ham om, hvad hun havde tænkt paa. Der var ikke Plads paa Slottet for den Menneske-Masse som strømmede til, mange bleve klemmt fordærvet, og de fleste bleve grusomt traadte paa deres Liigtorne. Raadet var samlet; den gamle Hjerterkonge, stod i al sin Pragt og Herlighed, med Æble og Scepter i Haanden, og den tunge Guldkrone paa sit gamle Hoved. Prindsessen sad dødningbleg i en kulsort Kjole, og vinkede med strængt Alvor af Johannes; han nærmede sig Thronen, en dyb Taushed herskede i Salen; hurtigt aabnede han Tørklædet, og med et Skrig styrtede Prindsessen tilbage; alle bleve forfærdede for det i Døden nu langt hæsligere Hoved, Johannes tabte det af Haanden, og bøiede sig taus over Prindsessen; langsomt hævede hun sig i Veiret, rakte ham Haanden, og erklærede nu med sittrende Stemme, at han var hendes udkaarne Brudgom, da han nu saa lykkeligt havde udholdt sine tre Prøver.

O hvilken Glæde blev der ikke nu i hele Byen og i den gamle Konges Hjerter. - Overalt lød Musik og Lystighed, tre hele, stegte Oxer fyldte med Gjæs og Høns, bleve givne til Priis for Almuen; paa Torvene sprang kostbare Vine i dertil indrettede Vandspring. Theatret blev aabnet med et ganske nyt Stykke, der alt havde ligget i sex Aar, og ventet paa denne Fest-Leilighed, det handlede om Ingenting, Enhver kunde altsaa strax begribe det, Folk var godt stemt, og det gjorde en rasende Lykke. Om Aftenen var hele Byen illumineret; der var Dands og Lystighed paa Slottet, og Brudekammeret stod pyntet med Krands og Blomsterguirlander; den gamle Konge omfavnede Johannes, lagde sin Datters Haand i hans og skjænkede ham strax det halve Kongerige. Men Prindsessen var jo endnu en Hex og elskede ikke Johannes; alt dette havde den Fremmede tænkt paa, og derfor givet ham tre Fjer af Svanevingerne og en Flaske med nogle kostelige Draaber, i det han tillige bød ham lade sætte ved Brudesengen, et stort Kar fyldt med Vand; og naar Prindsessen vilde stige op i Sengen, da give hende et lille Stød saa hun faldt ned i Vandet, hvor han skulde dykke hende tre Gange, efterat have kastet Fjerene og Draaberne deri, da vilde hun ganske løses fra sin Troldom, og snart ret af Hjertet elske ham ligesaa høit som han nu elskede hende. Johannes iagttog nøiagtigt hvad den Fremmede havde foreskrevet ham; Prindsessen skreeg høit, i det han dykkede hende under Vandet, og sprællede ham under Hænderne som en stor, kulsort Svane, af hvis Øine de gloende Funker spillede; men da hun anden Gang hævede sig over Vandet igien, var Svanen hvid paa en eneste sort Ring nær, som den bar om Halsen, da han med inderlig Bøn til Gud, lod Vandet tredie Gang spille høit over Fuglen, hævede den sig rask i Veiret, Svanehammen faldt af, og han holdt Prindsessen i sine Arme. Hun var endnu langt skønnere end før, og takkede ham med Taare i sine deilige Øine, fordi han havde hævet hendes Fortryllelse. -

Næste Morgen kom den gamle Konge med hele sin Hofstat, og der var en Gratuleren til langt op paa Dagen; men først da de alle havde gjort deres Complimenter, indfandt den Fremmede sig, han var reiseklædt, havde sin Stok i Haanden og Randselen paa Ryggen. Johannes kastede sig i hans Arme, og bad ham, dog ikke at drage bort, men blive hos ham og dele hans Lykke, hvis Skaber han jo ene og allene var. Men han rystede med Hovedet, smilede og sagde: »Nei, nu er min Tid omme! jeg har kun betalt en gammel Gjæld; husker du Natten i Vaabenhuset? den Døde Du frelste fra at blive mishandlet? Jeg er Dødningen!«

Johannes studsede, vilde tale til ham, men han var forsvunden.

Bryllups Festen varede endnu en heel Maaned, og den gamle Konge nød nu mange glade Dage og frydede sig ved sine Børns Lykke; snart red smaae Hjerterknægter og Hjerterdamer Ranke

paa hans Knæ, og han lod dem lege med sit Scepter, og fortalte dem mange deilige Eventyr i de lange Vinteraftener, til selv hans eget Eventyr var ude.

Elverhøi

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1845

Der løb saa vims nogle store Fiirbeen i Sprækkerne paa et gammelt Træ; de kunde godt forstaae hinanden, for de talte Fiirbene-Sproget.

»Nei, hvor det rumler og brumler i den gamle Elverhøi!« sagde den ene Fiirbeen; »jeg har, for det Spectakel, nu ikke i to Nætter lukket mine Øine, jeg kunde ligesaa godt ligge og have Tandpine, for saa sover jeg heller ikke!«

»Der er noget paa Færde derinde!« sagde den anden Fiirbeen, »Høien lade de staae paa fire røde Pæle lige til Hanegal, der bliver ordenlig luftet ud og Elverpigerne have lært nye Dandse, som der trampes i. Der er noget paa Færde!«

»Ja, jeg har talt med en Regnorm af mit Bekjendtskab«, sagde den tredie Fiirbeen; »Regnormen kom lige op af Høien hvor den, Nætter og Dage, havde rodet i Jorden; den havde hørt en heel Deel, see kan den jo ikke, det elendige Dyr, men føle sig for og høre efter, det forstaaer den. De vente Fremmede i Elverhøi, fornemme Fremmede, men hvem, vilde Regnormen ikke sige, eller han vidste det nok ikke. Alle Lygtemændene ere sagte til for at gjøre Fakkeltog, som man kalder det, og Sølv og Guld, hvoraf der er nok i Høien, bliver poleret og stillet ud i Maaneskin!«

»Hvem kan dog de Fremmede være!« sagde alle Fiirbenene. »Hvad mon der er paa Færde? Hør, hvor det summer! hør hvor det brummer!«

Lige i det samme skiltes Elverhøi ad, og en gammel Elverpige, rygløs var hun, men ellers meget anstændigt klædt paa, kom trippende ud, det var den gamle Elverkonges Huusholderske, hun var langt ude af Familien, og havde Ravhjerte paa Panden. Benene gik saa flinke paa hende: trip, trip! hille den, hvor hun kunde trippe og det lige ned i Mosen til Natravnen.

»De bliver inviteret til Elverhøi, og det i Nat!« sagde hun, »men vil De ikke først gjøre os en stor Tjeneste og tage Dem af Indbydelserne! Gavn maa De gjøre, da De ikke selv holder Huus! Vi faae nogle høi-fornemme Fremmede, Trolfolk der have noget at sige, og derfor vil den gamle Elverkonge vise sig!«

»Hvem skal inviteres?« spurgte Natravnen.

»Ja, til det store Bal kan Alverden komme, selv Mennesker, naar de bare kunne tale i Søvn eller gjøre saadan en lille Smule af hvad der falder i vor Art. Men til det første Gilde skal der være strængt Udvalg, vi ville kun have de Allerfornemste. Jeg har stridt med Elverkongen, thi jeg holder for, vi kunne ikke engang have Spøgelser med. Havmanden og hans Døttre maae først inviteres, de holde vel ikke meget af at komme paa det Tørre, men de skal nok hver faae en vaad Steen at sidde paa eller noget bedre, og saa tænker jeg nok de sige ikke af denne Gang. Alle gamle Trolde af første Classe med Hale, Aamanden og Nisserne maa vi have, og saa tænker jeg at vi kunne ikke forbigaae Gravsoen, Helhesten og Kirkegrimen; de høre jo rigtignok med til Geistligheden, som ikke ere af vore Folk, men det er nu deres Embede, de ere os nær i Familie og de gjøre stadigen Visiter!« -

»Bra!« sagde Natravnen og fløi afsted for at invitere.

Elverpigerne dandsede allerede paa Elverhøi, og de dandsede med Langschawl vævet af Taage og Maaneskin, og det seer nydelig ud for dem, der synes om den Slags. Midt inde i Elverhøi var

den store Sal ordenligt pudset op; Gulvet var vadsket med Maaneskin og Væggene vare gnedne med Hexefedt, saa at de skinnede som Tulipanblade foran Lyset. I Kjøkkenet var der fuldt op med Frøer paa Spid, Snogeskind med smaa Børnefingerne i og Salater af Padehatte-Frø, vaade Musesnuder og Skarntyde, Øl fra Mosekonens Bryg, skinnende Salpeterviin fra Gravkjælderen, Alt meget solidt; rustne Søm og Kirkerude-Glas hørte til Knaset.

Den gamle Elverkonge lod sin Guldkrone polere i stødt Griffel, det var Duxe-Griffel og det er meget vanskeligt for Elverkongen at faae Duxe-Griffel! I Sovekammeret hang de Gardiner op, og hæftede dem fast med Snogespyt. Jo, der var rigtignok en Summen og Brummen.

»Nu skal her ryges med Krølhaar og Svinebørster, saa troer jeg at jeg har gjort mit!« sagde den gamle Elverpige.

»Søde Fader!« sagde den mindste af Døttrene; »faaer jeg saa at vide hvem de fornemme Fremmede ere?«

»Naa da!« sagde han, »saa maa jeg vel sige det! To af mine Døttre maae holde sig parate til Giftermaal! to blive vist gifte bort. Trolld-Gubben oppe fra Norge, ham der boer i det gamle Dovrefjeld og har mange Klippe-Slotte af Kampesteen, og et Guld-Værk, som er bedre end man troer, kommer herved med sine to Dreng, de skulle søge sig en Kone ud. Trolld-Gubben er saadan en rigtig, gammel ærlig norsk Gubbe, lystig og ligefrem, jeg kjender ham fra gamle Dage, da vi drak Duus, han var her nede at hente sin Kone, nu er hun død, hun var en Datter af Klintekongen paa Møen. Han tog sin Kone paa Kridt, som man siger! O hvor jeg længes efter den norske Trolld-Gubbe! Drengene, siger man, skulle være nogle uvorne, kjæphøie Unger, men man kan jo ogsaa gjøre dem Uret, og de blive nok gode naar de blive gjemte. Lad mig see at I sætte Skik paa dem!«

»Og naar komme de?« spurgte den ene Datter.

»Det kommer an paa Vind og Veir!« sagde Elverkongen. »De reise oeconomisk! De komme herved med Skibseilighed. Jeg vilde at de skulde gaae over Sverrige, men den Gamle hælder endnu ikke til den Side! Han følger ikke med Tiderne, og det kan jeg ikke lide!«

I det samme kom der to Lygtemænd hoppende, den ene hurtigere end den anden og derfor kom den ene først.

»De komme! de komme!« raabte de.

»Giv mig min Krone, og lad mig staae i Maaneskinnet!« sagde Elverkongen.

Døttrene løftede paa Langschawlerne og neiede lige til Jorden.

Der stod Trolld-Gubben fra Dovre, med Krone af hærdede listappe og polerede Grankogler, iøvrigt havde han Bjørnepels og Kane-Støvler; Sønnerne derimod gik barhalset og uden Seler, for de vare Kraftmænd.

»Er det en Høi?« spurgte den mindste af Drengene og pegede paa Elverhøi. »Det kalde vi oppe i Norge et Hul!«

»Gutter!« sagde den Gamle. »Hul gaaer indad, Høi gaaer opad! har I ikke Øine i Hovedet!«

Det eneste der undrede dem hernede, sagde de, var at de saaledes uden videre kunde forstaae Sproget!

»Skab Jer nu ikke!« sagde den Gamle, »man kunde troe at I var ikke rigtig gjennembagte!«

Og saa gik de ind i Elverhøi, hvor der rigtignok var fiint Selskab, og det i en Hast, man skulde troe at de vare blæste sammen og nydelig og net var der indrettet for enhver. Havfolkene sade til Bords

i store Vandkar, de sagde, det var ligesom om de vare hjemme. Alle holdt de Bordskik uden de to smaa norske Trolde, de lagde Benene op paa Bordet, men de troede nu at Alting klædte dem!

»Fødderne af Fadet!« sagde den gamle Trolde og saa lystrede de, men de gjorde det da ikke lige strax. Deres Bord-Dame kildrede de med Grankogler, som de havde med i Lommen og saa trak de deres Støvler af for at sidde mageligt og gav hende Støvlerne at holde, men Faderen, den gamle Dovre-Trolde, han var rigtignok ganske anderledes; han fortalte saa deiligt om de stolte norske Fjelde, og om Fosser der styrtede skumhvide ned, med et Bulder som Tordenskrald og Orgelklang; han fortalte om Laxen der sprang op mod de styrtende Vande naar Nøkken spillede paa Guldharpe. Han fortalte om de skinnende Vinternætter, naar Kanebjælderne klang og Knøsene løb med brændende Blus hen over den blanke lis, der var saa gjennemsigtig at de saae Fiskene blive bange under deres Fødder. Jo han kunde fortælle, saa at man saae og hørte hvad han sagde, det var ligesom Saugmøllerne gik, som om Karle og Piger sang Viser og dandsede Hallingedands; hussa! lige med Eet gav Trolde-Gubben den gamle Elverpige et Morbroder-Smask, det var et ordenligt Kys og de vare dog slet ikke i Familie.

Nu maatte Elverpigerne dandse og det baade simpelt og det med at trampe, og det klædte dem godt, saa kom Kunstdansen eller som det kaldtes: »at træde udenfor Dansen«, hille den, hvor de kunde strække Been, man vidste ikke hvad der var Ende og hvad der var Begyndelse, man vidste ikke hvad der var Arme og hvad der var Been, det gik imellem hinanden ligesom Saugspaaner og saa snurrede de rundt saa Helhesten fik ondt og maatte gaae fra Bordet.

»Prrrrr!« sagde Trolde-Gubben, »det er Commers med Beentøiet! Men hvad kan de mere end dandse, strække Been og gjøre Hvirvelvind?«

»Det skal Du faae at vide!« sagde Elverkongen og saa kaldte han den yngste af sine Døttre frem; hun var saa spinkel og klar, som Maaneskin, hun var den fineste af alle Søstrene; hun tog en hvid Pind i Munden, og saa var hun reent borte, det var hendes Kunst.

Men Trolde-Gubben sagde, at den Kunst kunde han ikke lide hos sin Kone og han troede heller ikke at hans Dreng holdt af den.

Den anden kunde gaae ved Siden af sig selv ligesom om hun havde Skygge, og det har nu Troldefolk ikke.

Den tredie var af en ganske anden Slags, hun havde lært i Mosekonens Bryggerhuus og det var hende som forstod at spække Elletrunter med Sanct Hans Orme.

»Hun bliver en god Huusmoder!« sagde Trolde-Gubben og saa klinkede han med Øinene; for han vilde ikke drikke saa meget.

Nu kom den fjerde Elverpige, hun havde en stor Guldharpe at spille paa, og da hun slog paa den første Stræng løftede Alle det venstre Been, for Troldefolk er keitbenede, og da hun slog den anden Stræng maatte de Alle gjøre hvad hun vilde.

»Det er et farligt Fruentimmer!« sagde Trolde-Gubben, men begge Sønnerne gik ud af Høien, for nu vare de kjede af det.

»Og hvad kan den næste Datter?« spurgte Trolde-Gubben.

»Jeg har lært at holde af de Norske!« sagde hun, »og aldrig gifter jeg mig uden at jeg kan komme til Norge!«

Men den mindste af Søstrene hvidskede til Trolld-Gubben: »Det er bare fordi hun har hørt af en norsk Vise, at naar Verden forgaaer, saa vil dog de norske Klipper staae som Bauta, og derfor vil hun derop for hun er saa bange for at forgaae.«

»Ho, ho!« sagde Trolld-Gubben, »slap det derud. Men hvad kan den syvende og sidste?«

»Den sjette kommer før den syvende!« sagde Elverkongen, for han kunde regne, men den Sjette vilde ikke rigtig komme frem.

»Jeg kan kun sige Folk Sandhed!« sagde hun, »mig bryder Ingen sig om, og jeg har nok at gjøre med at sye paa mit Liigtøi!«

Nu kom den syvende og sidste, og hvad kunde hun? Ja hun kunde fortælle Eventyr og det saa mange hun vilde.

»Her er alle mine fem Fingre!« sagde Trolld-Gubben, »fortæl mig et om hver!«

Og Elverpigen tog ham om Haandleddet, og han loe saa det klukkede i ham, og da hun kom til Guldbrand, der have Guldring om Livet, ligesom den vidste at der skulde være Forlovelse, sagde Trolld-Gubben, »hold fast hvad Du har, Haanden er Din! Dig vil jeg selv have til Kone!«

Og Elverpigen sagde, at det var endnu tilbage om Guldbrand og lille Peer Spillemand!

»Dem skulle vi høre til Vinter!« sagde Trolld-Gubben, »og om Granen skulle vi høre og om Birken og om Huldregaverne og den klingrende Frost! Du skal nok komme til at fortælle, for det gjør endnu Ingen rigtig deroppe! - og saa skulle vi sidde i Steenstuen hvor Fyrrespaanen brænder, og drikke Mjød af de gamle norske Kongers Guldhorn; Nøkken har skjænket mig et Par Stykker, og naar vi saa sidde, saa kommer Garboen og gjør Visit, han synger Dig alle Sæterpigens Sange. Det skal blive lystigt! Laxen vil springe i Fossen og slaae mod Steenvæggen, men den kommer dog ikke ind! - Ja Du kan troe der er godt i det kjære gamle Norge! Men hvor ere Gutterne?«

Ja, hvor vare Gutterne. De løb omkring paa Marken og blæste Lygtemændene ud, der kom saa skikkeligt og vilde gjøre Fakkeltog.

»Er det at føite om!« sagde Trolld-Gubben, »nu har jeg taget en Moder til Eder, nu kunne I tage en Moster!«

Men Gutterne sagde at de vilde helst holde en Tale og drikke Duus, gifte sig det havde de ingen Lyst til. - Og saa holdt de Tale, drak Duus og satte Glasset paa Neglen for at vise at de havde drukket ud; trak saa Kjolerne af og lagde sig paa Bordet at sove, for de generede sig ikke. Men Trolld-Gubben dandsede Stuen rundt med sin unge Brud og byttede Støvler med hende, for det er finere end at bytte Ring.

»Nu galer Hanen!« sagde den gamle Elverpige, som holdt Huus. »Nu maa vi lukke Vindueskudderne at ikke Solen brænder os inde!«

Og saa lukkede Høien sig.

Men udenfor løb Fiirbenene op og ned af det revnede Træ og den ene sagde til den anden:

»O hvor jeg godt kunde lide den norske Trolld-Gubbe!«

»Jeg holder mere af Drengene!« sagde Regnormen, men den kunde jo ikke see, det elendige Dyr.

Engelen

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1844

»Hver Gang et godt Barn dør, kommer der en Guds Engel ned til Jorden, tager det døde Barn paa sine Arme, breder de store hvide Vinger ud, flyver hen over alle de Steder, Barnet har holdt af, og plukker en heel Haandfuld Blomster, som de bringe op til Gud for der at blomstre endnu smukkere end paa Jorden. Den gode Gud trykker alle Blomsterne til sit Hjerte, men den Blomst, som er ham kjærest, giver han et Kys, og da faaer den Stemme og kan synge med i den store Lyksalighed!«

See, alt dette fortalte en Guds Engel, idet den bar et dødt Barn bort til Himlen, og Barnet hørte ligesom i Drømme; og de foer hen over de Steder i Hjemmet, hvor den Lille havde leget, og de kom gennem Haver med deilige Blomster.

»Hvilke skulle vi nu tage med og plante i Himmelen?« spurgte Engelen.

Og der stod et slankt, velsignet Rosentræ, men en ond Haand havde knækket Stammen, saa at alle Grenene, fulde af store, halvudsprungne Knopper, hang visne ned rundt om.

»Det stakkels Træ!« sagde Barnet, »tag det, at det kan komme til at blomstre deroppe hos Gud!«

Og Engelen tog det, men kyssede Barnet derfor, og den Lille aabnede halvt sine Øine. De plukkede af de rige Pragtblomster, men toge ogsaa den foragtede Morgenfrue og den vilde Stedmoderblomst.

»Nu have vi Blomster!« sagde Barnet, og Engelen nikkede, men de fløi endnu ikke op mod Gud. Det var Nat, det var ganske stille, de bleve i den store By, de svævede om i en af de snevreste Gader, hvor der laae hele Bunker Halm, Aske og Skrimmelskrammel, det havde været Flyttedag! der laae Stykker af Talerken, Gipsstumper, Klude og gamle Hattepulle, Alt hvad der ikke saa godt ud.

Og Engelen pegede i al den Forstyrrelse ned paa nogle Skaar af en Urtepotte, og paa en Klump Jord, der var faldet ud af denne og holdtes sammen ved Rødderne af en stor, vissen Markblomst, der slet ikke duede og derfor var kastet ud paa Gaden.

»Den tage vi med!« sagde Engelen, »jeg skal fortælle Dig, medens vi flyve!«

Og saa fløi de, og Engelen fortalte:

»Dernede i den snevre Gade, i den lave Kjælder, boede en fattig, syg Dreng; fra ganske lille af havde han altid været sengeliggende; naar han var allermeest rask, kunde han paa Krykker gaae den lille Stue et Par Gange op og ned, det var det hele. Nogle Dage om Sommeren faldt Solstraalerne en halv Times Tid ind i Kjælder-Forstuen, og naar da den lille Dreng sad der og lod den varme Sol skinne paa sig, og saa det røde Blod gennem sine fine Fingre, som han holdt op for Ansigtet, saa hed det: 'ja i Dag har han været ude!' - Han kjendte Skoven i dens deilige Foraars-Grønne kun derved, at Naboens Søn bragte ham den første Bøgegreen, og den holdt han over sit Hoved, og drømte sig da at være under Bøgene, hvor Solen skinnede, og Fuglene sang. En Foraarsdag bragte Naboens Dreng ham ogsaa Markblomster, og mellem disse var, tilfældigviis en med Rod ved, og derfor blev den plantet i en Urtepotte og stillet hen i Vinduet tæt ved Sengen. Og Blomsten var plantet med en lykkelig Haand, den voxede, skjød nye Skud og bar hvert Aar sine Blomster; den blev den syge Drengs deiligste Urtegaard, hans lille Skat paa denne Jord; han vandede og passede den, og sørgede for, at den fik hver Solstraale, lige til den sidste, der gled

ned over det lave Vindue; og Blomsten selv voxede ind i hans Drømme, thi for ham blomstrede den, udsprede sin Duft og glædede Øiet; mod den vendte han sig i Døden, da vor Herre kaldte ham. - Et Aar har han nu været hos Gud, et Aar har Blomsten staaet forglemt i Vinduet og er visnet, og derfor ved Flytningen kastet ud i Feieskarnet paa Gaden. Og det er den Blomst, den fattige, visne Blomst vi have taget med i Bouquetten, thi den Blomst har glædet mere, end den rigeste Blomst i en Dronnings Have!«

»Men hvorfra veed Du alt dette!« spurgte Barnet, som Engelen bar op mod Himlen.

»Jeg veed det!« sagde Engelen. »Jeg var jo selv den syge, lille Dreng, der gik paa Krykker! min Blomst kjender jeg nok!«

Og Barnet aabnede ganske sine Øine og saa ind i Engelens deilige, glade Ansigt, og i samme Øieblik vare de i Guds Himmel, hvor der var Glæde og Lyksalighed. Og Gud trykkede det døde Barn til sit Hjerte, og da fik det Vinger, som den anden Engel og fløj Haand i Haand med ham; og Gud trykkede alle Blomsterne til sit Hjerte, men den fattige, visne Markblomst kyssede han og den fik Stemme og sang med alle Englene, der svævede om Gud, nogle ganske nær, andre uden om disse, i store Kredse, altid længer bort, i det Uendelige, men alle lige lykkelige. Og alle sang de, smaa og store, det gode, velsignede Barn, og den fattige Markblomst, der havde ligget vissen, henkastet i Feieskarnet, mellem Flyttedags-Skramleriet, i den snevre, mørke Gade.

Fyrtøiet

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1835

Der kom en Soldat marcherende henad Landeveien; een, to! een, to! han havde sit Tornister paa Ryggen og en Sabel ved Siden, for han havde været i Krigen, og nu skulle han hjem. Saa mødte han en gammel Hex paa Landeveien; hun var saa ækel, hendes Underlæbe hang hende lige ned paa Brystet. Hun sagde: »god Aften, Soldat! hvor Du har en pæn Sabel og et stort Tornister, Du er en rigtig Soldat! Nu skal Du faae saa mange Penge, Du vil eie!«

»Tak skal du have, din gamle Hex!« sagde Soldaten.

»Kan Du see det store Træ?« sagde Hexen, og pegede paa et Træ, der stod ved Siden af dem. »Det er ganske huult inden i! Der skal Du krybe op i Toppen, saa seer Du et Hul, som Du kan lade dig glide igjennem og komme dybt i Træet! Jeg skal binde dig en Strikke om Livet, for at jeg kan heise Dig op igjen, naar Du raaber paa mig!«

»Hvad skal jeg saa nede i Træet?« spurgte Soldaten.

»Hente Penge!« sagde Hexen, »Du skal vide, naar Du kommer ned paa Bunden af Træet, saa er Du i en stor Gang, der er ganske lyst, for der brænde over hundrede Lamper. Saa seer Du tre Døre, Du kan lukke dem op, Nøglen sidder i. Gaaer Du ind i det første Kammer, da seer Du midt paa Gulvet en stor Kiste, oven paa den sidder en Hund; han har et Par Øine saa store som et Par Thekopper, men det skal Du ikke bryde Dig om! Jeg giver dig mit blaåtærnede Forklæde, det kan Du brede ud paa Gulvet; gaae saa rask hen og tag Hunden, sæt ham paa mit Forklæde, luk Kisten op og tag ligesaa mange Skillinger, Du vil. De ere allesammen af Kobber; men vil Du heller have Sølv, saa skal Du gaae ind i det næste Værelse; men der sidder en Hund, der har et Par Øine, saa store, som et Møllehjul; men det skal Du ikke bryde dig om, sæt ham paa mit Forklæde og tag Du af Pengene! Vil Du derimod have Guld, det kan Du ogsaa faae, og det saa meget, Du vil bære, naar Du gaaer ind i det tredje Kammer. Men Hunden, som sidder paa Pengekisten, har her to Øine, hvert saa stort som Rundetaarn. Det er en rigtig Hund, kan Du troe! men det skal Du ikke bryde dig noget om! sæt ham bare paa mit Forklæde, saa gjør han dig ikke noget, og tag Du af Kisten saa meget Guld, Du vil!«

»Det var ikke saa galt« sagde Soldaten. »Men hvad skal jeg give Dig, din gamle Hex? For noget vil Du vel have med, kan jeg tænke!«

»Nei,« sagde Hexen, »ikke en eneste Skilling vil jeg have! Du skal bare tage til mig et gammelt Fyrtøj, som min Bedstemoder glemte, da hun sidst var dernede!«

»Naa! lad mig faae Strikken om Livet!« sagde Soldaten.

»Her er den!« sagde Hexen, »og her er mit blaåtærnede Forklæde.«

Saa krøb Soldaten op i Træet, lod mig dumpe ned i Hullet og stod nu, som Hexen sagde, nede i den store Gang, hvor de mange hundrede Lamper brændte.

Nu lukkede han den første Dør op. Uh! der sad Hunden med Øinene, saa store som Thekopper og gloede paa ham.

»Du er en net Fyr!« sagde Soldaten, satte ham paa Hexens Forklæde og tog ligesaamange Kobberskillinger, han kunde have i sin Lomme, lukkede Kisten, satte Hunden op igjen og gik ind i det andet Værelse. Eia! der sad Hunden med Øine saa store, som et Møllehjul.

»Du skulle ikke see saa meget paa mig!« sagde Soldaten, »Du kunde faae ondt i Øinene!« og saa satte han Hunden paa Hexens Forklæde, men da han saa de mange Sølvpenge i Kisten, smed han alle de Kobberpenge han havde, og fyldte Lommen og sit Tornister med det bare Sølv. Nu gik han ind i det tredie Kammer! - Nei det var ækelt! Hunden derinde havde virkelig to Øine saa store som runde Taarn! og de løb rundt i Hovedet, ligesom Hjul!

»God Aften!« sagde Soldaten og tog til Kasketten, for saadan en Hund havde han aldrig seet før; men da han nu saa lidt paa ham, tænkte han, nu kan det jo være nok, løftede ham ned paa Gulvet og lukkede Kisten op, nei Gud bevares! hvor der var meget Guld! han kunde jo købe for det hele Kjøbenhavn og Kagekonernes Sukkergrise, alle Tinsoldater, Pidske og Gyngeheste, der var i Verden! Jo der var rigtignok Penge! - Nu kastede Soldaten alle de Sølvskillinger, han havde fyldt sine Lommer og sit Tornister med, og tog Guld i Stedet, ja alle Lommerne, Tornisteret, Kasketten og Støvlerne, bleve fyldte, saa han knap kunde gaae! nu havde han Penge! Hunden satte han op paa Kisten, slog Døren i og raabte saa op igjennem Træet:

»Heis mig nu op, du gamle Hex!«

»Har Du Fyrtøiet med?« spurgte Hexen!

»Det er sandt!« sagde Soldaten, »det havde jeg reent glemt,« og nu gik han og tog det. Hexen heisede ham op, og saa stod han igjen paa Landeveien, med Lommer, Støvler, Tornister og Kasket fulde af Penge.

»Hvad vil Du med det Fyrtøi,« spurgte Soldaten.

»Det kommer ikke dig ved!« sagde Hexen, »nu har Du jo faaet Penge! Giv mig bare Fyrtøiet!«

»Snik snak!« sagde Soldaten, »vil Du strax sige mig, hvad Du vil med det, eller jeg trækker min Sabel ud og hugger dit Hoved af!«

»Nei,« sagde Hexen.

Saa huggede Soldaten Hovedet af hende. Der laae hun! men han bandt alle sine Penge ind i hendes Forklæde, tog det som en Bylt paa Ryggen, puttede Fyrtøiet i Lommen og gik lige til Byen.

Det var en deilig By, og i det deiligste Vertshuus tog han ind, forlangte de allerbedste Værelser og Mad, som han holdt af, for nu var han riig da han havde saa mange Penge.

Tjeneren, som skulle pudse hans Støvler, syntes rigtignok, det vare nogle løierlige gamle Støvler, saadan en riig Herre havde, men han havde ikke endnu kjøbt sig nye; næste Dag fik han Støvler at gaae med, og Klæder som vare pæne! Nu var Soldaten bleven en fornem Herre, og de fortalte ham om al den Stads, som var i deres By, og om deres Konge, og hvilken nydelig Prindsesse hans Datter var.

»Hvor kan man faae hende at see?« spurgte Soldaten.

»Hun er slet ikke til at faae at see!« sagde de allesammen, »hun boer i et stort Kobberslot, med saa mange Mure og Taarne om! Ingen uden Kongen tør gaae ud og ind til hende, fordi der er spaaet, at hun skal blive gift med en ganske simpel Soldat, og det kan Kongen ikke lide!«

»Hende gad jeg nok see!« tænkte Soldaten, men det kunde han jo slet ikke faae Lov til!

Nu levede han saa lystig, tog paa Comedie, kjørte i Kongens Have og gav de Fattige saa mange Penge og det var smukt gjort! han vidste nok fra gamle Dage, hvor slemt det var ikke at eie en Skilling! - Han var nu riig, havde pæne Klæder, og fik da saa mange Venner, der Alle sagde, han var en rar En, en rigtig Cavalier, og det kunde Soldaten godt lide! Men da han hver Dag gav Penge ud, og fik slet ingen ind igjen, saa havde han tilsidst ikke meer end to Skillinger tilbage og maatte flytte bort fra de smukke Værelser, hvor han havde boet, og op paa et lille bitte Kammer, heelt inde under Taget, selv børste sine Støvler og sye paa dem med en Stoppenaal, og ingen af hans Venner kom til ham, for der vare saa mange Trapper at gaae op ad.

Det var ganske mørk Aften, og han kunde ikke engang købe sig et Lys, men saa huskede han paa, at der laae en lille Stump i det Fyrtøi, han havde taget i det hule Træ, hvor Hexen havde hjulpet ham ned. Han fik Fyrtøiet og Lysestumpen frem, men lige i det han slog Ild og Gnisterne fløi fra Flintestenen, sprang Døren op, og Hunden, der havde Øine saa store, som et Par Theekopper, og som han havde seet nede under Træet, stod foran ham og sagde: »Hvad befaler min Herre!«

»Hvad for noget!« sagde Soldaten, »det var jo et moersomt Fyrtøi, kan jeg saaledes faae, hvad jeg vil have! Skaf mig nogle Penge,« sagde han til Hunden, og vips var den borte! vips var den igjen, og holdt en stor Pose fuld af Skillinger i sin Mund.

Nu vidste Soldaten, hvad det var for et deiligt Fyrtøi! slog han eengang, kom Hunden der sad paa Kisten med Kobberpengene, slog han to Gange, kom den, som havde Sølvpenge, og slog han tre Gange, kom den, der havde Guld. - Nu flyttede Soldaten ned i de smukke Værelser igjen, kom i de gode Klæder, og saa kiendte strax alle Venner ham, og de holdt saa meget af ham. -

Saa tænkte han engang : det er dog noget løierligt noget, at man ikke maa faae den Prindsesse at see! hun skal være saa deilig, sige de allesammen! men hvad kan det hjælpe, naar hun skal alletider sidde inde i det store Kobberslot med de mange Taarne. - Kan jeg da slet ikke faae hende at see? - Hvor er nu mit Fyrtøi! og saa slog han Ild, og vips kom Hunden med Øine saa store som Theekopper.

»Det er rigtignok midt paa Natten,« sagde Soldaten, »men jeg vilde saa inderlig gjerne see Prindsessen, bare et lille Øieblik!«

Hunden var strax ude af Døren, og før Soldaten tænkte paa det, saa han ham igjen med Prindsessen, hun sad og sov paa Hundens Ryg og var saa deilig, at enhver kunde see, det var en virkelig Prindsesse; Soldaten kunde slet ikke lade være, han maatte kysse hende, for det var en rigtig Soldat.

Hunden løb tilbage igjen med Prindsessen, men da det blev Morgen, og Kongen og Dronningen skjænkede Thee, sagde Prindsessen, hun havde drømt saadan en underlig Drøm i Nat om en Hund og en Soldat. Hun havde redet paa Hunden, og Soldaten havde kysset hende.

»Det var saamæn en pæn Historie!« sagde Dronningen.

Nu skulde en af de gamle Hofdamer vaage ved Prindsessens Seng næste Nat, for at see, om det var en virkelig Drøm, eller hvad det kunde være.

Soldaten længtes saa forskrækkelig efter igjen at see den deilige Prindsesse, og saa kom da Hunden om Natten, tog hende og løb alt hvad den kunde, men den gamle Hofdame tog Vandstøvler paa, og løb ligesaa stærkt bagefter; da hun saae, at de blev borte inde i et stort Huus, tænkte hun, nu veed jeg hvor det er, og skrev med et Stykke Kridt et stort Kors paa Porten. Saa gik hun hjem og lagde sig, og Hunden kom ogsaa igjen med Prindsessen; men da han saae, at der var skrevet et Kors paa Porten, hvor Soldaten boede, tog han ogsaa et Stykke Kridt og satte

Kors paa alle Portene i hele Byen, og det var klogt gjort, for nu kunde jo Hofdamen ikke finde den rigtige Port, naar der var Kors paa dem allesammen.

Om Morgenens tidlig kom Kongen og Dronningen, den gamle Hofdame og alle Officererne for at see, hvor det var, Prindsessen havde været!

»Der er det!« sagde Kongen, da han saa den første Port med et Kors paa.

»Nei der er det, min søde Mand!« sagde Dronningen, der saa den anden Port med Kors paa.

»Men der er eet og der er eet!« sagde de allesammen; hvor de saa, var der Kors paa Portene. Saa kunde de da nok see, det kunde ikke hjælpe noget at de søgte.

Men Dronningen var nu en meget klog Kone, der kunde mere, end at kjøre i Kareth. Hun tog sin store Guldsax, klippede et stort Stykke Silketøi i Stykker, og syede saa en lille nydelig Pose; den fyldte hun med smaa, fine Boghvedegryn, bandt den paa Ryggen af Prindsessen, og da det var gjort, klippede hun et lille Hul paa Posen, saa Grynene kunde drysse hele Veien, hvor Prindsessen kom.

Om Natten kom da Hunden igjen, tog Prindsessen paa sin Ryg, og løb med hende hen til Soldaten, der holdt saa meget af hende, og vilde saa gjerne have været en Prinds, for at faae hende til Kone.

Hunden mærkede slet ikke, hvorledes Grynene dryssede lige henne fra Slottet og til Soldatens Vindue, hvor han løb op ad Muren med Prindsessen. Om Morgenens saa da Kongen og Dronningen nok hvor deres Datter havde været henne, og saa tog de Soldaten og satte ham i Cachotten.

Der sad han. Uh, hvor der var mørkt og kjedeligt, og saa sagde de til ham; imorgen skal du hænges. Det var ikke morsomt at høre, og sit Fyrtøi havde han glemt hjemme paa Vertshuset. Om Morgenens kunde han mellem Jernstængerne i det lille Vindue see Folk skynde sig ud af Byen, for at see ham hænges. Han hørte Trommerne og saa Soldaterne marchere. Alle Mennesker løb afsted; der var ogsaa en Skomagerdreng med Skjødskind og Tøfler paa, han travede saadan i Gallop, at hans ene Tøffel fløi af og lige hen mod Muren hvor Soldaten sad og kigede ud mellem Jernstængerne.

»Ei, du Skomagerdreng! Du skal ikke have saadant et Hastværk,« sagde Soldaten til ham, »der bliver ikke noget af, før jeg kommer! men vil du ikke løbe hen, hvor jeg har boet, og hente mig mit Fyrtøi, saa skal Du faae fire Skilling! men Du maa tage Benene med Dig!« Skomagerdrengen vilde gjerne have de fire Skilling, og pilede afsted hen efter Fyrtøiet, gav Soldaten det, og - ja nu skal vi faae at høre!

Udenfor Byen var der muret en stor Galge, rundt om stod Soldaterne og mange hundrede tusinde Mennesker. Kongen og Dronningen sad paa en deilig Throne lige over for Dommeren og det hele Raad.

Soldaten stod allerede oppe paa Stigen, men da de vilde slaae Strikken om hans Hals, sagde han, at man jo altid tillod en Synder før han udstod sin Straf, at faae et uskyldigt Ønske opfyldt. Han vilde saa gjerne ryge en Pibe Tobak, det var jo den sidste Pibe han fik i denne Verden.

Det vilde nu Kongen ikke sige nei til, og saa tog Soldaten sit Fyrtøi og slog Ild, een, to, tre! og der stod alle Hundene, den med Øine saa store som Theekopper, den med Øine som et Møllehjul og den, der havde Øine saa store som Rundetaarn!

»Hjelp mig nu, at jeg ikke bliver hængt!« sagde Soldaten, og saa foer Hundene ind paa Dommerne og hele Raadet, tog en ved Benene og en ved Næsen og kastede dem mange Favne op i Veiret, saa de faldt ned og sloges reent i Stykker.

»Jeg vil ikke!« sagde Kongen, men den største Hund tog baade ham og Dronningen, og kastede dem bagefter alle de Andre; da blev Soldaterne forskrækkede og alle Folkene raabte: »lille Soldat, Du skal være vor Konge og have den deilige Prindsesse!«

Saa satte de Soldaten i Kongens Kareth, og alle tre Hunde dansede foran og raabte »Hurra!« og Drengene peeb i Fingrene og Soldaterne presenterede. Prindsessen kom ud af Kobberslottet og blev Dronning, og det kunde hun godt lide! Brylluppet varede i otte Dage, og Hundene sad med til Bords og gjorde store Øine.

Gaaseurten

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1838

Nu skal Du høre! -

Ude paa Landet, tæt ved Veien, laae et Lyststed; Du har bestemt selv engang seet det! der er foran en lille Have med Blomster og et Stakit, som er malet; tæt herved paa Grøften, midt i det deiligste grønne Græs, voxte en lille Gaaseurt; Solen skinnede ligesaa varmt og smukt paa den, som paa de store rige Pragtblomster inde i Haven, og derfor voxte den Time for Time. En Morgen stod den ganske udsprunget med sine smaa, skinnende hvide Blade, der sidder som Straaler rundtom den lille gule Sol indeni. Den tænkte slet ikke paa, at intet Menneske saae den der i Græsset og at den var en fattig, foragtet Blomst; nei den var saa fornøiet, den vendte sig lige imod den varme Sol, saae op i den og hørte paa Lærken, som sang i Luften.

Den lille Gaaseurt var saa lykkelig, som om det var en stor Helligdag, og saa var det dog en Mandag; alle Børn vare i Skole; mens de sad paa deres Bænke og lærte noget, sad den paa sin lille grønne Stilk og lærte ogsaa af den varme Sol og Alt rundt omkring, hvor god Gud er, og den syntes ret at den lille Lærke sang saa tydeligt og smukt Alt, hvad den i Stilhed følte; og Gaaseurten saae med en Slags ærbødighed op til den lykkelige Fugl, der kunde synge og flyve, men var slet ikke bedrøvet, fordi den selv ikke kunde det. »Jeg seer og hører jo!" tænkte den, »Solen skinner paa mig og Vinden kysser mig! o, hvor jeg dog er blevet begavet!"

Indenfor Stakittet stode saa mange stive, fornemme Blomster; jo mindre Duft de havde, desmere kneisede de. Pionerne blæste sig op, for at være større end en Rose, men det er slet ikke Størrelsen, som gjør det! Tulipanerne havde de allersmukkeste Couleurer, og det vidste de nok og holdt sig saa ranke, for at man endnu bedre skulde see det. De lagde slet ikke Mærke til den lille Gaaseurt udenfor, men den saae desmere paa dem og tænkte: »hvor de ere rige og deilige! ja, dem flyver vist den prægtige Fugl ned til og besøger! Gud skee Lov, at jeg staaer saa nær herved, saa kan jeg dog faae den Stads at see!" og lige idet den tænkte det, »qvirrevit!" der kom Lærken flyvende, men ikke ned til Pioner og Tulipaner, nei, ned i Græsset til den fattige Gaaseurt, der blev saa forskrækket af bare Glæde, at den vidste slet ikke mere, hvad den skulde tænke.

Den lille Fugl dandsede rundt omkring den og sang: »nei, hvor dog Græsset er blødt! og see, hvilken sød lille Blomst med Guld i Hjertet og Sølv paa Kjolen!" den gule Prik i Gaaseurten saae jo ogsaa ud som Guld, og de smaa Blade rundtom vare skinnende sølvhvide.

Saa lykkelig som den lille Gaaseurt var, nei, det kan ingen begribe! Fuglen kyssede den med sit Næb, sang for den og fløi saa igjen op i den blaa Luft. Det varede bestemt et heelt Qvarteer, før Blomsten kunde komme sig igjen. Halv undseelig og dog inderlig fornøiet saae den til Blomsterne inde i Haven; de havde jo seet den ære og Lyksalighed, der var vederfaret hende, de maatte jo begribe, hvilken Glæde det var; men Tulipanerne stode nok engang saa stive som før, og saa vare de saa spidse i Ansigtet og saa røde, for de havde ærgret sig. Pionerne vare ganske tykhovede, bu! det var godt, at de ikke kunde tale, ellers havde Gaaseurten faaet en ordentlig Tiltale. Den stakkels lille Blomst kunde nok see, at de vare ikke i godt Humeur, og det gjorde den saa inderligt ondt. I det samme kom der inde i Haven en Pige med en stor Kniv saa skarp og skinnende, hun gik lige hen mellem Tulipanerne og skar den ene af efter den anden. »Uh!" sukkede den lille Gaaseurt, »det var jo forskrækkeligt, nu er det forbi med dem!" Saa gik Pigen bort med Tulipanerne. Gaaseurten var glad ved, at den stod ude i Græsset og var en lille, fattig

Blomst; den følte sig ret saa taknemlig, og da Solen gik ned, foldede den sine Blade, sov ind og drømte hele Natten om Solen og den lille Fugl.

Næste Morgen, da Blomsten igjen, lykkelig, strakte alle de hvide Blade ligesom smaa Arme ud mod Luft og Lys, kjendte den Fuglens Stemme, men det var sørgeligt, hvad den sang. Ja, den stakkels Lærke havde god Grund dertil, den var blevet fanget og sad nu i et Buur tætved det aabne Vindue. Den sang om at flyve frit og lykkeligt omkring, sang om det unge, grønne Korn paa Marken og om den deilige Reise, den kunde gjøre paa sine Vinger høit op i Luften. Den stakkels Fugl var ikke i godt Humeur, fangen sad den der i Buret.

Den lille Gaaseurt ønskede saa gjerne at hjælpe, men hvorledes skulde den bære sig ad dermed; ja det var vanskeligt at hitte paa. Den glemte reent, hvor smukt Alt stod rundtom, hvor varmt Solen skinnede, og hvor smukke hvide dens Blade saae ud; ak, den kunde kun tænke paa den fangne Fugl, som den slet ikke var istand til at gjøre noget for.

Da kom der i det samme to smaa Dreng ud af Haven; den ene af dem havde i Haanden en Kniv, stor og skarp som den, Pigen havde til at skjære Tulipanerne af med. De gik lige hen imod den lille Gaaseurt, der slet ikke kunde begribe, hvad de vilde.

»Her kan vi skjære en deilig Græstørv til Lærken!" sagde den ene Dreng og begyndte at skjære i en Fiirkant dybt ned, omkring Gaaseurten, saa at den kom til at staa midt i Græstørven.

»Riv den Blomst af!" sagde den anden Dreng, og Gaaseurten rystede ordentlig af Angest, thi at blive revet af, var jo at miste Livet, og nu vilde den saa gjerne leve, da den skulde med Græstørven ind i Buret til den fangne Lærke.

»Nei, lad den sidde!" sagde den anden Dreng, »den pynter saa net!" og saa blev den siddende og kom med ind i Buret til Lærken.

Men den stakkels Fugl klagede høit over sin tabte Frihed og slog med Vingerne mod Jerntraadene i Buret; den lille Gaaseurt kunde ikke tale, ikke sige et trøstende Ord, ihvor gjerne den vilde. Saaledes gik hele Formiddagen.

»Her er intet Vand!" sagde den fangne Lærke, »de ere Alle ude og have glemt mig med en Draabe at drikke! min Hals er tør og brændende! der er Ild og Iis indeni mig og Luften er saa tung! Ak, jeg maa døe, fra det varme Solskin, fra det friske Grønne, fra al den Deilighed, Gud har skabt!" og saa borede den sit lille Næb ned i den kjølige Græstørv, for derved at opfriskes lidt; da faldt dens Øine paa Gaaseurten, og Fuglen nikkede til den, kyssede den med Næbbet og sagde: »Du maa ogsaa visne herinde, Du stakkels lille Blomst! Dig og den lille grønne Plet Græs har man givet mig for den hele Verden, jeg havde udenfor! hvert lille Græsstraa skal være mig et grønt Træ, hvert af dine hvide Blade en duftende Blomst! ak, I fortælle mig kun, hvormeget jeg har mistet!"

»Hvo der dog kunde trøste ham!" tænkte Gaaseurten, men den kunde ikke røre et Blad; dog Duften, som strømmede ud af de fine Blade, var langt stærkere, end den ellers findes hos denne Blomst; det mærkede ogsaa Fuglen, og skjøndt den forsmægtede af Tørst og i sin Pine rev de grønne Græsstraa af, rørte den slet ikke Blomsten.

Det blev Aften, og endnu kom Ingen og bragte den stakkels Fugl en Vanddraabe; da strakte den sine smukke Vinger ud, rystede dem krampagtigt, dens Sang var et veemodigt Pipi; det lille Hoved bøiede sig henimod Blomsten, og Fuglens Hjerter brast af Savn og Længsel; da kunde Blomsten ikke, som Aftenen forud, folde sine Blade sammen og sove, den hang syg og sørgende ned mod Jorden.

Først den næste Morgen kom Drengene, og da de saae Fuglen død, græd de, græd mange Taarer og gravede den en nydelig Grav, som blev pyntet med Blomsterblade. Fuglens Liig kom i en rød,

deilig æske, kongeligt skulde den begraves, den stakkels Fugl! da han levede og sang, glemte de ham, lod ham sidde i Buret og lide Savn, nu fik han Stads og mange Taarer.

Men Græstørven med Gaaseurten blev kastet ud i Støvet paa Landeveien, ingen tænkte paa den, som dog havde følt meest for den lille Fugl og som gjerne vilde trøste den!

Grantræet

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1845

Ude i Skoven stod der saadant et nydeligt Grantræ; det havde en god Plads, Sol kunde det faae, Luft var der nok af, og rundtom voxte mange større Kammerater, baade Gran og Fyr; men det lille Grantræ var saa ilter med at voxte; det tænkte ikke paa den varme Sol og den friske Luft, det brød sig ikke om Bønderbørnene der gik og smaasnakkede, naar de vare ude at samle Jordbær eller Hindbær; tidt kom de med en heel Krukke fuld eller havde Jordbær trukket paa Straa, saa satte de sig ved det lille Træ og sagde: »nei! hvor det er nydeligt lille!« Det vilde Træet slet ikke høre.

Aaret efter var det en lang Stilk større, og Aaret efter igjen var det endnu een meget længer; thi paa et Grantræ kan man altid, efter de mange Led, det har, see hvor mange Aar det har voxet.

»O, var jeg dog saadant et stort Træ, som de Andre!« sukkede det lille Træ, »saa kunde jeg brede mine Grene saa langt omkring og med Toppen see ud i den vide Verden! Fuglene vilde da bygge Rede imellem mine Grene, og naar det blæste kunde jeg nikke saa fornemt, ligesom de Andre der!«

Det havde slet ingen Fornøielse af Solskinnet, af Fuglene eller de røde Skyer, som Morgen og Aften seilede hen over det.

Var det nu Vinter, og Sneen rundt omkring laae gnistrende hvid, saa kom tidt en Hare springende, og satte lige over det lille Træ, - o, det var saa ærgerligt! - Men to Vintre gik, og ved den tredie var Træet saa stort, at Haren maatte gaae uden om det. O, voxte, voxte, blive stor og gammel, det var dog det eneste deilige i denne Verden, tænkte Træet.

I Efteraaret kom altid Brændehuggerne og fældede nogle af de største Træer, det skete hvert Aar, og det unge Grantræ, som nu var ganske godt voxent, skjælvende derved, thi de store, prægtige Træer faldt med en Knagen og Bragen til Jorden; Grenene bleve hugne fra, de saae ganske nøgne, lange og smalle ud; de vare næsten ikke til at kjende, men saa bleve de lagte paa Vogne, og Heste trak dem afsted ud af Skoven.

Hvor skulde de hen? Hvad forestod dem?

I Foraaret, da Svalen og Storken kom, spurgte Træet dem: »Veed I ikke, hvor de førtes hen? Har I ikke mødt dem?«

Svalerne vidste ikke noget, men Storken saae betænkelig ud, nikkede med Hovedet og sagde: »Jo, jeg troer det! jeg mødte mange nye Skibe da jeg fløi fra Ægypten; paa Skibene vare prægtige Mastetræer, jeg tør sige, at det var dem, de lugtede af Gran; jeg kan hilse mange Gange, de kneise, de kneise!«

»O, var jeg dog ogsaa stor nok til at flyve hen over Havet! Hvorledes er det egentligt dette Hav, og hvad ligner det?«

»Ja det er saa vidtløftigt at forklare!« sagde Storken, og saa gik den.

»Glæd Dig ved din Ungdom!« sagde Solstraalerne; »glæd Dig ved din friske Væxt, ved det unge Liv, som er i Dig!«

Og Vinden kyssede Træet, og Duggen græd Taarer over det, men det forstod Grantræet ikke.

Naar det var ved Juletid, da bleve ganske unge Træer fældede, Træer som tidt ikke engang vare saa store eller i Alder med dette Grantræ, der hverken havde Rast eller Ro, men altid vilde afsted; disse unge Træer, og de vare just de allersmukkeste, beholdt altid alle deres Grene, de bleve lagte paa Vogne og Heste trak dem afsted ud af Skoven.

»Hvorhen skulle de?« spurgte Grantræet. »De ere ikke større end jeg, der var endogsaa eet, der var meget mindre; hvorfor beholde de alle deres Grene? Hvor kjøre de hen?«

»Det vide vi! det vide vi!« qviddrede Graaspurvene. »Vi have nede i Byen kiget ind ad Ruderne! Vi vide, hvor de kjøre hen! O, de komme til den største Glands og Herlighed, der kan tænkes! Vi have kiget ind af Vinduerne og seet at de blive plantede midt i den varme Stue og pyntede med de deiligste Ting, baade forgyldte Æbler, Honningkager, Legetøi og mange hundrede Lys!«

»Og saa - ?« spurgte Grantræet og bævede i alle Grene. »Og saa? Hvad skeer saa?«

»Ja, mere have vi ikke seet! Det var mageløst!«

»Mon jeg er blevet til for at gaae denne straalende Vei?« jublede Træet. »Det er endnu bedre, end at gaae over Havet! Hvor jeg lider af Længsel! Var det dog Juul! nu er jeg høi og udstrakt, som de andre, der førtes afsted sidste Aar! - O, var jeg alt paa Vognen! var jeg dog i den varme Stue med al den Pragt og Herlighed! og da - ? Ja, da kommer noget endnu Bedre, endnu Skjønnere, hvorfor skulle de ellers saaledes pynte mig! der maa komme noget endnu større, endnu herligere -! men hvad? O, jeg lider! jeg længes! jeg veed ikke selv, hvorledes det er med mig!«

»Glæd Dig ved mig!« sagde Luften og Sollyset; »glæd Dig ved din friske Ungdom ude i det Frie!«

Men det glædede sig slet ikke; det voxte og voxte, Vinter og Sommer stod det grønt; mørkegrønt stod det; Folk, som saa det, sagde: »det er et deiligt Træ!« og ved Juletid blev det fældet først af alle. Øxen hug dybt igjennem Marven, Træet faldt med et Suk hen ad Jorden, det følte en Smerte, en Afmagt, det kunde slet ikke tænke paa nogen Lykke, det var bedrøvet ved at skilles fra Hjemmet, fra den Plet, hvor det var skudt frem; det vidste jo, at det aldrig mere saa de kjære gamle Kammerater, de smaa Buske og Blomster rundtom, ja maaskee ikke engang Fuglene. Afreisen var slet ikke noget behageligt.

Træet kom først til sig selv, da det i Gaarden, afpakket med de andre Træer, hørte en Mand sige: »Det der er prægtigt! vi bruge ikke uden det!«

Nu kom to Tjenere i fuld Stads og bar Grantræet ind i en stor, deilig Sal. Rundtom paa Væggene hang Portrætter, og ved den store Flisekakkelovn stode store chinesiske Vaser med Løver paa Laaget; der var Gyngestole, Silkesophaer, store Borde fulde af Billedbøger, og med Legetøi for hundred Gange hundred Rigsdaler - idetmindste sagde Børnene det. Og Grantræet blev reist op i en stor Fjerding, fyldt med Sand, men Ingen kunde see, at det var en Fjerding, thi der blev hængt grønt Tøi rundt om, og den stod paa et stort broget Teppe. O, hvor Træet bævede! Hvad vilde der dog skee? Baade Tjenere og Frøkener gik og pyntede det. Paa een Green hang de smaa Næt, udklippede af kouleurt Papir; hvert Næt var fyldt med Sukkergodt; forgyldte Æbler og Valdnødder hang, som om de vare voxede fast og over hundrede røde, blaae og hvide Smaalys bleve stukne fast i Grenene. Dukker, der saa livagtig ud som Mennesker, - Træet havde aldrig seet saadanne før - svævede i det Grønne, og allerøverst oppe i Toppen blev sat en stor Stjerne af Flitter-Guld; det var prægtigt, ganske mageløst prægtigt.

»Iaften,« sagde de Allesammen, »iaften skal det straale!«

»O!« tænkte Træet, »var det dog Aften! var bare Lysene snart tændte! og hvad mon da skeer? Mon der komme Træer fra Skoven og see paa mig? Mon Graaspurvene flyve ved Ruden? Mon jeg her voxer fast og skal staae pyntet Vinter og Sommer?«

Jo, det viste god Besked; men det havde ordentligt Barkepine af bare Længsel, og Barkepine er ligesaa slem for et Træ, som Hovedpine for os Andre.

Nu bleve Lysene tændte. Hvilken Glands, hvilken Pragt, Træet bævede i alle Grene derved, saa at eet af Lysene stak Ild i det Grønne; det sved ordenligt.

»Gud bevare os!« skreg Frøknerne og slukkede i en Hast.

Nu turde Træet ikke engang bæve. O, det var en Gru! Det var saa bange for at tabe noget af al sin Stads; det var ganske forstumlet i al den Glands, - - og nu gik begge Fløiddøre op, og en Mængde Børn styrtede ind, som om de vilde vælte hele Træet; de ældre Folk kom besindige bag efter; de Smaa stode ganske tause, - men kun et Øieblik, saa jublede de igjen saa at det rungede efter; de dandsede rundt om Træet, og den ene Present efter den anden blev plukket af.

»Hvad er det, de gjør?« tænkte Træet. »Hvad skal der skee?« Og Lysene brændte lige ned til Grenene, og eftersom de brændte ned, slukkede man dem, og saa fik Børnene Lov til at plyndre Træet. O, de styrtede ind paa det, saa at det knagede i alle Grene; havde det ikke ved Snippen og Guldstjernen været bundet fast til Loftet, saa var det styrtet om.

Børnene dandsede rundt med deres prægtige Legetøi, Ingen saae paa Træet uden den gamle Barnepige, der gik og tittede ind imellem Grenene, men det var bare for at see, om der ikke var glemt endnu en Figen eller et Æble.

»En Historie! en Historie!« raabte Børnene og trak en lille tyk Mand hen imod Træet, og han satte sig lige under det, »for saa ere vi i det Grønne,« sagde han, »og Træet kan have besynderligt godt af at høre med! men jeg fortæller kun een Histoire. Vil I høre den om Ivede-Avede eller den om Klumpe-Dumpe, som faldt ned af Trapperne og kom dog i Høisædet og fik Prindsessen!«

»Ivede-Avede!« skreg Nogle, »Klumpe-Dumpe!« skreg Andre; der var en Raaben og Skrigen, kun Grantræet taug ganske stille og tænkte: »Skal jeg slet ikke med, slet ikke gjøre Noget!« Det havde jo været med, havde gjort hvad det skulde gjøre.

Og Manden fortalte om »Klumpe-Dumpe der faldt ned af Trapperne og kom dog i Høisædet og fik Prindsessen.« Og Børnene klappede i Hænderne og raabte: »fortæl! fortæl!« de vilde ogsaa have »Ivede-Avede«, men de fik kun den om »Klumpe-Dumpe.« Grantræet stod ganske stille og tankefuld, aldrig havde Fuglene ude i Skoven fortalt Sligt. »Klumpe-Dumpe faldt ned af Trapperne og fik dog Prindsessen! Ja, ja, saaledes gaaer det til i Verden!« tænkte Grantræet og troede at det var virkeligt, fordi det var saadan en net Mand, som fortalte. »Ja, ja! hvem kan vide! maaskee falder jeg ogsaa ned af Trapperne og faaer en Prindsesse!« Og det glædede sig til næste Dag at blive klædt paa med Lys og Legetøi, Guld og Frugter.

»Imorgen vil jeg ikke ryste!« tænkte det. »Jeg vil ret fornøie mig i al min Herlighed. Imorgen skal jeg igjen høre Historien om 'Klumpe-Dumpe' og maaskee den med om 'Ivede-Avede'.« Og Træet stod stille og tankefuld den hele Nat.

Om Morgen kom Karl og Pige ind.

»Nu begynder Stadsen igjen!« tænkte Træet, men de slæbte det ud af Stuen, op ad Trappen, ind paa Loftet, og her, i en mørk Krog, hvor ingen Dag skinnede, stillede de det hen. »Hvad skal det betyde!« tænkte Træet. »Hvad mon jeg her skal bestille? Hvad mon jeg her skal faae at høre?« Og det hældede sig op til Muren og stod og tænkte og tænkte. - - Og god Tid havde det, thi der gik Dage og Nætter; Ingen kom herop, og da der endelig kom Nogen, saa var det for at stille nogle store Kasser hen i Krogen; Træet stod ganske skjult, man skulde troe, at det var reent glemt.

»Nu er det Vinter derude!« tænkte Træet. »Jorden er haard og dækket med Snee, Menneskene kunne ikke plante mig; derfor skal jeg nok her staae i Læ og Foraaret! hvor det er velbetænkt!

hvor dog Menneskene ere gode! - Var her kun ikke saa mørkt og saa skrækkeligt eensomt! - Ikke engang en lille Hare! - Det var dog saa artig der ude i Skoven, naar Sneen laae, og Haren sprang forbi; ja, selv da den sprang hen over mig, men det holdt jeg ikke af den Gang. Her oppe er dog skrækkeligt eensomt!«

»Pi, pi!« sagde en lille Muus i det samme og smuttede frem; og saa kom der nok en lille. De snusede til Grantræet og smuttede mellem Grenene paa det.

»Det er en gruelig Kulde!« sagde de smaa Muus. »Ellers er her velsignet at være! Ikkesandt, du gamle Grantræ?«

»Jeg er slet ikke gammel!« sagde Grantræet, »der ere mange, der ere meget ældre end jeg!«

»Hvor kommer Du fra?« spurgte Musene, »og hvad veed du?« De vare nu saa grueligt nysgjerrige. »Fortæl os dog om det deiligste Sted paa Jorden! Har Du væreet der? Har Du været i Spisekammeret, hvor der ligger Oste paa Hylderne og hænger Skinker under Loftet, hvor man dandser paa Tællelys, og gaaer mager ind og kommer feed ud!«

»Det kjender jeg ikke!« sagde Træet, »men Skoven kjender jeg, hvor Solen skinner, og hvor Fuglene syngel!« og saa fortalte det Alt fra sin Ungdom, og de smaa Muus havde aldrig før hørt saadant noget, og de hørte saadan efter og sagde: »nei, hvor Du har seet meget! hvor Du har været lykkelig!«

»Jeg!« sagde Grantræet og tænkte over, hvad det selv fortalte; »ja, det var, i Grunden, ganske morsomme Tider!« - men saa fortalte det om Juleaften, da det var pyntet med Kager og Lys.

»O!« sagde de smaa Muus, »hvor Du har været lykkelig, du gamle Grantræ!«

»Jeg er slet ikke gammel!« sagde Træet, »det er jo i denne Vinter, jeg er kommet fra Skoven! jeg er i min allerbedste Alder, jeg er bare sat i Væxten!«

»Hvor Du fortæller deiligt!« sagde de smaa Muus, og næste Nat kom de med fire andre Smaa-Muus, der skulde høre Træet fortælle, og jo mere det fortalte, desto tydeligere huskede det selv Alt og syntes: »det var dog ganske morsomme Tider! men de kan komme, de kan komme! Klumpe-Dumpe faldt ned af Trapperne og fik dog Prindsessen, maaskee jeg kan ogsaa faae en Prindsesse,« og saa tænkte Grantræet paa saadant et lille nydeligt Birketræ, der voxte ude i Skoven, det var for Grantræet en virkelig deilig Prindsesse.

»Hvem er Klumpe-Dumpe?« spurgte de smaa Muus. Og saa fortalte Grantræet hele Eventyret, det kunde huske hvert evige Ord; og de smaa Muus vare færdige ved at springe op i Toppen paa Træet af bare Fornøielse. Næste Nat kom der mange flere Muus, og om Søndagen endogsaa to Rotter; men de sagde, at Historien var ikke morsom, og det bedrøvede de smaa Muus, thi nu syntes de ogsaa mindre om den.

»Kan De kun den ene Historie?« spurgte Rotterne.

»Kun den ene!« svarede Træet, »den hørte jeg min lykkeligste Aften, men den Gang tænkte jeg ikke paa, hvor lykkelig jeg var!«

»Det er en overmaade daarlig Historie! kan De ingen med Flesk og Tællelys? Ingen Spisekammer-Historier?«

»Neil!« sagde Træet.

»Ja, saa skal De have Tak!« svarede Rotterne og gik ind til deres.

De smaa Muus bleve tilsidst ogsaa borte, og da sukkede Træet: »Det var dog ganske rart, da de sad omkring mig de vævre Smaa-Muus og hørte, hvad jeg fortalte! Nu er ogsaa det forbi! - men jeg skal huske at fornøje mig, naar jeg nu tages frem igjen!«

Men naar skete det? - Jo! det var en Morgenstund, da kom der Folk og rumsterede paa Loftet; Kasserne bleve flyttede, Træet blev trukket frem; de kastede det rigtignok lidt haardt mod Gulvet, men strax slæbte en Karl det hen imod Trappen, hvor Dagen skinnede.

»Nu begynder Livet igjen!« tænkte Træet; det følte den friske Luft, den første Solstraale, - og nu var det ude i Gaarden. Alt gik saa gesvindt, Træet glemte reent at see paa sig selv, der var saa meget at see rundt om. Gaarden stødte op til en Have, og Alt blomstrede derinde; Roserne hang saa friske og duftende ud over det lille Rækværk, Lindetræerne blomstrede, og Svalerne fløi om og sagde »qvirre-virre-vit, min Mand er kommet!« men det var ikke Grantræet, de meente.

»Nu skal jeg leve!« jublede det og bredte sine Grene vidt ud; ak, de vare alle visne og gule; det var i Krogen mellem Ukrud og Nælder, at det laae. Guldpapirs-Stjernen sad endnu oppe i Toppen og glimrede i det klare Solskin.

I Gaarden selv legede et Par af de lystige Børn, der ved Juletid havde dandset om Træet og været saa glade ved det. Een af de Mindste foer hen og rev Guldstjernen af.

»See, hvad der sidder endnu paa det ækle, gamle Juletræ!« sagde han og trampede paa Grenene, saa de knagede under hans Støvler.

Og Træet saa paa al den Blomster-Pragt og Friskhed i Haven, det saa paa sig selv, og det ønskede, at det var blevet i sin mørke Krog paa Loftet; det tænkte paa sin friske Ungdom i Skoven, paa den lystige Juleaften og paa de smaa Muus, der saa glade havde hørt paa Historien om Klumpe-Dumpe.

»Forbi! forbi!« sagde det stakkels Træ. »Havde jeg dog glædet mig, da jeg kunde! forbi! forbi!«

Og Tjenestekarlen kom og hug Træet i smaa Stykker, et heelt Bundt laae der; deiligt blussede det op under den store Bryggerkjædel; og det sukkede saa dybt, hvert Suk var som et lille Skud; derfor løbe Børnene, som legede, ind og satte sig foran Ilden, saa ind i den og raabte: »pif! paf!« men ved hvert Knald, der var et dybt Suk, tænkte Træet paa en Sommerdag i Skoven, en Vinternat derude, naar Stjernerne skinnede; det tænkte paa Juleaften og Klumpe-Dumpe, det eneste Eventyr, det havde hørt og vidste at fortælle -, og saa var Træet brændt ud.

Drengene legede i Gaarden, og den Mindste havde paa Brystet Guldstjernen, som Træet havde baaret sin lykkeligste Aften; nu var den forbi, og Træet var forbi og Historien med; forbi, forbi, og det blive alle Historier!

Jødepigen

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1855

Der var i Fattigskolen mellem de andre Smaabørn en lille Jødepige, saa opvakt og god, den Flinkeste af dem Allesammen; men i een af Læretimerne kunde hun ikke tage Deel, det var Religionstimen; hun var jo i en Christen Skole.

Geographibogen kunde hun have for sig og læse i, eller faae sit Regnestykke færdigt, men det var snart færdigt og Lectien læst; der laae vel en Bog opslaaet foran hende, men hun læste ikke i den, hun sad og hørte efter, og snart mærkede Læreren, at hun fulgte med, som næsten Ingen af de Andre.

»Læs i din Bog!« sagde han mildt og alvorligt, men hun saae paa ham med sine sorte, straalende Øine, og da han spurgte ogsaa hende, vidste hun bedre Besked end Alle de Andre. Hun havde hørt, forstaaet og gjemt.

Hendes Fader var en fattig, brav Mand; han havde ved Barnets Skolegang betinget, at hun ikke undervistes i den christne Tro; at lade hende gaae bort i denne Underviisningstime kunde maaskee forarge, vække Tanker og Stemninger hos de andre Smaa i Skolen, og altsaa blev hun, men det kunde ikke længer skee.

Læreren gik til Faderen, sagde ham, at han enten maatte tage sin Datter ud af Skolen, eller lade hende blive Christen. »Jeg kan ikke udholde at see disse brændende Øine, den Inderlighed og ligesom Sjøletørst efter Evangeliets Ord!« sagde Læreren.

Og Faderen brast i Graad: »Jeg selv veed kun Lidet af vor egen Religion, men hendes Moder var en Israels Datter, fast og stærk i sin Tro, hende gav jeg paa hendes Dødsseng det Løfte, at vort Barn aldrig skulde blive christent døbt; jeg maa holde mit Løfte, det er mig som en Pagt med Gud.«

Og den lille Jødepige blev tagen ud af de Christnes Skole.

- - Der var gaaet Aaringer.

Ovre i en af Jyllands mindste Kjøbstæder tjente i et ringe, borgerligt Huus en fattig Pige af mosaisk Troesbekjendelse, det var Sara, hendes Haar var sort som Ibenholt, hendes Øine saa mørke og dog fulde af Glands og Lys, som Orientens Døttre eie dem; Udtrykket hos den fuldvoxne Pige var endnu det samme, som hos Barnet, da hun sad paa Skolebænken og hørte til med tankefuldt Blik.

Hver Søndag klang fra Kirken Orgelet og Menighedens Sang, det lød over Gaden ind i Gjenbohuset, hvor Jødepigen stod ved sin Gjerning, flittig og trofast i sit Kald. »Kom Sabbathens Dag ihu og hold den hellig!« var hendes Lov, men Sabbathen for hende var de Christnes Arbejdsdag, og hun kunde kun i sit Hjerte holde den hellig, det hun ikke troede var nok. Men hvad er Dag og Time for Gud? den Tanke var vaagnet i hendes Sjæl, og paa de Christnes Søndag blev Andagtstimen mere uforstyrret; naaede da Orgelklang og Psalmesang over til hende i Kjøkkenet bag Vasken, da blev helligt og stille selv dette Sted. Det gamle Testament, hendes Folks Skat og Eiendom, læste hun da, og kun det, thi hvad hendes Fader havde sagt hende og Læreren, da hun blev tagen ud af Skolen, laae dybt i hendes Sind, Løftet, der var givet hendes døende Moder, at Sara ikke skulde blive christnet, ikke forlade Fædrenes Tro. Det nye Testament var og skulde blive hende en lukket Bog, og dog vidste hun saa Meget fra den, den lyste i Barne-Erindringer. En Aften, hun sad i en Krog af Stuen, hørte hun sin Huusbond læse høit, og hun turde vel høre derpaa, det var ikke Evangelierne, nei, der læstes op af en gammel Historiebog, til den kunde

hun nok lytte; det var om en ungarisk Ridder, som blev fangen af en tyrkisk Pascha, der lod ham spænde hos Oxerne for Ploven, drives med Pidskeslag og uendeligt haane og vansmægte.

Ridderens Hustru solgte alle sine Smykker, pantsatte Borg og Land, hans Venner skøde sammen store Summer, thi utroligt næsten var Løsepengene, der forlangtes, men de bragtes tilveie, og han blev løst af Trældom og Forsmædelse; syg og lidende naaede han sit Hjem. Men snart lød almindeligt Opraab mod Christendommens Fjende; den Syge hørte derom og havde nu ikke Ro eller Hvile, han lod sig løfte paa sin Stridshest, Blodet kom igjen i hans Kinder, Kræfterne syntes at vende tilbage, og han drog afsted til Seier. Just den Pascha, som havde ladet ham spænde for Ploven, haane og lide, blev nu hans Fange og førtes af ham hjem til Borgfængselet, men alt i den første Time der, kom Ridderen og spurgte sin Fange:

»Hvad troer Du vel, der venter Dig?«

»Jeg veed det!« svarede Tyrken, »Gjengjældelse!«

»Ja, den Christnes Gjengjældelse!« sagde Ridderen, »Christendommen byder os at tilgive vore Fjender, elske vor Næste. Gud er Kjærlighed! drag i Fred til dit Hjem og dine Kjære, bliv mild og god mod dem, som lide!«

Da brast den Fangne i Graad: »Hvor kunde jeg tænke Sligt muligt! Piinsler og Qvaler vare mig en Vished, og jeg tog en Gift, der vil dræbe mig om faa Timer. Jeg maa døe, der er ingen Hjelp! men før jeg døer, forkynd mig den Lære, som rummer en saadan Kjærlighed og Naade, den er stor og guddommelig! lad mig døe i den, døe som Christen!« og hans Bøn blev opfyldt.

Det var Legenden, Historien, der blev læst; den hørtes og fulgtes af dem Alle, men meest brændende opfyldte og levendegjorde den hende, der sad i Krogen, Tjenestepigen Sara, Jødepigen; store, tunge Taarer stode i de lysende, kulsorte Øine; der sad hun med Barnesindet, som hun sad engang paa Skolens Bænk og fornam Evangeliets Storhed. Taarerne rullede ned over hendes Kinder.

»Lad ikke mit Barn blive en Christen!« var Moderens sidste Ord paa Dødsleiet, det klang gennem hendes Sjæl og Hjerter med Lovens Ord: »Ær din Fader og din Moder!«

»Jeg er jo ikke christnet! de kalde mig Jødepigen; det sagde Naboens Dreng i Spot sidste Søndag, da jeg blev staaende udenfor den aabne Kirkedør og saa derind, hvor Alterlysene brændte, og Menigheden sang. Fra Skoletiden og indtil denne Dag var og er der en Magt fra Christendommen, der ligesom et Solskin, om jeg endogsaa lukker mine Øine for det, dog skinner lige ind i mit Hjerter; men, Moder, jeg skal ikke bedrøve Dig i din Grav! jeg skal ikke svigte det Løfte, vor Fader gav Dig! jeg vil ikke læse den christelige Bibel, jeg har jo mine Fædres Gud at helde mit Hoved til!«

- - Og Aaringer gik.

Huusbonden døde, Huusmoderen sad i trange Kaar, Tjenestepigen Maatte undværes, men Sara tog ikke bort, hun var Hjelpen i Nøden, hun holdt det Hele sammen; hun arbeidede til ud paa Natten, skaffede Brød i Huset ved sine Hænders Gjæringer; der var ingen nær Slægt, som tog sig af Familien, hvor Konen Dag for Dag blev svagere og i Maaneder holdtes paa Sygeleiet. Sara vaagede, pleiede, arbeidede, mild og from, en Velsignelse i det fattige Huus.

»Derhenne ligger Bibelen!« sagde den Syge, »læs lidt for mig i denne lange Aften, jeg trænger saa inderligt til at høre Guds Ord.«

Og Sara bøiede sit Hoved; Hænderne foldede sig om Bibelen, som hun aabnede og læste i for den Syge; tidt brøde Taarer frem, men Øinene bleve klarere, og i hendes Sjæl blev det klarere: »Moder, dit Barn skal ikke tage de Christnes Daab, ikke nævnes i deres Samfund, det har Du

forlangt, det skal jeg bevare Dig, derom ere vi enige paa denne Jord, men ovenover denne er - er Enigheden større i Gud, » »han ledsager os over Døden!« « - » »han besøger Jorden, og naar han har gjort den tørstig, gjør han den meget rig!« « jeg forstaaer det! selv veed jeg ikke, hvorlunde det kom -! det er ved ham, i ham: Christus!«

Og hun zittrede i Nævnelser af det hellige Navn, en Daab af Ildslue gennemstrømmede hende stærkere, end Legemet kunde bære, og det bøiede sig mere kraftløst, end den Syges, hun vaagede hos.

»Stakkels Sara!« blev der sagt, »hun er overanstrengt af Arbeide og Vaagen.«

De bragte hende til de Fattiges Sygestue, der døde hun, derfra blev hun begravet, men ikke paa de Christnes Kirkegaard, der var ikke Stedet for Jødepigen, nei, udenfor, op til Muren fik hun sin Grav.

Og Guds Sol, der skinnede hen over de Christnes Grave, skinnede ogsaa hen over Jødepigens Grav derudenfor, og Psalmesangen, der lød paa de Christnes Kirkegaard, klang ud over hendes Grav; ogsaa ud til den naaede Forkyndelsen: »Der er Opstandelse i Christo!« ham, Herren, som sagde til Disciplene: »Johannes døbte vel med Vand, men I skulle døbes med den Hellig-Aand!«

Keiserens nye Klæder

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1837

For mange Aar siden levede en Keiser, som holdt saa uhyre meget af smukke nye Klæder, at han gav alle sine Penge ud for ret at blive pyntet. Han brød sig ikke om sine Soldater, brød sig ei om Comedie eller om at kjøre i Skoven, uden alene for at vise sine nye Klæder. Han havde en Kjole for hver Time paa Dagen, og ligesom man siger om en Konge, han er i Raadet, saa sagde man altid her: »Keiseren er i Garderoben!« -

I den store Stad, hvor han boede, gik det meget fornøieligt til, hver Dag kom der mange Fremmede, een Dag kom der to Bedragere; de gave sig ud for at være Vævere og sagde, at de forstode at væve det deiligste Tøi, man kunde tænke sig. Ikke alene Farverne og Mønstret var noget usædvanligt smukt, men de Klæder, som blev syede af Tøiet, havde den forunderlige Egenskab at de blev usynlige for ethvert Menneske, som ikke due i sit Embede, eller ogsaa var utilladelig dum.

»Det var jo nogle deilige Klæder,« tænkte Keiseren; »ved at have dem paa, kunde jeg komme efter, hvilke Mænd i mit Rige der ikke due til det Embede de have, jeg kan kjende de kloge fra de dumme! ja det Tøi maa strax væves til mig!« og han gav de to Bedragere mange Penge paa Haanden, for at de skulde begynde paa deres Arbeide.

De satte ogsaa to Væverstole op, lode som om de arbeidede, men de havde ikke det mindste paa Væven. Rask væk forlangte de den fineste Silke, og det prægtigste Guld; det puttede de i deres egen Pose og arbeidede med de tomme Væve, og det til langt ud paa Natten.

»Nu gad jeg nok vide, hvor vidt de ere med Tøiet!« tænkte Keiseren, men han var ordentligt lidt underlig om Hjertet ved at tænke paa, at den, som var dum, eller slet passede til sit Embede, ikke kunde see det, nu troede han nok, at han ikke behøvede at være bange for sig selv, men han vilde dog sende nogen først for at see, hvorledes det stod sig. Alle Mennesker i hele Byen vidste, hvilken forunderlig Kraft Tøiet havde, og alle vare begjærlige efter at see, hvor daarlig eller dum hans Naboe var.

»Jeg vil sende min gamle ærlige Minister hen til Væverne!« tænkte Keiseren, »han kan bedst see, hvorledes Tøiet tager sig ud, for han har Forstand, og ingen passer sit Embede bedre end han!« -

Nu gik den gamle skikkelige Minister ind i Salen, hvor de to Bedragere sad og arbeidede med de tomme Væve. »Gud bevar os!« tænkte den gamle Minister og spilede Øinene op! »jeg kan jo ikke se noget!« Men det sagde han ikke.

Begge Bedragere bad ham være saa god at træde nærmere og spurgte, om det ikke var et smukt Mønster og deilige Farver. Saa pegede de paa den tomme Væv, og den stakkels gamle Minister blev ved at spile Øinene op, men han kunde ikke see noget, for der var ingen Ting. »Herre Gud!« tænkte han, »skulde jeg være dum! Det har jeg aldrig troet, og det maa ingen Mennesker vide! skulde jeg ikke due til mit Embede? Nei det gaaer ikke an, at jeg fortæller, jeg ikke kan see Tøiet!«

»Naa, de siger ikke noget om det!« sagde den ene, som vævede!

»O det er nydeligt! ganske allerkjæreste!« sagde den gamle Minister og saae igjennem sine Brillen, »dette Mønster og disse Farver! - ja, jeg skal sige Keiseren, at det behager mig særdeles!«

»Naa det fornøier os!« sagde begge Væverne, og nu nævnede de Farverne ved Navn og det sælsomme Mønster. Den gamle Minister hørte godt efter, for at han kunde sige det samme, naar han kom hjem til Keiseren, og det gjorde han.

Nu forlangte Bedragerne flere Penge, mere Silke og Guld, det skulde de bruge til Vævning. De stak Alt i deres egne Lommer, paa Væven kom ikke en Trevl, men de bleve ved, som før, at væve paa den tomme Væv.

Keiseren sendte snart igjen en anden skikkelig Embedsmand hen for at see, hvorledes det gik med Vævningen, og om Tøiet snart var færdigt. Det gik ham ligesom den anden, han saae og saae, men da der ikke var noget uden de tomme Væve, kunde han ingen Ting see.

»Ja, er det ikke et smukt Stykke Tøi!« sagde begge Bedragerne og viste og forklarede det deilige Mønster, som der slet ikke var.

»Dum er jeg ikke!« tænkte Manden, »det er altsaa mit gode Embede, jeg ikke duer til? Det var løierligt nok! men det maa man ikke lade sig mærke med!« og saa roste han Tøiet, han ikke saae, og forsikrede dem sin Glæde over de skønne Couleurer og det deilige Mønster. »Ja det er ganske allerkjæreste!« sagde han til Keiseren.

Alle Mennesker i Byen talte om det prægtige Tøi.

Nu vilde da Keiseren selv see det, medens det endnu var paa Væven. Med en heel Skare af udsøgte Mænd, mellem hvilke de to gamle skikkelige Embedsmænd vare, som før havde været der, gik han hen til begge de listige Bedragere, der nu vævede af alle Kræfter, men uden Trevl eller Traad.

»Ja er det ikke magnifique!« sagde begge de skikkelige Embedsmænd. »Vil deres Majestæt see, hvilket Mønster, hvilke Farver!« og saa pegede de paa den tomme Væv, thi de troede, de andre vistnok kunde see Tøiet.

»Hvad for noget!« tænkte Keiseren, »jeg seer ingen Ting! det er jo forfærdeligt! er jeg dum? duer jeg ikke til at være Keiser? Det var det skrækkeligste, som kunde arrivere mig!« »O det er meget smukt!« sagde Keiseren, »det har mit allerhøieste Bifald!« og han nikkede tilfreds og betragtede den tomme Væv; han vilde ikke sige, at han ingen Ting kunde see. Hele Følget, han havde med sig, saae og saae, men fik ikke mere ud af det, end alle de Andre, men de sagde ligesom Keiseren, »o det er meget smukt!« og de raadede ham at tage disse nye, prægtige Klæder paa første Gang, ved den store Procession, som forestod. »Det er magnifique! nysseligt, excellent!« gik det fra Mund til Mund, og man var allesammen saa inderligt fornøiede dermed. Keiseren gav hver af Bedragerne et Ridderkors til at hænge i Knaphullet og Titel af Vævejunkere.

Hele Natten før den Formiddag Processionen skulde være, sad Bedragerne oppe og havde over sexten Lys tændte. Folk kunde see, de havde travlt med at faae Keiserens nye Klæder færdige. De lode, som de toge Tøiet af Væven, de klippede i Luften med store Saxe, de syede med Syenaal uden Traad og sagde tilsidst: »see nu er Klæderne færdige!«

Keiseren, med sine fornemste Cavalerer, kom selv derhen og begge Bedragerne løftede den ene Arm i Veiret ligesom om de holdt noget og sagde: »see her er Beenklæderne! her er Kjolen! her Kappen!« og saaledes videre fort. »Det er saa let, som Spindelvæv! man skulde troe man havde ingen Ting paa Kroppen, men det er just Dyden ved det!«

»Ja!« sagde alle Cavalernerne, men de kunde ingen Ting see, for der var ikke noget.

»Vil nu deres keiserlige Majestæt allernaadigst behage at tage deres Klæder af!« sagde Bedragerne, »saa skal vi give dem de nye paa, herhenne foran det store Speil!«

Keiseren lagde alle sine Klæder, og Bedragerne bare sig ad, ligesom om de gave ham hvert Stykke af de nye, der skulde være syede, og Keiseren vendte og dreiede sig for Speilet.

»Gud hvor de klæde godt! hvor de sidde deiligt!« sagde de allesammen. »Hvilket Mønster! hvilke Farver! det er en kostbar Dragt!« -

»Uden for staae de med Thronhimlen, som skal bæres over deres Majestæt i Processionen!« sagde Overceremonimesteren.

»Ja jeg er jo istand!« sagde Keiseren. »Sidder det ikke godt?« og saa vendte han sig nok engang for Speilet! for det skulde nu lade ligesom om han ret betragtede sin Stads.

Kammerherrerne, som skulde bære Slæbet, famlede med Hænderne hen ad Gulvet, ligesom om de toge Slæbet op, de gik og holdt i Luften, de turde ikke lade sig mærke med, at de ingenting kunde see.

Saa gik Keiseren i Processionen under den deilige Thronhimmel og alle Mennesker paa Gaden og i Vinduerne sagde: »Gud hvor Keiserens nye Klæder ere mageløse! hvilket deiligt Slæb han har paa Kjolen! hvor den sidder velsignet!« Ingen vilde lade sig mærke med, at han intet saa, for saa havde han jo ikke duet i sit Embede, eller været meget dum. Ingen af Keiserens Klæder havde gjort saadan Lykke.

»Men han har jo ikke noget paa,« sagde et lille Barn. »Herre Gud, hør den Uskyldiges Røst,« sagde Faderen; og den Ene hvidskede til den Anden, hvad Barnet sagde.

»Men han har jo ikke noget paa,« raabte tilsidst hele Folket. Det krøb i Keiseren, thi han syntes, de havde Ret, men han tænkte som saa: »nu maa jeg holde Processionen ud«. Og Kammerherrerne gik og bar paa Slæbet, som der slet ikke var.

Kjærestefolkene

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1844

Toppen og Bolden laae i Skuffe sammen mellem andet Legetøi, og saa sagde Toppen til Bolden: »Skulle vi ikke være Kjærestefolk, siden vi dog ligge i Skuffe sammen«; men Bolden, der var syet af Saffian, og bildte sig ligesaa meget ind, som en fiin Frøken, vilde ikke svare paa saadant noget.

Næste Dag kom den lille Dreng, der eiede Legetøiet, han malede Toppen over med Rødt og Gult, og slog et Messing-Søm midt i den; det saae just prægtigt ud, naar Toppen svingede rundt.

»See paa mig!« sagde den til Bolden. »Hvad siger De nu? skulde vi saa ikke være Kjærestefolk, vi passe saa godt sammen, De springer og jeg dandser! lykkeligere end vi to kunde Ingen blive!«

»Saa, troer De det!« sagde Bolden, »De veed nok ikke, at min Fader og Moder have været Saffians-Tøfler, og at jeg har en Prop i Livet!«

»Ja, men jeg er af Mahognitræ!« sagde Toppen, »og Byfogden har selv dreiet mig, han har sin egen Dreierbænk, og det var ham en stor Fornøielse!«

»Ja, kan jeg stole paa det!« sagde Bolden.

»Gid jeg aldrig faae Pidsk om jeg lyver!« svarede Toppen.

»De taler meget godt for dem!« sagde Bolden, »men jeg kan dog ikke, jeg er saa godt som halv forlovet med en Svale! hver Gang jeg gaaer til Veirs, stikker den Hovedet ud af Reden og siger: 'vil De?' og nu har jeg indvortes sagt ja, og det er saa godt som en halv Forlovelse! men jeg lover Dem, jeg skal aldrig glemme Dem!«

»Ja, det skal stort hjælpe!« sagde Toppen, og saa talte de ikke til hinanden.

Næste Dag blev Bolden taget frem; Toppen saae, hvor den foer høit op i Luften, ligesom en Fugl, man kunde tilsidst slet ikke øine den; hver Gang kom den tilbage igjen, men gjorde altid et høit Spring, naar den rørte Jorden; og det kom enten af Længsel, eller fordi den havde en Prop i Livet. Den niende Gang blev Bolden borte og kom ikke mere igjen; og Drengen søgte og søgte, men borte var den.

»Jeg veed nok, hvor den er!« sukkede Toppen, »den er i Svalereden og er gift med Svalen!«

Jo mere Toppen tænkte derpaa, desmere indtaget blev han i Bolden; just fordi han ikke kunde faae hende, derfor tog Kjærligheden til; at hun havde taget en Anden, det var det aparte ved det; og Toppen dandsede rundt og snurrede, men altid tænkte den paa Bolden, der i Tankerne blev kjønnere og kjønnere. Saaledes gik mange Aar - - og saa var det en gammel Kjærlighed.

Og Toppen var ikke ung mere - -! men saa blev den en Dag heel og holden forgyldt; aldrig havde den seet saa deilig ud; den var nu en Guldtop og sprang, saa det snurrede efter. Jo, det var noget! men med et sprang den for høit og, - borte var den!

Man søgte og søgte, selv nede i Kjælderen, den var dog ikke at finde.

- - Hvor var den?

Den var sprunget i Skarnfjerdings, hvor der laae alle Slags, Kaalstokke, Feieskarn og Gruus, der var faldet ned fra Tagrenden.

»Nu ligger jeg rigtignok godt! her kan snart Forgylningen gaae af mig! og hvad det er for nogle Prakkere jeg er kommet imellem!« og saa skjævede den til en lang Kaalstok, der var pillet altfor nær, og til en underlig rund Ting, der saa ud som et gammelt Æble; - men det var intet Æble, det var en gammel Bold, der i mange Aar havde ligget oppe i Tagrenden, og som Vandet havde sivet igjennem.

»Gud skee Lov, der dog kommer een af Ens Lige, som man kan tale med!« sagde Bolden og betragtede den forgyldte Top.

»Jeg er egentlig af Saffian, syet af Jomfru-Hænder, og har en Prop i Livet, men det skulde Ingen see paa mig! jeg var lige ved at holde Bryllup med en Svale, men saa faldt jeg i Tagrenden, og der har jeg ligget i fem Aar og sivet! Det er en lang Tid, kan De troe, for en Jomfru!«

Men Toppen sagde ikke noget, han tænkte paa sin gamle Kjæreste, og jo mere han hørte, desto klarere blev det ham, at det var hende.

Da kom Tjenestepigen og vilde vende Fjerdings: »heisa, der er Guldtoppen!« sagde hun.

Og Toppen kom igjen i Stuen til stor Agt og Ære, men Bolden hørte man intet om, og Toppen snakkede aldrig meer om sin gamle Kjærlighed; den gaaer over, naar Kjæresten har ligget fem Aar i en Vandrende og sivet, ja man kjender hende aldrig igjen, naar man møder hende i Skarnfjerdings.

Lille Claus og store Claus

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1835

Der vare i en By to Mænd, som begge havde selv samme Navn, begge to hed de Claus, men den ene eiede fire Heste og den anden kun en eneste Hest; for nu at kunne skille dem fra hinanden, kaldte man ham, som havde fire Heste, den store Claus, og ham, som kun havde den ene Hest, lille Claus. Nu skulle vi høre, hvorledes de to havde det, for det er en virkelig Historie!

Hele Ugen igjennem maatte lille Claus pløie for store Claus, og laane ham sin eneste Hest; saa hjalp store Claus ham igjen med alle sine fire, men kun eengang om Ugen, og det var om Søndagen. Hussa! hvor smeldede lille Claus med sin Pidsk over alle fem Heste, de vare jo nu saa godt som hans, den ene Dag. Solen skinnede saa deiligt, og alle Klokker i Kirketaarnet ringede til Kirke, Folk vare saa pyntede, og gik med Psalmebog under Armen hen at høre Præsten prædike og de saae paa lille Claus, der pløiede med fem Heste, og han var saa fornøiet, at han smeldede igjen med Pidsken og raabte: »hyp, alle mine Heste!«

»Det maa Du ikke sige,« sagde store Claus, »det er jo kun den ene Hest, der er din!«

Men da der igjen gik Nogen forbi til Kirke, glemte lille Claus, at han ikke maatte sige det, og raabte da: »hyp, alle mine Heste!«

»Ja, nu vil jeg bede dig at lade være!« sagde store Claus, »for siger Du det endnu eengang, saa slaaer jeg din Hest for Panden, saa den skal ligge død paa Stedet, da er det forbi med den!«

»Jeg skal saamæn ikke sige det mere!« sagde lille Claus, men da der kom Folk forbi, og de nikkede god Dag, blev han saa fornøiet, og syntes det saae dog saa raskt ud, at han havde fem Heste til at pløie sin Mark, og saa smeldede han med Pidsken, og raabte: »hyp, alle mine Heste!«

»Jeg skal hyppe dine Heste!« sagde store Claus, og tog Tøirekøllen og slog lille Claus's eneste Hest for Panden, saa at den faldt om, og var ganske død.

»Ak nu har jeg slet ingen Heste mere!« sagde lille Claus og gav sig til at græde. Siden flaaede han Hesten, tog Huden og lod den godt tørre i Vinden, puttede den saa i en Pose, som han tog paa Nakken, og gik ad Byen til for at sælge sin Hestehud.

Han havde saadan en lang Vei at gaae, skulle igjennem en stor mørk Skov, og nu blev det et frygteligt ondt Veir; han gik ganske vild, og før han kom paa den rette Vei, var det Aften, og altfor langt til at komme til Byen eller hjem igjen, før det blev Nat.

Tæt ved Veien laae der en stor Bondegård, Skudderne udenfor vare skudte for Vinduerne, men Lyset kunde dog ovenfor skinne ud. Der kan jeg vel faae Lov at blive Natten over, tænkte lille Claus, og gik hen at banke paa.

Bondekonen lukkede op, men da hun hørte, hvad han vilde, sagde hun, at han skulde gaae sin Vei, hendes Mand var ikke hjemme, og hun tog ikke imod nogen Fremmede.

»Naa, saa maa jeg da ligge udenfor,« sagde lille Claus, og Bondekongen lukkede Døren for ham.

Tæt ved stod en stor Høstak, og mellem den og Huset var bygget et lille Skuur med et fladt Straatag.

»Der kan jeg ligge oppe!« sagde lille Claus, da han saa Taget, »det er jo en deilig Seng, Storken flyver vel ikke ned og bider mig i Benene.« For der stod en levende Stork oppe paa Taget, hvor den havde sin Rede.

Nu krøb lille Claus op paa Skuret, hvor han laae og vendte sig, for at ligge rigtig godt. Træskudderne for Vinduerne sluttede ikke oventil, og saa kunde han see lige ind i Stuen.

Der var dækket et stort Bord med Viin og Steg og saadan en deilig Fisk, Bondekonen og Degnen sad til Bords og ellers slet ingen andre, og hun skjænkede for ham og han stak paa Fisken, for det var noget han holdt af.

»Hvem der dog kunde faae noget med!« sagde lille Claus, og rakte Hovedet lige hen mod Vinduet. Gud, hvilken deilig Kage han kunde see staae derinde! Jo, det var Gilde!

Nu hørte han Een komme ridende paa Landeveien hen imod Huset, det var Bondekonens Mand, som kom hjem.

Det var saadan en god Mand, men han havde den forunderlige Sygdom, at han aldrig kunde taale at see Degne; kom der en Degn for hans Øine, blev han ganske rasende. Derfor var det ogsaa, at Degnen var gaaet ind for at sige god Dag til Konen, da han vidste Manden ikke var hjemme, og den gode Kone satte derfor al den deiligste Mad, hun havde, for ham; da de nu hørte Manden kom, bleve de saa forskrækkede, og Konen bad Degnen krybe ned i en stor tom Kiste, der stod henne i Krogen; det gjorde han, for han vidste jo, at den stakkels Mand ikke kunde taale at see Degne. Konen gjemte gesvindt al den deilige Mad og Viin inde i sin Bagerovn, for havde Manden faaet den at see, saa havde han nok spurgt, hvad den skulde betyde.

»Ak ja!« sukkede lille Claus oppe paa Skuret, da han saa al Maden blive borte.

»Er der nogen der oppe?« spurgte Bondemanden og kigede op paa lille Claus. »Hvorfor ligger Du der? kom heller med ind i Stuen!«

Saa fortalte lille Claus, hvorledes han havde forvildet sig, og bad om han maatte blive Natten over.

»Ja vist!« sagde Bondemanden, »men nu skulle vi først have lidt at leve af!«

Konen tog meget venlig imod dem begge to, dækkede et langt Bord og gav dem et stort Fad Grød. Bondemanden var sulten og spiste med rigtig Appetit, men lille Claus kunde ikke lade være at tænke paa den deilige Steg, Fisk og Kage, han vidste stod inde i Ovn.

Under Bordet ved sine Fødder havde han lagt sin Sæk med Hestehuden i, for vi veed jo, at det var den han var gaaet hjemme fra med, for at faa den solgt i Byen. Grøden vilde slet ikke smage ham, og saa traadte han paa sin Pose, og den tørre Hud i Sækken knirkede ganske høit.

»Hys!« sagde lille Claus til sin Sæk, men traadte i det samme paa den igjen, saa knirkede det meget høiere end før.

»Nei! hvad har du i din Pose?« spurgte Bonden igjen.

»O, det er en Trolldmand!« sagde lille Claus, »han siger, at vi skal ikke spise Grød, han har hexet hele Ovn.

»Hvad for noget!« sagde Bonden, og lukkede gesvindt Ovn op, hvor han saa al den deilige Mad, Konen havde gjemt, men som han nu troede, at Trolldmanden i Posen havde hexet til dem. Konen turde ikke sige noget, men satte strax Maden paa Bordet, og saa spiste de baade af Fisken og Stegen og Kagen. Nu traadte lille Claus paa sin Pose igjen, saa Huden knirkede.

»Hvad siger han nu?« spurgte Bonden.

»Han siger,« sagde lille Claus, »at han ogsaa har hexet tre Flasker Viin til os, de staae henne i Krogen ved Ovnen!« Nu maatte Konen tage Vinen frem, hun havde gjemt, og Bondemanden drak og blev saa lystig, saadan en Trolldmand, som lille Claus havde i Posen, vilde han da grumme gjerne eie.

»Kan han ogsaa hexe Fanden frem?« spurgte Bonden, »ham gad jeg nok see, for nu er jeg lystig!«

»Ja,« sagde lille Claus, »min Trolldmand kan Alt, hvad jeg vil forlange. Ikke sandt Du?« spurgte han og traadte paa Posen, saa det knirkede. »Kan Du høre, han siger jo? Men Fanden seer saa fæl ud, det er ikke værd at see ham!«

»O, jeg er slet ikke bange, hvorledes kan han vel see ud?«

»Ja, han vil vise sig ganske livagtig som en Degn!«

»Hu!« sagde Bonden, »det var fælt! I maa vide, at jeg kan ikke taale at see Degne! men det er nu det samme, jeg veed jo, det er Fanden, saa finder jeg mig vel bedre i det! Nu har jeg Courage! men han maa ikke komme mig for nær.«

»Nu skal jeg spørge min Trolldmand,« sagde lille Claus, traadte paa Posen og holdt sit Øre til.

»Hvad siger han?«

»Han siger, at I kan gaae hen og lukke Kisten op, der staaer i Krogen, saa vil I see Fanden, hvor han kukkelurer, men I maae holde paa Laaget at han ikke slipper ud.«

»Vil I hjælpe mig med at holde paa det!« sagde Bonden og gik hen til Kisten, hvor Konen havde gjemt den virkelige Degn, der sad og var saa bange.

Bonden løftede Laaget lidt og kigede ind under det: »hu!« skreg han, og sprang tilbage. »Jo, nu saaer jeg ham, han saaer ganske ud, som vores Degn! nei, det var forskrækkeligt!«

Det maatte der drikkes paa, og saa drak de endnu til langt ud paa Natten.

»Den Trolldmand maa Du sælge mig,« sagde Bonden, »forlang for den Alt, hvad Du vil! ja, jeg giver dig strax en heel Skjeppe Penge!«

»Nei, det kan jeg ikke!« sagde lille Claus, »tænk dog, hvor meget Gavn jeg kan have af denne Trolldmand!«

»Ak, jeg ville saa grumme gjerne have den,« sagde Bonden, og blev ved at bede.

»Ja,« sagde da lille Claus tilsidst, »da Du har været saa god at give mig Huusly i Nat, saa kan det være det samme, Du skal faae Trolldmanden for en Skjeppe Penge, men jeg vil have Skjeppen topfuld.«

»Det skal Du faae,« sagde Bonden, »men Kisten derhenne maa Du tage med Dig, jeg vil ikke have den en Time i Huset, man kan ikke vide, om han sidder deri endnu.«

Lille Claus gav Bonden sin Sæk med den tørre Hud i, og fik en heel Skjeppe Penge, og det topmaalt, for den. Bondemanden forærede ham endogsaa en stor Trillebør til at kjøre Pengene og Kisten paa.

»Farvell!« sagde lille Claus, og saa kjørte han med sine Penge og den store Kiste, hvori endnu Degnen sad.

Paa den anden Side af Skoven var en stor dyb Aa, Vandet løb saa stærkt afsted, at man knap kunde svømme imod Strømmen; man havde gjort en stor ny Bro derover, lille Claus holdt midt paa den, og sagde ganske høit, for at Degnen inde i Kisten kunde høre det:

»Nei, hvad skal jeg dog med den tossede Kiste? den er saa tung, som der var Stene i! jeg bliver ganske træt af at kjøre den længer, jeg vil derfor kaste den ud i Aaen, seiler den saa hjem til mig, er det godt, og gjør den det ikke, saa kan det ogsaa være det samme.«

Nu tog han i Kisten med den ene Haand, og løftede lidt paa den, ligesom om han vilde styrte den ned i Vandet.

»Nei lad være!« raabte Degnen inde i Kisten, »lad mig bare komme ud!«

»Hu!« sagde lille Claus, og lod som han blev bange. »Han sidder endnu der inde! saa maa jeg gesvindt have den ud i Aaen, at han kan drukne!«

»O nei, o nei!« raabte Degnen, »jeg vil give Dig en heel Skjeppe Penge, vil Du lade være!«

»Ja det er en anden Sag!« sagde lille Claus, og lukkede Kisten op. Degnen krøb strax ud og stødte den tomme Kiste ud i Vandet, og gik til sit Hjem, hvor lille Claus fik en heel Skjeppe Penge, een havde han jo faaet forud af Bondemanden, nu havde han da hele sin Trillebør fuld af Penge!

»See, den Hest fik jeg ganske godt betalt!« sagde han til sig selv da han kom hjem i sin egen Stue, og væltede alle Pengene af i en stor Hob midt paa Gulvet. »Det vil ærgre store Claus, naar han faar at vide, hvor riig jeg er blevet ved min ene Hest, men jeg vil dog ikke lige reent ud sige ham det!«

Nu sendte han en Dreng hen til store Claus, for at laane et Skjeppemaal.

»Hvad mon han vil med det!« tænkte store Claus, og smurte Tjære under Bunden for at der kunde hænge lidt ved af det, som maalttes, og det gjorde der da ogsaa, thi da han fik Skjeppen tilbage, hang der tre nye Sølv-Otte-Skillinger ved.

»Hvad for noget?« sagde den store Claus, og løb straks hen til den Lille: »Hvor har Du faaet alle de mange Penge fra?«

»O det er for min Hestehud, jeg solgte den i Aftes!«

»Det var saamæn godt betalt!« sagde store Claus løb gesvindt hjem, tog en Øxe, og slog alle sine fire Heste for Panden, trak Huden af dem, og kjørte med disse ind til Byen.

»Huder! Huder! hvem vil købe Huder!« raabte han igjennem Gaderne

Alle Skomagere og Garvere kom løbende, og spurgte, hvad han vilde have for dem.

»En Skjeppe Penge for hver,« sagde store Claus

»Er Du gal?« sagde de allesammen, »troer Du, vi have Penge i Skjeppiis?«

»Huder, Huder! hvem vil købe Huder,« raabte han igjen, men alle dem, som spurgte, hvad Huderne kostede, svarede han: »en Skjeppe Penge.«

»Han vil gjøre Nar af os,« sagde de Allesammen, og saa toge Skomagerne deres Spanderemme og Garverne deres Skjødskind, og begyndte at prygle paa store Claus.

»Huder, Huder!« vrængede de af ham, »ja vi skal give Dig en Hud, der skal spytte røde Grise! ud af Byen med ham!« raabte de, og store Claus maatte skynde sig alt hvad han kunde, saa pryglet havde han aldrig været.

»Naa!« sagde han, da han kom hjem, »det skal lille Claus faae betalt, jeg vil slaae ham ihjel for det!«

Men hjemme hos den lille Claus var den gamle Bedstemoder død; hun havde rigtignok været saa arrig og slem imod ham, men han var dog ganske bedrøvet, og tog den døde Kone og lagde hende i sin varme Seng, om hun ikke kunde komme til Live igjen; der skulde hun ligge hele Natten, selv vilde han sidde henne i Krogen og sove paa en Stol, det havde han gjort før.

Som han nu sad der om Natten, gik Døren op og store Claus kom ind med sin Øxe; han vidste nok, hvor lille Claus's Seng var, gik lige hen til den og slog nu den døde Bedstemoder for Panden, idet han troede, det var lille Claus.

»See saa!« sagde han, »nu skal Du ikke narre mig mere!« og saa gik han hjem igjen.

»Det er dog en slem ond Mand!« sagde lille Claus, »der ville han slaae mig ihjel, det var dog godt for den gamle Mutter, hun allerede var død, ellers havde han taget Livet af hende!«

Nu gav han den gamle Bedstemoder Søndagsklæderne paa, laante en Hest af sin Nabo, spændte den for Vognen og satte den gamle Bedstemoder op i det bageste Sæde, saaledes at hun ikke kunde falde ud, naar han kjørte til, og saa rullede de afsted igjennem Skoven; da Solen stod op, vare de udenfor en stor Kro, der holdt lille Claus stille, og gik ind for at faae noget at leve af.

Kromanden havde saa mange, mange Penge, han var ogsaa en meget god Mand, men hidsig, som der var Peber og Tobak i ham.

»God Morgen!« sagde han til lille Claus, »Du er tidlig kommet i Stadsklæderne i Dag!«

»Ja,« sagde lille Claus, »jeg skal til Byen med min gamle Bedstemoder, hun sidder der ude paa Vognen, jeg kan ikke faae hende ind i Stuen. Vil I ikke bringe hende et glas Mjød, men I maa tale lovlig høit, for hun kan ikke godt høre.«

»Jo, det skal jeg!« sagde Kromanden, og skjænkede et stort Glas Mjød, som han gik ud med til den døde Bedstemoder, der var stillet op i Vognen.

»Her er et Glas Mjød fra hendes Søn!« sagde Kromanden, men den døde Kone sagde da ikke et Ord, men sad ganske stille! -

»Hører I ikke!« raabte Kromanden ligesaa høit, han kunde, »her er et Glas Mjød fra hendes Søn!«

Endnu engang raabte han det samme og saa nok engang, men da hun slet ikke rørte sig ud af Stedet, blev han vred og kastede hende Glasset lige ind i Ansigtet, saa Mjøden løb hende lige ned over Næsen, og hun faldt baglænds om i Vognen, for hun var kun stillet op og ikke bundet fast.

»Naada!« raabte lille Claus, sprang ud af Døren og tog Kromanden i Brystet! »der har Du slaaet min Bedstemoder ihjel! Vil Du bare see, der er et stort Hul i hendes Pande!«

»O det var en Ulykke!« raabte Kromanden og slog Hænderne sammen! »det kommer altsammen af min Hidsighed! Søde lille Claus, jeg vil give dig en heel Skjeppe Penge og lade din Bedstemoder begrave, som om det var min egen, men tie bare stille, for ellers hugge de Hovedet af mig, og det er saa ækelt!«

Saa fik lille Claus en heel Skjeppe Penge, og Kromanden begravede den gamle Bedstemoder, som det kunde være hans egen.

Da nu lille Claus kom hjem igjen med de mange Penge, sendte han strax sin Dreng over til store Claus, for at bede, om han ikke maatte laane et Skjeppemaal.

»Hvad for Noget?« sagde store Claus, »har jeg ikke slaaet ham ihjel! Da maa jeg dog selv see efter,« og saa gik han selv over med Skjeppen til lille Claus.

»Nei hvor har Du dog faaet alle de Penge fra?« spurgte han, og spilede rigtigt Øinene op ved at see alle dem, der vare komne til. -

»Det var min Bedstemoder og ikke mig, Du slog ihjel!« sagde lille Claus, »hende har jeg nu solgt og faaet en Skjeppe Penge for!«

»Det var saamæn godt betalt!« sagde store Claus og skyndte sig hjem, tog en Øxe og slog strax sin gamle Bedstemoder ihjel, lagde hende op i Vognen, kørte ind til Byen, hvor Apothekeren boede, og spurgte, om han ville købe et dødt Menneske.

»Hvem er det, og hvor har I faaet det fra?« spurgte Apothekeren.

»Det er min Bedstemoder!« sagde store Claus, »jeg har slaaet hende ihjel, for en Skjeppe Penge!«

»Gud bevare os!« sagde Apothekeren. »I snakker over Eder! siig dog ikke saadan noget, for saa kan I miste Hovedet!« - Og nu sagde han ham rigtigt, hvad det var for noget forskrækkeligt Ondt, han havde gjort, og hvilket slet Menneske han var, og at han burde straffes; store Claus blev da saa forskrækket, at han sprang lige fra Apotheket ud i Vognen, pidskede paa Hestene og foer hjem, men Apothekeren og alle Folk troede han var gal, og lod ham derfor kjøre, hvorhen han vilde.

»Det skal Du faae betalt!« sagde store Claus, da han var ude paa Landeveien! »ja det skal Du faae betalt, lille Claus!« og nu tog han, saasnart han kom hjem, den største Sæk, han kunde finde, gik over til lille Claus og sagde, »nu har Du narret mig igjen! først slog jeg mine Heste ihjel, saa min gamle Bedstemoder! Det er altsammen din Skyld, men aldrig skal Du narre mig meer,« og saa tog han lille Claus om Livet og puttede ham i sin Sæk, tog ham saa paa Nakken og raabte til ham: »nu gaaer jeg ud og drukner dig!«

Det var et langt Stykke at gaae, før han kom til Aaen, og lille Claus var ikke saa let at bære. Veien gik lige tæt forbi Kirken, Orgelet spillede og Folk sang saa smukt derinde; saa satte store Claus sin Sæk med lille Claus i tæt ved Kirkedøren, og tænkte, det kunne være ganske godt, at gaae ind og høre en Psalme først, før han gik videre: lille Claus kunde jo ikke slippe ud og alle Folk vare i Kirken; saa gik han derind.

»Ak ja! ak ja!« sukkede lille Claus inde i Sækken; han vendte sig og vendte sig, men det var ham ikke mueligt at faae løst Baandet op; i det samme kom der en gammel, gammel Qvægdriver, med kridhvidt Haar og en stor Støttekjæp i Haanden; han drev en heel Drift af Køer og Tyre foran sig, de løb paa Sækken, som lille Claus sad i, saa den væltede.

»Ak ja!« sukkede lille Claus, »jeg er saa ung og skal allerede til Himmerig!«

»Og jeg Stakkel!« sagde Qvægdriveren, »er saa gammel og kan ikke komme der endnu!«

»Luk op for Sækken!« raabte lille Claus, »kryb i mit Sted derind, saa kommer Du strax til Himmerige!«

»Ja det vil jeg grumme gjerne,« sagde Qvægdriveren og løste op for lille Claus, der strax sprang ud.

»Vil Du saa passe Qvæget,« sagde den gamle Mand, og krøb nu ind i Posen, som lille Claus bandt for, og gik saa sin Vei med alle Køerne og Tyrene.

Lidt efter kom store Claus ud af Kirken, han tog sin Sæk igjen paa Nakken, syntes rigtignok at den var bleven saa let, for den gamle Qvægdriver var ikke mere end halv saa tung, som lille Claus! »hvor han er blevet let at bære! ja det er nok fordi jeg har hørt en Psalme!« saa gik han hen til

Aaen, der var dyb og stor, kastede Sækken med den gamle Qvægdriver ud i Vandet og raabte efter ham, for han troede jo, at det var lille Claus: »See saa! nu skal Du ikke narre mig mere!«

Saa gik han hjemad, men da han kom hen, hvor Veiene krydsede, mødte han lille Claus, som drev afsted med alt sit Qvæg.

»Hvad for noget!« sagde store Claus, »har jeg ikke druknet dig?«

»Jo!« sagde lille Claus, »Du kastede mig jo ned i Aaen for en lille halv Time siden!«

»Men hvor har Du faaet alt det deilige Qvæg fra?« spurgte store Claus.

»Det er Søqvæg!« sagde lille Claus, »jeg skal fortælle dig den hele Historie, og Tak skal Du ogsaa have, fordi Du druknede mig, nu er jeg ovenpaa, er rigtig riig, kan Du troe! - Jeg var saa bange, da jeg laae inde i Sækken, og Vinden peeb mig om Ørene, da du kastede mig ned fra Broen i det kolde Vand. Jeg sank ligestrax til Bunds, men jeg stødte mig ikke, for dernede voxer det deiligste bløde Græs. Det faldt jeg paa, og strax blev Posen lukket op, og den deiligste Jomfru, i kridhvide Klæder og med en grøn Krands om det vaade Haar, tog mig i Haanden, og sagde: »Er Du der lille Claus? der har Du for det første noget Qvæg! en Miil oppe paa Veien staaer endnu en heel Drift, som jeg vil forære dig!« - Nu saa jeg, at Aaen var en stor Landevei for Havfolkene. Nede paa Bunden gik og kørte de lige ud fra Søen og heelt ind i Landet, til hvor Aaen ender. Der var saa deiligt med Blomster, og det friskeste Græs, og Fiskene, som svømmede i Vandet, de smuttede mig om Ørene, ligesom her Fuglene i Luften. Hvor der var pene Folk og hvor der var Qvæg, det gik paa Grøfter og Gjærder!« -

»Men hvorfor er Du strax gaaet herop til os igjen,« spurgte store Claus. »Det havde jeg ikke gjort, naar der var saa nydeligt dernede!«

»Jo,« sagde lille Claus, »det er just polidsk gjort af mig! Du hører jo nok, at jeg siger dig: Havpigen sagde, at en Miil oppe paa Veien, - og ved Veien mener hun jo Aaen, for andet Sted kan hun ikke komme, - staaer endnu en heel Drift Qvæg til mig. Men jeg veed hvor Aaen gaaer i Bugter, snart her, snart der, det er jo en heel Omvei, nei saa gjør man det kortere af, naar man kan det, at komme her op paa Land og drive tvers over til Aaen igjen, derved sparer jeg jo næsten en halv Miil og kommer gesvindere til mit Havqvæg!«

»O du er en lykkelig Mand!« sagde store Claus, »troer Du, jeg ogsaa faaer Havqvæg, naar jeg kommer ned paa Bunden af Aaen!«

»Jo, det skulle jeg tænke,« sagde lille Claus, »men jeg kan ikke bære dig i Sækken hen til Aaen, Du er mig for tung, vil Du selv gaae der hen og saa krybe i Posen, saa skal jeg med største Fornøielse kaste dig ud.«

»Tak skal Du have!« sagde store Claus, »men faaer jeg ikke Havqvæg, naar jeg kommer ned, saa skal jeg prygle dig, kan Du troe!«

»O nei! vær ikke saa slem!« og saa gik de hen til Aaen. Da Qvæget, som var tørstig, saa Vandet, løb det alt hvad det kunde, for at komme ned at drikke.

»See, hvor det skynder sig!« sagde lille Claus; »det længes efter at komme ned paa Bunden igjen!«

»Ja hjælp nu først mig!« sagde store Claus, »for ellers faaer Du Prygl!« og saa krøb han i den store Sæk, som havde ligget tvers over Ryggen paa en af Tyrene. »Læg en Steen i, for ellers er jeg bange jeg ikke synker,« sagde store Claus.

»Det gaaer nok!« sagde lille Claus, men lagde dog en stor Steen i Sækken, bandt Baandet fast til, og stødte saa til den: Plump! der laae store Claus ude i Aaen og sank strax ned til Bunds.

»Jeg er bange, han ikke finder Qvæget!« sagde lille Claus, og drev saa hjem med hvad han havde.